

Besluit 77/16

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 23 september 2016

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 15 juli 2016

Datum

23 september 2016

Documentnummer

4063751

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de griffier, d.d. 13 september 2016 – nr. 4062975;

gelet op artikel 41, vierde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2015;

besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 15 juli 2016.

's-Hertogenbosch, 23 september 2016
Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. mr. K.A.E. ten Cate

Vastgesteld

**PS 77/16 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op 15 juli 2016**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	9
Vragenhalfuur	11
Interpellatiedebat	18
65/16 Notulen van PS 13 mei 2016	65
40/16 Intrekking Subsidieverordening jeugdbeleid Noord-Brabant 2009	65
55/16 Benoeming voorzitter Zuidelijke Rekenkamer	65
46/16 Uitwerking Governance Havenschap Moerdijk	72
41/16 Hernieuwd vaststellen inpassings- en exploitatieplan Logistiek Park Moerdijk	86
45/16 Procedure wensen en bedenkingen instellen Leisure Ontwikkelfonds Brabant	95
32/16 Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat – toepassen coördinatieregeling Wet ruimtelijke ordening	122
39/16 Verstrekken tweede tranche hybride leningen aan NWB bank en BNG	128
42/16 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	136
43/16 Begroting 2017 en meerjarenbegroting 2017-2021 van het Parkschap nationaal park De Biesbosch	141
44/16 Conceptbegroting 2017 Gemeenschappelijke Regeling Regiotaxi Noordoost-Brabant, zienswijze PS	145
36/16 Verordening rechtspositie gedeputeerden, Staten- en commissieleden 2016	147
49/16 Reglement op de platforms	147
Sluiting	158

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 112, 113, 114, 120, 149
Arts, mw. W.M.A., 122, 126, 151
Bakker, W.J., 113, 114, 144
Berg, H.F. van den, 83, 84
Bollen, G.W., 14, 20, 25, 35, 36, 39
Boon, M.C.H., 14
Brakel, mw. C.E.P. van, 151
Braspenning, A.L.J., 11, 14
Brunklaus, mw. drs. P.M., 33, 42, 43, 46, 50, 51, 58, 63, 64, 87, 90, 91, 92, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111
Burger Dirven, drs. K.A.J.M., 72, 75, 79, 84, 106, 107, 108, 109, 154
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9, 10
Deryckere, M.N.R.C., 43, 46, 49, 52, 53, 54, 56, 57, 62, 63, 66, 95, 102, 103, 104, 105, 110, 146, 147, 155, 156
Dingemans, mw. F.M., 76, 97, 98, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156
Dirken, mw. A.M.W., 86, 110, 121, 151, 152
Everling, M.J., 14, 110
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 59, 60, 61, 62, 63, 70, 71, 72, 104, 149
Hageman, ir. J.J.C., 45, 52, 62, 63, 67, 104, 105
Hattem, A.W.J.A. van, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 62, 63, 66, 86, 87, 92, 93, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 135, 136, 138, 139, 140, 142, 143, 149, 151, 152, 153, 154
Heijman, J.H.W.F., 31, 36, 40, 47, 51, 61, 63, 64, 70, 89, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 116, 118, 119, 121, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156
Heijmans, N.G.L., 19, 20, 24, 25, 26, 34, 35, 53, 54, 55, 57, 62, 63, 105, 106, 146, 147, 150, 154, 155, 156
Hoon, mw. A.J.M. de, 112, 119, 149, 154
Jonge, R.A. de, 152, 153
Kammen, mw. drs. P. van der, 55, 56, 62, 63, 128, 129, 130, 131, 133, 134, 148, 150, 155, 156
Kardol, mw. J.C., 74, 75, 84, 96, 102, 104
Klitsie, mw. drs. C.G.M., 123, 126
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 15
Koevoets, H.J.P.E., 65, 94, 95, 104, 105, 110, 127, 132, 133, 134, 145, 150, 155, 156
Kort, M.V. de, 98, 111, 153, 154
Kuijken MSc, R.C.P., 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 34, 35, 39, 110, 139, 152, 153
Maas, B.L.M., 28, 29, 37, 40, 56, 57, 58, 62, 64, 67, 77, 79, 84, 87, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 151
Meel, J. van, 39, 96, 102, 104, 111
Meeuwis-van Langen, H.E.M., 51
Meijer, A.A., 15, 21, 23, 24, 27, 28, 35, 36, 39, 114, 121
Oosterveer, ing. H., 148
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 111, 149, 152, 153
Overveld, W.A.A.M. van, 29, 40, 58, 63, 64, 68, 88, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 147, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156
Roijackers, mw. H.I., 11, 13, 21, 25, 26, 29, 30, 32, 37, 40, 136, 137, 138, 139, 141, 143, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156

Sloom, mw. M.A.B. van der, 24, 25, 150
 Smeets, drs. M.E.J., 68, 70, 71, 115, 124, 144
 Smeulders, S.J.A.H., 115, 150, 152, 154, 155, 156
 Staak, W.R. van der, 74, 106, 107, 108, 109
 Steenbakkens, S.P.M.F., 16, 18, 114, 127, 131, 133
 Surminski, mw. M.J.G.P., 88, 92, 99, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111
 Uijlenhoet, A, 78, 82, 83, 84, 98, 101
 Voorzitter, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157
 Vreugdenhil, ing. H.J., 29, 30, 37, 40, 41, 42, 44, 45, 48, 49, 52, 56, 59, 60, 62, 63, 64, 69, 78, 79, 81, 82, 85
 Vugt, drs. R.J. van, 73, 106, 107, 108, 109
 Wel, ir. M.C. van der, 15, 29, 39, 40, 42, 44, 45, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 63, 64, 69, 71, 106

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Haaften-Harkema, mw. drs. S.C. van	CDA	Goirle
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Helmond
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven

Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Roks, L.A.G.	PVV	Etten-Leur
Schüller, mw. drs. I.J.W.	VVD	Woudrichem
Sloot, mw. M.A.B. van der	CDA	's-Hertogenbosch
Smeets, drs. M.E.J.	GroenLinks	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spapens, M.	SP	's-Hertogenbosch
Staak, W.R. van der	SP	Boskant
Steenbakkers, S.P.M.F.	CDA	's-Hertogenbosch
Surminski, mw. M.J.G.P.	PvdD	Hoogerheide
Uijlenhoet, A.	GroenLinks	Rosmalen
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU/SGP	Nieuwendijk
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 15 juli 2016

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Vragenhalfuur

III. Interpellatiedebat

IV. Actuele moties

V. Stemming

65/16 Notulen van PS 13 mei 2016

40/16 Intrekking Subsidieverordening jeugdbeleid Noord-Brabant 2009

VI. Bespreekstukken met stemming

55/16 Benoeming voorzitter Zuidelijke Rekenkamer

46/16 Uitwerking Governance Havenschap Moerdijk

48/16 Zienswijze conceptbegroting Havenschap Moerdijk 2017

41/16 Hernieuwd vaststellen inpassings- en exploitatieplan Logistiek Park Moerdijk

45/16 Procedure wensen en bedenkingen instellen Leisure Ontwikkelfonds Brabant

52/16 Aanvullende financiering Wilhelminakanaal Tilburg

39/16 Verstrekken tweede tranche hybride leningen aan NWB ban en BNG

**32/16 Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat – toepassen coördinatieregeling
Wet ruimtelijke ordening**

**42/16 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 van
de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)**

**43/16 Begroting 2017 en meerjarenbegroting 2017-2021 van het Parkschap nationaal
park De Biesbosch**

**44/16 Conceptbegroting 2017 Gemeenschappelijke Regeling Regiotaxi Noordoost-
Brabant, zienswijze PS**

36/16 Verordening rechtspositie gedeputeerden, Staten- en commissieleden 2016

49/16   Reglement op de platforms

54/16   Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer 2011-2016

VII.   Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 15 juli 2016

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bakker, Van den Berg, Biemans, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, mw. Van Haften-Harkema, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, De Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel.

Afwezig is 1 lid, te weten: Kutlu.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.35 uur

De **voorzitter**: Dames en heren, voordat wij zo dadelijk deze laatste vergadering voor de zomer van de Staten van Brabant openen, heb ik het droeve bericht voor u van het overlijden van twee van onze oud-leden. Mevrouw Madeleen Leyten, oud-Statenlid voor de KVP, is op 9 juli jongstleden overleden op 80-jarige leeftijd. Zij was vanaf 1970 8 jaar lang lid van uw Staten. Ook gedenken wij de heer Roland de Bruijn. Hij is overleden op 6 juli jongstleden op 64-jarige leeftijd. Hij was van 1991 tot 1995 lid van de Staten voor de fractie van D66. Onze gedachten gaan uit ook naar zijn nabestaanden. Wij wensen de families veel sterkte toe met de verwerking van het verlies.

Geachte leden, het is vanochtend ook onmogelijk deze vergadering te openen zonder aandacht te hebben voor de Herculesramp die twintig jaar geleden is gebeurd en vandaag zal worden herdacht. Het leed in de wereld is groot. Het lijkt mij ook niet mogelijk vandaag te beginnen zonder stil te staan bij een zoveelste terroristische aanslag in een reeks binnen en buiten Europa dat zijn weerga niet kent. Veel slachtoffers vielen er gisteravond in Nice, eerder elders binnen en buiten Europa. Misschien is het goed om daar ook even bij stil te staan als wij met het gebruikelijke moment van stilte deze vergadering openen. Ik verzoek u daarbij te gaan staan.

(De vergadering neemt een moment stilte in acht.)

Ik dank u. Gaat u zitten. Ik wil de griffier vragen ons mededeling te doen van berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering van de heer Kutlu en de heer Vreugdenhil zal vanaf 16.00 uur verhinderd zijn.

De **voorzitter**: Geen aanvullingen daarop van de zijde van uw Staten? Dan daarvan akte. Dames en heren, bijzonder hartelijk welkom aan u allen, maar ik zeg het toch ook in het bijzonder aan Tineke Klitsie die na een periode van ziekte weer in ons midden is. Fijn, Tineke, dat het goed met je gaat en dat je weer in ons midden bent. Ik zeg tegelijkertijd dat je uitstekend vervangen werd door Marinus Biemans, die nu een andere bestuurlijke functie in onze provincie heeft aanvaard, heb ik gezien. Wij wensen hem daarbij veel succes en wij zullen uiteraard de bloemen laten bezorgen. Fijn Tineke, dat jij weer in ons midden terug bent. Dan heet ik van harte welkom de bezoekers op de publieke tribune, dat zijn vandaag mensen van de website Tunnis.nl, het platform Natuurlijk Sint Anthonis, de culturele vriendenclub FC Toep, gasten van GroenLinks en de afdeling Ontwikkeling van de gemeente Haaren. Zij zijn onze gast en zijn als zodanig ontvangen door de Statenleden Roijackers en Bollen. Zeer hartelijk welkom en fijn dat je belangstelling toont voor ons werk. We hebben een volle agenda vandaag en ik wil graag de griffier de gelegenheid geven om op een aantal punten vooraf wat wijzigingen in de orde van vandaag met u door te nemen. De griffier.

De **griffier**: Er is zojuist in de procedurevergadering besproken om het Statenvoorstel evaluatie Zuidelijke Rekenkamer, 54/16, te behandelen.

De **voorzitter**: Het geluid is niet goed.

De **griffier**: Het voorstel wordt gedaan om het evaluatierapport Zuidelijke Rekenkamer, voorstel 54/16, te behandelen direct na benoeming voorzitter Zuidelijke Rekenkamer en verder is het verzoek gedaan in de procedurevergadering om toch tot een soort blokstemming te komen. In verband met een aantal mensen die later op de dag afwezig zijn kan dat niet helemaal. Mijn voorstel is om tot twee blokstemmingen te komen, zodat we over de evaluatie Zuidelijke Rekenkamer, uitwerking Governance Havenschap Moerdijk, zienswijze conceptbegroting Moerdijk, Logistiek Park Moerdijk en Leisure Ontwikkelfonds Brabant in een blok stemmen en dan alle andere voorstellen aan het einde van deze vergadering.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij het voorstel van de griffier accepteren, maar ik zie wel dat sommigen van u het nog moeilijk konden horen achterin. Het is misschien goed om het duidelijk op papier uit te delen, zodat iedereen weet wanneer het gaat gebeuren. Even een A4'tje maken lijkt me goed of een stukje op iBabs. De griffier zal dat straks ook wel even begeleiden. Dames en heren, verder geldt dat de procedurevergadering heeft beraadslaagd over een aantal vragen voor het vragenuur en een interpellatiedebat en actuele moties. Alle voorstellen zijn met een positief advies aan uw vergadering voorgelegd. Dat betreft drie vragen voor het vragenuur, twee over gezondheid, een van de fractie van GroenLinks en een van de fractie van het CDA. Die zullen we samen in een blokje behandelen. Daarna een vraag van het lid Steenbakkers over Attero. Dan is er een interpellatiedebat over de schade als gevolg van het noodweer in Zuidoost-Brabant en daarna is er nog een actuele motie van de fractie van de VVD en anderen over veerkrachtig bestuur. De procedurevergadering heeft besloten een positief advies te geven om deze moties, vragen en interpellaties toe te staan. Ik neem aan dat u daarmee kunt instemmen? Dat is het geval. Dan gaan we daarmee zo verder. Uiteraard staan de teksten van de vragen, de interpellaties en de moties op iBabs. Voorts geldt dat alle moties en amendementen die voor deze vergadering worden ingediend door de griffie op iBabs zullen worden geplaatst, onder de Statendag van 15 juli 2016 en dat zou zijn agendapunt 6.

Vragenhalfuur

De **voorzitter**: Dan is als eerste aan de orde het vragenhalfuur. Zoals gezegd twee vragen in een blokje samen nemend, geef ik dan eerst het woord aan de fractie van GroenLinks en die vragen betreffen de resultaten van het BGO-onderzoek. Mevrouw Roijackers heeft het woord en krijgt twee minuten om de vraag toe te lichten.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Op 7 juli werden de resultaten gepresenteerd van dit onderzoek Veehouderij en Gezondheid omwonenden. De onderzoekers stelden het volgende vast bij bewoners in gebieden met veel veehouderij, voor een groot deel zijn dat Brabanders: meer longontsteking, verminderde longfunctie, en meer risico op zoönosen door blootstelling aan componenten afkomstig van veehouderijen. Inmiddels heeft staatssecretaris Van Dam een brief gestuurd naar de Tweede Kamer. Het onderzoek is voor hem reden om de Wet dieraantallen door te zetten en de overheid moet ervoor zorgen dat de leefomgeving gezond en veilig is, zo zegt hij. Inmiddels klinken er ook andere geluiden, maar daar zullen we vast naar aanleiding van de CDA-vragen over te spreken komen. GroenLinks wil het volgende weten van GS: Wat zijn GS van plan te doen in het provinciale beleid om de gezondheid van omwonenden van veehouderijen te beschermen, plus de gezondheid van boerenfamilies, -werkers en recreanten in de nabije omgeving, gelezen deze recentelijke inzichten? Ten tweede: Een slechtere longfunctie is vastgesteld bij mensen met vijftien of meer veehouderijen in hun woonomgeving. Daarbij gaat het om grote aantallen en cumulatie. Wat betekent dit voor de provinciale ambitie, zoals verwoord in de kaders voor het mestbeleid om te komen tot een zekere krimp? Wordt deze ambitie naar boven bijgesteld om de Brabantse volksgezondheid beschermen? Ten derde: Op welke manier nemen GS verantwoordelijkheid voor het indammen van forse hoeveelheden ammoniak en stikstof, afkomstig van veehouderijen, dat de Randstad beïnvloedt en waarover de gezondheidsonderzoekers hun zorgen hebben geuit. Ten vierde, als laatste: Het rapport noemt afstanden waarin de gezondheidsschade aantoonbaar is en de risico's groot. Zijn GS van plan om een afstandscriterium als onderdeel toe te voegen aan het beleid ten aanzien van veehouderijen, het zogenaamde endotoxinekader en de laatste vraag van GroenLinks: hoe gaan GS bewoners en ondernemers in veerrijke gebieden inlichten of laten inlichten over de genoemde gezondheidsschade en risico's? Hoe gaan GS andere veerrijke provincies hierin betrekken; Limburg, Gelderland en Overijssel? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers en stel voor nu de aansluitende vraag door de fractie van het CDA te stellen. Ik zie de heer Braspenning. Het woord is voor u, twee minuten.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, mevrouw Roijackers zei het al, het VGO-rapport heeft het levenslicht gezien. Dat roept al direct in de media heel veel verschillende beelden op. Dat heeft ertoe geleid dat wij als CDA-fractie een aantal vragen daarover hebben, met name om het proces en de duiding van het rapport goed voor het voetlicht te brengen. Ik zal u de inleiding verder besparen, maar de vragen zelf: Hoe duidt uw college dit verder, gezondheid omwonenden? De tweede vraag is: In het eerste kwartaal 2017 komt het afwegingskader gezondheid en veehouderij. Wat is uw doel van dit beleid en welk provinciaal beleid of welke regelgeving wilt u dat dit afwikkelingskader gaat dienen? Derde vraag: Gaat u het VGO-onderzoek in dit beleid een plek geven? En zo niet, in welk beleid bent u van plan om dat wel te gaan doen? De vierde vraag: Hoe gaat u de verbinding zoeken met de samenleving, maatschappelijke organisaties en Provinciale Staten bij de uitwerking van dit beleid? Bent u van plan nog andere stappen te nemen met betrekking tot het VGO-onderzoek, voordat u het afwegingskader gezondheid en veehouderij met Provinciale Staten deelt? Wij vragen uw college om een interactieve sessie te organiseren met specialisten van de partijen die het onderzoek hebben uitgevoerd,

RvM, Universiteit Wageningen, UR en het NIVEL en als laatste een rondetafelgesprek te organiseren met onze stakeholders over dit rapport en de aanbevelingen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik vraag even om naar het geluid te kijken. We hebben hier achter de tafel het idee dat er iets met het geluid is. Ik weet niet of het bij u beter is? Ook niet. Dus er is iets aan de hand wat misschien even aandacht behoeft. Ik wil nu voorstellen het college de gelegenheid te geven deze vragen te beantwoorden. Daarna krijgen ze allemaal nog de gelegenheid voor een termijn. De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja dank u wel voorzitter. Wij begrijpen dat er vragen zijn over VGO en wat wij daar als college mee gaan doen. Wij, uw Staten en velen met ons, hebben lang gewacht op het VGO-rapport en zijn blij dat het er is. Maar dat betekent nog niet dat het makkelijk is om daar nu heel snel duiding aan te geven en om nu al nadrukkelijk te kunnen vertellen wat voor beleid we daarop gaan ontwikkelen. Daarvoor heeft het nadere bestudering nodig. Het onderzoek is ook genuanceerd in die zin dat bijvoorbeeld het effect van veehouderijen in de nabijheid van woningen niet alleen negatief is voor de gezondheid, maar soms ook positief, bijvoorbeeld als het gaat om het ontwikkelen van allergieën. Als het gaat om zoönosen, dan stelt het onderzoek dat er ook een aantal zoönosen juist niet gerelateerd blijken te zijn aan de afstand tot veehouderijen, zoals het hepatitis E-virus, ESBL-producerende bacteriën en nog een aantal. Met MRSA wordt er wel een relatie gevonden, maar die is niet significant. Door die nuances maakt het het ook niet altijd makkelijk om het onderzoek op voorhand te duiden. Wat er wel heel duidelijk uit naar voren komt is dat de relaties die gevonden worden tussen veehouderij en gezondheid samenhangen met emissies en veehouderijen en dan met name de emissies van fijnstof, van endotoxinen en van ammoniak. Dat geeft op die manier wel heel heldere aangrijpingspunten. Dan even concreet naar de vragen. Wat wij van plan zijn om te doen: wij zijn in ieder geval van plan om het onderzoek nader te bestuderen en in overleg te gaan met deze en gene om te kijken wie waarvoor aan de lat staat. Er zit een kabinetsreactie bij een Kamerbrief die aangeeft dat het kabinet van plan is om het een en ander uit te werken, maar dat ze daar na de zomer mee komen. Dat wat het kabinet doet, hoeven wij in ieder geval niet te doen. Dat neemt niet weg dat er nu een soort tussenfase ontstaat, waarin we de resultaten van het onderzoek kennen, maar nog geen reactie hebben van het kabinet met daadwerkelijke maatregelen en in die fases worden we, en dan met name de gemeenten die vergunningverlenende instanties zijn, geconfronteerd met de vraag hoe we hier nu mee omgaan. Daarvoor hebben we afgelopen donderdag in klein comité en maandagavond in wat groter comité met gemeenten, omgevingsdiensten en GGD al een overleg gehad om dat ook met elkaar te bespreken en te duiden en de rode draad die daaruit naar voren komt is dat je in ieder geval nu geen vergunningen kunt verlenen alsof het onderzoek er nog niet zou zijn en alsof je er niets mee zou kunnen. Tegelijkertijd ontbreekt een concreet beleidskader, maar in feite hebben we de afgelopen jaren geleerd met aanpak van urgentiegebieden dat vergunningverlening niet het afvinken van het lijstje is, maar dat vergunningverlening je afvragen is, als je een vergunning verleent, wat dat voor gevolgen heeft in het gebied.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Dit was vraag 1.

De **voorzitter**: U heeft drie minuten.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): We willen de urgentieaanpak daarop gaan toepassen. De relatie met het mestbeleid: wij gaan geen andere kaders meegeven aan het mestbeleid dan u hier heeft vastgesteld. Uiteraard wordt dit onderzoek betrokken in de discussie rondom het mestbeleid en de

dieraantallen. De hoeveelheden ammoniak indammen loopt al vanuit de verordening stikstof en het convenant over stikstof met de partners en daarnaast gaan we ons hier ook beraden op de relatie die hier met gezondheid is gevonden en of dat nog tot iets nieuws leidt. Het afstandscriterium: daarvoor willen wij eerst, en dat ook in reactie op vragen van het CDA, het endotoxinekader van het Rijk afwachten. Dat hopen we eind dit jaar te hebben en daar zal ook gekeken worden naar een relatie tussen endotoxine, gezondheidseffecten en hoe daarmee om te gaan.

Inlichten: er zijn al bijeenkomsten gehouden. Wij hebben ze met de Omgevingsdienst geïnitieerd voor de gemeentes. Daarnaast zijn er al op verzoek van gemeentes in Bernheerze en in de Peel bijeenkomsten voor de betrokkenen bij het onderzoek gehouden om hen daarover te informeren. Dat wordt na de zomer voortgezet. Dat organiseren de GGD's en daar waar er een informatiebehoefte blijkt, zullen wij met de betrokken partijen kijken wie in die informatiebehoefte kan voorzien. Daarmee heb ik volgens mij ook al de vraag van het CDA over de duiding beantwoord. Bij het afwegingskader dat het eerste kwartaal komt, informeren wij u over het rijksafwegingskader over endotoxine. Op welke andere manieren wij het VGO een plek gaan geven in ons beleid, dat verdient nadere bestudering, daar willen wij niet overhaast op reageren. Natuurlijk doen wij dat met de samenleving, met maatschappelijke organisaties en daar waar het uw bevoegdheid betreft komt dat uiteraard bij u langs. Wij hebben overigens ook al een gesprek met BMF en ZLTO hierover gehad, een eerste oriënterend gesprek. Andere stappen met betrekking tot het VGO zijn we nu nader aan het afwegen om te bekijken op welke manier we dat goed doen. Misschien nog even het betrekken van andere provincies: wij zijn eerst even zelf aan de slag om te kijken wat we hier op korte termijn, dus in de interim-periode, moeten doen. Uiteraard hebben we met andere provincies binnen het IPO een afstemming over hoe we met dit soort zaken omgaan. Het is eigenlijk te complex, voorzitter, om het zo kort te beantwoorden.

De **voorzitter**: Dat waren twee vragen, daarom kreeg u al dubbele tijd, maar nu is die echt op. Nu geef ik eerst de gelegenheid aan de fracties die de vragen hebben gesteld om nog kort een vervolgvraag te stellen. Mevrouw Roijackers als eerste.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. In het antwoord valt de nadere bestudering op. Daar is GroenLinks het mee eens. Daarin de vraag om die mee te nemen in de nadere bestudering van een aantal ter zake doende elementen, wetend dat er geen kinderen zijn meegenomen. Kunt u mij verstaan voorzitter?

De **voorzitter**: Ik denk dat we vandaag extra stil moeten zijn, er is blijkbaar iets met de installatie aan de hand. Extra stilte en mevrouw Roijackers vervolgt het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik probeer het te doen, voorzitter. In het bestuderen van het rapport, neemt u alstublieft een aantal elementen op. Wetend dat er bij het huisartsenonderzoek wel heel veel atopisch eczeem is gevonden, maar dat er geen kinderen zijn meegenomen in dit langjarig onderzoek. Er zijn ook geen ouderen meegenomen, terwijl bekend is dat COPD bij ouderen veel meer voorkomt en in een op de drie gevallen ook sterfte met zich meebrengt. De veehouders zelf, hun familie en hun werkenden. Ook daar moet goed naar worden gekeken bij nadere bestudering. Het is ook zo dat er in de onderzoeksgroep maar 9% rokers zitten. Een belangrijk detail, omdat in Nederland gemiddeld 29% rookt. Kijkt u daar nog even goed naar. Het is belangrijk in verband met COPD en andere longaandoeningen. Ten slotte zegt de gedeputeerde ESPL, MRSL, hepatitis E, het is niet significant verschillend tussen de omwonenden en de niet-omwonenden van veehouderijen, maar het betreft in dit geval ziekten die afkomstig zijn uit veehouderijen. Het feit dat het zich verspreidt door Nederland zegt dat veehouderij een

bron is van deze ziektes. Ik besluit met de vraag: gaan GS met ons, PS, over dit rapport na bestudering nog een keer spreken? Ik denk dat het belangrijk is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u, mevrouw Roijackers. De heer Braspenning en daarna de partijen die zich willen aansluiten elk nog één minuut. Maar eerst de heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Bij die laatste vraag van mevrouw Roijackers van GroenLinks kan ik me helemaal aansluiten. Daar hebben we eigenlijk nog geen antwoord op gekregen. We zouden ervoor willen pleiten om als PS een interactieve sessie te organiseren met de specialisten op dit gebied. In een eerdere vraag die wij gesteld hebben, hebben wij gevraagd hoe u nu precies dit onderzoek duidt. U zegt dat u daar tijd voor nodig heeft. Dat begrijpen wij helemaal, maar aan de andere kant zegt u dat u op korte termijn wel een aantal dingen in gang wilt zetten en dat verhoudt zich volgens ons niet helemaal met elkaar. Als laatste puntje, voorzitter, zou ik willen vragen of het mogelijk is om daar met elkaar niet alleen een interactieve sessie, maar ook een goed tijdpad voor af te spreken waarin we welke dingen gaan doen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Braspenning. Ik kan me, gelet op de tijd, ook voorstellen dat ik nu eerst de Staten nog de andere vragen laat stellen en dat u dat dan straks in een ronde afwerkt, mevrouw de gedeputeerde. Ik geef nu de fractie van de VVD het woord, één minuut per fractie. De VVD indien gewenst, de heer Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik snap de vragen, maar ik vind ze een beetje aan de vroege kant. U geeft zelf aan en het CDA geeft ook duidelijk aan dat iedereen zijn eigen interpretatie van het onderzoek heeft. Mevrouw Roijackers geeft aan dat het onderzoek wellicht niet deugt, omdat er van alles niet is meegenomen. Laten we nu even de rust houden en kijken wat dit nu betekent. De enige conclusie die ik trek is dat emissie invloed heeft en ik zou GS willen vragen dit mee te nemen in de dialoog die we al afgesproken hebben met elkaar. Die lijn gewoon voortzetten en als we dan met elkaar daarover moeten spreken, heel graag, maar niet zo.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mijnheer Bollen, bedankt. Ik sta geen interrupties toe. De SP is dan vervolgens aan de beurt. Gaat uw gang.

De heer **Everling** (SP): Dank u wel, voorzitter. Technische oplossingen komen elke keer terug. Ook nu weer is daar een roep naar. Telkens weer horen wij dat technische oplossingen de oplossing zouden moeten zijn voor bestaande overlast en gezondheid. Volgens de SP hebben deze technische oplossingen tot nu toe vooral geleid tot een grotere intensivering, maar de overlast is niet afgenomen. Het VGO-onderzoek legt duidelijk relaties tussen gezondheid en veedichtheid en daarnaast is het maar de vraag of een focus op enkele technische oplossingen de onrust bij omwonenden wegneemt. Daarom twee vragen: Deelt u onze mening dat technische oplossingen, gezien ervaringen uit het verleden, zorgen en gevaren voor de gezondheid van mensen opleveren en welke geruststelling kon de gedeputeerde deze bezorgde bewoners geven? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Everling. Dan de fractie van de PVV. De heer Boon heeft het woord.

De heer **Boon** (PVV): Voor de eerste keer ben ik redelijk tevreden met de beantwoording van deze gedeputeerde. Wij hebben zelf nog wel een aantal vragen. De belangrijkste vraag is wat GS gaan doen om onze kleine boeren-, gezins- en familiebedrijven te ontzien bij eventuele maatregelen die genomen

gaan worden naar aanleiding van het RIVM-rapport. Wij willen ook graag hier in de Staten spreken over het rapport zodra iedereen het goed heeft bestudeerd, zeker nu GroenLinks heeft aangekondigd dat het rapport niet deugt. We gaan ermee aan de slag.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Boon. De fractie van D66? De heer Meijer heeft het woord.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, dank u wel. Ook namens ons steun om hier later over door te praten, maar dan wel graag aan de hand van een concreet stuk dus wij vragen de gedeputeerde wat wat haar betreft een goed moment is en ik kan me voorstellen dat de suggestie van de VVD om het te integreren in het moment rondom de mestdialogen logisch is. Daarvan zou D66 willen aanvullen dat waar we in de vorige Statenvergadering zo goed met elkaar de balans zochten tussen mestverwaarding en dierenaantallen, we dat ook in de toekomst blijven doen. Dus als we praten over minder vee in Brabant in het licht van de mestdialogen, dat we dan ook een themabijeenkomst organiseren rondom die andere kant van dezelfde dialogen. Dank.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Meijer. Dan de fractie van de van de PvdA, mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels (PvdA)**: Ja, voorzitter, even ter onderstreping van wat zojuist D66 zei: Ik zou erg pleiten voor in ieder geval de bespreking van het onderzoek tegelijkertijd met de maatregelen die voorgesteld worden vanuit de mestdialogen, omdat we anders de dingen niet met elkaar integreren en parallel bespreken en dat lijkt me in dezen niet handig. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Knoet. Dan kijk ik naar de fractie 50PLUS. Geen behoefte aan het woord. Partij voor de Dieren? De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Ik wil mijn waardering uitspreken voor de onderzoeksinstituten die, naar mijn mening – en ik heb het rapport ook bestudeerd en ik ben gisteren bij de bijeenkomst in Asten geweest – zeer gedegen en vakkundig werk hebben gepleegd en dat over een periode van drie jaar. Daarom denk ik dat we de conclusies, voor zover ze hier al liggen, niet naast ons neer zouden moeten kunnen leggen. Ik begrijp van fracties dat zij graag nader willen praten over de resultaten van het onderzoek, maar ik vind ook dat wij als Staten stappen moeten gaan zetten om maatregelen te treffen. Voorzitter, een van de punten uit het onderzoek is dat er veel meer onderzoek nodig is. Dat steunen wij van harte. Een van die onderdelen, naast wat GroenLinks al genoemd heeft, is bijvoorbeeld ammoniak, waarvan wordt gezegd dat dat echt afgenomen is, maar wij betwijfelen dat ten eerste, en de relatie tot fijnstof die reacties aangaat, waardoor mensen ...

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, uw tijd is om, afronden graag.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter. Ik denk echt dat we het onderzoek dat zich uitstrekt tot in de steden van Brabant ook meer vorm zouden moeten geven. Wij vragen de gedeputeerde of zij de minister en staatssecretaris kan verzoeken om ook op die punten nog verder onderzoek te laten doen.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Uw tijd is om. De ChristenUnie/SGP-fractie? Lokaal Brabant? Nee? Dan geef ik graag aan de gedeputeerde het woord om de vraag te beantwoorden.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Misschien om te beginnen met de opmerkingen van GroenLinks over zaken die niet in het onderzoek zitten: ik heb overigens mevrouw

Roijackers de conclusies daarmee niet in twijfel horen trekken, maar horen zeggen dat een aantal zaken met betrekking tot kinderen en ouderen niet zijn onderzocht. Dat klopt en dat is een van die punten waar ook de Partij voor de Dieren over begint, waar misschien wel behoefte is aan vervolgonderzoek. Natuurlijk zullen wij dat onder de aandacht brengen van de ministeries, omdat er gewoon behoefte bestaat hier in Brabant aan duidelijkheid rondom de effecten en we hebben een stukje gekregen met het VGO maar ook een aantal nieuwe vragen daarbij gekregen. Natuurlijk gaat het daarbij ook over veehouders en hun personeel en het positieve wat we in de media zien gebeuren en wat ik ook merk in de gesprekken, is dat ook de ZLTO bijvoorbeeld zegt dat zij de opdracht hebben en aan de slag moeten. De volgende vraag is natuurlijk wat de maatregelen zijn en of dat alleen technische maatregelen zijn of ook andere. Dat is iets wat we nader met elkaar moeten bespreken hier in de Staten met onze partners, goed de onderzoeksresultaten interpreteren en kijken wat daar dan verstandige acties zijn om te ondernemen. Natuurlijk snap ik uw wens om nog een keer met elkaar te spreken over dit rapport. Ik kan me ook goed voorstellen dat er relaties met het mestbeleid worden gelegd, want die zien wij zelf ook, zowel de aanpak van het mestbeleid om mest meteen te stabiliseren, wat emissies voorkomt, als het gesprek over de dieren aantallen en de veedichtheid. Wij zullen ook in het uitlijnen van het proces dat zo doen dat we die zaken met elkaar in verband brengen, niet alleen in de mestdialogen, maar ook hier in de Statenzaal. U kunt zelf besluiten welke interactieve sessies u organiseert. Over de wijze waarop we dat met elkaar gaan doen, willen we even rustig nadenken. We willen niet overhaast dit allemaal toezeggen als straks blijkt dat we op een andere manier beter met elkaar in gesprek zouden zijn. Nog een vraag van het CDA over het duiden van het onderzoek versus op korte termijn maatregelen nemen. Uit jurisprudentie blijkt, en ik moet zeggen dat veel Brabantse bestuurders dat ook zo voelen, dat met de kennis van dit onderzoek in de vergunningverlening die nu voorligt, je niet kunt doen alsof het onderzoek er niet is. Dat betekent niet dat we nu overhaast beleid gaan maken, maar wel dat we bij de individuele vergunningaanvragen aan gemeenten vragen om de resultaten van het onderzoek te betrekken en af te wegen wat volgens hen de goede oplossing is. Op die manier moet u dat interpreteren. Dan een vraag van de PVV over het ontzien van de gezinsbedrijven. Als het om de gezondheid van de Brabanders gaat, kunnen we niet zeggen dat we gezinsbedrijven zullen ontzien van maatregelen als blijkt dat daar ook maatregelen getroffen moeten worden. Dan zouden we de gezondheid van de Brabanders op de tweede plaats stellen en dat lijkt me niet gewenst. Volgens mij heb ik alle vragen beantwoord.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording en stel vast dat er sowieso een vervolg komt. Er is door de Staten gevraagd om nader overleg na de zomer op basis van een stuk en ik kan me voorstellen, gedeputeerde, dat u heeft toegezegd dat het komt. Daarmee zijn ook vervolgafspraken gemaakt om het debat dan voort te zetten. Dan stel ik voor nu de beraadslagingen op dit punt te sluiten. Dan is nu de derde vraag aan de orde van de fractie van het CDA over een mogelijk bod op Attero. De heer Steenbakkers heeft het woord en ook hij heeft twee minuten om de vraag te stellen.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, zo'n tweeënhalf jaar geleden verkocht mijn buurman zijn huis voor 100.000 euro. In de eerste week na de verkoop vindt de nieuwe eigenaar 110.000 euro in een keukenkastje en zet het op zijn bankrekening. Na ongeveer tweeënhalf jaar, zonder hele grote investeringen te doen, kan deze buurman, de nieuwe eigenaar, zijn huis verkopen voor 600.000 euro. Heel plat geslagen de casus waarover gisteren in verschillende media is bericht. Er wordt kennelijk door verschillende partijen een bod voorbereid van ongeveer 1 miljard euro op Attero, terwijl wij het hebben verkocht voor 170 miljoen euro. Dat doet nogal wat wenkbrauwen fronsen bij mij, maar ook bij vele Brabanders en daarom een aantal vragen aan de gedeputeerde. Bent u bekend met de berichtgeving en bent u hier op enigerlei manier bij meegenomen? Hoe verhoudt de 170 miljoen euro waar wij het voor hebben verkocht zich tot de kennelijk 1 miljard die wordt genoemd door Reuters en het Financieele

Dagblad? Is het college met dit nieuwe verkoopbedrag – kennelijk wat er geboden gaat worden – nog steeds van mening dat er een goede deal is gesloten en is het ook juridisch mogelijk om na tweeënhalf jaar ongeveer dit bedrijf alweer voor zo'n bedrag door te verkopen? En de laatste vraag is eigenlijk: is het college bereid – want u snapt dat wij hier als Staten bovenop blijven zitten – om ons gedurende dit proces dat zich het komende half jaar zal afspelen, nauwlettend op de hoogte te houden? De rest van de vragen heb ik, op verzoek van de procedurevergadering, nu niet mondeling hier gesteld, maar daarvoor verzoek ik om schriftelijke beantwoording. Alvast bedankt.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers. De gedeputeerde heeft het woord, in maximaal drie minuten.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter, hartelijk dank. Vanwege de drie minuten ga ik de vragen niet herhalen, maar concentreer ik me op de antwoorden. Ik ga ervan uit dat u de vragen voor u heeft liggen. Uiteraard hebben wij kennisgenomen, via de media, van het bericht van Reuters. Het is een bericht zonder bronvermelding. Het staat tussen aanhalings- en sluittekens en daar kunnen en willen we niet op reageren. Het is bovendien ook niet aan ons, want wij zijn niet de verkopende partij en ook geen aandeelhouder. Wij zijn niet vooraf geïnformeerd over onderhandelingen of genoemde bedragen of termijnen. Wel is enige tijd geleden, uitdrukkelijk vertrouwelijk, meegedeeld dat vanwege turbulentie in de afvalmarkt de huidige aandeelhouder haar positie in de markt strategisch aan het heroverwegen is. Hierbij is niet in detail getreden. Een eventuele doorverkoop is ook aan hen. Voor ons speelt uitsluitend de verkoopovereenkomst die we gesloten hebben en de stevige afspraken die daarin zijn gemaakt. Dan nog een aantal vragen over bedragen. Wij kennen alleen het geciteerde bericht uit de media. Onderhandelen is een complex proces. Is dat inclusief schuld of exclusief? Wij kennen verder geen enkele onderbouwing en kunnen dus ook geen relatie leggen met de vorige door de aandeelhouders gesloten transactie. Wij zijn nog steeds van mening, als aandeelhouderscommissie en als college van GS, dat wij destijds een uitstekende deal gesloten hebben. Dat hebben we steeds uitvoerig toegelicht en gemotiveerd. Ik verwijs in dezen naar onze Statenmededelingen, naar de verslagen die zijn opgesteld, de Statenvergaderingen die hierover hebben plaatsgevonden en de besloten bijeenkomsten waaruit ik niet kan citeren, maar waarin u als Staten rechtstreeks met alle deskundigen en alle partijen die erbij betrokken zijn geweest, heeft kunnen praten en vragen heeft kunnen stellen. Op al die vragen heeft u uitvoerig antwoord gekregen. De vraag is of het mogelijk is om Attero nu te verkopen. Daar staat iets over in de verkoopovereenkomst. Die heeft voor u vertrouwelijk ter inzage gelegen. Ik mag, ook al zou ik het willen, daar in openbaarheid geen uitspraken over doen, omdat er anders mogelijk sancties richting bedrijfsschade naar de vorige aandeelhouders zullen komen en dat wil ik vermijden. Uiteraard willen wij uw Staten zo goed mogelijk faciliteren. Als daar behoefte aan is, dan zullen we weer, onder de gebruikelijke vertrouwelijkheid, die stukken ter inzage leggen. Voorzitter, wat betekent dat op het moment dat de deal doorgaat?

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Wij kennen geen afspraken. In het algemeen geldt in dit land dat privaatrechtelijke overeenkomsten moeten worden nagekomen en dat de OR hierbij op de wettelijke voorgeschreven wijze wordt betrokken. Uiteraard zullen we u op de hoogte houden van de verkooponderhandelingen. Wij zijn op geen enkele manier partij, maar zullen uiteraard, zodra er informatie is ten aanzien van het verloop van de verkoopovereenkomst die wij gesloten hebben, steeds actief informeren.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en geef de vragensteller kort de gelegenheid een vervolgvraag te stellen. Mijnheer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, heel erg bedankt. Dank aan de gedeputeerde voor de heldere beantwoording. Ik snap ook dat hij nog niet op alle vragen een antwoord kan hebben, maar dat die wellicht gedurende de komende maanden zullen komen. Er is een aantal vragen waar wel een reflectie op kan worden gegeven en die ik nog niet heb gehoord. Dat zijn vraag 3, 4 en 8. Die zou ik dan graag schriftelijk willen ontvangen. Heb ik het goed gehoord dat de gedeputeerde een toezegging heeft gedaan om ons actief te informeren over de voortgang van dit proces en deze berichtgeving? Tot slot, voorzitter, spreek ik de hoop uit dat de volgende uitspraak van Vincent van Gogh niet gaat gelden voor dit dossier: "Ik kan niet het feit veranderen dat mijn schilderijen niet verkopen, maar de tijd zal komen dat mensen zullen erkennen dat zij meer waard zijn dan de waarde van de verf die ik gebruikt heb in het schilderij." Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers. De gedeputeerde in tweede termijn. Aan hem het woord.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter, dank u wel. Ik heb antwoorden gegeven op de vragen 3 en 4 en die geef ik nogmaals. Dat voorkomt beantwoording van schriftelijke vragen en dan liggen ze vast in de notulen van deze Statenvergadering. Het antwoord op de vragen 3 en 4 is heel simpel. Wij kennen alleen het door u geciteerde bericht uit de media. We kennen geen onderbouwing en kunnen dus ook geen relatie leggen met de door de vorige aandeelhouders gesloten transactie. Uw vraag 8 heb ik ook beantwoord. Wij verwijzen naar de verkoopovereenkomst die eerder vertrouwelijk voor u ter inzage heeft gelegen en waarop in beslotenheid ook een toelichting mogelijk was en waarover vragen zijn beantwoord. In openbaarheid kan ik daar geen mededeling over doen vanwege mogelijke sancties, maar we zullen dit met veel plezier onder de gebruikelijke vertrouwelijkheid nogmaals voor u ter inzage liggen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde en geef de gelegenheid aan andere fracties om nog het debat te voeren. De fractie van de VVD? Ik zie geen behoefte daar. De fractie van de SP? Meldt zich een fractie? Laten we het even praktisch houden. Nee? Dan is hiermee de laatste vraag beantwoord en sluit ik de beraadslagingen.

Interpellatiedebat

De **voorzitter**: Dan gaan wij over naar het interpellatiedebat. Ik geef daartoe graag de gelegenheid. Ik ga de heer Kuijken als eerste de gelegenheid geven om een paar vragen te stellen in twee minuten. Dan zal de gedeputeerde namens het college antwoorden en dan gaan we een debat in twee termijnen hierover voeren, waarbij elke fractie een minuut heeft. Ik sta geen interrupties toe vanwege de orde van vandaag. De heer Kuijken kan zijn vraag stellen.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Twee minuten is kort, dus ik zal mij beperken tot mijn vraag en de inleiding overslaan. De provincie, maar ook de gemeenten en het Rijk, kunnen niet zomaar als back-up optreden voor de verzekerde particulieren en ondernemers. Wel is het een taak van de overheid om effecten van extreme weersomstandigheden, en daar reken ik een biljartballenregen zoals op 23 juni in Someren en Luikgestel toe, te verzachten. De maatregelen die we daarbij als provinciaal bestuur nemen, moeten passen bij de taken die we daadwerkelijk hebben of de taken die we ons toebedelen. Deze taken zijn onder andere het versnellen van de energietransitie lokale economie en economisch maatschappelijk gezonde veehouderijen, het tegengaan van leegstand en leefbaarheid. Het CDA heeft vlak na de extreme

hagelstormen het college gevraagd wat het provinciale bestuur voor de zwaar getroffen regio kon doen. Het antwoord was teleurstellend. Het CDA was blij met het standpunt van GS dat het Rijk de regio tegemoet zou komen via de Wet tegemoetkoming schade bij rampen, maar dit college stelt daar zelf te weinig tegenover. In de memo die gisteren naar PS is gestuurd, staat zes keer het woord 'kennis opdoen', 'verkennen', 'onderzoeken', 'het verbinden van partners', maar het CDA ziet ...

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, ik wil een voorstel van orde doen.

De **voorzitter**: Dat mag altijd, mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, u zei in een bijzin dat u geen interrupties toestaat, maar een interpellatiedebat mag ook tussen Staten en fracties onderling gaan. Ik pleit ervoor om het in een interpellatiedebat mogelijk te laten zijn dat fracties elkaar interrumpen en dat de gedeputeerde geïnterrupteerd wordt, want anders hebben we niet echt een debat.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, ik wil het voorstel graag in stemming brengen. Ik heb het gemotiveerd, louter vanwege de zware dagorde van vandaag en uw wens om kort te vergaderen, maar uw standpunt is buitengewoon helder en redelijk. Ik breng het graag even in stemming. Wie is voor het toestaan van interrupties in dit debat? Wie is er tegen? Niet? Dan zijn ze toegestaan. En u wilt geloof ik de eerste doen? Nee? Dan gaat de heer Kuijken nu snel verder.

De heer **Heijmans** (SP): Ik zal niet interrumpen.

De heer **Kuijken** (CDA): Helaas zal ik mijn verhaal toch in twee minuten moeten doen. Ik ga meteen naar de vragen toe en val mij bij als u daar iets van vindt. Het CDA ziet voornamelijk geen enkele concrete maatregel waar mensen op korte termijn enig houvast aan kunnen ontleen. Daarom vraagt het CDA het college een aantal concrete maatregelen uit te werken en waar nodig aan PS voor te leggen. Mocht het CDA te weinig bereidheid constateren bij het college, dan dienen we een motie in genaamd 'Geen woorden maar daden'. Een andere motie willen we sowieso indienen en die roept GS op om een aantal extra maatregelen te treffen die de provincie niet direct geld gaan kosten, maar vragen om een toezegging. Vraag 1: Bent u bereid zo snel mogelijk een nieuwe tranche van de regeling 'Asbestdaken eraf, zonnepanelen erop' uit te werken en daarbij de gewenste voorwaarden te bieden aan partijen die zwaar getroffen zijn? Vraag 2: Bent u bereid om gunstige leningen te verstrekken voor het vervangen van asbestdaken met als tegenprestatie dat het bedrijf aantoonbaar verduurzaamt? Vraag 3: Bent u bereid zo snel mogelijk het voorfinancieren van zonnepanelen op getroffen gebouwen van sport- of andere verenigingen via het Energiefonds uit te werken en daarbij zeer gunstige voorwaarden te bieden? Vraag 4: Bent u bereid om de commissie Rosenthal en het Rijk te vragen om versneld in actie te komen in de getroffen gebieden en boeren die grote schade hebben geleden en graag willen stoppen te helpen met versnelde sanering? Laatste vraag - ik hoop dat ik binnen de twee minuten ben gebleven. Volgens eigen zeggen stimuleert dit college de zoektocht naar kansrijke nieuwe economische functies en naar financieringsmogelijkheden voor sloop van vrijkomende agrarische bebouwing in een aantal gebieden. Bent u bereid om de zwaar getroffen gebieden, indien ze dit zelf wensen, mee te laten doen in deze provinciale pilot?

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Kuijken voor zijn vragen. Ik geef dan graag het woord aan de heer Heijmans, op de valreep dan. U moet wel even het knopje indrukken in het vervolg en uw identiteit heeft u bij zich, dus dat komt helemaal goed. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Kuijken, in het begin van uw betoog noemt u wel even de burgers, maar vervolgens gaan al uw vragen over schade en eventuele tegemoetkoming aan agrariërs. Vanwaar het feit dat bij uw concrete vragen de burgers helemaal verdwenen zijn?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mijnheer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Die zijn niet verdwenen. Ik heb expliciet gerefereerd – anders moet u de bijdrage nog even naluisteren – aan sportverenigingen, en publieke bebouwing kan daar ook van meeprofiteren.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, waarbij dan toch mijn vervolgvraag is dat ik veel geluiden uit dit gebied hoor en dat in heel veel situaties zaken absoluut nog niet bekend zijn; of zaken verzekerd zijn of onder een verzekering vallen, noem maar op. Is het met andere woorden niet wat snel dat u nu al met deze vragen aan het college komt?

De **voorzitter**: Mijnheer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat is geenszins snel. Er zijn wel een paar dingen die inderdaad onduidelijk zijn, maar dan is het aan onze provinciale overheid om snel te zorgen dat die duidelijkheid er komt. Een van die dingen, en dat staat ook in mijn motie, is een beroep doen op verzekeraars om coulance te betrachten en het voor ondernemers mogelijk te maken om schade-uitkeringen te gebruiken voor bedrijfsbeëindiging of bedrijfsomvorming; er moet snel duidelijkheid komen. We zitten voor het politieke reces en voor de bouwvakvakantie en mensen zitten in grote onduidelijkheid.

De **voorzitter**: Interruptie Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. U heeft het over duidelijkheid, daar ben ik het helemaal mee eens, maar zaait u nu niet opnieuw onrust? Mensen hebben gewacht op de uitslag of de WTS wel of niet doorging. Vervolgens hebben we daar een antwoord op; dat is een duidelijk nee. Zowel de provincie als andere gemeenten, iedereen spreekt daarin. U gaat nu opnieuw een worst voorhouden. Het college is bezig met een oplossing en u gaat alweer vooraf schakelen. Duidelijkheid is heel erg nodig voor deze mensen.

De **voorzitter**: Mijnheer Bollen, uw interruptie.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat is absoluut mijn vraag niet, dat moet u maar een keer uitleggen. Hoe kunt u nu zeggen dat ik onduidelijkheid creëer, terwijl ik aan het provinciebestuur vraag om snel met duidelijkheid te komen en niet te gaan praten over onderzoeken over hoe we kunnen leren van asbestsanering, maar zoeken hoe we partijen bij elkaar kunnen brengen? Daar kan niemand iets mee. Zegt u dat ik onduidelijk ben? U moet zich richten tot het provinciaal bestuur, GS.

De **voorzitter**: Mijnheer Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Volgens mij hebben we gisteravond een schrijven gehad vanuit GS met de lijn waarin ze dit gaan aanpakken. Intussen zijn veel zaken al opgepakt. U heeft lijntjes naar Den Haag en ikzelf ook, in de hoop dat we al deze mensen aan de gang krijgen. Op het moment dat u vandaag weer

oproep tot allerlei oplossingen die u heeft verzonnen, gaan mensen daar hoop uit putten en gaat u voor onduidelijkheid zorgen.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik vind het heel fijn dat u hieraan refereert, want dat kan ik laten horen wat er onduidelijk is en waarom het schrijven van GS absoluut niet duidelijk is. Over de provinciale actielijn staat: het opdoen van kennis over asbestsanering, het verkennen van slimme samenwerkingen met verzekeraars en eigenaren, het onderzoeken van collectieve maatregelen als de postcode-roosvariant, het onderzoeken van het verbinden tussen bewoners en de agrarische sector, het verbinden van partners van het Energiefonds en corporaties en kansen onderzoeken voor herstructurering binnen de land- en tuinbouw. Gaat u maar aan Someren en Luyksgestel uitleggen dat we hard bezig zijn met de zaak onderzoeken. Daar kan niemand iets mee.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Om aan te sluiten bij wat de VVD net ook al inbrengt, duidelijkheid is ook zeggen wat je wel en niet onderzoekt. U vraagt nu om extra zaken te onderzoeken en vrij te maken en daarmee creëert u extra onduidelijkheid.

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorheen zijn deze opties – asbestdaken eraf, zonnepanelen erop – ook al geopperd door GS en ook het voorzien van sportverenigingen van zonnepanelen. Het is niet de eerste keer dat ik dit heb geopperd. Het CDA heeft dat in een eerder stadium ook geopperd, maar dit college ook. Om nu te zeggen dat wij die worst voorhouden of dat wij onduidelijkheid creëren, dan volgt u toch de media niet helemaal goed, mijnheer.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Wat we met uw maatregelen gaan doen. Stel je voor dat je er allemaal toezeggingen opkomen, dan komen de randvoorwaarden en uitwerkingskaders. Dan is het toch nog steeds drie maanden – het zomerreces, de bouwvak – onduidelijk? Dat schiet niet op met wat er nu al ligt.

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Je kunt wel zeggen dat je dit gaat uitwerken en dat die regeling opnieuw ingesteld wordt. Die uitspraak is nog niet gedaan. Dat lees ik nergens terug.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Mijnheer Kuijken, een interpellatie is een zwaar instrument vanuit onze Staten. Het heeft er wel toe geleid – en dat is een compliment van mijn fractie – dat er een goede Statenmededeling is gestuurd aan ons met een helder, integraal, afgewogen kader waarbinnen nu gekeken gaat worden wat aan de aspecten van het provinciale beleid raakt. Wij maken GS daar complimenten over, maar er zit een toespitsing, eigenlijk een agenda, die ik herken vanuit de pers, dat de heer Hans Huijbers op de achterkant van een bierviltje komt tot 1 miljard waarvan hij vindt dat er gecompenseerd moet worden. U noemt zelf de commissie-Rosenthal die ook bezocht moet worden. Er is

een specifieke agenda en dat voelen we op onze klompen aan, maar waarom moet er ten aanzien van asbestdaken, veehouders, ten aanzien van een specifieke groep, nu versneld worden wat betreft het CDA?

De heer **Kuijken** (CDA): Dit betreft niet alleen een doelgroep. Met de ZLTO hebben we helemaal niets te maken, want dat zijn allemaal maatregelen waar wij al mee kwamen voordat we überhaupt met ZLTO hebben gesproken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde heeft nu het woord om de vragen te beantwoorden en daarna, een debat in tweede termijn en maximaal één minuut voor de fractie. Nu eerst de gedeputeerde. Mevrouw Spierings heeft het woord.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter, er wordt elke dag weer een stapje gezet in het omgaan met de effecten van de hagelstormen of de ijsregen, hoe u het noemen wilt. Dat doen we niet alleen, dat doen vele partijen, gemeenten, de Veiligheidsregio, verzekeraars, de Omgevingsdienst, de banken en ook het Rijk zetten hier en daar een stapje. Dat betekent dat we van dag tot dag een update zouden kunnen geven. Wij hebben bewust gewacht tot gisteren, omdat het Rijk toen met hun werkgroep in het gebied op bezoek is geweest en daar vergadering heeft gehouden, zodat we echt de allerlaatste stand van zaken aan u hebben kunnen meedelen. U weet dus waar onze inzet ligt. In antwoord op de vragen: het dilemma bij 'asbestdaken er af, zonnepanelen erop' is niet zozeer de regeling openstellen, maar het feit dat het een regeling met rijksgeld was. Wij zijn volop begonnen met lobbyen bij het Rijk om daar opnieuw geld voor beschikbaar te stellen. Leningen onder gunstige voorwaarden.

Wat vraag 2 betreft: Wij gaan niet aan individuele bedrijven leningen geven. Wij willen wel kijken met banken en/of verzekeringsmaatschappijen en/of gemeenten en/of ZLTO of we een logisch pakket kunnen vormen wat dan in gezamenlijkheid wordt opgepakt en uitgevoerd. En dat is wederom onderzoek, want we kunnen niet overhaast besluiten wat we doen, omdat er zelfs nog niet eens een compleet beeld is van de schade en de mate waarin zaken verzekerd zijn. De Veiligheidsregio werkt er nog steeds aan, om dat helemaal scherp in beeld te brengen.

Wat het financieren van zonnepanelen op daken van sportverenigingen en het uitwerken met het energiefonds betreft zijn we bezig, zoals ook is toegezegd naar aanleiding van een motie die reeds is aangenomen. Ik zou liever zien dat we samen met de betrokken gemeenten en sportverenigingen kijken wat we hier concreet en op korte termijn kunnen doen in plaats van afwachten tot we iets met het energiefonds hebben uitgewerkt, omdat we dat collectief voor Brabant willen doen en we hebben hier snel maatwerk nodig. Dat aanbod ligt ook al anderhalve week bij de gemeente vanuit onze kant om daarin mee te denken, maar u moet zich niet vergissen in de complexiteit hiervan. Iedereen, zeker niet in de laatste plaats de gemeenten en de Veiligheidsregio, voelden zich toch wel overvallen door de schade en de mate waarin nazorg nodig is, omdat de nacht van de hagel zelf eigenlijk probleemloos is verlopen, maar dit daarna pas duidelijk begon te worden. Dat heeft echt een na-ijleffect gehad bij iedereen om zich dat goed te realiseren en in de actiestand te komen en vervolgens na het managen van de acute schade ook na te gaan denken en de ruimte te hebben in tijd en de hoofden van mensen om na te denken over hoe we met die vervolgschade kunnen omgaan en er een kans van kunnen maken. Ten aanzien van de versnelde sanering: dat idee bestaat zeker ook bij een aantal betrokken gemeenten die ook al beleidslijnen in dit kader hadden, en wij zouden dat graag willen uitwerken met de betrokken gemeenten. Natuurlijk kunnen we daar het Rijk of de commissie-Rosenthal bij betrekken, maar ik vermoed dat, als we daar beginnen, we vooral veel vertraging oplopen. Dus gewoon concreet in het gebied met elkaar kijken wat er nodig is en waar we elkaar het beste kunnen vinden.

Over de VAB's: prima als er behoefte is in het gebied om een pilot te worden in het kader van onze VAB-aanpak. Dat verzoek heeft ons op dit moment nog niet bereikt, maar mocht dat komen, dan vinden we dat uiteraard prima.

De **voorzitter**: Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Dan geef ik nu alle fracties de gelegenheid om in tweede termijn vragen te stellen. Allemaal één minuut. De fractie van het CDA als indiener is als eerste aan het woord. Daarna de gebruikelijke volgorde. De heer Kuijken heeft het woord.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter, ik verzoek u twee minuten te schorsen.

De **voorzitter**: Dan kan ik meteen van de gelegenheid gebruikmaken. Mocht u moties willen indienen, dan kan dat, maar alleen als u straks het woord voert. Bereidt u dat dan ook even voor en zorg dat het snel verloopt. Dan schors ik de vergadering voor twee minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. De heer Kuijken heeft als eerste het woord. De volgorde is eerst de aanvraag voor de interpellatie en dan de andere. Dat is gebruikelijk. Mijnheer Kuijken? Eén minuut.

Motie 2 Eendracht maakt macht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 juli 2015,

Constaterende dat:

- Elke ondernemer verplicht is tot het verzekeren van opstalschade;
- Verzekeraars bij een uitkering van schade veelal de eis stellen dat deze geïnvesteerd wordt in herstel van die schade;

Overwegende dat:

- Veel agrariërs overwegen hun bedrijf te beëindigen, om te vormen of elders voort te zetten;
- Het inzetten van de schade-uitkering van de verzekering een positieve bijdrage kan leveren aan dit (betere) toekomstperspectief;
- Coullance van de verzekeraars hierbij essentieel is;
- Het combineren van provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid met de inspanningen van Rijk, banken en verzekeraars kansen biedt voor structuurversterking van de agrarische sector.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Een beroep te doen op verzekeraars om coullance te betrachten en het voor agrarisch ondernemers mogelijk te maken de schade-uitkering te gebruiken voor andere doeleinden dan schadeherstel, zoals beëindiging, verplaatsing of omvorming van het bedrijf;

En gaan over tot de orde van de dag.

CDA: René Kuijken"

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De beantwoording van de gedeputeerde deed ons goed. Daar sprak een positiever beeld uit dan uit het memo. We zijn blij met de toezegging om op korte termijn met sportclubs in gesprek te gaan. Kunt u dat nog even expliciet maken, dan zijn wij gerustgesteld. Ik hoorde ook dat gemeentes toegang kunnen krijgen tot de pilot omtrent VAB's. Dat nemen we ook heel graag aan. U vroeg zelfs in een memo om een uitspraak van PS, althans we konden een belangrijk signaal afgeven richting de verzekeraars om zich coullant op te stellen. Dat signaal willen wij graag afgeven. Wij dienen onze moties voorlopig nog even niet in en wachten de zomervakantie af. Wij hopen dat u na dit zomerreces bij ons terugkomt met de uitwerkingen van de onderzoeken. We vragen u wel om voortvarend

en snel te werk te gaan. De motie blijft staan met een dictum en daar kunt u denk ik niet op tegen zijn. Dat is een signaal richting de verzekeraars om coulance te betrachten bij het uitkeren van schade, zodat het niet per se voor schade gebruikte behoeft te worden, maar ook gebruikt kan worden bij bedrijfsbeëindiging of voor omvorming van bedrijven. Dat is een belangrijk provinciaal doel.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat u een motie indient. Dat kan, maar er was nog een interruptie van de heer Meijer. Die heeft eerst het woord.

De heer **Meijer** (D66): Nu ben ik in ieder geval wel heel erg verbaasd. We hadden al een debat over mediastrategie en ik vermoed dat dat wel een beetje achter de aanvraag van dit interpellatiedebat zit. Nu heeft u het zwaarste instrument dat we hebben ingezet om een aantal vragen te stellen. Vervolgens waren er de toezeggingen en nu komt er gekunsteld nog een motie. Bent u het met mij eens dat dat toch wel devaluerend werkt voor het zware instrument van een interpellatiedebat?

De heer **Kuijken** (CDA): Absoluut niet. We hebben toch twee toezeggingen. Dat is toch waar je op uit bent in een interpellatiedebat? We hebben nog een punt voor een motie en we vinden echt dat sommige dingen sneller kunnen gaan. Maar wij luisteren ook naar jullie en wij constateren dat het college meer tijd nodig heeft. Dat willen wij dan ook graag bieden, er dan gaan we ook niet doorduwen, maar dan brengen wij onze moties niet in stemming. Ik vind dat juist erg schappelijk en meedenkend. Op de een of andere manier lijkt nu alsof wij dit puur voor de Bühne doen en dat vind ik erg, erg, erg jammer.

De heer **Meijer** (D66): Ik baal ervan dat u het jammerlijk vindt, maar het interesseert me erg weinig. Er zit namelijk een aantal actuele moties in. Die dient u niet in in eerste termijn, maar dat had u gemakkelijk kunnen doen. De actuele moties had u vervolgens met ons kunnen bespreken, daar had u de gedeputeerde over kunnen horen, dan had u toezeggingen kunnen krijgen. Dan blijft er nog een actuele motie staan, die brengt u in stemming, dan zijn we klaar. U kiest er voor een interpellatiedebat aan te vragen. In zestien jaar tijd is het op twee handen te tellen hoe vaak dat gebeurt en u zet het nu in om een paar vragen te stellen.

De **voorzitter**: Mijnheer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Vragen om toezeggingen. Ga anders even bij uw collega te rade die expliciet vroeg of ze mij mochten interpellieren over deze zaken. Iedereen hier in de zaal wilde interpellaties toestaan en nu zegt u dat u dat niet nodig heeft.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk. Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ja, voorzitter, ik wil toch wel een opmerking maken. Ik hoor hier van mijn collega van D66 de vraag of dit wel een interpellatiedebat had moeten zijn. Daar hebben we de procedurevergadering voor. Daar hebben we met zijn allen, inclusief uw eigen fractievoorzitter, voor gestemd. Ik wil u vragen om dit onderdeel van het debat, deze ramp, te bespreken en ik ben blij dat mijn fractiegenoot dat via deze weg heeft gedaan.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, richting mevrouw Van der Sloot. Je moet zwaarwegende argumenten hebben om een interpellatiedebat te weigeren. Voor zover ik weet is dat een keer gebeurd in

deze Staten en dat was nu net toen de SP een interpellatie aanvraag. Ik hoopte dus, mevrouw Van der Sloot, dat er vaker interpellaties aangevraagd zouden worden. Ik ben het eens met de heer Meijer dat dit schriftelijke vragen hadden kunnen zijn of in het vragenuurtje had kunnen worden gevraagd, dan ga je je afvragen of dat wel nodig is om hierover een interpellatie te houden. Zo zwaar was het inderdaad allemaal niet.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik wil het proces en de inhoud niet door elkaar halen, maar ik denk dat het duidelijk is dat dit voor ons een heel belangrijk punt is. Ik ben blij dat wij daar de ruimte voor hebben gekregen en het is een interpellatiedebat waarin een fractie antwoorden heeft gekregen waar de fractie blij mee is. Dat het dan een keer niet uit de bocht vliegt, daar mag je ook blij mee zijn.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Rest mij te constateren dat een kinderhand soms snel gevuld is.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers? Die geeft voorrang aan mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter, dit kan niet. Ik hoop ook dat dit uit de notulen kan worden geschrapt, want de grote vriendelijke reus blijkt hier ook wel heel veel noodzaak te hebben om zich te profileren.

De **voorzitter**: Laten we elkaar respecteren. Ik hou de grenzen echt wel in de gaten, maar ik vind het wel goed om niet met elkaar het debat over te doen wat in de procedurevergadering gevoerd is. Daar is toestemming verleend en dan moeten we dat ook hier doen. Ik ga over tot de orde van het debat en dat is mevrouw Roijackers in een interruptie op de heer Kuijken.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Het was een interruptie op mevrouw Van der Sloot. Ik blijf even haken op het debat en over de zwaarte van het interpellatie-instrument met betrekking tot een ramp. De schade is ongelooflijk en heeft heel veel impact gehad op Zuidoost-Brabant, maar er zijn veel rampen geweest in de afgelopen jaren waarop niet is geïnterpelleerd. Laten we de proportionaliteit zien. Ik heb een compliment gegeven aan de CDA-fractie als het gaat over de reactie van GS die ze daarmee schriftelijk heeft uitgelokt, maar het gaat mij te ver om te zeggen dat dit meer een interpellatie waard is als je het vergelijkt met het aantal verkeersdoden dat er in Brabant is, of over de Q-koorts en nog een aantal andere rampen die we weer kunnen noemen met humane gevolgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan stel ik voor de fractie van de VVD het woord te geven.

De heer **Kuijken** (CDA): Mag ik daar nog kort op reageren, want ik ben van alle kanten aangevallen over waarom ik hier nu sta?

De **voorzitter**: Als u dat zo voelt, dan geef ik u graag de gelegenheid even, maar kort.

De heer **Kuijken** (CDA): Een middel zoek je bij een boodschap en het spijt me zeer als u het gevoel heeft dat dit een te zwaar middel is. Waar het ons om ging, en dat is goed verwoord, is dat de schade en de impact enorm zijn. Ik word dagelijks aangesproken door allerlei mensen in de regio die heel veel zorgen hebben. We gaan het politieke reces in en hadden nog geen antwoord op de onduidelijkheden die er waren. Wij hadden een paar punten die we graag met GS wilden delen. Een paar dingen zijn toegezegd,

die hoeven we niet meer in de motie te verwoorden. Sommige dingen zijn niet toegezegd, maar we wachten even af, om het college tegemoet te komen. Een puntje blijft staan en daarom dienen wij een motie in.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Kuijken. De motie ontvang ik graag, dan zullen we hem snel vermenigvuldigen en verspreiden. Dan is nu de fractie van de VVD aan het woord en dat is de heer Bollen. Eén minuut.

De heer **Bollen** (VVD): Ik zal het kort houden, voorzitter. Dank u wel. Het verandert al gedurende het debat, er is al veel gezegd en dank uitgesproken aan het CDA, zodat de gedeputeerde heeft kunnen uitleggen wat we gaan doen. Waar het mij om ging is dat de onzekerheid voor de burgers niet nodig is. Laten we het gezamenlijk oppakken. Als GS hulp nodig hebben van PS, dan hoor ik dat graag en nu we toch bezig zijn met toezeggingen, ik hoor het CDA zeggen dat ze allerlei toezeggingen hebben en op Twitter staat dat ook al. Ik zoek nog een toezegging: kunnen wij een datum afspreken met het college waarop wij gaan sturen, zodat de mensen met een dicht dak de winter ingaan, om het maar even zo neer te zetten? Als laatste wil ik nog een opmerking maken, voorzitter. Ik hoorde dat het CDA niets met het ZLTO te schaften heeft. Gelukkig hebben ze mijn nummer, dan mogen ze mij altijd bellen als ze interesse hebben, maar het is wel een openbaring.

De **voorzitter**: De fractie van de SP.

De heer **Heijmans** (SP): Hopelijk staat u mij toe om vanaf mijn plaats te stellen dat ik me aansluit bij de woorden van de VVD.

De **voorzitter**: De fractie van de PVV, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. De schade die de burgers en ondernemers in Zuidoost-Brabant hebben geleden, is van een dusdanige omvang dat met recht gesproken kan worden van een ramp. Het is zeer betreuenswaardig dat de VVD en de PvdA in de coalitie in de Tweede Kamer en de regering daarbij weigeren om het als een ramp te erkennen en daarvoor de regeling open te stellen om de mensen in het gebied hulp te bieden. Voorzitter, in de notitie van GS lezen we dat het provinciebestuur, samen met de waterschappen, de aanpak willen onderzoeken, partners willen verbinden en een lobby willen organiseren voor gedupeerden in de situatie waarin zij tussen wal en schip vallen door regelgeving. De Nederlandse waterschappen spenderen al jarenlang miljoenen euro's aan belastinggeld aan ontwikkelingssamenwerking. Zo ook de waterschappen in het getroffen gebied Dommel en Aar en Maas, onder andere projecten in Ethiopië, Egypte, Zuid-Afrika, Mozambique, Nicaragua en Colombia. De Nederlandse Waterschapbank ...

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ja, voorzitter, een eenvoudige vraag. Is de PVV-fractie ermee bekend dat de twee waterschappen in dit gebied bij alle meldingen van schade op korte termijn persoonlijk langsgaan, om deze zorgvuldig aan de keukentafel door te nemen?

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is te prijzen en past ook prima bij hun kerntaak. Ze zijn ook met andere dingen bezig waar veel miljoenen aan worden uitgegeven, zoals projecten buiten het eigen land, buiten het bestuurlijke gebied van dit waterschap en voor waterbeheer in Afrika, terwijl de eigen burgers op dit moment in de kou staan. Dat geldt zien we liever naar deze getroffen burgers gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik heb het gehoord, maar heb geen antwoord gehad op mijn vraag. Was u bekend met deze snelle en grondige actie vanuit de twee waterschappen?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, en daar is ook niets mis mee.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem, wilt u afronden? Uw spreektijd was eigenlijk al om. Graag afronden.

De heer **Van Hattem** (PVV): De Nederlandse Waterschapsbank, een bestuurlijk partner van deze provincie, heeft in haar maatschappelijk NVO-beleid het NBB-fonds opgenomen. Daar zit 20,5 miljoen euro aan vermogen in. Het verzoek aan GS is om hun bestuurlijke partners, met name de waterschappen en de NWB, op te roepen om in plaats van miljoenen te spenderen aan het buitenland, nu het geld te besteden aan de schrijnende situatie in ons eigen land, in onze eigen provincie.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem voor zijn bijdragen. Nee, uw spreektijd is echt om. Dan is nu de fractie van D66, de heer Meijer, aan het woord.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, dank u wel. Het zal je maar gebeuren dat je levenswerk in een avond instort, je huilend op de keldertrap niet weet hoe jouw bedrijf morgen aangetroffen wordt. Gelukkig zijn er dan politici die met of zonder Tweede Kamerlid op bezoek komen, met een fotograaf en een persbericht en een motie waarin een beroep gedaan wordt op verzekeraars. En nu de boel opdroogt, hebben we er volgens D66 veel meer aan om vooruit te gaan kijken, mensen te helpen naar de beschikbare middelen die binnen de provincie en het Rijk beschikbaar zijn. Geen fotomomentjes, geen debatjes, nu vooruit en actief met mensen in gesprek om te kijken welke middelen waar inzetbaar zijn. D66 wil de gedeputeerde vragen om deze mensen dus actief te wijzen op voorzieningen die bestaan en hen te helpen om de sector weer op te gaan bouwen. D66 is niet voor meer geld vanuit de provincie. Een financiële bijdrage nu schept een precedent, maar geeft ook een uiterst ongewenst signaal naar de ondernemers die wel verzekerd waren. Voorzitter, we vragen aan de gedeputeerde, nu we toch dit moment met elkaar hebben, hoe zij de wederopbouw ziet om dit een toekomstgerichte sector te maken.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. U moet echt afronden.

De heer **Meijer** (D66): Een laatste zin: hoe voorkomen we kortom dat we nu allerlei acties ondernemen om over een paar jaar te concluderen dat we een failliete sector hebben?

De **voorzitter**: Maar nu is het echt om. Ja, de fractie van de PvdA.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, ik had nog een interruptie op de heer Meijer.

De **voorzitter**: Interruptie, sorry. Ja, ja.

De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Meijer zegt dat er geen geld vanuit de provincie naar de gedupeerden moet vloeien. Geldt dat ook wanneer gedupeerden getroffen zijn door beleid wat is ingezet door deze provincie op het gebied van waterbeheer, en dan noem ik heel specifiek het laten hermeanderen van beken om water langer in een gebied vast te houden, zoals bij de Beekloop in Bergeijk het geval is?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ten eerste een nuancering: ik zei geen extra geld, dus de bestaande fondsen mogen wel degelijk worden ingezet, en het andere is dat ik altijd heb geleerd dat je bij 'wat-als'-vragen heel voorzichtig moet zijn. Ik ben benieuwd naar de studie van de PVV-fractie rondom meanderende beken en de schade als gevolg daarvan die dit onderbouwen, waardoor we een debat hierover kunnen voeren.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, als reactie daarop: die studie is er inderdaad en als we kijken naar de projecten die opgetuigd zijn, en ik noem heel concreet het project Beekloop, als je die stukken leest, dan staat er heel duidelijk in dat het erop gericht is om met name in de zomer het water langer in het gebied vast te houden. Er is niet gekeken naar een tijdige en voldoende afvoer van water in het gebied en daarmee krijg je de situatie dat er te lang water in het gebied blijft staan en er waterschade ontstaat aan met name de gewassen. De provincie zou indirect hier verantwoordelijk kunnen zijn voor schade.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik zie het debat hierover met veel genoeg tegemoet, want op dit moment heb ik onvoldoende informatie om hier een oordeel over te vormen.

De **voorzitter**: Fractie PvdA, mijnheer Maas, gaat uw gang.

De heer **Maas (PvdA)**: Voorzitter, we hebben het hier over de procedure en dat is zo jammer, want uiteindelijk zijn er in Luyksgestel en in Someren burgers van wie het dak kapot is, waar een oude man niet weet hoe hij het moet oplossen, die onzekerheid, die sociale ontwrichting, daar gaat het uiteindelijk over. En waar hebben we het hier in het laatste deel van het debat over? Over procesmatige zaken. Dat spijt ons. We zijn wel heel erg blij met de Statenmededeling die we gisteren hebben mogen ontvangen. Een mededeling waar uiteindelijk het provinciaal bestuur de regie neemt, mensen probeert te verbinden en lobbyt richting Den Haag om de zaken te regelen. Natuurlijk zouden we het liefst gisteren of eergisteren alles opgelost hebben, maar die onrust en die onzekerheid heeft zijn tijd nodig en zal zijn tijd ook duren. Landelijk heeft de VVD, samen met de PvdA, een werkgroep opgericht met alle betrokkenen om sturing te geven, te inventariseren en te zoeken naar de juiste oplossing. De Statenmededeling van Brabant is hetzelfde: ga samen aan tafel zitten, ga juiste oplossingen zoeken en daarna komen we met voorstellen om dat te organiseren en te regelen. Mijn complimenten voor deze Staten.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas. De fractie van GroenLinks, mevrouw Roijackers. Op de valreep een interruptie van Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het verhaal dat de PvdA hier laat horen, is opnieuw een oproep om te gaan onderzoeken, maar steunt u, ondanks dat hier een lobby is gevoerd, toch het verhaal dat de Tweede Kamerfractie heeft geuit om het niet als een ramp aan te merken? U zegt nu wel dat we van alles moeten gaan doen in het gebied, maar het essentiële is dat we een schadeomvang van ongeveer 1 miljard hebben. Dat is onvoldoende om het te zien als een ramp. Deelt u dat niet?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Het is een ramp voor die mensen die het allemaal treft, die onzekerheid en de sociale impact, maar of het een ramp is met die definitie 'hier staat een zak geld waarmee we het gaan oplossen'. Alsof het dan allemaal opgelost is voor de burgers die het treft, daar geloven wij niet in. De lijn die uitgezet is in de landelijke politiek, is dit juist wel serieus nemen, maar ook weten dat er daadwerkelijk iets aan de hand is en dat we dat op een andere manier oplossen dan alleen maar door de wet in te zetten. Daar hebben wij bewondering voor. Het is niet de gemakkelijkste weg, maar alleen schreeuwen: ik heb geld ...

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar hoe serieus moet die burger dit nu nemen? Als je zegt dat we het serieus moeten nemen, maar ondertussen met lege handen staan. Waar komt u nu concreet mee richting de gedupeerden in het gebied?

De **voorzitter**: Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Hoe serieus moet de burger u nemen op een moment dat u alleen maar zegt dat we de wet toepassen? Uiteindelijk gaat het om de regelingen en de juiste oplossingen die als maatwerk bij de mensen neergelegd worden.

De **voorzitter**: De fractie van GroenLinks is de volgende in de rij. Mevrouw Roijackers, één minuut.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): GroenLinks is, net als iedereen hier, geschrokken van de beelden en verhalen van bewoners in Zuidoost-Brabant. De daken van woonhuizen zijn volledig doorboord, de vernielde kassen; wat een enorme ravage. We mogen blij zijn dat er geen gewonden bij zijn gevallen. GS stuurden ons gisteren een Statenmededeling die onze fractie met grote waardering heeft gelezen. Hier spreekt betrokkenheid en mededogen uit, bestuurlijke daadkracht en een integrale blik op de schade in de oplossingen die denkbaar zijn, waarbij de verantwoordelijkheden steeds tijdelijk benoemd zijn. We gaan zorgvuldig en praktisch aan de slag en hebben daarbij oog voor wat schadelijk kan zijn, voor gezondheid, milieu en natuur. GS maken een goede keus om de kans te grijpen om achterstanden in tuinbouw aan te pakken, zoals de solistische kassen, het verkennen van kansen voor de installatie van zonnedaken op kassen, gemeenschapsgebouw in huizen, inclusief het meenemen van de postcoderoos en energiebesparende mogelijkheden, verdienen nog een extra pluim. Uit ellende kan goeds ontstaan, het is een cliché en we gebruiken het niet licht, maar met louter materiële schade zijn de oplossingen die GS aandragen verstandig, doordacht, goed voor het getroffen Zuidoost-Brabant. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Fractie 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Ik heb hier niets aan toe te voegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren? Punt is duidelijk.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Wij ook niet.

De **voorzitter**: De partij ChristenUnie/SGP. De heer Vreugdenhil heeft het woord. Ook voor hem één minuut.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, iedereen die in die regio geweest is, heeft gezien wat voor enorme impact deze ramp heeft op zowel de bedrijvigheid, op de burgers, maar ook op de maatschappelijke ontwrichting in het hele gebied. Ik dank iedereen die zich ingezet heeft om dit op de agenda te zetten en misschien heeft de commissaris dat wel namens ons allemaal op de meest mooie manier gedaan en Den Haag heel scherp opgeroepen om oog te hebben voor deze situatie. En laten we ons dan in deze Staten niet uit elkaar laten spelen. Want ik denk dat we allemaal hetzelfde willen en dat we moeten voorkomen dat we elkaar verborgen agenda's gaan toedichten en daarmee eigenlijk de kracht die we met elkaar hebben ontwikkeld ook door kunnen zetten. Daarom ben ik blij met deze interpellatie en met name ook met de notitie die door GS gegeven is, waarmee ze aan de slag gaan. Dat betekent wel dat daar nog een stuk uitwerking aan gegeven moet worden. Wat mij betreft komen we als Staten zelfs in het zomerreces bij elkaar, wanneer die uitwerking vraagt om een Statenbesluit om daarin door te pakken. Ik verwacht het niet, maar dan tonen we daadkracht en geven we het college voluit hier met zijn allen de opdracht om daadwerkelijk tot uitvoering te komen, om daar de schade te kunnen herstellen. Ik hoorde voor de winter, ik hoop een heel stuk eerder.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ja, voorzitter, wij zijn allemaal geraakt door wat er is gebeurd. Wij zijn allemaal betrokken en we willen allemaal oplossingen. Dat is hetgeen waarin wij gelijk zijn hier in de Staten, maar we hebben ook onderlinge verschillen. Dat gaat uiteindelijk over beperkingen die je hebt in financiële en bestuurlijke zin en dan komt het op een verdelingsvraagstuk aan. Daar zitten nu eenmaal de politieke verschillen. Laten we niet doen alsof die niet bestaan, mijnheer Vreugdenhil.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, mevrouw Roijackers, maar laten we dat niet op deze ramp die zich in de regio zeker voltrokken heeft, afwentelen. Dat snap ik en daarom heb ik ook heel bewust de bedrijvigheid, de burgers en de maatschappelijke ontwrichting genoemd. In die drie aspecten zullen we als provincie ook onze verantwoordelijkheid moeten nemen, niet in een aspect en dat vraagt om een stukje uitwerking maar waar het nodig is om dan een regeling open te stellen of geld beschikbaar te stellen om een regeling verder open te stellen dan ben ik daar graag toe bereid. Ik ga er ook van uit dat er een afgewogen voorstel van het college daarin komt, waarin die drie aspecten een rol krijgen en niet een enkel aspect. Volgens mij is dat het geluid geweest van alle fracties hier in de Staten, dus laten we elkaar daarin niet uit elkaar spelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Waar wij op hebben gereageerd en wat ook blijkt uit de motie die nu is ingediend, is dat er op een groep van agrarische ondernemers nu een extra appel wordt gedaan vanuit een Statenfractie. Dat is uw goed recht, maar dat benoemen wij wel even. Er is een hele regio getroffen, maar er wordt slechts een groep genoemd en er wordt een link gelegd met een commissie die gaat over de varkenshouderij. Dat mag je benoemen hier in de Staten.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Prima, wij zullen die motie ook steunen. Maar wij moeten met elkaar wel opletten, want er wordt toch een verborgen agenda van 1 miljard van de heer Huijbers hier genoemd en er wordt dan toch heel wat geknikt hier in de Staten en wat tot een bepaalde dynamiek gaat leiden. Laten we die discussie over deze situatie niet met elkaar gaan vervuilen. Dat zie ik op dit moment wel gebeuren en mijn oproep aan alle fracties is om gezamenlijk de doelstelling die we hebben vast te houden en daarmee de regio tot steun te zijn. Dat vraagt afweging tussen verschillende partijen. Dan geef ik graag het college de opdracht om met voorstellen te komen en, waar nodig, ook de Staten te vragen om akkoord te geven voor de uitvoering daarvan.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Fractie Lokaal Brabant.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel, voorzitter. Lokaal Brabant was heel blij met de antwoorden van GS op dit verhaal. We zijn niet zo blij met het kabinet, maar met de rug naar de samenleving staan hoort er blijkbaar bij. Wij denken dat het kabinet maar snel moet weggaan en dat er snel verkiezingen komen.

De **voorzitter**: Dank aan de heer Heijman voor zijn bijdrage. Dan is nu de eerste ten einde gekomen en geef ik de gedeputeerde de gelegenheid kort en krachtig op uw bijdragen in te gaan. De gedeputeerde heeft het woord. Mag ik stilte in de zaal?

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Misschien even de vraag van het CDA of er een toezegging ligt rondom de sportclubs. Wat mij betreft zijn de gemeentes in the lead. En wij zijn er om met hen mee te denken om te kijken wat er moet gebeuren, maar het gaat alleen maar heel verwarrend werken op het moment dat wij als provinciaal bestuur die sportclubs gaan benaderen. De gemeentes weten het beste wat er speelt. Wij zitten in het overleg met die gemeentes in de regio en op het moment dat zij zeggen welke sportclubs getroffen zijn en wat het probleem is, dan gaan we daarover met elkaar in overleg en dat is niet anders dan wat er in feite al in de Statenmededeling staat, alleen heeft u het heel specifiek voor de sportclubs gevraagd. Dat moet natuurlijk veel breder gebeuren, ook als je kijkt naar woningcorporaties, maatschappelijk vastgoed en woningen van burgers om er maar eens een paar te noemen. Wij houden u op de hoogte op het moment dat er inderdaad weer duidelijke, nieuwe zaken te melden zijn, dus niet over elk detail want daar zit u volgens mij ook niet op te wachten. En natuurlijk willen wij daarbij snelheid maken maar ik voel nog een klein beetje het verwijt terugkomen dat wij niet voldoende snelheid maken, maar het is complex. Wij willen soms meer snelheid maken dan de anderen aankunnen. U moet niet vergeten dat als mensen getroffen zijn door een ramp, zij niet als eerste denken aan: kan ik zonnepanelen op mijn dak leggen? En wij, doordat wij niet zelf getroffen zijn, kunnen er wel op die manier over nadenken, maar we moeten in dat denken wel even geduld hebben totdat anderen ook in dat stadium zijn. Dat is heel gewoon, menselijk gedrag dat zich voordoet bij zo'n ramp en daarom past het ons om ons aan te passen aan het tempo dat de anderen ook kunnen maken. Ik wil u ook een verzoek doen om, als u aangesproken wordt in de regio – wat natuurlijk heel goed is, want daar bent u

volksvertegenwoordigers voor – om ook die mensen door te verwijzen naar de gemeentes als hun eerste bestuur, want die kunnen vaak het meest direct hulp bieden op een aantal fronten waar wij als provinciaal bestuur niet voor aan de lat staan. Dan komen die signalen vanzelf weer in het regionaal overleg op tafel. Wat niet wegneemt dat ik het prima vind dat u ze ook hier aan de orde stelt. De vraag van de VVD om een toezegging te doen over de datum waarop het dak dicht is, daar voelen wij ons als provinciaal bestuur niet de eerst verantwoordelijke voor. Daar gaan wij geen toezeggingen op doen als wij nog niet eens precies weten wat overal de schade is en welke problemen er komen bij het dichten van dat dak. Wij gaan ook niet treden, richting PVV, in de bevoegdheid van de waterschappen en de Nederlandse Waterschapsbank om voor de waterschappen met hun eigen democratisch gekozen besturen te besluiten waar zij geld aan uitgeven. Ik denk dat heel veel mensen die van de waterschappen ontwikkelingshulp ontvangen, heel graag hier een huis hadden gehad met een kapot dak door de hagel. Ik hoop dat u dat toch ook even tot u door laat dringen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Door het beleid van D66 krijgen steeds meer mensen uit die gebieden hier ook een dak boven hun hoofd door de niet aflatende asielinstroom, dus aan die wens wordt al ruimschoots gevolg gegeven. Het punt is dat u niet bereid bent om een oproep te doen. U bent in overleg met die waterschappen, u kunt toch een moreel appel doen op de maatschappelijke verantwoordelijkheid die ze zeggen te nemen en hun MVO-beleid dat ze nemen voor hun eigen bevolking in plaats van voor de bevolking van allerlei Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse landen op het gebied van water. Dat is waarvoor die waterschappen hier ingericht zijn en niet voor ontwikkelingshulp.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja voorzitter, hier hebben mensen materiële schade en dat leidt ook tot psychosociale gevolgen, vanwege de impact op de mens door zo'n gebeurtenis. Maar hier gaat niemand dood door de watersituatie. In andere landen wel. Ik ga dus absoluut geen oproep doen aan de waterschappen om het geld dat zij in ontwikkelingssamenwerking steken nu hier aan mensen uit te geven met zuiver materiële schade. Dat moeten zij zelf afwegen, daar hebben zij zelf democratisch gekozen besturen voor en die kunnen dat prima bespreken.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dan moet ik toch concluderen dat voor u in ieder geval de bevolking van landen ver weg belangrijker is dan de eigen bevolking in het land dus mensen die hier belasting betalen en aan waterschappen geld afdragen. Zij mogen verwachten dat er maatregelen genomen worden als er gewasschade is, waar ook deze provincie voor een deel voor verantwoordelijk kan worden gesteld, als je de plannen goed bekijkt.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Mijnheer Van Hattem, we hebben het hier over een acute situatie waar de waterschappen hun verantwoordelijkheid in onze ogen excellent in nemen. Wij hebben onze controlerende taak daar ook in. Waarom zet u dit naast een klein stukje van een meerjarenbeleid van de Nederlandse waterschappen? Waarom kiest u ervoor om die tegenover elkaar te zetten?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Omdat het heel duidelijk is. Er staat daar een vermogen van 20,5 miljoen euro om aan het buitenland weg te geven, geld dat hier door de burgers is opgebracht, en tegelijkertijd wordt tegen die burgers gezegd dat, als ze schade hebben, ze het zelf moeten uitzoeken. Dat is wat deze gedeputeerde ook zegt.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Mijnheer Van Hattem. Het college wordt geïnterpelleerd over de hagelschade. Het is uw taak om daar als Statenlid te zeggen of GS het al dan niet goed doet. U neemt er een volledig oneigenlijk onderwerp in mee.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, als u goed heeft geluisterd, heb ik het over de hagel en de gewasschade door de wateroverlast, door de overstromingen van de beken in Zuidoost-Brabant. Ik neem mijn verantwoordelijkheid als Statenlid van de provincie Noord-Brabant en niet van Noord-Afrika of van Midden-Amerika. Nee, ik heb het over Noord-Brabant. Dit is waar wij onze verantwoordelijkheid hebben en niet voor die gebieden. Daar zou het geld van onze burgers voor ingezet moeten worden en niet voor ontwikkelingshulp, hoe graag u dat ook met uw hobbyprojecten wenst.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Mijnheer Van Hattem, u bent een ster in het tegenover elkaar zetten van mensen. Waarom is het bij u altijd of/of en niet en/en?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): In dit geval is heel duidelijk of/of neergezet door de betrokken bestuurders die geen geld willen uitkeren aan onze eigen burgers. Ondertussen blijft dat geld wel naar de ontwikkelingshulp stromen. Dat is waar u voor kiest, en dat is een heel foute keuze. U staat hier niet voor de Brabantse burgers, maar voor Mozambique en andere hobbylanden, maar niet voor Brabant.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) : Ik verwerp hobbylanden, ik weet niet wat u allemaal zegt. Wij zijn als Statenleden bezig om de hagelschade te bespreken. Volgens mij heeft mijn fractiegenoot gezegd dat de waterschappen wel degelijk tijd, energie, dus ook geld steken in het gesprek met de mensen in Zuidoost-Brabant. Er is geen sprake van of/of, maar van en/en.

De **voorzitter**: Ik stop, want ik moet uw belang bewaken van een vergadering die nog deze dag een einde kent. De gedeputeerde heeft nu het woord en ik verzoek haar kort en krachtig haar betoog te vervolgen.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Even ingaand op de laatste opmerkingen van de PVV, ik constateer dat de PVV een mensenleven veel minder belangrijk vindt dan schade. Ik zou spreker in overweging willen geven wat het voor hem zou betekenen als zijn wieg had gestaan in een van zijn hobbylanden.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dit is nu typisch het beeld van D66. Een smerig verwijt maken, een vies verwijt, mensenlevens afzetten tegen het zorgvuldig besteden van belastinggeld van de Brabantse burgers. Dit is geen kerntaak van een waterschap, noch van een provincie. Wij staan hier voor onze eigen bevolking en onze eigen noden. We hebben een ministerie van Buitenlandse Zaken dat zich met ontwikkelingshulp bezighoudt, niet een provincie die daarmee bezig moet zijn en niet een waterschap dat daarmee bezig moet zijn. Wat u mij hier in aanwrijft, met mensenlevens erbij betrekking, is gewoon smerig. Ik verwacht van u dat u dat terugneemt. Zo niet, dan bent u geen knip voor de neus waard.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, de ontwikkelingshulp gaat naar landen waar mensen overlijden door waterschaarste. Volgens mij heb ik daarmee niets raars gezegd. Ik heb heel duidelijk aangegeven dat de waterschappen een eigen afweging maken en dat wij ons daar niet ...

De **voorzitter**: De standpunten op dit punt lijken mij gewisseld. Het raakt aan de randen van het debat. Ik wil de gedeputeerde nu echt vragen om kort en krachtig in te gaan op hetgeen in de eerste termijn over het onderwerp te berde is gebracht. Aan haar het woord met het verzoek kort en bondig af te ronden.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ik reageer op vragen over toekomstgericht maken van de sector. Dat geldt bijvoorbeeld voor de glastuinbouw waar we kijken naar herstructurering, naar energiezuinig en of we op een slimme manier met die daken en dat glas kunnen omgaan, zodat dat niet meer zo gevoelig is voor hagel, koppeling aan geothermie etc. Ik kan daar nog uren over uitweiden. Over de opmerking van ChristenUnie/SGP dat u desnoods gedurende de zomer bij elkaar wilt komen: ik vind dat een heel mooi aanbod. Ik ga ervan uit dat dat niet nodig is, omdat wij het meeste binnen onze bevoegdheid kunnen doen. Daar waar dat niet het geval is, komen wij uiteraard bij u terug. Mocht er echt spoed zijn, dan is dat tijdens het reces, maar dat verwacht ik niet.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Motie 2 verdient nog een oordeel van de zijde van het college.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): De motie is in feite overbodig, omdat de lobby richting de verzekeringsmaatschappijen door ons al is opgepakt en in de Statenmededeling maken wij daar op twee plekken melding van. Misschien niets in die concrete termen dat u dat had herkend, maar bij kernboodschap 3, waar we het over de lobby hebben voor situaties die tussen wal en schip belanden en ook bij kernboodschap 8 gaat het over de lobby. U roept nu het college op om iets te doen wat wij al doen en daarmee is hij overbodig. Ik ontraad hem.

De **voorzitter**: Ik zie nog drie interrupties. Die sta ik nog toe en dan gaan we over naar de tweede termijn. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, hij doet het. Even over de motie, daarom ben ik ook blij dat de heer Kuijken hier naast mij staat en ook de gedeputeerde, want in de motie staat '... mogelijk te maken de schade-

uitkering te gebruiken voor andere doeleinden dan schadeherstel'. Kan dat ook betekenen in het casino uitgeven? Of, en dat vind ik dus echt belangrijk, ook in wat de gedeputeerde zegt, hetgeen dat daarna komt is limitatief. Het moet gebruikt worden voor beëindiging, verplaatsing of omvorming en mag nergens anders voor gebruikt worden. Anders laat je het in deze motie volkomen open om geld, bedoeld voor schadeherstel, aan je leuke hobby, je de derde boot, je vierde huis, of wat dan ook uit te geven.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Kijken.

De heer **Kijken** (CDA): Eerst wil ik even reageren op de heer Heijmans. Als het gaat over verplaatsing, beëindiging, omvorming, dus alleen over die drie zaken, dan zou u misschien zeggen dat het heel rigide is, omdat er wellicht een andere oplossing mogelijk is. Als je dat nu schrapt, dan kunnen ze het wel uitgeven in het casino. Wij vinden dat het schadebedrag ingezet mag worden voor een betere landbouwstructuur of bedrijfsstructuur. Dat lijkt me niet zo heel moeilijk toch?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dat lijkt me wel heel moeilijk, want dan wordt het wel erg ruim waar het geld aan uitgegeven mag worden. Hier heeft het een positief effect op de doelen die wij willen bereiken binnen de landbouw en dat is heel wezenlijk.

De **voorzitter**: Kijken.

De heer **Kijken** (CDA): Wat heeft u dan nodig? Het gaat over de formulering, want we willen hetzelfde. Dit is te limitatief.

De heer **Heijmans** (SP): Dat dit limitatief is.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, we spreken doorgaans via de microfoon hier.

De heer **Kijken** (CDA): Ik snap het niet helemaal. Ik heb een vraag aan de gedeputeerde over haar advies over de motie. Ik citeer uit haar stuk, pagina 5/7, waar staat 'coulance van de verzekeraars is hierbij essentieel'. Uw Staten kunnen hierin ook een belangrijke rol spelen door een duidelijk signaal af te geven aan de verzekeraars. Waarom is dat dan in het Statenstuk terechtgekomen, als u hier nu zo negatief op reageert?

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Er staat in het Statenstuk 'een signaal afgeven aan de verzekeraars', niet 'een verzoek doen aan het college'. Wij zijn er al mee bezig en het helpt als u, vanuit hun verantwoordelijkheid, ook de verzekeraars daartoe oproept.

De **voorzitter**: Kijken.

De heer **Kijken** (CDA): Dit is uitermate teleurstellend. Gewoon vanwege de formulering word je hier afgerekend. U ziet toch ook dat dit in de geest is? In plaats van via GS hadden wij dit direct na de verzekeraars moeten doen? Als de SP en D66 op deze manier over formuleringen een motie ontraden of niet mee kunnen gaan, dan vind ik dat uitermate teleurstellend. Het gaat puur over de formulering.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Laten we even duidelijk zijn dat de D66-fractie daar zit en het college daar. Wat D66 vindt hoort u via ons. Als ik dan de uitleg krijg dat we in de geest deze motie moeten doen, dan wordt het wel bijna net zo vaag als een onderzoek, vindt u ook niet?

Tweede termijn

De **voorzitter**: De gedeputeerde was klaar met het antwoord. Hier volgt een reactie op. Dan sluit ik de eerste termijn van de zijde van het college. Ik geef u graag in overweging, want we lopen in het debat nu al uit, dat heeft u zelf graag gewild, maar ik doe toch een beroep op u om de tweede termijn nu kort en krachtig in te zetten. Een belangrijk onderwerp. Veel mensen die meeluisteren, maar kan het kort en krachtig? Als het niet nodig is, dan hoor ik het wel. De fractie van het CDA als eerste, als indiener. Niet de behoefte. VVD? Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Heel kort, ik heb het in de eerste termijn als laatste gezegd: laten we dit nu samen oplossen. Hier staat ook weer alleen maar naar agrariërs toe. De heer Heijmans wil hem concreter hebben en ik nodig daarom het CDA uit om hem te herschrijven, anders gaan we vanmorgen niet uit elkaar met een gezamenlijke boodschap.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Fractie van de SP, de heer Heijmans.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Ja, voorzitter, het is bijna de moeite niet waard om naar het spreekgestoelte te gaan, want ik kan heel kort zijn. Ik kan me voor een groot gedeelte aansluiten bij de woorden van de heer Bollen van de VVD. Ik zou het erg jammer vinden als het vanwege vaagheden mis gaat, want ik ben ervan overtuigd, mijnheer Kuijken, dat qua formulering we het best eens zouden kunnen worden, omdat we hetzelfde bedoelen. Ik zit met de uitspraak van de gedeputeerde dat dit eigenlijk overbodig is. Ik zou toch willen vragen om te kijken of we niet tot een gezamenlijke formulering kunnen komen, zodat we dit debat op een positieve manier met elkaar kunnen afsluiten.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, u kent mij als een positief mens. Kunnen we niet beter de afstemming van teksten van moties voorafgaand aan een vergadering doen en deze dan samen indienen? Dat is toch een betere manier om tot een gezamenlijk standpunt te komen?

De **voorzitter**: Uw vraag is helder.

De heer **Meijer** (D66): Ik voel er weinig voor om nu weer te gaan schorsen, om de tekst op elkaar af te stemmen.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Heijmans.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Mijnheer Meijer, dat valt mij een beetje van u tegen. Ik dacht dat u van het openbare debat hield? Ik hou wel van een goed openbaar debat over de inhoud van een motie. Ik vind het leuker om dat in een openbaar debat te doen dan gisteravond in een achterkamertje of ergens in een kroegje of achteraf steegje.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Meijer?

De heer **Meijer** (D66): Touche. De uitleg van teksten kan in het openbaar debat, maar u zult het toch met mij eens zijn dat het college een heldere lijn heeft neergezet die aansluit op wat er in de motie dan blijkbaar bedoeld werd. Ik heb van de gedeputeerde gehoord dat het overbodig is, omdat ze er al mee bezig is.

De **voorzitter**: De heer Heijmans heeft niets. Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): De heer Heijmans zegt het ook. We hebben een interpellatiedebat gekregen. Daar mag je van vinden wat je wilt. Nu hebben we hem, maar laten we alsjeblieft positief uit elkaar gaan. Als dat betekent dat wij een motie krijgen waarin een tekst staat waar we met zijn allen mee kunnen leven, dan zou dat mijn voorkeur hebben.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De heer Heijmans was klaar met zijn bijdragen. Dan kijk ik naar de fractie van de PVV, de heer Van Hattem. Graag kort en krachtig.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, er is nog een ander punt en dat is de eigen verantwoordelijkheid van de provincie waardoor de gewasschade is ontstaan. Het schadebedrag bestaat voor een groot deel uit schade aan oogsten. Door de overvloedige neerslag is onder andere de Beekloop bij Bergeijk overstroomd. Laat dat nu een project zijn waar in het afgelopen jaar met hulp en geld van de provincie een hermeandering heeft plaatsgevonden om het water langer in het gebied vast te houden. Er is onvoldoende rekening gehouden met het snel afvoeren van water in tijden van overvloedige neerslag. Sterker nog, de vistrap die daar met provinciaal geld is aangelegd, is met deze neerslag golf compleet weggespoeld. De dode vissen, de beekprikken, waarvoor dit allemaal is aangelegd, lagen dood op de akkers bij deze overstroming. Het zijn niet alleen de gewassen die daar schade van hebben, ook de natuur zelf heeft geen enkele baat gehad van deze maatregelen. Het verzoek aan GS is om voortaan deze hermeandermaatregelen op de hoge zandgronden te heroverwegen en daarbij ook te kijken naar de mogelijkheden van een stabiele waterafvoer, zoals de aanleg van rioolbuizen om het snel af te kunnen voeren of via nevengeulen.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Van Hattem. U herhaalt een eerder punt. Ik zal de gedeputeerde vragen daarop te reflecteren binnen de kaders van het onderwerp van dit debat. Dan is nu de fractie van D66 mogelijk nog geïnteresseerd in een tweede termijn? Dat blijkt niet het geval. De fractie van de PvdA, de heer Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Voorzitter, de motie zoals die nu voorligt, kunnen we niet ondersteunen. We vinden dat die eigenlijk al terugkomt in de Statenmededeling. Hij is vooral gericht op de agrarische sector, terwijl in onze optiek dit veel breder zou moeten zijn. We zijn benieuwd naar een ander voorstel.

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Maas. De fractie van GroenLinks, mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter, ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Maas van de PvdA ten aanzien van de motie en de nieuwsgierigheid naar eventuele andere initiatieven die hieruit voortkomen. Ik wil de PVV-fractie adviseren om de heer Van Hattem verkiesbaar te stellen voor een van de Brabantse waterschappen, want hij heeft grote interesse in de bestuurlijke taken die zij onder hun hoede hebben. De heer Bollen vraagt om positief te besluiten. Wij waren en zijn positief over het feit dat deze

interpellatie van het CDA ertoe heeft geleid dat GS evenwichtig, duidelijk, integraal, verbindend en verstandig het beleid uit de doeken hebben gedaan wat voortkomt uit deze vreselijke schade. Dank u wel.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van deze oproep moet ik mededelen dat het u niet ontgaan kan zijn dat ik in de afgelopen jaren meermaals ervoor gepleit heb om de waterschappen bestuurlijk, qua democratische controle en algemeen bestuur, onder te brengen bij de provincie om de taken uit te voeren. Dat is voor mij een oplossing daarvoor.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Ik stel voor dat we het hier even bij laten. Bovendien heeft de heer Van Hattem al twee functies. Om hem nu ook nog een waterschap te laten besturen, dat is misschien een beetje veel van het goede. 50PLUS? Niets. Partij voor de Dieren? Ook niet? ChristenUnie/SGP? Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, ik sluit me aan bij de woorden van de heer Bollen die eigenlijk opriep om hier ook gezamenlijk af te sluiten. Ik zie dat er druk gewerkt wordt, dus ik wacht de aangepaste motie af. Daar zullen we ook graag onze medewerking aan verlenen. Het tweede aspect dat de heer Van Hattem net aangaf: ik wil hem ook verwijzen naar de vragen die wij gesteld hebben en wat een mededeling heeft opgeleverd van de heer Van Hout met betrekking tot de wateroverlast en de aanpak daarvan. Ik zou u willen uitnodigen om die notitie ook te agenderen voor de eerstkomende themabijeenkomst om met elkaar door te spreken over de maatregelen die daar getroffen worden. Dan houden we de zaken uit elkaar, maar kunnen we ook kijken hoe we de wateroverlast, wat een van de aspecten van deze ramp is, daadwerkelijk kunnen oppakken.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, een prima suggestie, maar ik meen mij te herinneren dat die notitie vooral over de lager gelegen gebieden ging. Mijn verzoek richt zich vooral op de hoge zandgronden, zodat beide maatregelen getroffen kunnen worden. Het kan zijn dat ik me vergis.

De **voorzitter**: Dat lijkt me dat het dan besproken kan worden. Daar gaan we nu niet verder op door.

De heer **Van Hattem** (PVV): Exact, want juist het mooie van deze notitie was dat deze drie aspecten en ook de hogere gronden daarin al meegenomen zijn, zodat we een brede discussie kunnen voeren. Dan halen we het ook even uit elkaar waar we het over hebben.

De **voorzitter**: Helder. Ik dank de heer Vreugdenhil. Ik kijk even naar de fractie van Lokaal Brabant. Niet? Dan geef ik de gedeputeerde de gelegenheid om in tweede termijn te antwoorden. Daarna ga ik de beraadslagingen sluiten en gaan we stemmen. Ik hoor dat er een gewijzigde motie is. Die moet dan direct nadat de gedeputeerde het woord gevoerd heeft, worden ingediend. De gedeputeerde heeft het woord.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja voorzitter, ik hoef eigenlijk niet veel te zeggen, want ik heb kennisgenomen van de gedachteswisseling tussen de Statenleden over de motie. Wat betreft de wateroverlast heeft men hiervoor in feite het antwoord al gegeven, waarvoor dank.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording. Dan ga ik nu de beraadslagingen sluiten. Ik begrijp dat er een gewijzigde motie zal worden ingediend. Die moet even netjes in orde worden gemaakt. Ik schors de vergadering daarvoor een enkele minuut.

Schorsing

Motie 2A Eendracht maakt macht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 juli 2015,

Constaterende dat:

- Elke ondernemer verplicht is tot het verzekeren van opstalschade;
- Verzekeraars bij een uitkering van schade veelal de eis stellen dat deze geïnvesteerd wordt in herstel van die schade;

Overwegende dat:

- Veel agrariërs overwegen hun bedrijf te beëindigen, om te vormen of elders voort te zetten;
- Het inzetten van de schade-uitkering van de verzekering een positieve bijdrage kan leveren aan dit (betere) toekomstperspectief;
- Coullance van de verzekeraars hierbij essentieel is;
- Het combineren van provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid met de inspanningen van Rijk, banken en verzekeraars kansen biedt voor structuurversterking van de agrarische sector.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Een beroep te doen op verzekeraars om coullance te betrachten en het voor gedupeerden mogelijk te maken de schade-uitkering te gebruiken voor bedrijfsbeëindiging of de verplaatsing of omvorming van het bebouwing;

en gaan over tot de orde van de dag.

CDA: René Kuijken"

De **voorzitter**: Ik wil graag de vergadering heropenen. Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen. Ik begrijp dat er een herziene motie wordt ingediend, mijnheer Kuijken? Hij staat digitaal al te uwer beschikking op de straks aangegeven plek bij iBabs. Hij komt nu ook spoedig op papier op uw tafels. Mag ik de bodes verzoeken de moties snel op de tafels te leggen?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, zou u het belletje kunnen laten gaan, want er zijn wat Statenleden buiten?

De **voorzitter**: Dat doe ik als wij gaan stemmen en dat kondig ik zoals gebruikelijk aan. De motie is uitgedeeld. Hij is ingediend en ik merk nu op dat motie 2 nu als 2a deel uitmaakt van de beraadslagingen. De versie met de simpele 2 maakt dus geen deel meer uit van de beraadslagingen. Ik stel voor de beraadslagingen te sluiten en ons op te maken voor de stemming. Geen verdere behoefte? De gedeputeerde zal uiteraard even de gewijzigde motie van een nader oordeel voorzien. Ik geef haar daartoe de gelegenheid. De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, wij hebben geen bezwaar tegen deze motie. Die komt volgens mij tegemoet aan alle eerdere bezwaren die zowel door het college als door de andere fracties zijn geuit. Voor de volledigheid geven we gaan dat wij als college ook dit appel op de verzekeringsbranche doen. Wij zien dat breder, omdat er ook bij particulieren situaties ontstaan waarbij ze tussen wal en schip belanden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor haar bijdrage. Dan stel ik voor nu met dit oordeel van het college de beraadslagingen echt te sluiten en ons klaar te maken voor de stemming. En daar is de door de heer Van der Wel al zo verwachte bel. Wij wachten enkele seconden en dan ga ik over tot de stemming. Ik ga over tot de stemming. Motie onder stuk 2a, bij u bekend. De fractie van de VVD.

De heer **Bollen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor, met stemverklaring. Wij kunnen de motie steunen, maar wij merken wel op dat het niet bedoeld moet zijn voor het inzetten van allerlei duurzaamheidsprojecten in het kader.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Meijer** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor met stemverklaring. De omvorming van verbouwing moet wel passen binnen de regels die wij vastgesteld hebben.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen met stemverklaring. Wij steunen het beleid van GS, maar wij vinden deze motie te beperkt.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor, met stemverklaring, voorzitter. Zoals de gedeputeerde aangaf graag ook de verruiming richting de burgers hierin betrekken. Dank u wel

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor, omdat dit een schat van een motie is.

De **voorzitter**: Deze motie is door uw Staten aangenomen. Ik probeer het met u voor elkaar te krijgen dat wij voor de lunch dit deel afronden en ook nog de benoeming doen. Dan haal ik de benoeming misschien naar voren, omdat ik zie dat de aanstaande voorzitter van de Zuidelijke Rekenkamer al geruime tijd op die benoeming wacht. Het is nog even spannend, maar we doen ons best.

Actuele moties

Motie 1 Daadkrachtig optreden bij Veerkrachtig Bestuur in Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 juli 2016,

Constaterende dat:

- De provincie Noord-Brabant samen met de Vereniging van Brabantse Gemeenten (VBG) in 2011 gestart is met het programma Veerkrachtig Bestuur in Brabant;
- De provincie met de VBG heeft afgesproken dat gemeenten het programma Veerkrachtig Bestuur doorlopen;
- Er sindsdien veel werk is verzet door zowel de provincie, commissies en gemeentebesturen als vele anderen ten behoeve van het programma Veerkrachtig Bestuur in Brabant;
- De provincie tot op heden het formuleren van een toekomstvisie aan de gemeenten heeft gelaten;

Overwegende dat:

- Gedeputeerde Staten tijdens de behandeling van de begroting 2016 (op 13 november 2015) hebben toegezegd om de deadline voor het inleveren van de toekomstvisie door de Brabantse gemeenten bij de provincie Noord-Brabant op 1 juli 2016 te stellen;
- Er 22 gemeenten in Brabant zijn die op 1 juli 2016 geen toekomstvisie hebben ingeleverd;
- Tijdens dezelfde begrotingsbehandeling Gedeputeerde Staten hebben toegezegd om uiterlijk 1 januari 2017 een reactie te presenteren over de door de gemeenten ingeleverde toekomstvisies;

Spreken uit dat:

Het programma Veerkrachtig Bestuur op een doortastende wijze voortgezet wordt, zodat voorafgaand aan de Gemeenteraadsverkiezingen in 2018 door betrokkenen duidelijke keuzes gemaakt zijn.

Verzoeken Gedeputeerde Staten om:

In de komende gesprekken met de gemeenten in Brabant de boodschap over te brengen dat deelname aan Veerkrachtig Bestuur niet vrijblijvend is en bij het uitblijven van de noodzakelijke acties door de gemeentebesturen het initiatief in het kader van Veerkrachtig Bestuur overgenomen kan worden door de provincie Noord-Brabant, dit in het kader van de borging van de kwaliteit van het bestuur in de Brabantse gemeenten.

Tevens verzoeken wij GS om zorg te dragen voor een zorgvuldige verslaglegging van gemaakte en nog te maken afspraken, processtappen en resultaten.

En gaan over tot de orde van de dag.

VVD: Martijn van Gruijthuijsen

SP: Nico Heijmans

D66: Jeroen Hageman

PvdA: Ben Maas"

De **voorzitter**: De actuele motie is ingediend door de VVD en anderen. De fractie van de VVD, bij monde van zijn fractievoorzitter gaat het woord voeren om deze motie toe te lichten die intussen als motie 1 bij u bekend is, zowel digitaal als op papier. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Even kort ter toelichting. Ik denk dat de actuele motie voor zichzelf spreekt. In 2011 zijn we samen met de vereniging Brabantse gemeenten gestart met het programma Veerkrachtig Bestuur. Daarin is altijd de lijn geweest van onderaf, maar niet vrijblijvend. Op 1 juli bleken 22 gemeenten toch die vrijblijvendheid te pakken. Dat is, diplomatiek gezegd, volgens de VVD-fractie een teleurstellend resultaat en jammer dat gemeenten dit zo oppakken. Daarom vinden wij het ook verklaarbaar dat het initiatief meer bij de provincie komt te liggen. Daar zijn diverse oplossingen voor. Via een begeleidingscommissie zoals in Nunen en omgeving of de oplossing via het Land van Heusden en Altena,

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de heer Van Gruijthuijsen zegt 22 gemeenten die dit als een vrijblijvende opgave zie. Waar haalt u dat vandaan?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): We hebben afgesproken om die gemeenten hun toekomstvisie te laten bedenken en te laten ontwikkelen. Daarin zien we dat zij op ons verzoek op 1 juli 2015 niet gereageerd hebben. Wij hebben ze een jaar respijt gegeven, maar ze hebben ook nog steeds niet gereageerd en u heeft via het bericht van de Statengriffier gelezen dat veertien gemeenten er nog steeds mee bezig zijn, na jaren ruimte en dat er een aantal gemeenten zijn die zeggen dat zij een boterbriefje hebben en dat de provincie het daarmee kan doen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, er zijn dus 22 gemeenten die volop met dit proces bezig zijn, die in verschillende snelheden zitten en u zegt dat die 22 gemeenten vrijblijvend in het proces zitten? Die conclusie kunnen we trekken uit de kille cijfertjes die daar liggen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Volgens de VVD-fractie te vrijblijvend inderdaad.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Op de technische vragen waar u het over heeft, hebben wij pas een uur geleden de antwoorden gekregen. Hoe moeten we deze motie nu zien? U heeft die goed voorbereid, u heeft er de tijd voor gehad om met de coalitiepartijen over deze motie na te denken, maar wat vindt u ervan dat u eigenlijk op geen enkele manier de andere Statenfracties betrokken heeft bij uw motie?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De VVD-fractie is van mening dat de Staten erbij betrokken zijn. We hebben afgelopen november in de Staten bij de begroting 2016 onder andere ook gesproken over veerkrachtig bestuur. Daarin hebben wij een toezegging gekregen van de gedeputeerde dat de gemeentes

de ruimte krijgen tot 1 juli 2016 om de toekomstvisie in te leveren. Toen hebben wij, en daar had u zich ook allemaal van kunnen vergewissen, bekeken wat de stand van zaken op 2 juli was. Daar hebben wij actie op ondernomen. Het is voor de Staten ook niet altijd vrijblijvend om alert te zijn op ontwikkelingen die in de provincie spelen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, u zei het al. U heeft een toezegging gekregen van de gedeputeerde. Wat let u om de gedeputeerde, bijvoorbeeld via de procedurevergadering, uitleg te vragen over de stand van zaken bijvoorbeeld in de commissie, zodat iedereen kan meepraten?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, dat zou misschien een oplossing zijn die de Partij voor de Dieren had gekozen, wij kiezen voor een andere oplossing.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Ja, ik hoor u zeggen, mijnheer Van Gruijthuijsen, dat u teleurgesteld bent. Maar in wie bent u nu eigenlijk teleurgesteld? Bent u teleurgesteld in uw eigen college misschien? Want daar hebben wij de afspraak mee gemaakt – precies wat u zegt – dat gemeentes voor 1 juli 2016 de plannen zouden binnen hebben? Dus ik vraag mij af waarom u überhaupt deze motie indient.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, ik ben zeker niet teleurgesteld in ons college. Er is hard gewerkt, alleen ik merk – de VVD-fractie merkt – dat er gewoon een aantal gemeenten zijn die te vrijblijvend meewerken aan dit programma Veerkrachtig Bestuur. Dan zeg ik, namens de VVD-fractie, dat er wel een tandje bij mag, mevrouw Brunklaus.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Dat mag zeker, daar zijn wij het helemaal mee eens. Uw college had opdracht om ervoor te zorgen dat dat ging gebeuren. Als u er dan pas vorige week achter bent gekomen dat een aantal van deze gemeentes achterlopen met deze plannen. U bent toch niet van gisteren? Wij wisten dat al veel langer.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Natuurlijk wisten wij ook dat gemeenten achterliepen, want ze hebben de eerste deadline van 1 juli 2015 niet gehaald. Toen hebben we gevraagd om een jaar respijt, want dan moeten de gemeenten toch wel geleverd kunnen hebben. Je ziet dus dat 22 gemeenten niet geleverd hebben en dat vinden wij te vrijblijvend.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Interruptie Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik wil toch nog even doorgaan op dit punt, voorzitter. De gedeputeerde heeft een hele procedure uitgelegd na mijn Statenvraag enkele weken terug. Daar zal ik direct in mijn termijn op terugkomen. De procedure hebben we nu doorlopen. Een aantal gemeentes heeft geen reactie gegeven of nog niet. Dan is het toch aan de gedeputeerde om nu aan ons mee te delen wat zij de komende maanden gaat doen? Dan vind ik deze motie erg prematuur en vraag ik mij inderdaad af of u dan wel vertrouwen in de gedeputeerde heeft dat zij dit doet.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): U bent de tweede die inderdaad probeert een spagaat te creëren tussen de fracties van de coalitie en het college. Daar is helemaal geen sprake van. Wij hebben, zoals een aantal oppositiefractionen, een prima dualistisch stelsel en wij hebben daar alle vertrouwen in het college, alleen wij hebben daar ook een eigen gedachte bij over hoe wij nu na 1 juli en voor 1 januari 2017 graag willen dat er gehandeld gaat worden. Het is ook een kunnen, mijnheer Deryckere; dat heeft u als het goed is wel gelezen in het dictum van deze motie.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): U noemt die 22 gemeenten, 22 verschillende casussen. Een aantal heeft bijvoorbeeld een bestaande visie opgeleverd. Wat zegt dat die visie bijvoorbeeld fout is? Ik zou zeggen: laat de gedeputeerde nou de kans om te reageren op al die gemeentes en ons te zeggen of de kwaliteit voldoende was, of welke gemeentes dat nog niet goed hebben gedaan en daarna te reageren. Ik vind het echt totaal prematuur.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat mag het CDA vinden. Dat snap ik, maar wij kijken daar toch net anders naar. De gemeenten die genoemd zijn en die niet bewegen, moeten aangespoord worden om die toekomstvisie snel op te leveren. Dan vinden we een steuntje in de rug geven aan dit college om die gesprekken aan te gaan een goede oplossing.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, de heer Van Gruijthuijsen zegt dat dit een prima voorbeeld is van het dualisme. Maar vindt u het dualisme als u met vier coalitiepartijen in een achterkamertje een motie afikt, die u een dag tevoren richting Staten en de oppositiepartijen heeft gestuurd en vraagt om bij het kruisje te tekenen waardoor de gedeputeerde met een opdracht wordt weggestuurd, terwijl we daar nog niet eens een zorgvuldig debat over hebben gevoerd. Is dat uw definitie van dualisme?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat is niet de definitie van dualisme. Ik denk dat daar andere definities voorradig voor zijn. Mijnheer Vreugdenhil, 1 juli 2016 is geweest. We hebben antwoorden gekregen op onze technische vragen. Afgelopen week hebben we die motie pas kunnen maken.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, mijnheer Van Gruijthuijsen. 1 juli. We hebben het nu over 15 juli, dan is er toch alle tijd voor om met elkaar te kijken of we daar een zorgvuldig debat over kunnen voeren op basis van inhoudelijke informatie van het college, in plaats van een cijfertje 22 op basis waarvan u een conclusie trekt om vervolgens op donderdagavond een motie over de schutting te gooien en te zeggen hoe we het gaan doen namens de coalitie.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik denk dat de coalitie een bepaald gevoel van urgentie heeft, terwijl wellicht u en de andere collega's willen wachten tot het najaar om een goed inhoudelijk debat te voeren. We zijn met dit proces al sinds 2011 bezig, mijnheer Vreugdenhil. 2011. We kunnen blijven praten en discussiëren over de ene en de andere casus, maar ik denk dat de bedoeling van deze motie is om een stok achter de deur te hebben voor de gemeentes om te zeggen wat onze definitie van niet vrijblijvend is.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Naast de coalitiepartijen in de Staten, zijn er in alle gemeenteraden in Brabant ook nog andere partijen vertegenwoordigd. Mijn vraag is of u tevreden bent als de motie zo dadelijk door de coalitiepartijen wordt aangenomen, maar de oppositie tegenstemt. Die stad een goed gevoel voor u?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik heb een beter gevoel wanneer u deze actuele motie zou omarmen, maar uiteindelijk gaat het om de actie en die moet het komend half jaar plaatsvinden. Daarvoor is deze motie bedoeld, om de gedeputeerde samen met die gemeentes daadkracht te tonen. Daarom komt deze motie op dit moment, mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Daar hebben wij elkaar gevonden, want of de inhoud nu goed is of niet, dat wil ik nu niet beargumenteren, want daarvoor hebben we niet genoeg informatie, maar we willen het college de kans geven om die invulling te doen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik ben in ieder geval blij dat u zegt dat het inhoudelijk goed zit, want daar gaat het uiteindelijk om, mijnheer Van der Wel. We willen de gedeputeerde het komend half jaar alle ruimte geven om dat gesprek, zoals ook in de motie staat, met de gemeentes aan te gaan.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik wil even reageren op de heer Vreugdenhil omdat de suggestie wordt gewekt van achterkamertjespolitiek. Volgens mij zijn wij bezig om een mening die er op basis van de actualiteit is, te vormen tot een motie die we vrij in het debat inbrengen. Volgens mij is dat de manier waarop we dat normaal gesproken ook nog doen. Nog even over deze suggestie: ik was wat beters gewend van de ChristenUnie.

De **voorzitter**: Vreugdenhil. U mag even reageren.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Graag een reactie op de woorden van de heer Hageman. Ik ben gewend om eerst het debat met elkaar te voeren en dan te kijken of men met een uitspraak kan komen op basis waarvan ik het college wil oproepen. U doet het andersom. U heeft uw uitspraak al klaar, heeft hem op papier staan met uw handtekening eronder, geen speld meer tussen te krijgen. Vervolgens mogen we voor de Bühne nog een beetje debat voeren. Dat vind ik geen vorm van dualisme, mijnheer Hageman.

De **voorzitter**: Mijnheer Hageman?

De heer **Hageman** (D66): Volgens mij waren we nog steeds bezig met een openbaar debat, waarbij niet gezegd is dat wij niet ontvankelijk zouden zijn voor signalen van anderen. Het is precies zoals het altijd gaat en ik vind de suggestie die u doet niet bij u passen.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dat laatste beschouw ik als een groot compliment. Dat eerste ben ik niet met u eens, als u zegt dat er nog andere suggesties kunnen komen. Dan roep ik u op om samen met alle partijen dat te doen. We zitten denk ik allemaal op één lijn om het college de ruimte en het vertrouwen te geven en het zorgvuldig en niet vrijblijvend te doen. Laten we dan met elkaar komen tot een eensluidende uitspraak, ik denk dat dat kan. Trekt u dan deze motie terug en laten we met een gezamenlijke motie komen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Even reageren op de heer Van Gruijthuisen, maar ook op de heer Vreugdenhil. Het is heel slim wat u doet. Ik vind het heel goed dat u dit onderwerp agendeert en ik ben er ook blij mee. Het is jammer dat we dat niet met elkaar hebben gedaan. Het is niet zo dat we niet wisten dat die 22 rapporten er nog niet zijn, dat die gemeentes achterliepen. Dat is ons ook aangegeven in de loop van de reeks, dat wisten we. We zijn ook zelf met gemeentes gaan praten, dus het is wel jammer dat we dit nu via een motie bespreken. U wilt eigenlijk het college dekken door te zeggen dat, als we de motie indienen, we er een halfjaar bij krijgen. Waarom heeft u niet eerder via de procedurevergadering het initiatiefvoorstel geagendeerd? We zien het aankomen, dit gaat niet goed. Dan waren wij er eerder bij geweest

De **voorzitter**: De vraag is helder. Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Ja, mevrouw Brunklaus. Ik kan niet tussen uw oren kijken wat de overwegingen zijn die u zou hebben. Wat de VVD-fractie betreft gaat het college al in de zomer aan de slag met gesprekken met de gemeentes. Wij willen helemaal niet wachten tot na de zomer, om dat proces nog maar eens verder voor te bereiden. Wij willen gas op de plank, mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Dat willen wij ook, maar mijn vraag aan u, u ontwijkt hem echt heel kundig, is waarom u dit dan niet een half jaar of drie maanden geleden heeft gedaan. Toen was het toch al lang duidelijk?

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nee, dat was nog niet duidelijk. Mensen kunnen net voor de deadline van 1 juli een toekomstvisie inleveren, maar dat hebben ze niet gedaan. Ons verraste het eerlijk gezegd, mevrouw Brunklaus, dat 22 Brabantse gemeenten, eenderde, zich niet aan die deadline gehouden hadden. Dan komt de fractie van de VVD met deze reactie.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. U zegt dat we aan de slag moeten en gas moeten geven. Dat ben ik ook met u eens, maar waarom dan deze motie? Heeft u er dan geen vertrouwen in dat de gedeputeerde al aan de slag is gegaan? Het is namelijk al twee weken na die deadline en volgens mij heeft ze die gesprekken met de gemeentes al. Heeft ze deze motie daar dan voor nodig? Volgens mij niet.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De VVD-fractie vond het in dit geval belangrijk om als Staten daar een uitspraak over te doen.

De **voorzitter**: Deryckere?

De heer **Deryckere** (CDA): Maar waarom heeft u dan niet meer partijen meegenomen? U dient met vier coalitiepartijen deze motie in. Het is twee weken geleden. Volgens mij heeft u in twee weken wel voldoende tijd gehad om naast de coalitiepartners ook met andere partijen te overleggen.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Waarom dient het CDA als enige een verzoek tot interpellatie in? Dat had ook met de andere partijen gedaan kunnen worden, maar u kiest ervoor om als zelfstandige fractie een interpellatiedebat aan te vragen. U heeft alle recht om die keuze te maken, mijnheer Deryckere, maar dan vinden we het een beetje goedkoop om dan deze vier fracties ervan te betichten dat zij samen een motie indienen.

De **voorzitter**: Ik meen dat de heer Heijman nu aan de beurt was. Ja, Heijman, interruptie.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Ja, dank u wel. Ik wil terug naar de inhoud van de motie. De vorm interesseert me niet zo erg. U zegt dat er veertien gemeentes nog niet gereageerd hebben. Acht verwijzen naar oude plannen van henzelf; daar kan je wat van vinden. Betekent dat dat de rest wel gereageerd heeft? Als u een motie indient om erop te wijzen dat gemeentes nog niet gereageerd hebben of een oordeel over de gemeentes zelf ingediend hebben, hoe schat u dan de rol van de gedeputeerde hierbij in?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De actuele motie geeft de gedeputeerde een houvast om de gesprekken met de gemeente op een bepaalde manier in te zetten. Dat kan. Die gesprekken zullen anders zijn met gemeenten die hun toekomstvisie netjes op tijd hebben ingeleverd, dan met de gemeenten die hun

toekomstvisie niet netjes op tijd hebben ingeleverd. Het is een middel voor de gedeputeerde om die gesprekken aan te gaan.

De **voorzitter**: Dat is helder. Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Ik heb nog een vervolgvraag. Over de gemeentes die niet gereageerd hebben, daar zit de Kempengemeente bijvoorbeeld. Heeft u zich ervan vergewist of dat zo is en hoeveel er zijn?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen (VVD)**: Wij hebben ons wel laten informeren natuurlijk, mijnheer Heijman.

De **voorzitter**: Ik stel voor, mijnheer Van Gruijthuijsen, nog een enkele zin ter afronding.

De heer **Van Gruijthuijsen (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Wat de VVD betreft geven wij de gedeputeerde de ruimte om de diverse mogelijkheden van bijvoorbeeld een begeleidingscommissie, maar ook in de toekomst wellicht een bestuurlijke fusie, niet tot taboe te verklaren in de gesprekken die zij voert met de gemeenten. Wij vragen u om ons op de hoogte te houden van de voortgang. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. Ik stel voor dat nu eerst het college antwoordt op de veelvuldig bij interruptie gemelde inzichten en daarna een korte termijn van de zijde van uw Staten mogelijk maken, maar ik wil u echt vragen om dat heel kort te doen. De gedeputeerde nu eerst.

Gedeputeerde **Spierings (GS;D66)**: Voorzitter, het is bijna reces. Wij hebben hier in Brabant laat reces en dat voelen we allemaal. We zien elkaar grofweg twee maanden niet. Ik merk vandaag bij meerdere onderwerpen dat de behoefte bestaat om daar nog even over van gedachten te wisselen voor we ineens twee maanden verder zijn en dan is het zoeken naar de vorm. Dat gezegd hebbende, snap ik dat u benieuwd bent naar de stand van zaken rondom veerkrachtig bestuur en dat u dat dus nog even wilt bespreken. Dan is het altijd de vraag welke vorm daarbij past, maar die keuze is aan u als Staten. Aangezien we veerkrachtig bestuur al in 2011 zijn gestart, zijn we wel heel benieuwd, ook als college, welke resultaten we nu inmiddels kunnen tellen, waar vaart erin zit en waar het nog aandacht behoeft. Misschien is het goed om u daar een beetje in mee te nemen ter toelichting of als achtergrond bij de motie die is ingediend. Er ontbreken inderdaad nog een aantal visies. Hoe wij daarmee om willen gaan, hebben wij verwoord in ons document dat wij op 10 november 2015 hebben vastgesteld, 'Hoe nu verder'. Het groene boekje wordt het nu al genoemd. In de brief van 17 mei 2016 hebben we u al een doorkijkje gegeven over hoe het ervoor staat in verschillende gemeentes of groepen van gemeentes en hoe wij daarmee om willen gaan. Soms heeft het ook echt tijd nodig bij gemeentes om in de goede houding te komen, zeg maar, als burgemeester, college, raad en alles wat zich daar omheen afspeelt. Zien we dan nu ineens positieve bewegingen? Ik wil graag het Land van Cuijk aanhalen, waar in de vijf gemeenten alle vijf de raden hebben besloten om samen met twaalf projecten aan de slag te gaan en een brede verkenning te gaan doen naar de toekomst van de gemeente, waarin ze alles afwegen; van zelfstandigheid van de vijf gemeenten tot en met een bestuurlijke fusie en alle innovatieve vormen die daartussenin zitten. Met de regiegroep heb ik deze week een afspraak gehad en we hebben met elkaar afgesproken om samen daar ook een procesbegeleider voor aan te stellen, omdat het best een spannend proces is. Dit soort gesprekken – soms heel vriendelijk, zoals met het Land van Cuijk: 'hoe kunnen we jullie helpen' en soms zullen ze ook wat strenger zijn – zal ik komende week nog een aantal keer voeren en ook

in september en oktober diverse keren gaan voeren. Het college ervaart de motie als een steun in de rug voor de aanpak Veerkrachtig Bestuur en we kunnen ons goed voorstellen dat u de behoefte heeft om die steun heel nadrukkelijk uit te spreken, omdat wij ook wel eens proeven bij gemeentes dat ze zoiets hebben van 'ach, we doen het gewoon niet, want de provincie pakt uiteindelijk toch niet door'. In die zin hebben wij geen bezwaar tegen de motie.

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Volgens mij een daadkrachtig en helder antwoord van de gedeputeerde. Deze motie roept op tot drie aspecten en ik vraag u of dat binnen uw beleid zit, namelijk doortastende werkwijze, dat het niet vrijblijvend is richting de gemeentes en tevens een zorgvuldige verslaglegging. Ik hoor u toch zeggen dat deze drie punten ook in het huidige beleid zitten, of zitten hier nieuwe punten in deze motie die anders zijn dan in het huidige beleid dat u nu zorgvuldig uitvoert?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, dit zit inderdaad in ons beleid zoals wij dat nu uitvoeren en ik denk dat het belangrijk is dat in de motie staat wat uw Staten uitspreken en dat u daarmee als Staten laat weten richting gemeenten dat u het Statenbreed, dat ligt natuurlijk aan hoe u zult stemmen over de motie, belangrijk vindt dat het programma Veerkrachtig Bestuur nog deze bestuursperiode van de gemeenteraden tot uitspraken leidt en dat de gemeentes praten over hun toekomst.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, het is toch de lijn van dit college om dit soort moties, zoals ook al veel eerder gedaan is, als overbodig te bestempelen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, de verzoeken aan het college kunt u inderdaad als overbodig bestempelen en het uitspreken is uiteraard aan u. Ik probeer uit te leggen dat dat wel degelijk kan helpen, maar dat gemeentes soms denken dat wij dit als college misschien wel serieus nemen, maar dat de Staten het allemaal niet zo belangrijk vinden.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Toch blijft bij mij de vraag hangen of deze motie overbodig is. Er is geen nieuw beleid dat hier wordt gevormd, we hebben al verschillende documenten in het verleden vastgesteld met dezelfde oproep. U bent al aan de slag, waarvoor hulde, dus waarom zouden we dan deze motie überhaupt in stemming moeten brengen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, ik kan me even niet herinneren wanneer uw Staten voor het laatst iets nadrukkelijk met betrekking tot veerkrachtig bestuur hebben vastgesteld. Ik heb zojuist al uitgelegd dat de toegevoegde waarde echt zit in het uitspreken dat, want de andere documenten waar ik zojuist aan refereerde zijn door dit college vastgesteld.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Door dit document hebben we op meerdere Statenvragen antwoord gekregen en volgens mij hebben we dit debat al gevoerd. U bent aan de slag, dus nogmaals de vraag waarom u deze motie nodig heeft. Volgens mij is deze overbodig.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, ik zal voor de derde keer proberen uit te leggen dat er gemeenten zijn die echt denken dat ik als gedeputeerde en wij als college, veerkrachtig bestuur wel serieus nemen, maar dat ze uiteindelijk, als ze maar lang genoeg niets doen, ermee weg kunnen komen, omdat uw Staten toch niet zullen doorpakken, mocht het er echt op aankomen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan de gedeputeerde: is klip en klaar met de gemeentes gecommuniceerd dat, als zij niet tot een invulling komen, wij dat zullen gaan doen. En de tweede vraag: U heeft het over een aantal gemeentes. Is dat een handvol, of zijn dat ze alle 22? Hoeveel gemeentes zijn er, waarvan u zegt dat ze het niet serieus menen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, dat zal moeten blijken op het moment dat ik echt die gesprekken voer met gemeenten over dat het nu tijd wordt om in beweging te komen. Ik kan het opnieuw uitleggen, maar het is in feite wat we in het document van 10 november 2015 en in de brief hebben staan. De aanpak bij gemeentes is maatwerk, soms ook per groep van gemeentes, en ik proef, en ik heb geen lijstje bijgehouden bij welke gemeente ik dat proef of van welke gemeente ik dat terug hoor, dat sommige gemeentes inderdaad de neiging hebben om te duiken. Maar laat ik er dan nu ook gelijk even bij zeggen dat sommige gemeenten het uiterst zorgvuldig hebben opgepakt, een prachtig visietraject hebben doorlopen en op basis daarvan tot besluitvorming zijn gekomen, dat wij daar soms al op hebben gereageerd en soms nog op moeten reageren en dat een aantal andere gemeenten, met weliswaar een trage start, alsnog een heel goed proces starten, zoals in het Land van Cuijk.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter. Ik had twee vragen gesteld, namelijk: is klip en klaar gecommuniceerd dat de provincie dan aan zet is als de gemeentes niets doen en hoeveel gemeentes werken er niet mee? Is dat een of vijf? Ik heb geen antwoord gekregen.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, dat komt omdat ik geen lijstje heb bijgehouden met 'werkt niet mee, werkt wel mee'. Het is ook niet zo zwart-wit, dus daar is niet op die manier antwoord op te geven. Als het gaat om of klip en klaar richting gemeentes is gecommuniceerd dat uw Staten kunnen ingrijpen, dan denk ik dat het proces dat wij willen doorlopen klip en klaar is. Dat hebben we op twee

verschillende momenten gecommuniceerd richting gemeentes. Ik denk dat elke gemeente zich realiseert dat als wij dat absoluut noodzakelijk vinden, we een Arhi-procedure kunnen starten.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus. De gedeputeerde gaat over haar antwoorden. U heeft twee kansen gehad, nu is mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Mijn vraag aan de gedeputeerde is of u deze motie nu echt nodig heeft om uw werk te kunnen uitvoeren en om serieus genomen te worden door de gemeentes. Volgens mij is klip en klaar wat wij willen, zegt het zelf. In oktober 2015 en ook in 2016 heeft u hierover gecommuniceerd, ook met de Staten. U heeft gecommuniceerd met alle gemeenten.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk, mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Heeft u deze motie nodig om uw werk te kunnen doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, deze motie is niet nodig om gewoon ons programma Veerkrachtig Bestuur vanuit dit college verder uit te voeren, maar wel om gemeentes duidelijk te maken dat, als zij geen uitvoering geven aan het programma en als wij tot de conclusie komen dat een gemeente echt niet zo voort kan gaan met besturen zoals ze dat op dit moment doen, wij als Staten bereid zijn om in te grijpen, want dat zit bij sommige gemeenten niet tussen de oren.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Met deze motie gaan wij de boel nog een half jaar oprekken. U was zelf niet van plan om, omdat die gemeentes dat niet hebben ingeleverd, met een vervolg te komen naar die gemeentes toe, volgens het beleid dat wij hebben vastgesteld?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, ik heb zojuist geschetst dat wij dat proces inmiddels in gang hebben gezet, dat ik komende week nog een aantal gemeentes spreek en dat ik na de zomer, in september en oktober, de andere gemeentes zal spreken die nog niet tot de visie zijn gekomen. De manier waarop we daarmee omgaan hebben we verwoord in het document van 10 november afgelopen jaar.

De **voorzitter**: Helder. Ik weet niet meer of mevrouw Meeuwis of de heer Heijman als eerste stond, maar u gaat voor. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter, ik wil juist even onderstrepen vanuit D66 dat deze motie keihard nodig is. Wij proeven ook, en volgens mij wij allemaal, dat er toch nog redelijk gemakkelijk wordt gedacht dat het niet zo'n vaart zal lopen vanuit heel veel gemeenten en zo is deze motie bedoeld, om te onderstrepen en te ondersteunen dat er echt vaart gemaakt moet worden, ook al zijn daar allerlei gemeenten mee bezig. Ik denk dat wij dat alleen maar met zijn allen kunnen uitstralen, juist door deze motie.

De **voorzitter**: Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel. Ik wil iets naar voren brengen en dan koppel ik daar een vraag aan vast. Ik vind dat met deze motie een beetje boven de markt hangt dat er gemeentes zouden zijn die helemaal niet mee zouden willen helpen. Sommige mensen hebben gewoon meer tijd nodig. Heeft de gedeputeerde hetzelfde beeld als ik daarover, of zijn er gemeentes die echt de hakken in het zand zetten en niet willen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter, ik heb het beeld dat een aantal gemeentes het belang er niet van inzien. Of dat dan hetzelfde is als niet willen?

De **voorzitter**: Mijnheer Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u, maar volgens mij is dat dan meer een kwestie van dat sommige gemeenten graag zelfstandig willen blijven en de huidige situatie gewoon fijn vinden en dat zo willen houden. Dat is geen hakken in het zand zetten, dat is een duidelijk antwoord geven dat ze niet willen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, dat is nu precies het probleem, want in de oproep om tot een fusie te komen, hebben wij gevraagd aan gemeentes om naar de inhoud, de opgave en de toekomst te kijken, om dat te doen met de vier 'O's' en om daarna pas een conclusie te trekken. Als gemeentes besluiten dat ze zelfstandig willen blijven zonder na te hebben gedacht over wat er in de toekomst op hen afkomt, dan vinden we dat ronduit zorgelijk.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. We dreigen met een aantal partijen van als u dat niet doet, dan gaan wij actie ondernemen en misschien een Arhi-procedure starten, maar ik hoor u ook zeggen dat er een aantal gemeentes is dat blijkbaar niet wil. Als u dat zegt, noem dan alstublieft ook namen en rugnummers, dan kunnen wij daar actie op ondernemen, misschien via onze gemeentelijke fractie. Noem dan ook namen en rugnummers alstublieft.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): De stand van zaken hebben wij in de brief van 17 mei aan u doen toekomen. Dan krijgt u een gevoel van welke gemeentes daar meer en minder toe genegen zijn. Of ze echt niet willen, zal blijken in de gesprekken die ik in september en oktobervoer.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): En dat is nu juist het probleem met deze motie. We weten niet welke gemeentes wat hebben ingediend. Er zijn acht gemeentes die hebben verwezen naar een bestaande visie en daar werkte die visie perfect. Daarom is deze motie ook overbodig, want we weten niet wat we

bespreken. Volgens mij is de gedeputeerde nu aan zet om ons ook te vertellen wat ze gaat doen en een terugkoppeling te geven van die gesprekken en daar kijken wij naar uit.

De **voorzitter**: Helder. Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Voorzitter, volgens mij is duidelijk wat men met de motie wil en hangt dat niet af van of u precies weet of een ingediende visie wel of niet goed is en wel of niet oud is.

De **voorzitter**: Ik sta nog twee interrupties toe, Vreugdenhil en Hageman, en dan gaan we kijken of er nog een termijn nodig is, want ik denk eerlijk gezegd dat er al veel gewisseld is. Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. We kunnen onze pijlen richten op de gedeputeerde, maar volgens mij is dat helemaal niet nodig. Volgens mij zijn het juist coalitiepartijen die een uitspraak van de Staten vragen en mevrouw Meeuwis zei zo mooi dat wij die helderheid uit de Staten nodig hebben. We hebben vanmorgen met de oppositiepartijen bij elkaar gezeten. Daar is die helderheid en ook draagvlak voor het proces. Blijkbaar zit er binnen de coalitie een pijnpunt en daar heeft u helderheid nodig. Wie is dan degene die buiten de boot dreigt te vallen, die u met deze motie nog vlak voor de zomer binnenboord moet houden? Voor wie wilt u duidelijkheid hebben in deze Staten, waarvan u nog niet weet zonder de Statenuitspraak waar ze staan qua partij?

De **voorzitter**: De heer Hageman voert geloof ik nu het woord. Niet vanaf daar. Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik wil daar op reageren. Ik denk dat er een krachtig signaal is vanuit de coalitiepartijen en wij hopen ook vanuit de oppositiepartijen, zodat wij Staten breed kunnen zeggen dat dit een heel belangrijk proces is. Wij willen graag dat alle inwoners in Brabant een visie op de toekomst kunnen ontwikkelen, dat dat binnen zeer afzienbare tijd gebeurt en dat signaal willen we met deze motie als indieners ook afgeven. Ik hoor graag dat u dat ondersteunt.

Tweede termijn

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Het is nu mooi geweest denk ik. De gedachten zijn wel gewisseld. De gedeputeerde was klaar met haar behandeling en heeft haar oordeel gegeven, maar conform het reglement van orde geef ik nog wel de gelegenheid, zo daar behoefte aan is, aan een korte termijn van de zijde van uw Staten. Daar houden we het dan bij en dan zal er gestemd worden. Ik kijk allereerst naar de fractie van de VVD. Niet meer nodig. CDA? Kort en krachtig.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik voel in dit debat toch een ondertoon dat er een aantal gemeentes zijn die blijkbaar niet willen of niet genoeg doen om deze visie aan te leveren. Ik vraag de gedeputeerde en de coalitie die blijkbaar meer weet, welke gemeentes dat zijn. Dan kunnen wij aan de slag om die gemeentes te vragen met iets te komen. Wij hebben wel vertrouwen in de gedeputeerde dat zij de komende maanden tijdens het proces in al die gesprekken aan de slag gaat met deze opgave. Laten we daarom ook afwachten wat die gesprekken opleveren en dan gaan kijken wat wij als GS of PS kunnen doen. Laatste opmerking, zoals de gedeputeerde al een aantal keer heeft aangegeven in haar schriftelijke antwoorden, is dat dit een rol van GS is en niet van PS. Natuurlijk hebben wij hier een mening over, maar GS zijn aan de slag en daarom wacht ik ook met smart op terugkoppelingen van de gesprekken van de komende maanden. Deze motie is overbodig en zou moeten worden ingetrokken.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. Fractie van de SP? De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik begrijp die roep om een extra debat en de oppositie die zich overvallen voelt niet. Men suggereert daarmee dat wij met een beleidswijziging komen, dat we het in een keer anders gaan doen en dat we altijd gehandeld hebben vanuit het idee dat het van onderop moet komen, vanuit de gemeente zelf. Alsof we nu in een keer overgaan en de provincie zaken gaat opleggen. Voorzitter, zo luidt de motie niet en zo zie ik hem zeker niet. Wat de SP-fractie betreft blijft het uitgangspunt van onderop. Wij gaan geen zaken opleggen, maar wat wij wel gaan opleggen, en dat is terecht, is dat gemeentes bereid moeten zijn, in samenspraak met hun bevolking, te komen met een visie op de toekomst. Er is enorm veel veranderd in de gemeentes. We zitten met samenwerkingsverbanden, allerlei problemen en een gemeente kan het niet maken om te weigeren na te denken over de toekomst.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, wat ik hoor zeggen, is dat wat wij gaan opleggen en daarmee geeft u uitdrukking aan de motie. Wij als coalitiepartijen en dat is nu precies waar de schoen wringt. U bent geen eigenaar van dit probleem.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, het woord gaat via de voorzitter.

De heer **Heijmans** (SP): Wij leggen inderdaad als provincie op dat men een visie behoort te ontwikkelen over de eigen toekomst. Ik weet niet hoe dramatisch u dat vindt, maar ik vind het verstandig om aan een gemeente te vragen om na te denken over nu en over de toekomst en over hoe zij denken, als kleine of grote gemeente, met intergemeentelijke samenwerking, met zelfstandigheid, met gemeentelijke apparaten, de toekomst aan te kunnen. Daar kan uitkomen dat een gemeente zelfstandig wil blijven en dat zal de SP altijd accepteren en daar respect voor hebben. Maar men moet wel kunnen beargumenteren, in samenspraak met de bevolking, waarom men tot die visie komt. Is dat te veel gevraagd? Ik vind dat niet.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, ik hoor de SP zich nu verschuilen achter het proces dat gaande is. Dat vind ik prachtig, maar u zegt letterlijk 'wij vinden dat' en dat is 'wij' in de zin van 'de indieners van de motie', de vier coalitiepartijen en daar wringt de schoen

De **voorzitter**: Dat heeft u nu al een paar keer gezegd.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Waarom heeft u er niet voor gekozen om de andere partijen erbij te betrekken?

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Van der Wel, waarom heeft u er niet voor gekozen een andere partij erbij te betrekken? Er komen hier regelmatig moties binnen. Ik ben een pleitbezorger van kom en verras ons met moties. Waarom moet van tevoren alles dichtgespijkerd, uitgesproken en in achterkamertjes bedisseld zijn, zodat we hier met moties komen waar geen hond meer in geïnteresseerd is, omdat het allemaal dichtgetimmerd is? Hier is nog discussie mogelijk over deze motie.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Heijmans** (SP): Want ik zou eventueel bereid zijn om te accepteren dat uw naam er ook nog onder komt te staan.

De **voorzitter**: Deryckere. Graag kort.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik zou even terug willen komen op wat de SP net zei, want dat vond ik wel interessant. Ze zeggen: 'We gaan als provincie niets opleggen aan gemeentes'. Betekent dat dan dat de SP vanaf heden geen van boven opgelegde herindeling en visies gaat steunen?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Deryckere, dat is toch vragen naar de bekende weg? Wij hebben altijd gezegd dat wij gemeentelijke herindeling via een referendum zouden willen regelen, maar we hebben daar niet de meerderheid voor. Wij zijn inderdaad niet de partij die vindt dat wij gemeentelijke herindeling en samenvoegen van bovenaf moeten opleggen.

De **voorzitter**: Deryckere. Mijnheer Heijmans, de heer Deryckere heeft het woord.

De heer **Deryckere** (CDA): Het CDA is het gelukkig met u eens. Ik ben heel blij daarmee, maar dat is ook de kracht van deze motie, want als ik de partijen hoor gaat het juist om de dreigende taal dat we zoiets zouden kunnen gaan doen als ze niet goed handelen.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, mijnheer Deryckere, de kracht van deze motie zou kunnen zijn dat gemeenten zich gedwongen voelen na te denken over hun toekomst. Zij worden gedwongen om een toekomstvisie neer te leggen. Dat is het grote gevaar van deze motie. Ik vind dat geen gevaar, ik vind het een zegen voor een gemeente als er een goed doordachte toekomstvisie ligt.

De **voorzitter**: Uw punt is gemaakt, mijnheer Heijmans. Dan is nu de fractie van de PVV aan het woord en dat is mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, daadkracht is mooi en in dat kader heeft de PVV een heldere mening over het dossier Veerkrachtig Bestuur. Het is niet aan de provincie om herindelingen op te leggen, het is aan de provincie om de wens van inwoners en gemeentes te respecteren. Wij hebben dan ook bij de behandeling van het bestuursakkoord een motie ingediend om herindelingen alleen toe te staan na steun via een volksraadpleging. De PVV heeft eerder geconstateerd dat het project herindeling, zoals wij dat dossier liever noemen, gewoon mislukt is. De meningen van grote meerderheden worden in de wind geslagen en de aanlevering van de gemeentelijke visies, die eigenlijk per 1 juli 2015 was beoogd, vervolgens naar 1 juli 2016 is uitgesteld, is nog steeds niet compleet. Dat is gewoon een heel helder signaal uit de gemeentes. De PVV vindt daadkrachtig optreden in dit dossier, zoals de motie stelt, ook heel belangrijk, maar de daadkracht die wij voor ogen hebben betekent dat het college de planning rondom het herindelen moet laten varen en gemeentes op basis van de mening van haar inwoners vrijheid en ruimte geeft om zelf na te gaan of herindelingen, fusies, splitsingen of samenwerkingsverbanden aan de

orde zijn. Draagvlak, voorzitter, daadwerkelijk draagvlak en geen bestuurlijke betutteling en druk. De PVV steunt de motie dan ook niet.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, uw idee is wel sympathiek, maar het vervelende is dat we binnenkort een herindeling van Veghel, St. Oedenrode en Schijndel hebben. Die gemeente heeft de bewoners niet om haar mening gevraagd. Gemeenten weigeren dat zelfs. Wat doet u in zo'n situatie?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, de PVV is en blijft van mening dat het niet aan de provincie is om herindelingen af te dwingen. Het is een issue dat aan de inwoners is. Het zou wel een mooi signaal van de provincie zijn, en daarom hebben wij ook die motie ingediend bij het bestuursakkoord, als de provincie een helder signaal afgeeft aan gemeentes om bij hun inwoners te rade te gaan over dat dossier.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Maar dat is toch geen antwoord op mijn vraag? We hebben de situatie waarin gemeentebesturen zeggen dat ze samen willen werken en waarin de bevolking niet om een mening is gevraagd. Wat doet u in zo'n situatie?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van der Kammen?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): De PVV heeft daar een heel heldere mening over. Wij vinden een dergelijk voorstel van een gemeente niet acceptabel. De bevolking dient geraadpleegd te worden in zo'n situatie.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. De fractie van D66? Nee. PvdA, mijnheer Maas?

De heer **Maas (PvdA)**: De fractie van de PvdA heeft als doel dat een veerkrachtig bestuur niet vrijblijvend mag zijn. Wij hechten er wel aan dat besluitvorming van onderaf moet komen. Die vrijblijvendheid is juist een punt. Nemen ze ons als provincie dan wel serieus op het moment dat wij hun iets vragen? Het is jammer dat het hier weer voor een groot gedeelte over de procedure gaat. Graag had ik alle partijen hierbij betrokken, de gedachte van onze fractie is dat het niet zo heel moeilijk is. Wij wilden vooral het signaal aan het college geven om ermee aan de slag te gaan. Nieuw daarbij is dat de vrijblijvendheid ervan af gaat, maar zeker richting de gemeenteraadsverkiezingen: de burgers hebben het recht om te weten, als ze straks in 2018 moeten stemmen, waar ze op stemmen.

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, de PvdA-fractie zegt net als de VVD-fractie dat een heel aantal gemeenten er vrijblijvend mee omgaan. Noemt u dan eens man en paard. Welke gemeentes zijn dat? Is dat hetzelfde lijstje van 22 gemeenten van de heer Van Gruijthuijsen die volop bezig zijn, maar nog net niet op het juiste moment zijn? Welke gemeentes zijn het dan?

De **voorzitter**: Mijnheer Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Die man en paard heeft u al eerder mogen ontvangen van de gedeputeerde. Er is een schrijven geweest over hoe de stand van zaken per gemeente is.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dus die 22 gemeentes, bijvoorbeeld ook de gemeente Haaren, waar de commissaris laatst was en waar ze in een proces zitten waar nog tijd voor nodig is. Valt dat soort gemeentes allemaal onder een niet-vrijblijvende gemeente?

De **voorzitter**: Mijnheer Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Wij geven in deze motie niet aan of de visie die zij geven voldoende is. Wij gaan de gedeputeerde juist de opdracht meegeven om, als zij het komend half jaar in gesprek gaat, zij moet weten dat PS daadwerkelijk van mening zijn dat er stappen gezet moeten worden, in welke vorm dan ook. Wij vinden nog steeds dat de kracht van onderaf moet komen en dat de gemeente moet sturen. Ze moeten er wel een antwoord op hebben hoe zij dat gaan verantwoorden, niet alleen naar de eigen burger, maar ook naar GS en PS.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk. Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, het moet juist niet vrijblijvend blijven, maar het moet wel van onderaf komen als het aan de PvdA ligt en dus gaan we dreigen. Ik snap die logica niet. We gaan niet dreigen. U dreigt in de motie met vervolgmaatregelen, terwijl het van onderaf uit de gemeente moet komen, vanuit de burgers, als zij een toekomstvisie gaan opstellen.

De **voorzitter**: Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Waar dreig ik mee, wat is mijn dreigement?

De **voorzitter**: Maas.

De heer **Deryckere** (CDA): Dat vraag ik mij dus ook af. Ik ga dezelfde vraag stellen als de SP. Wat is het dreigement precies?

De **voorzitter**: Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Maar u geeft aan dat ik dreig. Dan vraag ik me af waar ik mee dreig. Ik geef alleen aan dat de vrijblijvendheid in eerdere stukken nooit benoemd is. In dit stuk staat meer richtinggevend dat voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 gemeentes helder moeten hebben hoe hun toekomstvisie is en of ze een daadkrachtig en veerkrachtig bestuur hebben. De burgers hebben daar recht op. Dat is het enige dat wij meegeven om de gemeentes de kracht te geven om dat in gesprekken verder te doen.

De **voorzitter**: Dat is helder. Heijmans? Nee, u heeft twee keer geïnterrupteerd. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik snap wel dat de oppositie zoekt naar dreigementen als de Arhi, maar als we dan toch een dreigement zouden willen horen, zou het misschien kunnen zijn dat, als een gemeente serieus weigert naar haar toekomst te kijken, er dan een ander naar haar toekomst kijkt, zonder dat dat hoeft te betekenen dat dat herindeling is of samenvoeging, dus bijvoorbeeld een commissie, samen met bevolking want dat is wezenlijk, naar de toekomst van die gemeente gaat kijken.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Het zouden mijn woorden kunnen zijn, maar u zegt ze.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, de PvdA zegt dat we met deze motie richting geven aan het beleid. Is dat een beleidswijziging, zoals de PvdA zegt, of is er geen wijziging van het beleid met deze motie?

De **voorzitter**: Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Het beleid wordt niet gewijzigd, want wij vinden nog steeds dat de zaken van onderaf geregeld en georganiseerd moeten worden. Op het moment dat gemeentes in gebreke blijven, dan wordt het tijd dat we andere stappen gaan nemen. Welke andere stappen? Dat wachten we af tot het moment dat de gedeputeerde begin volgend jaar met zijn visie komt, om te kijken wat er uit de gesprekken komt en wat we verder gaan doen. Dan gaan we beleidsmatig verder kijken.

De **voorzitter**: Het is helder. Van der Wel nog een reactie?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, dus als de PvdA vindt dat het beleid niet gewijzigd hoeft te worden, dan is het beleid in principe prima, dus hoeft je eigenlijk niets te doen?

De **voorzitter**: Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Met dien verstande. Tot drie keer toe heb ik u aangegeven dat die vrijblijvendheid eraf is. Die stond er niet bij. En 2, dat het tijdspad ingeperkt wordt, want we zijn in 2011 begonnen, 2015, 2016 en nu geven we aan dat voor de gemeenteraadsverkiezingen, liefst halverwege volgend jaar, duidelijk moet zijn waar de gemeente staat, zodat ze dat ook mee kunnen nemen naar de verkiezingen en zodat de burgers daarover kunnen beslissen.

De **voorzitter**: Dat lijkt me onderhand in overmatige mate duidelijk. Ik wil degenen die nu in de rij verder spreken, graag vragen of ze nog nieuwe elementen aan het debat willen toevoegen, voordat we dit gaan afronden. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Dat hoop ik dan ook te doen, voorzitter. Wat is het moeilijk. Ik heb gesprekken gehad met inwoners uit een gemeente die moet herindelen en meegaan in het proces, zelfs meerdere gesprekken. Neem nu bijvoorbeeld de gemeente Haaren. Het ligt daar zo gecompliceerd. De bewoners willen dit en het bestuur wil iets anders. Er is een enquête gehouden. Hoe ingewikkeld is het voor ons college, voor onze gedeputeerde om de zaken bij elkaar te brengen. Je kunt eigenlijk niet in de dingen van de gemeente treden, maar we moeten wel een proces sturen dat het gaat zoals wij willen dat

het gaat. Gemeentes die groter en veerkrachtig waren geworden. Volgens mij willen wij met zijn allen dat dat gaat gebeuren, want wij willen goede gemeentes, waar burgers krijgen waar ze recht op hebben. Dat is gezegd. Het is jammer dat we het hebben over oppositie-coalitie, want daar is het volgens mij de oppositie om te doen, maar het was veel krachtiger geweest als wij met zijn allen deze motie hadden gemaakt en ingediend, zodat het een heel helder signaal was. GroenLinks zal de motie zeker steunen, want wij vinden het belangrijk wat er gebeurt. We hebben de gedeputeerde gehoord en we weten hoe moeilijk het is, maar het is wel jammer dat we zo tegenover elkaar komen te staan op zo'n ingewikkeld, maar zeer belangrijk onderwerp. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik bedank mevrouw Brunklaus. Fractie 50PLUS, de heer Van Overveld.

De heer **Van Overveld (50PLUS)**: Dank u, voorzitter, ik dreigde even van het pad te raken, want de discussie die heel goed vanaf dit spreekgestoelte had kunnen plaatsvinden, vond in 36 termijnen plaats bij allerlei interrupties. Ik vroeg me af in welk debat ik zat, maar je kunt maar ergens in bad belanden. Waar de nieuwe coalitie het steeds over heel erg transparant optreden had, vind ik dit nu niet echt een schoolvoorbeeld van transparantie. Daar vallen ook een aantal partijen, in mijn ogen terecht, over. Ik wil terug naar de motie. Daarin spreken een paar dingen mij niet zo aan en ik zet daar een vraagteken bij. Er staat: 'spreken uit dat het programma Veerkrachtig Bestuur op een doortastende wijze voortgezet wordt'. Gebeurt dat nu niet dan? Het staat er zo en dat vind ik raar. Ik dacht dat de gedeputeerde het allemaal goed in de hand houdt. Dan staat er: 'verzoeken Gedeputeerde Staten om in de komende gesprekken met de gemeenten in Brabant'. Er zijn een heleboel gemeenten die keurig aan al die vragen hebben voldaan. Je kunt niet naar de gemeenten in Brabant gaan, dat is heel onterecht. Dan moet je naar die 22 gemeenten gaan die dat nog niet hebben gedaan. Ik vind niet dat je de gemeenten in Brabant hierop kunt aanspreken. Een groot aantal heeft het wel gedaan. Ik vind dat niet terecht. Tenslotte vind ik een tandeloze tijger niet het meest indrukwekkende oeuvre dat op mijn pad kan komen. Voorzitter, wij zullen deze motie niet steunen. Wij hebben alle vertrouwen in de aanpak van de gedeputeerde op dit moment.

De **voorzitter**: Dank u wel en dank voor het bruggetje naar de PvdD. Mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel (PvdD)**: Ja, voorzitter, wij hebben onze bezwaren over de werkwijze al voldoende kenbaar gemaakt. Ik moet er toch niet aan denken dat wij als PS, als enkele gemeentes dan uiteindelijk niet met een plan komen, dat gaan overnemen. Dat moeten we ook helemaal niet willen. Ik weet niet welk signaal we hier dan mee geven, want uiteindelijk komt het dan, als die mensen niet willen meewerken, toch op ons bordje terecht. Voorzitter, de gedeputeerde heeft eigenlijk aangegeven dat ze, wat hierin staat eigenlijk allemaal al doet. Dan blijft er over wat we uitspreken en wat we uitspreken daar kunnen wij als partij helaas niet achter staan. Hadden we het iets beter voorbereid, dan hadden we waarschijnlijk tot een unanieme motie kunnen komen. Daar ben ik van overtuigd, want de boodschap is helder, maar zo kunnen we er niet mee verder.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. ChristenUnie SGP, de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil (CU/SGP)**: Voorzitter, bij het debat over het coalitieakkoord hebben we veel met elkaar gedebatteerd, maar een punt stond als een paal boven water, op een fractie na, bij deze Staten en dat was het voortzetten van veerkrachtig bestuur. Nu krijgen wij een motie van de collegepartijen die er toch voor voelen om nog even aan te scherpen dat we uit moeten spreken dat het formuleren van een toekomstvisie aan de gemeenten overgelaten is, maar dat op een doortastende wijze doorgepakt moet worden, omdat de provincie het anders gaat overnemen. De kernpunten uit uw eigen motie. Voorzitter, dat

verbaast ons des te meer, omdat de coalitiepartijen zeggen dat zij graag een helder signaal willen geven vanuit de Staten. Vanuit de oppositie is dat signaal heel helder. Wij hebben vanmorgen de koppen bij elkaar gestoken en minus de PVV staan wij als voltallige coalitie achter het coalitieakkoord. Dan moet het pijnpunt wel binnen de coalitiepartijen zitten. Is dat D66 die zich niet heeft uitgesproken? Ik kan me dat niet voorstellen. Zou het de SP zijn die opeens in het hok gehouden moet worden, nog net voor de vakantie? Of is het de PvdA? Voorzitter, wij zullen niet meedoen aan dit coalitiespelletje, maar wij vinden het wel belangrijk om als PS, in de woorden van de heer Heijmans, een helder, duidelijk signaal uit te spreken en namens de voltallige oppositie, minus de PVV, dien ik dan ook een motie van vertrouwen in, waarin we uitspreken dat we alle vertrouwen hebben in het coalitieakkoord en het op veerkrachtig bestuur ingezette beleid dat door GS uitgevoerd wordt, zodat alle gemeentes, op verzoek van de gedeputeerde, bezig zijn om deze opgave te verwezenlijken. Ik spreek uit dat we PS en GS de kans geven om hun werk zorgvuldig te doen en ga over tot de orde van de dag. Mijnheer Heijmans, volgens mij bedienen wij u op uw wenken, daar waar u een helder en duidelijk signaal vanuit de Staten wilt hebben. Wij geven het college de ruimte om dat zorgvuldig, maar niet overhaast te doen en niet met signalen die vanuit de Staten verkeerd opgevat kunnen worden. Deze motie zullen wij namens de oppositie, minus de PVV, indienen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Vreugdenhil, u zegt dat u het programma Veerkrachtig Bestuur ondersteunt. Een van de uitgangspunten is van onderop, niet vrijblijvend. Wat zou uw actie zijn om ervoor te zorgen dat de vrijblijvendheid bij gemeenten er afgaat?

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Die beleidslijn ondersteunen wij allemaal. Daartoe hebben wij het college de opdracht gegeven om dat op een zorgvuldige manier uit te voeren en niet met dreigementen vanuit de Staten een aantal zaken voor het voetlicht te brengen. Wij geven het college de ruimte om dat zorgvuldig te doen. Daar zijn ze op dit moment ook mee bezig. U kent ook die gemeenten die misschien niet aan 1 juli hebben voldaan, maar wel volop in het proces bezig zijn en die aan het college gevraagd hebben om iets meer tijd om te kijken hoe ze er invulling aan kunnen geven. Laten wij dat niet frustreren door nu deze motie aan te nemen en 1 januari 2017 als deadline neer te zetten. Dan geven wij het college het vertrouwen en de ruimte om het op te pakken.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, u geeft geen antwoord op mijn vraag en dat recht heeft u, maar ik wil ervan uitgaan dat u het afgelopen half jaar, sinds de begroting 2016, wel heeft nagedacht over de deadline 1 juli 2016 en wat de gevolgen zouden kunnen zijn. Ik constateer dat u geen antwoord geeft op de vraag.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik kan antwoord geven aan de heer Van Gruijthuijsen, maar dan zal ik die 22 gemeentes die u opnoemt stuk voor stuk langs moeten gaan, want overal zit een eigen verhaal aan. Ik noem de gemeente Haaren, omdat die afgelopen week volop in de media stond. Als ik naar de gemeente Haaren kijk, mijnheer Van Gruijthuijsen, dan hebben zij duidelijk aangegeven waarom ze 1 juli niet halen en vind ik het valide om ze wat meer tijd en ruimte te geven om een aantal dingen verder uit te

rollen en samen met de bevolking op te pakken. Als ik naar de Kempengemeente kijk, dan zie ik ook discussie. Wij gaan niet alles over een kam scheren en zeggen, met een hoop dreigementen, dat wij een helder en duidelijk statement geven. Nee, wij geven het college de ruimte en totdat dat vertrouwen beschaamd wordt, zullen wij het college de ruimte geven, deels achter de schermen, om een goed beleid te voeren en naar de Staten te komen om te kijken hoe de uitvoering van hun eigen coalitieakkoord vormgegeven kan worden. Een helderder en duidelijker signaal dat we als oppositie deze passage uit het coalitieakkoord omarmen, kunnen wij niet geven.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. Ik ga nu toch echt een beetje tempo maken. De motie gaan we snel in roulatie brengen. De heer Heijman rondt de eerste termijn van de Staten af.

Motie 3. Motie van vertrouwen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 juli 2016.

Constaterende dat:

- In het coalitieakkoord en beleid wordt ingezet op een veerkrachtig bestuur;
- De gedeputeerde actief dit beleid uitvoert.

Overwegende dat:

- Alle gemeenten op verzoek van de gedeputeerde bezig zijn om deze opgave te verwezenlijken.

Spreken uit dat;

- Provinciale Staten de gedeputeerde de kans geeft om zorgvuldig haar werk te doen; en gaan over tot de orde van de dag.

CDA: Marianne van der Sloot, Marcel Deryckere

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

GroenLinks: Patricia Brunklaus

ChristenUnie/SGP: H. Vreugdenhil

50PLUS: W. van Overveld"

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel. Ik zal vrij kort zijn, want die motie zegt al genoeg. Ik wil twee dingen inbrengen. Lokaal Brabant is heel tevreden over hoe de commissaris en de gedeputeerde in dit moeilijke dossier handelen. Voor ons, dat is algemeen bekend, hoeft het niet zo snel. Wij hebben liever dat het goed gaat dan snel. Het tweede punt is: ik wil benadrukken dat geen enkele van de gemeentes in Brabant hier niet mee bezig is. Iedereen is op zijn eigen manier ermee bezig. Het is een heel moeilijk proces, omdat je vaak met heel veel elementen te maken hebt. Ik verwerp dat er gemeentes zijn die niet meewerken en niet mee willen denken, maar ze doen het wel op hun eigen manier. Dat moet je waarderen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. Er is nu een motie in productie. De gedeputeerde heeft hem nog niet, maar zal die van een oordeel moeten voorzien. Ik schors de vergadering voor een halve minuut. Voor diegenen onder u die zich zorgen maken of het bedrijfsrestaurant nog open is, mij is verteld dat dat zo nog open is en ik hoop dat u daar snel naartoe kunt.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. De motie wordt nu uitgedeeld en ook aan de gedeputeerde gegeven. Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Ik maak u erop attent dat motie 3, evenals de actuele

motie nummer 1, is ingediend en nu deel uitmaakt van de beraadslagingen en van commentaar zal worden voorzien door de gedeputeerde aan wie ik graag het woord geef.

Gedeputeerde **Spierings** (GS;D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb het idee dat we zojuist een debat met elkaar hebben gevoerd wat voor politicologen en bestuurskundigen uitermate interessant was, met moties vanuit de coalitie en daarop moties van vertrouwen vanuit de oppositie. Ik vraag me wel af wat we op de inhoud nu precies met elkaar hebben besproken en bereikt. Als ik probeer een conclusie te trekken, dan zou het zijn dat het verschil van mening rondom de voortzetting van veerkrachtig bestuur eigenlijk nihil is, dat er hooguit wat nuances zijn rondom hoe krachtig dit college moet optreden, maar in ieder geval wel dat we moeten optreden en dat in feite alle partijen op een na achter de aanpak Veerkrachtig Bestuur staan. Volgens mij spreken zowel de reeds ingediende motie 1 als de motie van vertrouwen, motie 3 die zojuist is ingediend, dat uit, weliswaar in eigen bewoordingen, dus ook tegen motie 3 hebben wij geen bezwaar.

De **voorzitter**: Goed. De fracties die behoefte hebben aan een korte tweede termijn ga ik even langs. De fractie van de VVD? Een schorsing? U wilt een schorsing? Dan schorsing van de vergadering voor twee minuten en dat komt sommigen goed uit begrijp ik.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik wil u vragen uw plaatsen in te nemen. Ik stel voor de tweede termijn kort en krachtig vanaf de plaats doen. Dat zou moeten kunnen voor zover daar behoefte aan is. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Geen tweede termijn.

De **voorzitter**: Geen behoefte. CDA? Kort en krachtig vanaf de plaats. Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Geen behoefte.

De **voorzitter**: SP? Idem dito. PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Geen behoefte aan een tweede termijn.

De **voorzitter**: D66? Heeft iemand behoefte aan een tweede termijn? Alleen de ChristenUnie nog. Vanaf de plaats, mijnheer Vreugdenhil, bij dezen toegestaan.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Dan permitteer ik me even een vraag te stellen. Welke van de twee moties is het meest verstrekkend en wordt als eerste in stemming gebracht?

De **voorzitter**: Dat is voer voor staatsrechtjuristen, denk ik. Ik dank u voor de vraag. Geen verdere behoefte aan een tweede termijn? Dan ga ik de beraadslagingen sluiten en gaan wij op naar de stemming. We zullen even kijken of uw staatsrechtelijke finesse nog betekenis heeft voor de volgorde. Dames en heren. Wij gaan de beraadslagingen sluiten en ons opmaken voor de stemming. Ik maak uit zorgvuldig juridisch onderzoek op dat de verstrekkendheid louter bij amendementen betekenis heeft en bij moties niet. Verder geldt dat wij ervan uitgaan dat daar waar motie 3 zich richt tot de gedeputeerde dat wel staatsrechtelijk twijfelachtig is, want het is altijd het college als geheel dat in beginsel wordt

aangesproken. Dat zal hier ook wel de bedoeling zijn, waarvan akte in de notulen, stel ik voor. Dan gaan wij nu over tot de stemming. Dan breng ik als eerste in stemming de motie onder stuknummer 1. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen met een stemverklaring. Samenwerking en herindelingen zijn een zaak van de gemeente. Beleid van het college is vooral bestuurlijke betutteling en druk en er is geen ruimte voor werkelijk draagvlak.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor met stemverklaring. Deze motie vinden we eigenlijk overbodig, maar we hebben alle vertrouwen in de daadkracht van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is aangenomen. Ik breng nu in stemming de motie onder stuknummer 3 bij u bekend. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor, met stemverklaring. Het dictum vinden wij sympathiek, echter zorgvuldigheid staat niet op zichzelf, dat vraagt ook een bepaalde urgentie in de aanpak. Wij hebben wel een aantal twijfels bij de overwegingen in deze motie.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen met een stemverklaring. Wat de PVV betreft hoeft de provincie zich helemaal niet met herindelingen te bemoeien en mag het dossier Veerkrachtig bestuur mede gezien de ongelooflijk heldere signalen van onderop, volledig van de agenda verdwijnen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor, met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor, met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor met stemverklaring. Volgende keer doen we het samen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is door uw Staten aangenomen.

65/16 Notulen van PS 13 mei 2016

De **voorzitter**: Dames en heren, dan gaan wij nu gezwind naar nog een paar dingetjes voordat wij gaan lunchen. Allereerst betreft dat de stemmingen over een aantal zaken. Ik heb de stembel al geluid, dat hoeft nu denk ik niet, we zijn in de zaal. Er is een voorstel over stemming over de notulen van de vergadering van 13 mei 2016. Wenst iemand van u stemming? Nee? Dan zijn die bij dezen vastgesteld en aangenomen.

40/16 Intrekking Subsidieverordening jeugdbeleid Noord-Brabant 2009

De **voorzitter**: Dan gaan wij over tot de stemmingen over een bespreekstuk van de PS-vergadering van 24 juni 2016. Dat betreft de Intrekking Subsidieverordening jeugdbeleid Noord-Brabant 2009. Wenst iemand daarover stemming? Dat is niet het geval. Dan is het bij acclamatie nu aangenomen.

Bespreekstukken met stemming

55/16 Benoeming voorzitter Zuidelijke Rekenkamer

De **voorzitter**: Dan is er nog een bespreekstuk dat wij voor de lunchpauze behandelen. Dat betreft de benoeming van een nieuwe voorzitter van de Zuidelijke Rekenkamer. Dat voorstel is behandeld in het presidium van 13 juni 2016. De opmerkingen zijn uiteraard ook met PS Limburg afgestemd. Daar is al een positief besluit genomen. Wenst iemand over dit voorstel stemming? Dan stel ik voor bij acclamatie de heer Vermeulen te benoemen tot nieuwe voorzitter en hem uit te nodigen voor een bosje bloemen van de voorzitter. Ik wil je heel hartelijk feliciteren met het belangrijke werk dat de Rekenkamer voor ons doet. Onderschat niet hoe belangrijk het is dat dat werk hier in alle openbaarheid kan worden besproken. Veel succes en plezier ook met de werkzaamheden. Dank je wel. En dan nodig ik u nu uit voor een dejeuner. Ik stel voor dat wij om 14.25 uur proberen de vergadering voort te zetten. Eet u smakelijk.

Applaus

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer over de periode 2011-2016. Namens het presidium heeft vicevoorzitter Van Gruijthuijsen achter de voorzitterstafel plaatsgenomen. Als eerste zal het woord gevoerd worden door de fractie van de VVD. De heer Koevoets heeft het woord. Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, mijnheer de voorzitter. Voorzitter, de Zuidelijke Rekenkamer doet onderzoek op verschillende gebieden met betrekking tot het beleid van de provincies Noord-Brabant en

Limburg. We mogen ons, samen met onze oosterburen, gelukkig prijzen met een uitstekend werkende Rekenkamer. Ook onder leiding van de nieuwe, vandaag benoemde, voorzitter de heer Marc Vermeulen, zal de Zuidelijke Rekenkamer ons, leden van Provinciale Staten, weer regelmatig voorzien van zeer nuttige aanbevelingen. Daarvan is de VVD-fractie overtuigd. Door middel van een enquête is het functioneren van de Zuidelijke Rekenkamer zelf onderwerp van evaluatie geweest en de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport staan nu op de agenda. Spijtig is dat slechts een beperkt aantal leden van PS de moeite heeft genomen of zich in staat voelde om aan de enquête deel te nemen. De in het Statenvoorstel opgenomen aanbevelingen zijn vooral gericht aan de leden van de Programmaraad en het presidium en uiteindelijk, daarmee, aan leden van Provinciale Staten zelf. De leden van de Programmaraad hebben zelf ook bijgedragen aan de evaluatie. Daarmee hebben ze zichzelf een spiegel voorgehouden en dat is zeer te prijzen. Nu komen de aanbevelingen aan het adres van de leden van de Programmaraad vooral voort uit opmerkingen van de programmaraadsleden zelf. Het komt daarom de VVD-fractie enigszins merkwaardig voor dat het kennelijk van belang is dat we als Provinciale Staten leden van de Programmaraad verzoeken zichzelf meer zichtbaar te maken, omdat zij zelf aangeven niet voldoende zichtbaar te zijn. Vooruit, zou ik willen zeggen. Programmaraadsleden, laat je zien. Ik vermoed, overigens, dat niet bedoeld wordt dat de leden van de Programmaraad binnenkort in dit huis rondlopen met reflecterende hesjes aan. Voorzitter, ik wil toch maar gaan afronden. Een van de aanbevelingen die we vandaag overnemen is gericht aan het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer. Het bestuur wordt verzocht door middel van een businesscase de ambities van de Rekenkamer en het daarbij behorende budget voor te leggen aan de Programmaraad. De VVD-fractie verwacht deze aanbeveling zo te mogen interpreteren dat het bestuur voortdurend met de Programmaraad zal spreken over de ambitie en hoe deze past binnen het toegekende budget. Indien daaruit mocht blijken dat er knelpunten ontstaan, zal de Programmaraad dit kenbaar maken aan GS en PS en kunnen eventuele voorstellen tot aanpassing van het budget van de Rekenkamer worden afgewogen bij de behandeling van de begroting van de provincie(s).

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Koevoets** (VVD): Dat was ik van plan. Voorzitter, de fractie van de VVD kan, met inachtneming van de gemaakte opmerkingen, instemmen met dit voorstel tot overnemen van de aanbevelingen uit het evaluatierapport. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets. Deryckere, CDA. U heeft het woord.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De Rekenkamer is een van die belangrijke organen die PS en de provincie in staat stellen om onze controlerende functie goed uit te oefenen. Ik zou de Rekenkamer willen bedanken voor die fantastische rol. Het rapport laat ook zien hoe tevreden wij zijn. De kwaliteit van de rapporten is namelijk fantastisch. Wij zijn heel erg blij met de Rekenkamer en we ondersteunen van harte de aanbevelingen in het rapport. Laten we daar nu actief mee aan de slag gaan de komende tijd om dat te verbeteren, kortom, laten we aan de slag gaan. Ik neem als voorbeeld een rapport waar wij heel erg blij mee zijn, over de inhuur van externen van vanochtend. Dat laat volgens ons zien dat een brede hervorming in de organisatie daadwerkelijk noodzakelijk is. Volgens mij sterkt dat onze PS, maar ook gedeputeerde Van der Maat in zijn opdracht om die organisatie opnieuw uit te vinden en nieuwe manieren te vinden om voor Brabant te werken. Dank u wel, Rekenkamer. Wij steunen deze aanbeveling en zullen het rapport graag accepteren.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. Dan is nu de fractie van de PVV aan het woord. De heer Van Hattem voert het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, de ZRK-onderzoeken zijn volgens onze fractie doorgaans degelijke, kritische en zeer nuttige onderzoeken. Het evaluatieonderzoek en Statenvoorstel hadden wat de PVV betreft beter gemogen. Een van de aanbevelingen betreft de opvolging van de ZRK-aanbevelingen en conclusies. Als een aanbeveling uit een ZRK-rapportage wordt overgenomen, mag worden verwacht dat deze ook wordt opgevolgd. Dat is niet altijd het geval. Zo is bijvoorbeeld in het ZRK-rapport wat betreft digitalisering en duurzame toegankelijkheid van informatie provincie Noord-Brabant nog geen ruimte geboden aan PS om middels het Statenvoorstel een e-visie vast te kunnen stellen. Maar, voorzitter, de oplossing is niet een monitoringsinstrument optuigen, zoals het voorstel onder meer beoogt. De oplossing is gewoon opvolgen wat je belooft of toezegt. Zolang hiertoe de politieke wil ontbreekt, zal het voorgestelde monitoringsysteem voor de opvolging van adviezen ook niet het beoogde effect sorteren. Bij de ambitie om meer onderzoeken te laten plaatsvinden, wil de PVV-fractie een fundamenteel kritiekpunt plaatsen. Deze ambitie lijkt te worden ingevuld door meer ex-ante onderzoeken te laten plaatsvinden. Dit is niet alleen geen kerntaak van de rekenkamer, het is bovenal tegenstrijdig dat een Rekenkamer over hetzelfde onderwerp meermalen in tijd vanuit een andere positie moet adviseren. Het is geen goed idee om het ZRK-beleid te laten evalueren, waarover ze eerder adviezen hebben uitgebracht. Niet voor niets is er bijvoorbeeld op rijksniveau ook een organisatorische scheiding tussen adviezen van bijvoorbeeld de afdeling advisering van de Raad van State en evaluaties door de algemene Rekenkamer. Verder wil het bestuur meer visualisaties. Als dat betekent dat de Zuidelijke Rekenkamer op de toer gaat van de nietszeggende kleuterplaatjes conform de infographics van GS, laat dat dan maar zitten. Een van de zaken die naar voren komen in het onderzoek is dat de Zuidelijke Rekenkamer ervaart dat de medewerking vanuit GS en/of de ambtelijke organisatie kan verschillen per onderzoek, qua intensiteit en snelheid in het aanleveren van stukken. Hier zou geen verschil in mogen zitten. Kunnen GS aangeven waarom hier toch verschil in zit? De omvang van het budget is de afgelopen jaren niet geïndexeerd en zou onder druk staan. Dat staat echter in contrast met de jaarlijkse overschotten. Als er echter voor degelijk vakwerk, en dus niet voor infographics, geïndexeerd moet worden, dan moet het mogelijk zijn deze budgetverruiming te betalen uit de KMO-middelen. Wat de terugkoppeling vanuit de Programmaraad betreft, zien we liever meer nadruk op terugkoppeling van GS over wat ze met de conclusies en aanbevelingen hebben gedaan. Gewoon opvolging dus, zonder dat we daarvoor een monitoringsysteem nodig hebben. Voorzitter, tot slot, kernpunt van de PVV-fractie is dat ex-ante onderzoek geen kerntaak hoort te zijn voor de Zuidelijke Rekenkamer. De Zuidelijke Rekenkamer hoeft ook niet glossy of hip te zijn, maar vooral kritisch en degelijk. Zuidelijke Rekenkamer, ga dan ook vooral door waar je mee bezig was. Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. De heer Hageman, D66.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter, dank u wel. Allereerst wil D66 de dank uitspreken aan de griffie van Limburg en aan mevrouw Van Engelen voor het opstellen van dit heldere evaluatierapport. Bij het evaluatieonderzoek lag de nadruk op het functioneren van het huidige bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer en het inventariseren van mogelijke aandachtspunten voor de toekomst. D66 concludeert op basis van dit rapport dat we met de Zuidelijke Rekenkamer een prima instrument in handen hebben, maar dat we er nog niet optimaal gebruik van maken. De aanbevelingen zijn dan ook vooral aan onszelf gericht. Als we dit door PS zelf ingestelde onderzoeksinstituut serieus nemen, en volgens mij doen we dat, dan moeten we onszelf ook dwingen om input te leveren voor een evaluatie. Met een responspercentage van 29% in Brabant en 17% in Limburg, kunnen wij vanuit dit huis de Zuidelijke Rekenkamer geen goede aanbevelingen meegeven voor de toekomst. Gelukkig was er bij de betrokkenen in het onderzoek wel voldoende sprake van zelfreflectie en beschikken we daarom toch over een beeld van het huidige functioneren. D66 is wel een groot voorstander van het monitoringsysteem, om de opvolging van aanbevelingen en toezeggingen naar

aanleiding van Rekenkamerrapporten te kunnen volgen. Aan de onderzoekers van de Rekenkamer is de taak om hen aanbevelingen zo concreet mogelijk te maken en aan ons als Statenleden om concrete toezeggingen van het college te vragen, want alleen dan heeft zo'n monitoringsysteem meerwaarde. Doel van deze evaluatie was om te komen tot concrete aanbevelingen die in de derde bestuursperiode van de Zuidelijke Rekenkamer kunnen worden opgepakt, maar we moeten vooral zelf aan het werk. Sommige hiervan kennen een wat langere doorlooptijd, maar er is ook zogenaamd laaghangend fruit. In navolging van de VVD help ik de leden van de Programmaraad alvast een handje met aanbeveling nummer 3. Programmaraadsleden geven aan onvoldoende zichtbaar te zijn voor de leden van PS. Met het oog op het motto van deze bestuursperiode 'Beweging in Brabant' en als variant op Wie van de Drie. Willen de drie echte leden van de Programmaraad nu even opstaan? Tot zover.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Ik dank de heer Hageman. De heer Maas namens de PvdA dan nu.

De heer **Maas (PvdA)**: Dat vind ik mooi, dat ik ze even gezien heb, want toen ik las Programmaraad en wie zitten daar namens onze Staten in, wist ik het niet, eerlijk gezegd. Wij zijn het eens met het rapport zoals dat hier voor ons ligt. Ik hoef eigenlijk helemaal geen spreektijd te vragen, en toch doen we dat, omdat wij het instrument Rekenkamer heel belangrijk vinden. Die aanbevelingen die daarin staan nemen wij ook over, maar wij moeten er dan ook zelf iets mee gaan doen. Het lenig maken, terugkoppelen, zijn belangrijke onderdelen waar wij als fractie graag mee aan de slag willen. Het monitoringsysteem ondersteunen wij en wij gaan daar graag werk van maken.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas voor zijn bijdrage. De heer Smeets van de fractie van GroenLinks dan nu aan het woord.

Motie 5 Motie Extra Junior Onderzoeker Zuidelijke Rekenkamer

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 juli 2016,

Behandelend Statenvoorstel 54/16 Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer

Overwegende dat:

- De Zuidelijke Rekenkamer een belangrijke onafhankelijke rol heeft ter ondersteuning van de controlerende taak van de Provinciale Staten van Noord-Brabant;

Constaterende dat:

- De Zuidelijke Rekenkamer een bescheiden formatie en begroting heeft ten opzichte van vergelijkbare Rekenkamers zoals de Rekenkamer voor Oost-Nederland (Zuidelijke Rekenkamer 600.000 euro begroting 2016 formatie 4,2 fte waarvan 3 fte onderzoekers versus Rekenkamer Oost-Nederland 803.450 euro begroting 2016 formatie 5,6 fte en 3,8 fte onderzoekers);
- 'De Zuidelijke Rekenkamer wil haar effectiviteit de komende jaren verder verbeteren door niet alleen achteraf, maar ook aan de voorkant van de beleidscyclus onderzoek te verrichten, en door meer interactie met Provinciale Staten te hebben, meer gebruik te maken van beeld, van kortere (samenvattingen van) rapportages, en mee te helpen doordenken wat ontwikkelingen zoals triple helix, werken in netwerken, en een toename van het aantal vertrouwelijke dossiers betekenen voor het bestuur van de provincies Noord-Brabant en Limburg. Daarbij blijven we zorgvuldig, onafhankelijk en in het openbaar ons werk doen.' Citaat uit een overleg met de Programmaraad van de Zuidelijke Rekenkamer.
- De investering in een junioronderzoeker voor het Brabantse deel 30.000 euro op jaarbasis is.

Verzoeken Provinciale Staten om:

- In overleg met Provinciale Staten van Limburg te treden om dit verzoek te honoreren via de Programmaraad

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Sjo Smeets

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel
ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil
50PLUS: Wim van Overveld"

De heer **Smeets** (GroenLinks): Voorzitter, dank u. De evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer is een prima verhaal. De aanbevelingen vanuit dit voorstel kunnen wij van harte ondersteunen. Ook de monitoring van toezeggingen. De algemene reactie van de Rekenkamer is positief, ook ten aanzien van de algemene bevindingen, maar er werden ook wat opmerkingen geplaatst bij deze light-evaluatie en dat vind ik zonde voor zo'n belangrijk instituut als de Zuidelijke Rekenkamer. De respons, hebben mijn collega's van de VVD en D66 al aangegeven. Het aantal fte voor de Rekenkamer is niet goed weergegeven. Het is een beleggingsonderzoek, waarbij niet gekeken is naar de feitelijke doorwerking van de resultaten van de Zuidelijke Rekenkamer van het beleid. Statenleden, de Rekenkamer heeft een belangrijke taak in de ondersteuning van onze controlerende functie. Af en toe zijn wij met de waan van de dag bezig en het is goed om een luis in de pels te hebben die af en toe kritisch, onafhankelijk en degelijk kijkt naar wat wij uitgevoerd hebben. Zoals besproken bij de Perspectiefnota in april, houden wij toch een pleidooi voor een extra junioronderzoeker voor de Zuidelijke Rekenkamer. De motie was toen aangehouden in afwachting van deze evaluatie. We willen deze motie van harte ondersteunen, waarbij we ook gekeken hebben naar de kosten van vergelijkbare Rekenkamers in de toekomst. Het gaat om een investering van 30.000 euro in een junioronderzoeker. Wij willen graag, mede namens de fracties van Lokaal Brabant, Partij voor de Dieren, ChristenUnie SGP en 50PLUS deze motie weer indienen. Dank u wel

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets voor zijn bijdrage. Ik verzoek hem de motie snel ter hand te stellen aan mij en de griffier en dat is nu het woord aan de heer Van Overveld van de fractie 50PLUS.

De heer **Van Overveld (50PLUS)**: Voorzitter, onze opmerkingen zijn al door anderen gemaakt, dus ik zie ervan af.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Overveld. De heer Van der Wel, Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de fractie van de Partij voor de Dieren is tevreden over de werkzaamheden van de Zuidelijke Rekenkamer en is tevreden over de kwaliteit van de rapporten. We denken dat het verstandig is dat Provinciale Staten ook meer en beter gebruikmaken van de Zuidelijke Rekenkamer. Wij vinden voorstellen van de Rekenkamer om die samenwerking meer vorm te geven, een goed initiatief. Bijvoorbeeld het geven van presentaties aan Provinciale Staten. Dat steunen wij van harte. In de provincie Gelderland wordt doorgaans eerst in een rondetafelgesprek met commissieleden besproken wat men bij een onderwerp van belang vindt en wat men wil weten. Dat lijkt ons voor Brabant ook een interessante insteek om mee te nemen om zo richting te geven aan een onderzoek. We stellen voor om na elk onderzoek een evaluatie te doen, bijvoorbeeld een jaar na oplevering of een jaar na behandeling in Provinciale Staten. Het is voor ons belangrijk om te weten wat er met de opmerkingen en aanbevelingen is gedaan, door PS, door GS en door de ambtelijke organisatie en welke effecten dat heeft gehad op het provinciaal beleid. Dat heeft onze voorkeur boven een monitoringsysteem. De Zuidelijke Rekenkamer noemt in het voorstel dat extra budget de kwaliteit van het werk zal verbeteren, met inzet op een junioronderzoeker en betere ICT. Voorzitter, dat verzoek zouden wij willen steunen en mijn vraag aan PS is of we dat verzoek ook kunnen inwilligen. In die zin steunen we dus de motie van GroenLinks. Dan zijn momenteel de inkomsten van de Rekenkamer niet geïndexeerd. Dat lijkt ons een soort taakstelling en dat vinden wij niet wenselijk. Mijn vraag aan PS is of we deze indexering wel kunnen inzetten. De Rekenkamer geeft aan dat we als Provinciale Staten weinig input geven en, eerlijk is eerlijk, wie de schoen past trekke hem aan. De

Rekenkamer heeft wat ons betreft gelijk. Als kleine fractie hebben we niet altijd de tijd alles tot aan het einde toe goed te kunnen bestuderen. Ook wij als fractie zullen ons meer actief gaan opstellen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel voor zijn bijdrage. Dan de heer Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, voor onze fractie is het wat lastig om de afgelopen periode te beoordelen, omdat wij niet aanwezig waren. Ik kijk wel met heel veel plezier terug op de periode 2007 tot 2011, waarin we hier heel geregeld hele scherpe en goede debatten hadden naar aanleiding van de rapporten van de Zuidelijke Rekenkamer. Ik ging ook met veel plezier naar de persconferentie van de heer Piet de Kroon, die altijd zijn rapport ook met een goede, scherpe lading wist neer te zetten en daarmee ook het politieke debat wist aan te jagen. Dat beeld kwam bij mij op toen ik de eerste zin las van 'het moet meer levend gemaakt worden'. Ik wil de Zuidelijke Rekenkamer dan ook oproepen om in hun adviezen niet terughoudend te zijn en daarin ook echt goed, scherp en doortastend de opdracht richting de Staten te geven. Dan denk ik terug aan de discussie over de grondtransacties en Essent-middelen, maar dat waren ook voorbeelden, voorzitter, waarin niet alleen op dat moment besproken werd hoe het verlopen was, maar die ook echt geleid hebben tot een ander beleid in de Staten. Juist daar moeten wij naar op zoek zijn. Niet alleen maar terugkijken, maar vooral ook nieuw beleid formuleren. Daar zit mijn punt met betrekking tot de monitoring nog wel, want als wij zomaar een op een een van de aanbevelingen overnemen, wat vaak gebeurt, dan blijven ze een beetje dood en worden ze niet levend. Als wij hier goed en scherp het politieke debat voeren en de vinger op de zere plek leggen, dan worden de aanbevelingen automatisch levend en zullen we ze ook in het politieke debat naar de toekomst toe kunnen oppakken. Dat is een oproep aan onszelf. Ik heb die oproep ook gedaan toen kennis is gemaakt met de Zuidelijke Rekenkamer aan het begin van deze Statenperiode en ik zou hem nogmaals willen doen, richting de Programmaraadleden, maar ook richting de Staten zelf, om nog eens de koppen bij elkaar te steken om vooral zelf de onderwerpen aan te dragen die tot het politieke debat kunnen voeren. Op die manier kunnen we de Zuidelijke Rekenkamer levend maken met de input van de Rekenkamer waarvan ik verwacht dat die ook de scherpste die de heer Piet de Kroon in het verleden had, weer in de toekomst in zijn adviezen en zijn persconferenties durft te leggen. Dan gaan we hier nog een paar hele mooie en spannende debatten tegemoet. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie van Lokaal Brabant, de heer Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Wij hebben geen verdere opmerkingen, voorzitter.

De **voorzitter**: Geen verdere opmerkingen. Dan kijk ik of de heer Van Gruijthuijsen meteen de beantwoording ter hand kan nemen. Er is nog een motie die onder stuknummer 5 onderweg is – digitaal misschien al wel beschikbaar – die hij van een oordeel zal voorzien. Hij komt ook zo op uw tafels. De heer Van Gruijthuijsen heeft het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik ga mijn best doen om namens het Presidium de vragen en de opmerkingen vanuit uw Staten te beantwoorden. Ik denk dat het überhaupt goed is om een keer in de zoveel tijd inderdaad de thermometer in het functioneren van elk orgaan te stoppen en dan ook inderdaad de Zuidelijke Rekenkamer daarbij niet voorbij te gaan. U kunt wellicht denken, als ik kijk naar de heer Koevoets: 'Wij van WC-eend adviseren WC-eend'. Ik denk dat het goed is om dus ook als Staten wel die uitspraak te doen. De Programmaraad heeft input gegeven aan de onderzoeker en de onderzoeker heeft

gevonden dat dat een goede suggestie zou zijn en vandaar de aanbeveling. Het is, denk ik, vervolgens goed dat dan de Staten ook die aanbeveling overnemen en daarin ook een uitspraak doen. Er is een aantal geluiden doorgeklonken, vragen gesteld, opmerkingen gemaakt over de manier van werken van de Zuidelijke Rekenkamer in de toekomst. Ik zal namens het Presidium deze vragen, suggesties, opmerkingen graag doorgeven aan de leden van de Programmaraad en aan het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer zelf. Ik denk dat daarmee alleen maar het functioneren van de Zuidelijke Rekenkamer en de Staten scherper en beter kan worden. Dan ga ik vanzelf verder naar de opmerkingen die over controle of het monitoringsysteem zijn gemaakt. Ik denk dat u met name een oproep aan uzelf heeft gedaan. We hebben een kaderstellende taak en een controlerende taak. Ongeacht alle toezeggingen en afspraken, blijft het wel een kerntaak om het bestuur te blijven controleren. Ik denk dat we onszelf daar ook toe moeten blijven oproepen. De Zuidelijke Rekenkamer geeft gevraagd en ongevraagd advies, en schrijft gevraagd en ongevraagd rapporten. Wij kunnen als Staten een keer in de zoveel tijd suggesties meegeven. Dat hebben we laatst ook gedaan, maar uiteindelijk maakt, in overleg met de Programmaraad, de Zuidelijke Rekenkamer het onderzoeksprogramma. Dat kan ook ex-ante zijn, maar ook ex-post. Als er ex-ante een advies wordt gegeven, en PS of GS gaan daar op een manier mee om, wat dan eigenlijk niet in lijn is met het advies dat ex-ante is gegeven, kan ik mij zomaar voorstellen dat er ex-post ook nog een terugblik wordt gegeven op die handelwijze van PS of van GS. Over de motie die is ingediend: een van de aanbevelingen luidt dat het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer terugkomt met een businesscase. Om de Zuidelijke Rekenkamer de ruimte te geven om die businesscase evenwichtig, zonder al te veel kaders aan het werk te zetten, zou ik namens het Presidium willen vragen om, het klinkt misschien saai, maar om deze motie aan te houden tot het moment dat het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer terugkomt met een presentatie richting de Programmaraad, met hun businesscase. Mocht het inderdaad zo zijn dat er meer financiën nodig zijn om tot een toekomstbestendige werkwijze van de Zuidelijke Rekenkamer te komen, dan zijn PS aan zet en kunnen ze eventueel, op verzoek van het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer, aanpassingen of suggesties te doen.

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GroenLinks): Dank u voorzitter. Mijnheer Van Gruijthuijsen, dank voor de toelichting vanuit het Presidium. Een opmerking: businesscase is meestal een woord dat gebruikt wordt voor projecten en programma's als zakelijke rechtvaardiging. Wat de motie betreft ziet u dat ik ook gekeken heb naar benchmarks met andere Rekenkamers, vergeleken met hun uitgavenpatroon en hun bezetting, met name in het oosten van het land, en dan blijkt dat de Zuidelijke Rekenkamer wat dat betreft al jaren op een achterstand zit. Als we nu voor de tweede keer deze investering van 30.000 euro uitstellen, op welke termijn denkt u dan dat we hier uitsluitel over krijgen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik denk dat de Zuidelijke Rekenkamer toekomstbestendig wil gaan werken. Met de begroting van 2017, dus eind dit jaar, verwacht ik dat die businesscase voorligt, zodat wij inderdaad bij de begrotingsbehandeling dit onderdeel kunnen maken van de begrotingsbehandeling.

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GroenLinks): De kracht van Brabant, hebben we daarstraks gezien bij veerkrachtig bestuur, is doortastendheid en een krachtig optreden. Als we dit in november gaan agenderen, als de begroting 2017 aan de orde is en er wordt daar een besluit genomen, een voorstel gedaan, stel dat dat

positief is, dan betekent dat dat we pas eind volgend jaar, medio 2017 een uitbreiding kunnen verwachten van de Zuidelijke Rekenkamer. Is dat de snelheid die u beoogt?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik wil daar geen keiharde toezeggingen op doen, mijnheer Smeets. Nogmaals, in principe gaat de Zuidelijke Rekenkamer over zijn eigen werkwijze, geadviseerd door de Programmaraad vanuit de provincie Noord-Brabant en de provincie Limburg. Uw opmerking en uw verzoek wil ik graag doorgeven aan de Zuidelijke Rekenkamer en daar een oproep plaatsen om die snelheid van handelen door te geven.

De **voorzitter**: Nee, u heeft twee keer geïnterrupteerd. Dat is over. Ik wilde heer Van Gruijthuijsen wel vragen om een oordeel over de motie te geven. Het advies om aan te houden kan natuurlijk ook, maar een oordeel wordt ook verwacht.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Als ik namens het Presidium toch een oordeel moet geven: mocht deze in stemming komen, dan zou ik die ontraden.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, in het verlengde van de vraag van GroenLinks, uit die businesscase blijkt ook de financiering van eventuele voorstellen. Komt die dan bij de begroting?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De businesscase omvat inderdaad ook een financiële component. Daar gaat het in dit geval u en uw collega de heer Smeets denk ik om.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Dus als de Rekenkamer aangeeft iets noodzakelijk te vinden om zijn werk goed te doen, dan kunnen we daar als Presidium later mee instemmen? Zo gemakkelijk is het eigenlijk?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Het Presidium kan er niet mee instemmen, PS hebben budgetrecht en gaan over het budget van de provincie en een onderdeel daarvan is het budget voor de ZKR, dus daar gaan uiteindelijk de Staten over.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. Hij was ook klaar met zijn betoog. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Wie van de fracties heeft nog behoefte aan een tweede termijn? Nee. Dan sluit ik de beraadslagingen, ervan uitgaande dat de motie in procedure blijft. Ja. Dan gaan wij straks in een blok stemmen over een aantal voorstellen en dan zal dit daar het eerste van zijn. Ik sluit nu de beraadslagingen over de behandeling van dit onderwerp.

46/16 Uitwerking Governance Havenschap Moerdijk
48/16 Zienswijze conceptbegroting Havenschap Moerdijk 2017

De **voorzitter**: Dan gaan we nu verder met het volgende onderwerp van de besprekstukken en dat is in combinatie de uitwerking Governance Havenschap Moerdijk en de zienswijze op de conceptbegroting Havenschap Moerdijk 2017 die we in samenhang zullen bespreken. Ze zijn al eerder besproken in de themavergadering op 24 juni 2016, nadat er ook eerder informatiebijeenkomsten et cetera zijn georganiseerd. In de procedurevergadering is in antwoord op de mail van de griffier besloten beide onderwerpen vandaag gemeenschappelijk te behandelen. Mij is gevraagd u te melden dat de gemeenteraad van Moerdijk op 14 juli 2016 heeft ingestemd. Dan nu de eerste termijn van de zijde van de Staten. De heer Burger Dirven heeft het woord.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Vanuit het bestuursakkoord willen wij als VVD de prioritaire economische clusters in ruimtelijke zin faciliteren door de ontwikkeling van onder andere Brainport Innovation Campus, Health Innovation Campus en dus ook het Logistieke Park Moerdijk. De VVD is een voorstander van deze weg van verzelfstandiging van het Havenschap Moerdijk, zodat meer marktwerking kan ontstaan en de politiek meer op afstand komt te staan. Wij willen dan ook complimenten geven aan de ambtelijke organisatie, GS, ook aan de gemeente Moerdijk en andere betrokkenen met betrekking tot de ondersteuning en inzet die zij hebben getoond op dit belangrijke dossier voor West-Brabant. Dankzij een succesvol beroep op de hardheidsclausule hoeft er geen overdrachtsbelasting betaald te worden aan de fiscus bij de overdracht van de activa van de gemeenschappelijke regeling naar de NV. Ook daarvoor complimenten dat dit bereikt is. Ook ten aanzien van het dividendbeleid zien wij dat de juiste stappen worden ondernomen. In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken om de uitgangspunten van het dividendbeleid vast te leggen. Op basis hiervan zal er voorlopig geen sprake zijn van uitkering van dividend aan de aandeelhouders. Als VVD vinden wij dat ook heel erg belangrijk: laat de NV inderdaad eerst maar eens vlees op de botten krijgen. Het is ons bekend dat de gemeente Moerdijk graag dividend zou willen. Waar we wij als VVD een belangrijk signaal mee willen afgeven, is dat er wat ons betreft voorlopig geen dividenduitkeringen zullen gaan geschieden. De financieringsratio's dienen meerjarig positief te staan, wil er sprake zijn van een uitkering. Zeker nu dat we de weg inslaan van verzelfstandiging dient de nieuwe NV, zoals ik al eerder zei, eerst maar eens vlees op de botten te krijgen en haar bestaansrecht als NV te bewijzen. Wij noemen dan toch ook het wat opportunistische gedrag vanuit de aandeelhouders om toch tot dividenduitkering te komen, erg onverstandig. We snijden ons daarmee zelf ook als aandeelhouders in de vingers. Het is in ons aller belang dat de NV een succes zal worden.

De commissaris meldde het al zojuist, voorzitter. Uit de krant van vanochtend heb ik ook begrepen dat gisteravond, met enige aarzeling, maar wel met een ruime meerderheid, de Moerdijkse gemeenteraad heeft ingestemd met de verzelfstandiging van het Havenschap Moerdijk. Daarbij nam de raad ook unaniem een motie aan voor het uitwerken van een regeling, een leefbaarheidsfonds, waarin via het havenbedrijf geld vrijkomt voor leefbaarheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen in Moerdijk. Gisteren, voorafgaand aan die raadsvergadering, heeft ook gedeputeerde Pauli namens GS gesproken met wethouder Zwiers over zo'n fonds. Graag vernemen wij vanuit GS wat er uit dat gesprek is gekomen en hoe GS hiermee willen omgaan ten aanzien van Moerdijk en met dit fonds?

Tot slot, omdat twee Statenvoorstellen samen worden besproken, over de begroting 2017 nog het volgende, en dan kan ik afsluiten, voorzitter. De begroting is dekkend met een stabiel positief resultaat en biedt een nadere uitwerking van de doelstellingen en beleidsvoornemens van de Havenstrategie. Er is voldoende weerstandsvermogen en er zijn goede financieringsratio's en er wordt goed gemonitord door de provincie. Op dit punt hebben wij als fractie dan ook geen verdere vragen. Dank u wel, voorzitter. Tot zover de eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Burger Dirven voor zijn bijdrage. De fractie van het CDA, de heer Roland van Vugt voert het woord.

Motie 4 Verruiming Vitaliteitsregeling Havenschap Moerdijk

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 juli 2016 Behandelend de Governancestructuur Havenschap Moerdijk

Constaterende dat het DB na het Havenschap voorstelt de vitaliteitsregeling te verruimen Voorts constaterende dat het DB daartoe voorstelt om:

- De jaarlijkse dotatie aan de vitaliteitsregeling, vanaf 1 januari 2017, te verhogen tot 5% van de winst voor belasting met een maximum van 150.000 euro.
- De vitaliteitsregeling in te brengen door de gemeenschappelijke regeling in de op te richten N.V.
- Bij de afgesproken evaluatie in 2016 van de vitaliteitsregeling te betrekken dat een publiekrechtelijk kader niet langer nodig is voor de verstrekking van de bijdragen voor sponsoring, de vitaliteitsregeling en subsidies, zodra die regelingen worden uitgevoerd door de N.V.

Verzoekt de provinciale leden van GS en PS in de Raad van Bestuur van het Havenschap Moerdijk dit voorstel in de Raad van Bestuur te steunen.

en gaan over tot de orde van de dag.

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

CDA: Roland van Vugt"

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Sinds de crisis is bij zo'n beetje elke burger bekend dat je niet meer zou moeten willen lenen dan de financiële polsstok lang is. We hebben de gevolgen ervaren. Gedwongen verkopen en veel hypotheek onder water. Daar kun je, voorzitter, echt van wakker liggen. Als we kijken naar de cijfers bij de begroting van het Havenschap die in de bijlage zijn te vinden, is de risicopositie van de provincie en de gemeente Moerdijk op zijn zachtst gezegd groot. In de themabijeenkomsten heb ik hier namens de CDA-fractie aandacht voor gevraagd, want de overheid staat voor de volledige financiering garant. Geen wonder dat kredietverstrekking geen enkel probleem is. Voorzitter, alleen om deze reden al is het zetten van een stap naar een nieuwe governancestructuur niet alleen gewenst, maar ook noodzakelijk. Bovendien hebben we in 2014 bij de vaststelling van de Havenstrategie 2030 geconcludeerd dat deze koers om een ander bestuursmodel vraagt. De CDA-fractie steunt daarom de ingeslagen koers waarbij gekozen wordt voor de gemeenschappelijke regeling met een NV per 1 januari 2017. Vanuit ons perspectief wordt het beste van twee werelden gecombineerd. Het Havenschap blijft binnen de strategische invloedssfeer van de overheid met een meerderheidsbelang als aandeelhouder, maar gaat tegelijk functioneren als een meer slagvaardig bedrijf dat op termijn op eigen financiële benen kan staan, zonder overheidsgaranties. Bovendien worden de wetten beter gescheiden. Een verantwoordelijkheid minder voor onze gewaardeerde collega's Koevoets en Van der Wel die ons vertegenwoordigen in het AB als heuse havenbaronnen. Zij zullen de komende tijd misschien de slaap weer beter kunnen vatten. Voorzitter, vandaag zetten we een eerste stap in een proces, waarbij we nog steeds starten vanuit een voor de provincie financiële risicopositie. Reden om de komende jaren de vinger aan de pols te houden. In dat kader, voorzitter, vragen wij ons wel af of een vierjaarlijkse evaluatie van de financieringsstructuur niet een te lange periode is en ik zou graag daar de reactie van de gedeputeerde op vernemen. De CDA-fractie is blij dat het vraagstuk van de vrijstelling van overdrachtsbelasting gunstig lijkt uit te pakken. Voorzitter, gisteren stemde de gemeenteraad van Moerdijk in met de governancestructuur. Op initiatief van de CDA-fractie daar kwam er een front voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Inderdaad voorzitter, u komt ze overal tegen, die CDA'ers. Gevoed wordt dit fonds van de winst van het Havenbedrijf met een percentage van 5%. Dit betekent dat er jaarlijks zo'n 150.000 euro extra vrijkomt voor lokale initiatieven van bewoners. Immers, voorzitter, de CDA-fractie realiseert zich, mede op basis van het onlangs aan Moerdijk gebrachte werkbezoek, dat de lusten en lasten van het Havenschap niet altijd in balans zijn vanuit het perspectief van de direct omwonende burger en met name van Klundert en Moerdijk. Met het fonds kan de verbinding tussen havenbedrijf en bewoners in onze ogen worden versterkt. Wij vinden dat een goede zaak en zijn blij

dat u op dat punt door de bocht bent. Voorzitter, concluderend, de CDA-fractie kan op hoofdlijnen instemmen met dit voorstel. We wachten uw reactie nog even af op de vierjaarlijkse evaluatie en danken GS en allen die daarbij betrokken zijn voor het gelopen proces. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Vugt en wijs erop dat de motie waarover u sprak, motie 4, al op hun tafels ligt. Deze is ingediend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan nu de fractie van de SP, de heer Van der Staak.

De heer **Van der Staak** (SP): Ja, voorzitter, de discussie over het haventerrein Moerdijk speelt natuurlijk al erg lang en ik heb geen tijd om op de hele geschiedenis in te gaan. De fase van politieke keuzes ligt immers achter ons en wat voor ons ligt is een logisch gevolg daarvan, namelijk het omzetten van de gemeenschappelijke regeling Havenschap Moerdijk naar de naamloze vennootschap. Belangrijk daarbij is om even in acht te nemen motie M1 van Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 20-30. Daarin staat namelijk dat als wij, bij de uitwerking van de inrichting, de governancestructuur als uitgangspunt nemen, de overheid meerderheidsaandeelhouder blijft. Het bij notariële akte vastleggen van A-, B- en C-aandelen waarborgt dit. Dat heeft de gedeputeerde al eerder in de commissievergadering bevestigd. Dat was voor de SP erg belangrijk. En daarom kunnen wij instemmen met het voorstel. Totzover.

De **voorzitter**: Dank mijnheer Van der Staak. Dan krijgt mevrouw Kardol van de fractie van de PVV het woord.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter, de risico's van de Havenstrategie vereisen dat er een NV-structuur komt, zodat de toetreding van financiers mogelijk wordt. Maar wordt met het opstapen van een andere governancestructuur het risico voor de belastingbetaler wel kleiner? De ontwikkeling van het logistiek park Moerdijk ligt al sinds februari stil en deze gedeputeerde heeft gezegd dat er geïnteresseerde bedrijven zijn die al elders zijn gaan kijken. Weet de gedeputeerde inmiddels meer? En zijn er toch nog financiers welke staan te popelen om hun extra benodigde 100 miljoen euro te investeren in het Havenschap? Tijdens de behandeling van de notitie Herijking Governance Havenschap Moerdijk in maart 2015 heeft de PVV reeds bezwaren kenbaar gemaakt voor de overgang naar een NV, oftewel een privaatrechtelijke rechtspersoon. Tijdens de opvolgende bijeenkomst is wederom geconcludeerd dat op veel vragen nog geen antwoord kon worden gegeven, onder meer op het gebied van risico's, en is de onduidelijkheid in de kosten wederom genoemd. Risicoprofielen zijn niet gedeeld met de Provinciale Staten en zelfs niet met dit college. Erg vreemd. Of is dat allemaal irrelevant, daar dit voorstel er slechts op gericht is om Brussel te plezieren? Is het college verblind door eurotekens? De nieuwe governance draagt bij aan het versterken van de positie van het Havenschap in internationaal verband, lezen we. Nergens is echter te lezen hoe de Brabantse burger hiermee wordt gediend. Een fonds voor leefbaarheid zou daartoe een goed initiatief kunnen zijn. Het is goed dat geborgd is dat de Brabantse overheid, middels gemeenten en provincie, een meerderheidspositie bouwt.

De **voorzitter**: Interruptie Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Kardol, u heeft het over risico's en risicoprofielen. Kunt u mij aangeven wat u daarmee bedoelt en hoe dat in verhouding staat tot het onderwerp van vandaag als we het hebben over de governance?

De **voorzitter**: Mevrouw Kardol.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Ik vind de risico's een wezenlijk onderdeel. U bent de laatste tijd ook bij de themavergaderingen aanwezig geweest. De risicoprofielen zijn opgemaakt, maar worden niet gedeeld met de Staten. Dat vind ik wel een onderdeel in het kader van onze controlerende rol als Statenlid om goed geïnformeerd te zijn. Ik vind het ook heel bezwaarlijk dat dat soort informatie niet met ons wordt gedeeld.

De **voorzitter**: Burger Dirven.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Misschien kunt u even de technische vragen oplezen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Nee, ik hoor wat u zegt, maar mijn andere vraag heeft u niet beantwoord, namelijk wat dat te maken heeft met het onderwerp als het gaat over de governance, of het instellen van een NV en behouden van een gemeenschappelijke regeling waarin we, zoals gewenst, hoofdaandeelhouders blijven.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mevrouw Kardol?

Mevrouw **Kardol** (PVV): het instellen van de governance brengt risico's met zich mee. Ik vind de risico's een heel belangrijk onderdeel als wij dit gaan besluiten. Dan wil ik op de hoogte zijn wat de risico's zijn. We kunnen de hele discussie over doen. Er zijn risico's aan verbonden. De PVV wil het beste voor de belastingbetaler en het is niet zo vanzelfsprekend dat deze keuze de beste is voor de belastingbetaler. Het is goed dat geborgd is dat de Brabantse overheid door middel van gemeente en provincie een meerderheidspositie behoudt. Verder is bepaald over toetreding van derden dat alleen overheden of bedrijven die in handen zijn van de overheid tot de NV mogen toetreden en dat dat ook goedkeuring vergt van zowel de Provincie als de gemeente. Is hiermee echter wel voldoende geborgd dat de haven voor de volle 100% in Nederlandse publieke handen blijft? Daarom het verzoek aan de gedeputeerde om Provinciale Staten actief te informeren over toetreding van derden. Zowel de zeggenschapsverhoudingen als de financiële verhoudingen tussen de provincie en gemeente, zijn geregeld op basis van gelijkheid. Dat staat in de beantwoording van de technische vragen, terwijl in voorliggende documenten staat dat de gemeente en provincie naar rato van hun deelneming instaan voor de nakoming van de verplichtingen. Kortom, betekent dit dat de gemeente en de provincie financieel niet evenveel inbrengen en niet evenveel garant staan, maar wel gelijke zeggenschap hebben? Graag een reactie van de gedeputeerde. De PVV heeft tijdens de voorgaande bijeenkomst ook verzocht om een versobering van het beloningsbeleid van de Raad van Commissarissen. Bij de bezoldiging wordt echter de Wet normering top inkomens als uitgangspunt gebruikt. Waarom is bij het beloningsbeleid niet gekozen voor de Brabantnorm? Inzake de begroting geeft het college aan dat deze geen aanleiding geeft tot het indienen van een zienswijze. De PVV vraagt zich af waarom. De begroting heeft immers een onstabiele basis door voort te bouwen op de havenstrategie Moerdijk 2030 en de daaraan verbonden risicovolle ontwikkelingen van het Logistiek Park Moerdijk. Daarnaast wordt gesproken over het uitrollen van een energiedivisie, maar deze is in tegenstelling tot wat in de begroting staat nog niet eens afgerond. Desondanks worden er wel kosten begroot en hoe wordt dit geraamd met het uitgangspunt 'Eerst beleid en dan geld'? In de begroting is verder te lezen dat de kosten voor dit programma niet opwegen tegen de opbrengsten. Vandaar ook dat geconstateerd wordt dat de bereidheid van bedrijven om deel te nemen onzeker is. De onzinnige ambitie om een klimaatbestendige en energieneutrale haven en industrieterrein te realiseren, draagt niet bij aan het doelmatig exploiteren van de haven Moerdijk. Reden voor de PVV om met een amendement een zienswijze in te dienen.

Amendement 1

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 juli 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 48/16A, Zienswijze conceptbegroting Havenschap Moerdijk 2017;

Besluiten:

In ontwerpbesluit 48/168

1. De tekst van de overweging

'De begroting een adequate uitwerking biedt van de doelstellingen en beleidsvoornemens van de Havenstrategie Moerdijk 2030.'

Te wijzigen in

'De begroting voortbouwt op de doelstellingen en acties die zijn opgenomen in de Havenstrategie Moerdijk 2030, waarin de komst van het Logistiek Park Moerdijk genoemd is en dat door de risico's en onzekerheden bij de ontwikkeling van Logistiek Park Moerdijk de Havenstrategie Moerdijk 2030 een onstabiele basis voor deze begroting is.'

2. De overweging toe te voegen

'De conceptbegroting de ambitie formuleert om een klimaatbestendig en energieneutraal haven- en industrieterrein te realiseren, waarin onder andere windenergie een rol speelt, terwijl windenergie een inefficiënte en instabiele vorm van elektriciteitsvoorziening is en deze ambitie niet bijdraagt aan het doelmatig exploiteren van de haven Moerdijk.'

3. Het dictum

'Geen zienswijze in te dienen op de begroting van het Havenschap Moerdijk van 2017' te wijzigen in

'De volgende zienswijze op de conceptbegroting Havenschap Moerdijk 2017 kenbaar te maken:

1. De conceptbegroting Havenschap Moerdijk 2017 heeft een onstabiele basis door voort te bouwen op de Havenstrategie Moerdijk 2030 en de daaraan verbonden risicovolle ontwikkeling van het Logistiek Park Moerdijk.

2. De in de conceptbegroting geformuleerde ambitie om een klimaatbestendig en energieneutraal haven- en industrieterrein te realiseren draagt niet bij aan het doelmatig exploiteren van de haven Moerdijk.'

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV: Joyce Kardol"

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Kardol voor haar bijdrage en neem het amendement 1 waarover zij spreekt graag in ontvangst. Ik geef graag het woord aan de fractie van D66, mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Tijdens het Statenweekend hebben we kunnen zien hoe hard er in Moerdijk wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het havenbedrijf. Aan ambities geen gebrek. D66 is vooral enthousiast over het potentieel aan nieuwe werkgelegenheid dat hierbij werd geschetst. We zien graag dat de haven van Moerdijk uitgroeit tot een toekomstgerichte, innovatieve en duurzame onderneming, gebaseerd op value added logistics. Maar D66 wil voorkomen dat de provincie schipbreuk lijdt in het zicht van de haven, de Moerdijkse haven. Daarom wil D66 vaart zetten achter de verzelfstandiging van het Havenschap. Want het Havenschap zal de ambities uit de havenstrategie moeten gaan waarmaken om een interessante partij te worden voor derde investeerders. Dit betekent dat er risico's genomen moeten worden. De provincie staat ondertussen financieel garant via de gemeenschappelijke regeling, maar heeft minder zekerheden dan voorheen. Activa en grondposities zijn immers doorgeschoven naar de NV. D66 zou daarom graag zien dat de NV er snel in slaagt om zelf investeringskapitaal aan te trekken, waardoor de rol van de provincie en de gemeente Moerdijk kleiner worden. Want in de afgelopen weken hebben we kunnen zien hoe snel de internationale economische omstandigheden kunnen veranderen. D66 vraagt zich daarom af wat de gevolgen van de Brexit zijn voor de havenactiviteiten in Moerdijk en voor het risicoprofiel van de provincie. Liggen er al scenario's klaar? We vragen de gedeputeerde om de Staten voor het eind van het jaar de actuele internationale ontwikkelingen te schetsen en over de mogelijke

gevolgen voor de haven in Moerdijk te informeren. Tijdens de informatiebijeenkomst heeft de gedeputeerde aangegeven dat bij de verzelfstandiging van andere havens in Nederland het risicoprofiel voor de betreffende provincie niet is gewijzigd. D66 rekent er dan ook op dat dat bij de verzelfstandiging van de haven in Moerdijk ook niet het geval zal zijn, maar goed, dat moet uit de evaluaties blijken. Over evaluaties gesproken: We vinden het verstandig dat de afspraken over de financiering iedere vier jaar worden geëvalueerd, om te beoordelen of er aanleiding is om de financieringsconstructie en de gemeenschappelijke regeling dan al te wijzigen.

Dan nog even kort over de begroting. Die heeft het karakter van een programmabegroting. Er wordt daarnaast wel uitgebreid stilgestaan bij de risicobeheersing, maar D66 mist dan de kwaliteitsbeheersing; zowel die van de Planning & Controlcyclus, maar ook van de interne bedrijfsvoering en de externe dienstverlening. Kan de gedeputeerde zijn mening nog geven over deze elementen? Verder constateren we dat er sprake is van een uitstekende risicopositie en voldoende weerstandvermogen. Een prima basis, wat ons betreft, voor verzelfstandiging. Voorzitter, D66 vindt het belangrijk dat er goede afspraken worden gemaakt over het dividendbeleid van de op te richten NV. Natuurlijk gunnen we dat alle partijen mee profiteren van de winsten die er ongetwijfeld gemaakt zullen worden, maar in de opstartfase van de NV vinden we het belangrijker dat gewerkt wordt aan een solide, financieel gezond en zelfstandig havenbedrijf. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar bijdrage. De heer Maas, PvdA.

De heer **Maas (PvdA)**: Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij dat u bent blijven zitten, want mijn fractie, dat voorspelt misschien iets, ze heeft mijn betoog wel gelezen, is druk, kleine fractie, ik snap het. De PvdA wil ook altijd het beste voor de belastingbetaler, dat vinden wij heel belangrijk met betrekking tot de governance. Wij hebben vaak hierover mogen spreken en onze fractie is heel erg tevreden met de ontwikkelingen die voorliggen. We vinden het een goede vorm om de gewenste verzakelijking en professionalisering door te voeren. De financiering voor de toekomst veiligstellen biedt ruimte voor toetreding van derden. Wij vroegen al eerder uw aandacht voor de raad en de kern van Moerdijk en de gemeente. Ik ben blij te mogen constateren dat de raad van Moerdijk gisteren in principe akkoord is gegaan, maar er lag nog een motie aan ten grondslag. Daarover heb ik nog wat vragen. Eigenlijk heb ik ook nog vragen, dat is tegen mijn gedachtegoed in, over de procedure, maar omdat we vanmorgen al een uitgebreide discussie over de procedure, de interpellatie, hebben gehad, maar ook over de motie die wij zelf ingediend hebben met betrekking tot veerkrachtig bestuur, zie ik hier ook motie liggen van de ChristenUnie en het CDA. Die is ingediend. Daar zit een stuk bij en ik vraag me af waarom ik daar niet over geïnformeerd ben. Heb ik dat gemist? Waarom zit dat nu wel bij deze motie, een stuk uit de vergadering van 20 juli over de Raad van Bestuur? Is dit dan eerlijk en oprecht, omdat niet alle fracties hiervan kennis hebben mogen nemen en misschien zelfs deze motie niet hebben gehad? Dus ik weet niet wie mij daar antwoord op kan geven? Wellicht de betrokkenen? Naar aanleiding van de motie die gisteren is aangenomen in de raad van Moerdijk, die graag een leefbaarheidsfonds wil oprichten. Ik vraag me af of dat niet op gespannen voet komt te staan met de wens om de winstuitkering voorlopig nog niet uit te keren om vet op de botten te kweken, zoals de VVD-fractie zo mooi zegt. Zeggenschap over het MVO-fonds komt niet alleen bij het Havenschap te liggen. Wie hebben hier allemaal nog meer iets over te zeggen? Dat zou ik ook graag willen weten en aan het college willen vragen. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas. Dan de heer Uijlenhoet, fractie van GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : Ja, voorzitter, dank u wel. Vanuit het perspectief van de havenstrategie 2030 wordt aan PS van Noord-Brabant vandaag gevraagd in te stemmen met de verzelfstandiging van het

havenbedrijf met de uitlating van de bedrijfsactiviteiten van de gemeenschappelijke regeling naar een op te richten havenbedrijf Moerdijk NV. Voorzitter, op zichzelf kan GroenLinks met deze verzelfstandiging instemmen. We zien het belang van een meer professionele en commerciële positionering van het havenbedrijf in om zo eenvoudiger en doelmatiger bedrijven en goederenstromen te kunnen verwerven. Tegelijkertijd hechten wij aan de voorwaarden die zijn afgesproken en ik noem ze nog maar even. Provincie en gemeente Moerdijk behouden een meerderheidspositie in de NV. De elementen van people en planet worden geborgd. De risico's ten aanzien van financiën, leefbaarheid en veiligheid, invloed en toezicht zijn voortdurend onderwerp van analyse en met name het punt van de risicobeheersing is voor ons belangrijk en er geldt een kredietplafond van 280 miljoen euro. Moet de NV meer financieren, dan moeten PS en de gemeenteraad van Moerdijk hiermee instemmen. Wij zullen, zoals GS van ons mogen verwachten, naleving van deze voorwaarden scherp in de gaten houden. Voorzitter, vanaf deze plaats verdient gedeputeerde Pauli complimenten voor de professionele en zorgvuldige wijze waarop de verzelfstandiging vorm en inhoud heeft gekregen. Blijft wel over de vraag of de aanleiding voor de verzelfstandiging, namelijk de havenstrategie 2030 nog steeds geldig is. Uit het rapport van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, onlangs gepubliceerd, met de veelzeggende titel 'Mainports voorbij' blijkt dat verschillende ontwikkelingen de rol van onder andere de haven Rotterdam een mogelijke toekomstige partner van Moerdijk doet veranderen. Sterker nog, de RLi waarschuwt voor de kwetsbare positie van de Rotterdamse haven vanwege de olie- en gasafhankelijkheid en de concurrentie op het gebied van containeroverslag. Deze ontwikkelingen hebben natuurlijk ook een autonome invloed op de positie van de haven van Moerdijk. Gegeven deze ontwikkelingen heeft GroenLinks schriftelijke vragen aan GS gesteld en wij zien de beantwoording met belangstelling tegemoet. Voorzitter, het zal duidelijk zijn, GroenLinks maakt zich best zorgen over de actualiteit en geldigheid van de huidige havenstrategie. In hoeverre deelt gedeputeerde Pauli onze zorg? Is hij bereid om de havenstrategie versneld te laten evalueren en deze evaluatie met PS te delen? We zijn benieuwd naar zijn reactie. Tot slot, in het verlengde van ons oordeel over de verzelfstandiging van het havenbedrijf, kunnen wij instemmen met de conceptbegroting van het Havenschap. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet. We gaan over naar Piet van der Wel – ziet af van het woord? Vreugdenhil van CU/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij hebben in de themabijeenkomst ook uitgebreid hierover gesproken. We zullen dat niet over gaan doen. Wij zullen ook instemmen met de verzelfstandiging. We hebben nog een punt wat we willen aankaarten. Dat speelde ook in de themabijeenkomst heel sterk en in de discussie binnen Moerdijk. Dat is het uitkeren van het dividend. In de afgelopen weken is daar uitgebreid achter de schermen over gesproken. Wij hebben begrepen dat er nu een voorstel ligt van het dagelijks bestuur om te komen tot een verruiming van de vitaliteitsregeling. Op de vragen van de heer Maas, u doet het trouwens goed als eenmansfractie, om uw vraag te beantwoorden: bij de stukken van de gemeente Moerdijk zat dit voorstel, dat volgende week daar besproken zal worden, al wel. Uiteindelijk moet het nog wel goedgekeurd worden door de Raad van Bestuur waarin ook twee leden van onze Staten, ook vanuit GS, een plek hebben. Wij vinden het heel belangrijk om deze regeling, die een compromis is voor het niet uitkeren van een dividend en waar lang over gesproken is, ook daadwerkelijk onderdeel te laten zijn van de besluitvorming en we willen graag het mandaat meegeven aan onze leden in PS om dit voorstel dat volgende week woensdag op de agenda komt te omarmen en positief in te stemmen. Daarom ligt het nu voor. Er is nog niet over besloten, dat gebeurt volgende week en ik hoop van harte, wij hebben dit samen met de CDA-fractie in de themabijeenkomst nog aangekaart, dat u zich hier achter kunt scharen en daarmee in ieder geval onze vertegenwoordigers in PS, en tegelijk de wens bij het college zult neerleggen om hier volmondig mee in te stemmen en daarmee ook het gevoel wat er leeft bij Moerdijk om toch een stuk te kunnen investeren in de leefbaarheid en op deze manier vorm te kunnen geven.

De **voorzitter**: Interruptie Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Maar dan even de vraag, want u had dit document eerder: waarom heeft u de fractie van de PvdA niet gevraagd om dit mede in te dienen?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik had net een discussie met de heer Van Gruijthuijsen of deze motie overbodig was of niet. Ik heb hem ook uitgelegd dat wij geen overbodige moties indienen en dat hij dus nodig is. Daar was de heer Van Gruijthuijsen het natuurlijk ook mee eens. Ik heb het ook even met de VVD-fractie besproken. Het was last-minutewerk, we hebben hier aan de tafel nog gekeken, omdat wij het belangrijk vinden dat juist ook dit voorstel deel uitmaakt van de beraadslaging zoals we vandaag hebben, dus we hebben dit als enige mogelijkheid gezien om het uiteindelijk nog toe te voegen aan de beraadslaging. In de toekomst, mijnheer Maas, als wij de mogelijkheid zien en u op tijd kunnen informeren over stukken die belangrijk zijn, dan zullen we dat zeker doen. Wij houden u eraan, u mag ons er ook aan houden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. De heer Heijman van de fractie Lokaal Brabant ziet af van het woord. Er is nog behoefte aan een interruptie bij de heer Burger Dirven? Gaat uw gang.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Toch even een vraag aan de heer Vreugdenhil. Hij zei net dat dit een compromis is. GS zullen zo dadelijk een reactie daarop geven, maar ik wil toch even voor de notulen ook van u weten wat uw fractie nu vindt ten aanzien van dividenduitkering voor de komende jaren.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Wij zijn in de themabijeenkomst heel duidelijk geweest en hebben gezegd dat, gezien de toezegging vanuit het verleden, een bepaalde dividenduitkering heel valide zou zijn in dit geval. Ook als wij de stukken lezen en de financiële getallen zien, dan zit er al vet en vlees op de botten. Ik vond de vraag die gesteld werd vanuit Moerdijk heel legitiem. Uiteindelijk is er een compromis uitgekomen, om een aantal zaken bij elkaar te pakken. Wij houden ons als fractie CU in Moerdijk daaraan en we willen ons dan ook hier in de Staten daaraan conformeren. We zullen niet met een amendering op het dividendbeleid komen. Dat is een heel goed compromis waar we ons in kunnen vinden en waar we, bij positieve aanname van deze motie, mee in kunnen stemmen.

De **voorzitter**: Waarvan akte en dank. Dan nu de gedeputeerde voor de beantwoording in eerste termijn. Gedeputeerde Pauli heeft het woord.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter, dank u wel. Namens GS bedank ik u hartelijk voor uw inbreng in eerste termijn. Maar ik denk dat ik die inbreng niet alleen moet beperken tot datgene wat u gezegd heeft over GS, want het regardeert ook uzelf als PS. Dit is een zorgvuldig proces geweest, waarin we met elkaar een uitstekende dialoog zijn ingegaan en ik hoop met mijn pleidooi hier in uw antwoorden in de eerste termijn ook te benadrukken en uit te kunnen leggen dat ook GS terdege naar u geluisterd hebben. Dit is een heuglijk moment. Verzelfstandiging van een havenbedrijf, niet vanwege het verzelfstandigen, omdat onze haven behoort, en dan reageer ik al meteen op de heer Uijlenhoet, tot het ecosysteem van de Brabantse economie, waarvan ik overigens het mooie nieuws mag vertellen dat de Europese commissie vandaag bekend heeft gemaakt dat Brabant behoort tot de leidende innovatieregio's in Nederland en dat Brabant

daarin een klein beetje geholpen wordt door Utrecht, want we zijn de enige twee regio's in Nederland, dat zelfs behoort tot de top vijf van Europa. Daar hoort die haven bij met de verbinding met de buyer based economy, met de petrochemische industrie die we echt willen gaan vergroenen, met de verbinding met de wereld van de maintenance en vooral met de verbinding met de logistiek die er toe doet en waar veel waarde aan wordt toegevoegd, waardoor we heel veel banen creëren. Onze inzet is om van dit bedrijf een heel goed bedrijf te maken wat maatschappelijk verantwoord zijn zaken organiseert, waarin we een prachtig evenwicht nastreven tussen people, planet en profit, een bedrijf om trots op te zijn. Een haven nieuwe stijl waarvan wij denken dat we in Brabant, net als met andere sectoren, het verschil kunnen maken. Dat vraagt in het begin veel kruim. We zullen van dit bedrijf echt een NV moeten maken met een goede balans, met veel externe financiering om onze eigen risico's te verkleinen, maar ook om ervoor te zorgen dat het bedrijf kan doorgaan met de grote opgave waarvoor wij staan, want al die aspecten op het gebied van people en planet zullen investeringen vragen op het gebied van energie, duurzaamheid. Daar kiezen we heel bewust voor en daar moeten we dus ook geld voor reserveren. Het mooie nieuws is wel, dat heb ik ook in de themabijeenkomst gezegd en dat is bij velen van u geland, maar bij een enkeling nog niet, dat juist omzetting naar die NV-structuur het risico voor ons als Brabantse overheidsaandeelhouder aanzienlijk verlaagt. Ten eerste door de begrenzing van die 280 miljoen euro, waarvan we 50% risico lopen, maar waar reserves tegenover staan en ten tweede van de echte ultieme wens om zo snel mogelijk, maar kwalitatief wel verantwoord, te komen tot een NV-structuur die zijn eigen financiering regelt. Daar hebben wij in principe vier jaar voor uitgetrokken, om ook de banken het comfort te geven dat wij als overheidsaandeelhouder niet gaan zeggen 'NV, laat die maar bungelen'. Dat is de enige reden, maar we zullen uiteraard van jaar tot jaar, continu, kijken hoe de solvabiliteit van het bedrijf en het weerstandsvermogen zich ontwikkelen en daar zullen we u ook via de jaarlijkse P&C-cyclus van op de hoogte houden. U heeft de mogelijkheden om dat met ons te volgen en dat uiteindelijk met ons bespreekbaar te maken.

Voorzitter, Brabant blijft natuurlijk, samen met Moerdijk, meerderheidsaandeelhouder. We hebben statutair vastgelegd dat het ook een aan de overheid gerelateerde NV moet zijn op het moment dat er sprake is van straks een mogelijke toetreding van een andere partij. Dat zal ook een Nederlandse partij zijn en bij voorkeur al een havenpartij of een partij mogelijk in België, omdat we natuurlijk onze strategie willen versterken. Vanuit uiteindelijk de doelstelling om onze meerjarenstrategie te realiseren, zoek je een partner die vanuit strategisch aandeelhouderschap en niet vanuit financieel aandeelhouderschap die strategie mee onderschrijft en mee wil realiseren.

Voorzitter, op het gebied van duurzaamheid laat ik duidelijk zijn. Ik heb zojuist al gezegd dat dit college, maar ook de raad van Moerdijk er veel aan gelegen is om die zaken te realiseren. Via mijn collega Spierings bent u al geïnformeerd over wat we voor hebben op het gebied van Energieweb. Ik kan u inmiddels vertellen dat ook vanuit het OP-Zuidprogramma er een project geselecteerd is door de commissie om met biolyse aan de slag te gaan in Moerdijk. Dat zijn prachtige ontwikkelingen om enerzijds de warmte die in Moerdijk ontstaat beter te benutten, maar is ook de eerste aanzet om echt te komen tot een heel heldere vergroening vanuit de chemische sector.

Brexit. Ik heb in eerder verband al gezegd dat dat Brabant-breed bekeken wordt, waaronder de haven van Moerdijk, in goede samenwerking met de landelijke NIVA die zorgt voor internationale acquisities. Ik kan inmiddels ook vertellen dat gisteren in het dagelijks bestuur besloten is dat we binnen nu en een paar maanden een heldere internationaliseringsstrategie hier hebben liggen met stevige acquisitiepogingen. Daarin zal ook het Brexit-aspect zeker meegenomen worden. Dus wat dat betreft is dat absoluut geregeld. Voorzitter, iets ten aanzien van de vitaliteitsregeling. Ik kan me voorstellen dat een aantal van u zich mogelijk overvallen voelt. Laat ik eerlijk zeggen hoe het gegaan is. Ik heb afgelopen dinsdag in GS mondeling mandaat gevraagd om het bespreekbaar te maken binnen het dagelijks bestuur van de haven Moerdijk, waarin ik samen met de vertegenwoordiger, de wethouder van Moerdijk, Thomas Viers, zit. Daar hebben we

gisteren over gesproken en besloten om voor die 150.000 euro, mits die 100% gerelateerd is aan het uitvoeringsprogramma van de havenstad in de komende jaren, en waarbij een goede consultatie moet plaatsvinden met de P van people, maar waar natuurlijk ook de bedrijven bij betrokken moeten zijn. Het past naadloos in onze uitvoeringsstrategie dat wij die vitaliseringsregeling mogelijk willen maken. Omdat we vaart willen zetten, en helaas is dat iets te snel gegaan, want anders was het eerst bij u bekend geweest, is gisteren de Raad van Bestuur, die volgende week bij elkaar komt, daarover geïnformeerd. Het wordt een bevoegdheid van de directie en de Raad van Commissarissen. In tegenstelling tot wat in de motie staat, gaan we dit niet alleen betrekken bij, maar we gaan het gewoon regelen. We doen er nog een schepje bovenop. In dat verband is uw motie, hartelijk dank daarvoor, ook zeer sympathiek, maar gaat wat ons betreft niet ver genoeg en is inmiddels ook achterhaald. In het dagelijks bestuur hebben we dat besluit genomen en dat ligt volgende week met een positief advies voor aan de Raad van Bestuur. Dan nemen we uiteraard de wensen en bedenkingen die u vandaag uitspreekt mee. Voorzitter, de motie is overbodig.

De **voorzitter**: En dus wordt die ontraden?

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Dat is motie 4.

De **voorzitter**: Ja, maar overbodig dus?

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ontraden. Voorzitter, ten aanzien van de kwaliteitsbeheersing mag u van dit college vragen ....

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, naar mijn informatie wordt hier pas volgende week over gesproken. Er zitten hier twee leden in de Staten die daarover moeten besluiten. Misschien is de motie voor u overbodig, omdat u hier over een GS al besloten heeft, maar ik denk dat de motie juist ook gericht is op PS om hun het mandaat te geven hiermee in te stemmen en in die zin is het besluit in de Raad van Bestuur nog niet gevallen. In welke optiek vindt u hem dan overbodig?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ik vind hem overbodig, omdat het behoort tot de aspecten van de bedrijfsvoering van het bedrijf. De dagelijkse aspecten. Dat is geregeld in het dagelijks bestuur. Daar hebben we, zoals ik u vertel, gisteren in de namiddag en de vroege vooravond het besluit genomen in goede samenwerking, om het gewoon te gaan regelen. Dat wordt voorgelegd aan de Raad van Bestuur. Het enige dat nog moet gebeuren, is dat we het echt willen verankeren bij de oprichting van de NV en daarover spreekt u vandaag uw wensen en bedenkingen uit. Die wensen en bedenkingen geeft u mondeling mee aan het college en dat wordt verder geregeld en besproken in de Raad van Bestuur. In die fase is de motie volstrekt overbodig, maar wel heel sympathiek. Ik vind het ook heel knap en heel alert van u dat u er onmiddellijk op inspringt, maar soms is het college net iets sneller en hebben wij het al geregeld.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dat is maar goed ook en daarom heb je juist in deze situatie ook een aantal leden vanuit PS. In uw optiek overbodig, dat snap ik helemaal, maar in de optiek richting het duaal debat, richting PS, is hij juist noodzakelijk om de Statenleden in positie te brengen en hun mandaat te geven om daarmee in te stemmen. Daarom zullen we hem ook overeind houden en hopen ook dat die gesteund wordt, zodat onze Statenleden daar volop van kunnen profiteren. Dat is nu precies de rol die daarin

gescheiden is. Uw onderdeel prima, maar aan de andere kant is het misschien goed dat de Statenleden die in de Raad van Bestuur zitten daar een mening over geven.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ik wacht in alle rust de tweede termijn af van de verschillende Statenfracties. Zij kunnen hun wensen en bedenkingen op dit punt kenbaar maken. Voorzitter, ten aanzien van LPM wil ik duidelijk zijn. Het onderwerp komt duidelijk aan de orde, maar we staan te wachten op een positief besluit van u en van de Raad van State. Er zijn 4 entiteiten zeer geïnteresseerd. Kan er een potentieel werkgelegenheidsresultaat geboekt worden van 2700 arbeidsplaatsen? Dat zullen we uiteraard niet binnen een half jaar of een jaar kunnen realiseren, want zo werkt het niet, maar het ligt er en mijn collega Van Merrienboer zal straks het onderwerp behandelen. Het licht staat stevig op groen. U heeft afgelopen week ook al gelezen dat Mitsubishi met zijn activiteiten naar Moerdijk gekomen is. Speciaal voor de liefhebbers onder u kan ik u inmiddels vertellen dat ook UGG besloten heeft haar distributieactiviteiten vanuit Moerdijk voor Europa te gaan opzetten. Het duurt nog lang voordat het winter is, maar de UGG's komen eraan. Voorzitter, nog even een heel serieus, want ik ben het met mevrouw Dingemans eens. Bij een professioneel geordend, modern bedrijf, hoort ook dat alle principes die met de moderne bedrijfsvoering te maken hebben op kwaliteitsaspecten goed geregeld zijn. Dat gaan we doen, mevrouw Dingemans. We hebben daar zelfs al indringend gesproken. Niet alleen bij uitvoeringszaken op het gebied van management en beheer, maar ook ten aanzien van integriteitsvraagstukken. We hebben daar zelfs al, in aanwezigheid van de collega-Raad-van- Bestuursleden, met de accountant over gesproken, omdat dat echt goed geregeld moet worden. Die zorg is denk ik niet nodig.

Tot slot, voorzitter, het amendement A1 van de PVV. U zult begrijpen dat het college zich niet kan vinden in de zienswijze dat er een onstabiele basis is en dat er een risicovolle ontwikkeling is. Weliswaar moet de Energievisie nog worden vastgesteld, maar het mag dit college toch niet verweten worden dat wij zeer alert reageren op mooie duurzame veranderingen die plaatsvinden op de markt door het rapport van Rein Willems, zodat we Europese projecten kunnen realiseren met dank aan Brussel, mevrouw Kardol. Dit college gaat aan de slag om Brabant te verduurzamen en daarmee ook de haven van Moerdijk.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : Ja, voorzitter, we kennen gedeputeerde Pauli als een enthousiast pleitbezorger van dit soort ontwikkelingen en ook nu weer, rondom de haven van Moerdijk. Dat siert hem.

De **voorzitter**: Even een seconde. Mag ik de vrienden van de camera's en de techniek vragen om het systeem zo in te richten dat het doet waarvoor het ingericht is? De heer Uijlenhoet, gaat verder.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : Maar toch even nog kijkend naar de havenstrategie en de recente rapporten van RLI, want u refereerde zelf ook al aan een rapport vanuit Europa, Brabant en Utrecht als topregio's, maar dan denk ik in dit kader eerder aan Zuidoost-Brabant dan aan Eindhoven. Kansen mooi, maar welke risico's ziet u? Want die zijn er natuurlijk ook rondom de haven van Moerdijk en daar moeten we ook niet voor weglopen, want op risico's kan je ook anticiperen. Welke risico's ziet gedeputeerde Pauli?

De **voorzitter**: De vraag is helder. Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter, die risico's, maar er zit tevens nog een kans en dat zal denk ik bij u goed landen, dat is dat je je op lange termijn moet afvragen of de petrochemische industrie op de huidige manier nog blijft functioneren en dan zie je dat wat in Moerdijk en Rotterdam zit complementair aan elkaar is. Daar heeft Rein Willems een prachtig rapport over geschreven, wat wij als Raad van Bestuur van

Moerdijk onderschreven hebben en waarmee we ook echt aan de slag gaan, onder meer met die projecten die ik genoemd heb. Het tweede, het planbureau voor de leefomgeving, het gaat niet of om mainports, of om Brabant of Brainpoort. Ik denk dat de kracht van Brabant en daarmee ook van de haven van Moerdijk, dat erin zit dat we een prachtige verbinding maken tussen de mobiliteit in vervoersstromen die we nodig hebben en onze marktindustrie vice versa, zowel qua import en export sterk maken. Dat is dus de kracht. Het gaat niet om mainport of brainport of Brabant, het gaat om de samenvoeging. Alleen geografisch kunt u zien dat Moerdijk daarin op een prachtig scharnierpunt ligt.

De **voorzitter**: Mijnheer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : U ziet dus geen aanleiding voor een eventuele evaluatie van de Havenstrategie 2030? Die is volgens u nog steeds actueel?

De **voorzitter**: Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Het onderscheidend vermogen dat de haven van Moerdijk heeft door de geografische ligging ten opzichte van de sterkste marktindustrieregio's van Nederland en van Europa, is een. Bovendien zijn er de excellente verbindingen met de havens van Antwerpen en Rotterdam en het feit dat we een inlandterminal hebben, waardoor we multimodaal een uitstekende ligging hebben die de havenstad van Moerdijk heel sterk maakt. Het is niet voor niets dat ook die andere havens zeer geïnteresseerd zijn in samenwerking met Moerdijk.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nog even over de energie enzovoort. Uw 200 m hoge ijzeren klimaatminaretengordijn gaat maar liefst een dertigste van het elektrisch vermogen gemiddeld genomen van de Amercentrale 9 opwekken. Ik geef toe dat het veel beter is dan die tuin bij Neerstar, waar uw collega Spiering gisteren stond met de twee elektroden om te kijken of er elektriciteit uit zo'n natuurgebied kan komen. Om een idee te geven waar u mee bezig bent, dat heeft 0,5 miljoen gekost. Er gaat in totaal 50 miljoen in dat Plenty. Om daar de Amercentrale mee te vervangen, dat kost 3 miljard m² natuur en 1800 miljard euro. Als u Europa daarin steunt en u vindt dat goed beleid, dan moet u dat doen, maar wij niet.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ik ben een beetje in verwarring. Heeft de heer Van den Berg het nu over Plenty met een y op het eind, want dat past bij de havenstrategie, of over Plent i? Dat is een groot verschil.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Bij de haven heb ik het over plenty met een y, want op tijden produceert het veel te veel op het moment dat het je niet uitkomt en in november, als het niet waait, hebben we een probleem en heeft u niets en dan moet de Amer weer aan.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Dank u, mijnheer Van den Berg. U zult het met mij eens zijn dat je je niet alleen kunt richten op vervoersstromen, maar dat bij een stevige economie ook aandacht voor innovatie hoort, zelfs waar het gaat om kleine niches met op het eind de doelstelling dat je het verantwoord,

duurzaam en tegen goed rendement kunt gaan multipliceren. Vandaar sta ik van harte achter het project van Plent i van mijn collega. Ik denk dat het ons alleen maar sterker maakt.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. De fractie van de VVD? Burger Dirven, graag kort en krachtig.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Niet zozeer een betoog, maar ik wil toch even naar de ChristenUnie, de heer Vreugdenhil en naar mijn collega Statenleden overbrengen dat u een punt heeft, ook vanuit het duaal stelsel. In die zin ga ik me nog even verder met mijn fractie beraden op deze motie. U heeft een punt.

De **voorzitter**: De fractie van het CDA behoefte aan een tweede termijn? Dat blijkt niet het geval. De fractie van de SP? Ook niet. Mevrouw Kardol van de PVV? U heeft het woord.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter, in mijn eerste termijn heb ik een paar punten aangehaald waar ik graag een reactie van de gedeputeerde op had gewild. Die heb ik helaas niet gekregen. Ik zal de punten even herhalen. Het eerste punt was of voldoende geborgd is dat de haven voor de volle 100% in Nederlandse publieke handen blijft. Daarbij heb ik ook een verzoek gedaan om de Staten actief te informeren over toetreding van derden. Het tweede punt was de vraag of gemeente en provincie financieel niet evenveel inbrengen en niet evenveel garant staan, maar wel gelijke zeggenschap hebben. Graag ook daar een reactie op. Waarom is bij het beloningsbeleid niet gekozen voor de Brabantnorm, het derde punt? Dat waren de punten.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Kardol. De fractie van D66? Geen behoefte. PvdA, mijnheer Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Heel even, voorzitter, over de motie die ingediend is door de ChristenUnie. Het college vindt hem niet ver genoeg gaan en overbodig. Wij als fractie krijgen hetgeen in de motie staat toegezegd, dus misschien is hij overbodig, maar toch willen we hier wel in meegaan, vanwege de vorm. Op het laatste moment levert u iets aan en u vraagt onze fractie niet of wij hem mee willen indienen, maar toch zeggen wij hier ja tegen. Vanmorgen hebben we het op een andere manier meegemaakt. U heeft toen niet meegestemd, maar wij gaan voor de inhoud en niet voor de procedure.

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Maas. Uijlenhoet, GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : Ja, voorzitter, heel kort. Ook over de motie van de ChristenUnie/SGP en het CDA. Onze fractie kan die steunen en ook de argumentatie om een uitspraak te doen vanuit de Staten richting de vertegenwoordigers van de Staten in het dagelijks bestuur vinden wij belangrijk. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Uijlenhoet. Van Overveld? Nee. De fractie Partij voor de Dieren ook niet? Vreugdenhil in tweede termijn? Ja.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, dank voor de beantwoording door de gedeputeerde. Dat is ook de reden dat wij de motie eigenlijk willen wijzigen. We hebben de toezegging gekregen van de gedeputeerde dat hij zich daar hard voor zal maken en zal instemmen. Dat is goed, zelfs als het nog een stap verder gaat. Daar zijn we heel blij mee. We blijven op het punt staan, omdat we hier ook een duaal debat hebben met twee vertegenwoordigers in de Staten die zich woensdag uit moeten spreken. Daarom willen wij, bij verzoek, GS uit deze motie schrappen, want die toezegging is al binnen. De motie richt zich

dan op PS. Het is ook een volledig duale motie. Wij doen dat verzoek en wij hopen bij aanname dat de twee vertegenwoordigers conform deze motie aanstaande woensdag hun stem laten gelden in de Raad van Bestuur. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan dank ik de heer Vreugdenhil. Ik zie dat de heer Heijman het woord niet meer wenst. Dan stel ik om praktische redenen voor dat we niet de motie helemaal opnieuw laten vermenigvuldigen, maar dat wij conform het voorstel van de indieners in het dictum het woord GS daar schrappen, dat we dat in de boeken noteren als motie 4a en dat we zo dadelijk bij de stemming weten dat we over een gewijzigde motie stemmen. Kan dat uw goedkeuring wegdragen? Ja? Dan stel ik voor de gedeputeerde tot slot nog het woord te geven en ook een oordeel te laten geven over de gewijzigde motie. Aan hem het woord.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter, dank u wel. De vraag van mevrouw Kardol of is geborgd dat 100% aandelen in handen van Nederland blijven. Nee, dat is niet geborgd maar wel, en dat gaat eigenlijk veel verder, dat Brabant en Moerdijk te allen tijde de meerderheid van de aandelen blijven behouden. Als dat gewijzigd moet worden, dan vraagt dat wijziging van de statuten, dat is uw bevoegdheid, en komen we terug bij de gemeenteraad en de Staten. Dat ligt nogmaals niet in de lijn der verwachtingen. Het is ook niet de opzet, daar wordt helemaal niet over nagedacht en daar zal waarschijnlijk ook niet aan gedacht worden. Ten tweede is geregeld dat het uitsluitend overheidsgerelateerde of overheids-NV's zijn die kunnen toetreden. Dat kan bijvoorbeeld de haven van Rotterdam zijn of die van Antwerpen, want die ligt ook heel dichtbij Moerdijk of misschien die van Groningen. Dat is geregeld. De gemeente Moerdijk en Brabant brengen evenveel in en delen de lusten en de lasten. Waarom is de Brabantse norm niet van toepassing? Omdat we een level playing field willen hebben met andere havens. Dan is de Wet normering top inkomens van toepassing. Ik kan overigens uw zorg, die u mogelijk heeft, ten opzichte van exorbitante beloningen volledig wegnemen, want we betalen gewone salarissen die in de regel binnen de Brabantnorm blijven en dat geldt straks ook voor de commissaris die we gaan krijgen. Die zullen we een beloning geven die behoort bij de kracht van het werk en alleszins te rechtvaardigen zal zijn en vergelijkbaar zal zijn ten opzichte van andere commissariaten in Brabant, waarmee we ook in de pas lopen.

Voorzitter, dan uiteindelijk de motie. Het is aan u. Als u denkt dat u twee leden van de Raad van Bestuur nog meer zekerheid kunt geven door deze motie aan te nemen, dan kunnen GS daar tegen geen bezwaar hebben.

De **voorzitter**: Geen bezwaar en aan de Staten overlaten, dat is dan uiteindelijk het oordeel. Gedeputeerde, ik dank u voor uw behandeling. Dan sluit ik nu de beraadslagingen. Wij zullen later in het blok 1 over deze beide voorstellen stemmen alsmede over het amendement en de motie.

41/16 Hernieuwd vaststellen inpassings- en exploitatieplan Logistiek Park Moerdijk

De **voorzitter**: Dan is nu het voorstel 41/16 aan de orde het hernieuwd vaststellen van het inpassings- en exploitatieplan Logistiek Park Moerdijk. In dit themavergadering op 24 juni is dit aan de orde geweest en het ligt hier ter finale besluitvorming nu voor. De fractie van de VVD, mevrouw Dirken, heeft als eerste het woord.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Zoals gezegd, blijven we nog even in Moerdijk om het nu te hebben over het provinciaal inpassingsplan voor het Logistiek Park Moerdijk, kortom het PIP voor het LPM. Opnieuw gaan we het erover hebben, omdat de Raad van State het ingestelde beroep tegen het PIP gegrond heeft verklaard. Het beroep is echter niet gegrond verklaard, omdat de locatiekeuze ruimtelijk niet goed gemotiveerd zou zijn, de onderzoeken niet goed zouden zijn of omdat de behoefte aan het terrein niet aangetoond is. De reden dat we hier vandaag opnieuw met elkaar over praten is dat er een fout zat in de

wetgeving waarop het vorige besluit was gebaseerd. Wat de VVD betreft is het dan ook een besluit waar we niet te lang over moeten debatteren met elkaar. Alle onderzoeken zijn gedaan en de behoefte aan het park is er nog steeds. Zo begrepen we tijdens een werkbezoek aan het Havenschap dat we als fractie brachten, maar ook zojuist nog van de gedeputeerde, alsmede van de gedeputeerde tijdens de themavergadering, dat de mensen nog steeds in de rij staan om op deze locatie aan de slag te gaan. Dat snappen we, want het is ook een locatie waar de grote logistiek terechtkan, die zorgt voor economische ontwikkeling in West-Brabant en die bovendien zorgt voor werkgelegenheid in West-Brabant. De gedeputeerde heeft in de themavergadering nog eens bevestigd dat de logistieke bedrijven waar het LPM voor bedoeld is niet terechtkunnen op de vrije gronden die nog op het Havenschap op dit moment aanwezig zijn. Bedrijven die op het huidige terrein passen worden daar immers nog steeds gevestigd. Deze laatste stelling is vorige week nog eens bevestigd door een persbericht over de komst van Mitsubishi MC naar Moerdijk en de heer Pauli bevestigde dat zojuist. Kortom, de onderzoeken zijn, waar nodig, geactualiseerd. Het debat hebben we al lang met elkaar gevoerd en de behoefte is aangetoond. Voor ons reden genoeg om alle betrokken partijen voortvarend met elkaar aan de slag te laten gaan met de ontwikkeling van dit nieuwe terrein waar bovendien, zoals we net ook hoorden, afspraken aan gekoppeld zijn die voorzien in een stuk leefbaarheid in de gemeente Moerdijk. Wat ons betreft moeten we vandaag de discussie dus niet overdoen, maar het plan ongewijzigd hernieuwd vaststellen, zodat de schop snel de grond in kan en alle gemaakte afspraken nagekomen kunnen worden.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken. Dan ga ik naar de fractie van de PVV, de heer Van Hattem heeft het woord, als volgende in de rij.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Opnieuw spreken Provinciale Staten vandaag over de ontwikkeling van het Logistieke Park Moerdijk, het LPM. Helaas moeten we ook vaststellen dat GS volharden in hun tunnelvisie over de ontwikkeling van het project op de locatie in het buitengebied van Moerdijk. GS hebben geen boodschap aan de uitspraak van de Raad van State en noemen de gerechtelijke vernietiging van het plan vergoelijkend een vormfoutje. Nee, voorzitter, dit was geen vormfoutje. Een exploitatietermijn van twintig jaar was wettelijk gewoon niet mogelijk. Dat de minister vervolgens, door middel van een tranchebesluit bij de Crisis- en herstelwet simpelweg een wettelijke uitzonderingsmogelijkheid voor dit project schept, zodat GS dit plan opnieuw konden indienen, is dan ook niet goed voor de rechtszekerheid van betrokken burgers. Als het zo'n fantastisch plan zou zijn, waar bedrijven echt om zitten te springen, zou het ook binnen de normale wettelijke exploitatietermijnen kunnen en heb je geen crisismaatregel nodig. Het is echter nog maar de vraag hoe houdbaar het vernieuwde plan is. De geactualiseerde onderzoeken van de Stek-groep hebben niets nieuws te melden. Haar update van dit en de noodzaak blijven hangen in de tunnelvisie met de enige gewenste uitkomst. Alternatieven worden nog steeds niet serieus genomen. Met name blijven de drogredenen op papier staan dat de Shellgronden geen optie zouden zijn, zogenaamd vanwege de beschikbaarheid voor de zware industrie en omveiligheidsredenen.

Brandalarm

De **voorzitter**: Tot nader orde gaan wij naar buiten.

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen weer in te nemen? Ik wil u allen complimenteren met de buitengewoon goede en adequate wijze waarop u het pand heeft verlaten. Dat was niet bedoeld als oefening, maar toch goed om dat een keer te doen. Ik heb begrepen dat het iets te maken had met rookontwikkeling in de rookkamer. Je zou kunnen zeggen dat dat toch de bedoeling zou moeten

zijn, maar misschien had het ook te maken met het vurige betoog van de heer Van Hattem dat hij nu vervolgt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, daar was ik inderdaad mee bezig. Ik was gebleven bij het punt veiligheid. Dat waren met name de drogredenen die op papier blijven staan dat de Shellgronden geen optie zouden zijn, zogenaamd vanwege de beschikbaarheid van de zware industrie en de veiligheidsredenen. Naar praktische oplossingen in dat kader, onder andere voor die veiligheidsredenen, wordt niet gekeken en tegelijkertijd stelt het onderzoek zelfs dat de vraag naar industriële vestigingsruimten alleen maar zal afnemen. Dit is nogal tegenstrijdig. De vraag is dan ook hoe houdbaar het is met het oog op de verplichte toepassing van de zogenaamde Ladder van Duurzame Verstedelijking. Graag een reactie van GS. Voorzitter, niet alleen de fysieke ruimte, maar ook de ruimte in de PAS-maatregelen, het doorgeslagen stikstofbeleid, moet zorgvuldig worden afgewogen. Voor het LPM is ontwikkelingsruimte gereserveerd in de PAS. Deze schaarse PAS-ontwikkelingsruimte kan ook worden ingezet voor alternatieve projecten, met wellicht een veel beter rendement voor de Brabantse economie en minder risico's voor de belastingbetaler, zoals wegeninfrastructuur. Het LPM blijkt immers vooral een economische bijdrage op te leveren voor Oost-Europese arbeidsmigranten in plaats van voor de Brabantse burgers, die ondertussen wel de rekening kunnen krijgen voor de financiële risico's. Voorzitter, GS geven richting de omwonenden ondertussen de drogredeneringen over een mogelijke herbestemming van Moerdijk. Caldic is immers al gesloten en de kosten hiervan moeten sowieso door de belastingbetaler worden gedragen, ook als LPM wel door zou gaan. De PVV-fractie blijft van mening dat er met inzet van praktische maatregelen een prima alternatief voor de locatie van LPM voorhanden is op de braakliggende Shellgronden. Met deze tunnelvisie van GS zullen we dan ook niet instemmen. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Van Hattem. Dan is nu de heer Maas van de PvdA aan het woord.

De heer **Maas (PvdA)**: Vanwege een vormfout bij het Rijk is een eerder besluit van PS door de Raad van State vernietigd. De discussie is hier dus eerder gevoerd en iedere partij heeft zijn eigen afweging gemaakt. De PvdA is niet veranderd in haar standpunt en gaat akkoord met het vaststellen hiervan. Dit geeft me wel de gelegenheid om heel kort nog even een punt aan te stippen en dat is de PAS. Hoeveel percentage van de PAS-ruimte gaat hier naar het park Moerdijk? Is er een overzicht bij de ontwikkelingsruimte die wordt uitgegeven? En is er een prioritering?

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas. Mevrouw Brunklaus voor de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voorzitter, GroenLinks was in de vorige Statenperiode tegen de ontwikkeling van LPM en blijft dat ook in deze Statenperiode. Dat zal niemand verbazen. GS doen voorkomen of we nu gewoon opnieuw dezelfde beslissing nemen en op dezelfde manier, maar dat is natuurlijk niet zo, want intussen is er wel een andere meerderheid in de Staten, is de Wet programmatische aanpak stikstof van kracht geworden en is de markt veranderd. Wij zijn niet van standpunt veranderd, maar wij begrijpen dat de coalitiepartij, D66, dat in ieder geval wel is en mogelijk ook andere partijen. Waarom zijn wij tegen deze ontwikkeling? We zien mogelijkheden voor logistieke bedrijven op andere industrieterreinen. Wij vrezen voor verslechtering van natuur in deze regio en wij zien niet dat het veel duurzame arbeidsplaatsen oplevert. Wij zien geen goed onderbouwde businesscase, we zien wel een second-opiniononderzoek dat niet serieus is genomen destijds. Onder andere met conclusies als: Moerdijk heeft geen unieke positie in het 'VAS-segment' en de doelgroep voor het LPM kan ook elders terecht. Zo kan ik nog een aantal zaken noemen. Ook zien wij lege plekken op het industrieterrein Moerdijk, van een andere categorie weliswaar, maar er zijn mogelijkheden. Het feit dat olie- en gasbedrijven zoals Shell voor

te grote bedragen zijn gewaardeerd zien wij. Wij zien ook het feit dat olie binnenkort een weinig aantrekkelijke grondstof zal zijn. Is dit alles meegenomen in de overwegingen van LPM? Het feit dat op andere locaties onlangs ook grootschalige logistieke centra zijn geopend, zoals in Waalwijk, is ook een reden waarom wij denken dat LPM overbodig is. We zien wel veel bestuurders en politici die vinden dat deze ontwikkeling noodzakelijk is. Dat vooral ook omdat de LPM een onderdeel is van de havenstrategie. Ook wordt aangevoerd dat de gelden voor leefbaarheid die aan het dorp Moerdijk zijn toegezegd, uit zullen blijven als LPM niet doorgaat. Het klopt dat deze afspraken zijn gemaakt, maar het is een mooie manier om een gemeente die al zoveel last heeft van het grote industriepark Moerdijk op deze manier onder druk te zetten. En dan de PAS. Ook de PvdA vroeg daar net naar. LPM is als prioritair project aangemeld, maar hoeveel beslag legt LPM op de totale ruimte in het PAS-budget? Dat vroegen wij in de themavergadering. We zouden dan nog antwoord op krijgen van gedeputeerde Merrienboer. Maar later, in de Statenvergadering diezelfde dag, vertelde gedeputeerde Van den Hout dat wel bekend was hoeveel compensatie er moet komen voor al die prioritaire projecten. Wij weten het nog steeds niet. Volgens mij is het verhaal niet zo ingewikkeld. Het is heel simpel, want we moeten met natuur de stikstofuitstoot die al veel te hoog is in Brabant, gaan compenseren. Met de komst van een extra logistiek industriepark moeten we nog meer gaan compenseren. GroenLinks vindt dit water naar de zee dragen. Eerst de stikstof omlaag en dan is er weer ruimte voor vrachtwagens. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat is toch helemaal op tijd. Mijnheer Van Overveld, 50PLUS.

De heer **Van Overveld (50PLUS)**: Dank u, voorzitter. Hoewel wij ook de vorige keer tamelijk kritisch stonden en eigenlijk in ons hart nog staan ten opzichte van het LPM, is er echter na een democratisch proces een besluit genomen. Dat door een vormfout een en ander over moet, neemt niet weg dat er een democratisch proces heeft plaatsgevonden en er democratische besluitvorming was. Dat is voor ons de reden dat wij het eerdere besluit respecteren.

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Van Overveld. Dan is nu, in plaats van de heer Van der Wel, mevrouw Surminski aan het woord. Voor degenen die dat bijhouden, zij heeft meer van de spreektijd op dit onderwerp willen laten inzetten. U heeft zes minuten maximaal. Aan u het woord.

Mevrouw **Surminski (PvdD)**: Dank u, ik hoop niet dat dat nodig zal zijn. Voorzitter, van meet af aan is de Partij voor de Dieren tegen de realisatie van het Logistiek Park Moerdijk geweest. Opnieuw offeren we een polder op voor een industrieterrein. We maken ons nog steeds ernstige zorgen over de leefbaarheid van de inwoners van Moerdijk, met name wat betreft de luchtkwaliteit en we maken ons zorgen om de natuur in West-Brabant, van de Brabantse wal tot de Biesbosch. Het belangrijkste argument dat wordt aangevoerd voor LPM is het creëren van banen. Ons wordt verteld dat de bedrijven kwaliteit komen brengen, Value Added Logistics, maar hebben die banen ook kwaliteit? Grote logistieke bedrijven werken veel met oproepkrachten en niet met vaste contracten. Dat gaat dan al snel richting de loonwerkers. Wat kan de gedeputeerde zeggen over de kwaliteit van die banen? Krijgen mensen daadwerkelijk een baan met toekomstperspectief? Het verzoek om het provinciaal inpassingsplan opnieuw vast te stellen, zullen wij wederom niet steunen. Het aanpassen van de Crisis- en herstelwet, waardoor het mogelijk werd om de businesscase op te rekken van tien naar twintig jaar, sterkt ons in onze vrees dat we hier te maken hebben met wederom een overoptimistisch prestigeproject. Tilburg, Waalwijk, Roosendaal, Breda en LPM, al die bedrijventerreinen die zich willen profileren als internationale logistieke hotspot zo dicht bij elkaar; denkt u nu werkelijk dat daar behoefte aan is en dat er geen sprake zal zijn van ongewenste concurrentie met een nog labiel financieel resultaat tot gevolg? Voorlopig is het nog niet zo ver, het plan zal opnieuw door de Raad van State moeten worden beoordeeld. En dan komt een heikel punt ter sprake, namelijk de impact van het

LPM op de Natura 2000-gebieden en de mogelijkheid of onmogelijkheid om een Natuurbeschermingswetvergunning af te geven. De Raad van State heeft geconcludeerd dat de noodzakelijke mitigerende maatregelen om de effecten van de extra stikstofdepositie teniet te doen, zijn overgenomen uit de PAS. Ik citeer: "Uit de aanvulling op de MER wordt niet duidelijk of de maatregelen effectief zijn en welke van deze maatregelen exclusief kunnen worden ingezet voor het LPM. Zonder deze zekerheid is aantasting van de natuurlijke kenmerken niet uit te sluiten. Daardoor beschrijven op dit moment noch de MER noch de aanvulling een alternatief dat uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet." Wij hebben daarom de volgende vragen aan GS. Denkt u dat alleen het aanmelden van LPM als prioritair project binnen de PAS voldoende is? Zijn er sinds de aanvulling op de MER van 2014 (de versie die door de Raad van State is bekeken) nog inhoudelijke wijzigingen gemaakt? Bent u voorbereid op de vraag van de Raad van State dat moet worden aangegeven welke maatregelen binnen de PAS exclusief kunnen worden ingezet voor het LPM? Hoeveel PAS-ruimte is er eigenlijk gereserveerd voor LPM? Is dat genoeg om alle stikstofeffecten te compenseren van een LPM dat volledig operationeel is? Volgens uw optimistische businessplan is er minder PAS-ruimte beschikbaar, dan wel gereserveerd. Moeten we daaruit misschien afleiden dat het met de ontwikkeling van LPM de facto minder snel zal gaan dan u eigenlijk wenst? Heeft dat laatste dan gevolgen voor de financiële haalbaarheid van het hele project? En kunt u überhaupt de stikstofrechten twintig jaar lang vasthouden, ook als het project LPM niet van de grond komt? Mijn laatste vraag gaat over duurzaamheid. Waarin zou het LPM zich onderscheiden van gangbare industrieterreinen? U kiest ervoor om het niveau 'good' te handhaven binnen het keurmerk van BREEAM. Dat wil zeggen twee van de mogelijke vijf sterren. Wij vinden dat wel een beetje mager. Denkt de gedeputeerde dat het LPM zich daarmee kan onderscheiden en wat wordt er dan daadwerkelijk bereikt op het gebied van duurzaamheid? Ik dank u.

De **voorzitter**: Ik dank u mevrouw Surminski voor uw bijdrage. Dan kijk ik naar Lokaal Brabant. De heer Heijman heeft het woord.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel, voorzitter, wij kunnen vrij kort zijn. We hebben gekeken hoe het plan de vorige keer tot stand is gekomen en hebben gesproken met onze lokale partij Moerdijk om te vragen wat zij ervan vinden. Zij hebben gezegd dat ze het loyaal willen blijven uitvoeren, ook al zien zij daar bezwaren tegen. Wij zelf, als Lokaal Brabant, vinden dat vormfouten nooit een reden moeten zijn om zaken te stoppen die wel goede gevolgen voor de economie hebben. In beide gevallen zeggen wij ja.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman. Ik geef dan nu graag het woord aan de gedeputeerde en vraag of hij de beantwoording ter hand kan nemen.

Gedeputeerde **Van Merrienboer (GS;PvdA)**: Ja, voorzitter, dank je wel. Logistiek Park Moerdijk, door velen al aangehaald hernieuwd in dit theater. Dat is natuurlijk met gemengde gevoelens omdat, als het aan ons gelegen had, we niet deze loop hadden willen maken. En nogmaals in verschillende bewoordingen door u naar voren gebracht, hebben we een hersteloperatie moeten doen, vanuit de door het Rijk aangegeven ruimte om planperiodes te verlengen met twintig jaar, wat nog niet afdoende geregeld was in onderliggende wetgeving. Daar kun je treurig over zijn, maar elk nadeel heeft zijn voordeel en dat maakt dat je met medeneming van dat beeld ook positief kunt zijn over een aantal zaken die we nu kunnen constateren. Ten eerste zijn we blij met het snelle en zorgvuldige herstel dat door de rijksoverheid is ingevuld en wat vervolgens, en daar hebben wij met onze mensen heel hard aan gewerkt, ook ertoe geleid heeft dat we nog voor de zomer hier met besluitvorming in uw Staten bezig zijn. Tegelijkertijd blij, omdat daar waar het noodzakelijk was om nut en noodzaak weer eens even tegen het licht te houden en dan praat je onder

andere over de behoefte in relatie tot de vraagontwikkeling in de markt. Ik kan alleen maar vaststellen dat op basis van de onderliggende stukken het perspectief op LPM alleen maar verstevigd is met de beweging die we nu maken. Er is duidelijk, en collega Pauli heeft dat volgens mij ook al inzichtelijk gemaakt, maar wij zien het ook op basis van zorgvuldige prognoses, perspectief op die ontwikkeling van LPM. Er is heel goed perspectief en tegelijkertijd zien we dat ook uitgiffen op bestaande industrieterreinen echt weer dynamiek hebben gekregen en dat maakt dat we dat beeld van die complementaire ontwikkeling van die twee locaties in de praktijk zien ontstaan. Dat geeft ook perspectief, onder meer op duurzaamheid, waar we zien dat vanuit de warmteproductie die er op het industrieterrein is, juist ook een perspectief is om op een goede manier ketens te sluiten. Daar kunnen we blij mee zijn. Blij ook, en nogmaals daar zijn opmerkingen over gemaakt, met het feit dat we nu en de governance en de begroting en LPM hier tegelijk in een vergadering behandelen, maakt dat we juist een behoorlijk goed integraal beeld met elkaar kunnen creëren rond de risico's; risico's als het gaat om de lopende exploitatie, risico's vanuit de verandering en de governance en risico's vanuit LPM. Dus uw penningmeester is eigenlijk behoorlijk content over het feit dat we juist nu met het samenbrengen van die dossiers een heel goed beeld hebben van de risico's. Daarvoor geldt ook naar de toekomst toe, en het woord evaluatie is al gevallen, ik kijk naar mevrouw Dingemans, maar die is er niet, dat ik eigenlijk ook wel blij ben met het geleidelijk inzakken vanuit de GR naar de NV. Dat betekent dat dat stapsgewijs gaat en dat wij juist als bestuurders aardig goed de vinger aan de pols kunnen houden in de vervolgstappen. Hier staat, ook vanuit risico en behoedzaamheid, een heel tevreden portefeuillehouder. We hebben met Moerdijk ...

De **voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) U heeft het over perspectief en een integraal beeld en u schetst een heel positieve ontwikkeling, maar heeft u dan ook gekeken in hoeverre dit ten koste gaat van andere gemeenten, van andere logistieke parken, van andere ontwikkelingen en andere industrieterreinen? Wat kost het daar, omdat een bepaalde ontwikkeling naar Moerdijk komt? Komt wat naar Moerdijk komt en waar u zo positief over bent van buiten, of is dat omdat ze nu voor Moerdijk kiezen en niet voor Tilburg of een andere locatie in Brabant?

De **voorzitter**: De gedeputeerde?

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Dat is juist wat we in Brabant heel zorgvuldig doen. Dat betekent dat ik echt met de vier regio's over het perspectief op grootschalige logistiek een heel zorgvuldig overleg voer. Niet met vier afzonderlijke tafels, maar ook aan een gemeenschappelijke tafel en dat maakt dat we juist als het gaat om een visie op de toekomstige ontwikkeling van logistiek in Brabant – en dan praat je over heel diverse ontwikkelingen; logistiek gekoppeld aan de DNA van een bepaalde regio maar ook het perspectief van de zeer grootschalige logistiek rond distributie, dat we in Brabant juist een heel mooi complementair beeld – het is niet voor niets dat de Brabantse regio's zo hoog scoren elk jaar in die hotspotlist. Er is heel veel mooie complementariteit in Brabant, tussen nat en droog. Logistiek gekoppeld aan bijvoorbeeld de maakindustrie of de agro en dat maakt dat er een heel gebalanceerde ontwikkeling plaatsvindt. Als het gaat om LPM kijk ik natuurlijk vooral naar het invloedsgebied West- en Midden-Brabant en dan ziet u, dat is ook op basis van de analyses die we daar hebben gelegd, er door LPM daar het perspectief te creëren, er absoluut geen sprake is van het kannibaliseren van perspectieven, op locaties die nog hun bestemming moeten krijgen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Laten we het woord kannibaal maar niet noemen in deze Statenzaal, maar dat is even een statement. Ik had het geluk dat ik zo'n mooi regionaal overleg heb kunnen bijwonen. Ik had daar ook de indruk dat de gemeentes zelf daar nog niet zo heel ver in waren en dat er toch nog wel een bepaalde mate van onderlinge competentiedrift zit bij de gemeentes. Dat mooie plaatje dat u schetst heb ik nog niet zo scherp, eerlijk gezegd.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Nu citeren we allebei en nogmaals, ik was blij dat u er was, want de RRO's zijn zo u weet openbaar. Dat was vooral een discussie die ging over het perspectief voor MKB-bedrijvigheid in de afzonderlijke gemeentes. Ik vind juist, en nogmaals, daar vind ik Midden-Brabant echt voor te prijzen, dat ze op het terrein van logistiek ook in de complementariteit van Tilburg en Waalwijk, dat men daar visie ontwikkelt en dat men ook op een heel zorgvuldige manier, en dat hebben we dus echt Brabantbreed op tafel, op een zorgvuldige manier zijn profiel kiest, ook kiest voor een schaal van ontwikkeling waarmee inderdaad op verschillende plaatsen de vraag vanuit de markt uitgangspunt kan zijn van ontwikkeling en niet de oude ontwikkelaarsdynamiek van 'we ontwikkelen hectaren en die gaan we vervolgens verkopen'. Wij doen dat in Brabant volgens mij goed, steeds beter en ik heb er ook alle vertrouwen in dat ook als het gaat om de daadwerkelijke uitgifte op LPM, en u weet dat gaat in fases, dat onderwerp van zorgvuldige afstemming blijft in die regio's. Wat dat betreft denk ik dat we toch met die RRO-structuur een goed platform hebben om dat blijvend af te stemmen. Dat is ook rond LPM een nadrukkelijke wens.

Ik had het over het beeld van de risico's, het geleidelijk inzakken vanuit de GR naar de NV. Dat is denk ik van belang. Vanuit de opgaven die er liggen ben ik inderdaad nogal scherp geweest en terughoudend ook waar het gaat om de baat besteden voordat de kosten die nodig zijn, zijn gemaakt dus we hebben een stevige discussie gevoerd over de kaders voor dividendbeleid. Collega Pauli is daar net op ingegaan. Er ligt nu volgens mij een heel mooie oplossing en bovenal is dat een oplossing die ook past in de strategie waarbij people, profit en planet in een mooie balans tot ontwikkeling komen.

De PAS is inderdaad, en dat is natuurlijk wel gewijzigd, langszij gekomen. Dat maakt ook dat we daar de passende beoordeling die we in het verleden hebben gemaakt, moesten vernieuwen. U haalt nog even de themavergadering aan. Ik heb dat ook nog eens bij elkaar laten brengen. Als u echt naar LPM kijkt, dan ziet u dat LPM natuurlijk invloed heeft, maar je ziet dat de invloed van LPM op de verschillende Natura 2000-gebieden overal onder die beroemde 1 mol per hectare blijft. Dat betekent, en nogmaals, voor een aantal gebieden hebben we dat ook kunnen vaststellen, van Campina en rond Oosterwijk, dat LPM daar geen invloed heeft, dus de invloed van LPM op Natura 2000-gebieden is er, maar is beperkt en dat vertaalt zich globaal, maar nogmaals dat is veel techniek, in een investeringsopgave die je hebt vanuit de uitstoot LPM van, ik denk, 50.000 euro wat je moet besteden aan natuurherstel. 50.000 euro.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Op een totaalbudget en dan kijk ik naar collega Van den Hout, wat wij nu rond PAS en Natura 2000 in de benen brengen wat daar ver bovenuit gaat. Dus LPM heeft invloed, maar die invloed op Natura 2000-gebieden is beschermd. Ik denk dat ik daar ook de vragen van de PvdD voor een belangrijk deel mee beantwoord heb. Wij zijn heel goed voorbereid, mevrouw Surminski, op de vragen die we krijgen. Duurzaamheid hebben we beantwoord. Voorzitter, volgens mij heb ik dan de vragen beantwoord.

Tweede termijn

De **voorzitter**: Dat zou mooi zijn, want uw spreektijd is om. Dan gaan wij nu kijken of er behoefte is aan een tweede termijn van de zijde van de Staten, met dank voor de beantwoording. Mevrouw Dirken? Niet. Kijken ook niet. Van Hattem? Ja, ik geef u graag gelegenheid, graag kort en krachtig, tweede termijn. Van Hattem, tweede termijn.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, heel kort. Ik heb nog een niet beantwoorde vraag. Dat was een heel concrete vraag over het niet inzetten van de Shellgronden gelet op de Ladder van Duurzame Verstedelijking van Duurzame Verstedelijking die natuurlijk ook aan de orde moet zijn bij de beoordeling van de Raad van State. Daar had ik nog graag een reactie op van GS.

De **voorzitter**: Ja, dank, mijnheer Van Hattem. De heer Maas? Nee. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik wil de gedeputeerde bedanken voor zijn heldere antwoorden. Iedere keer wordt er weer een tipje van de sluier opgelicht wat betreft de PAS. Fijn dat we nu weten dat het 50.000 euro kost. Ik vind het jammer dat we dit niet eerder wisten. Ik hoop dat we dit binnenkort toch eens allemaal wat beter in beeld krijgen van u. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Brunklaus. Van Overveld? Niet de behoefte. Mevrouw Surminski? Aan u het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een, naar mijn idee toch niet helemaal beantwoorde vraag. Die gaat over de kwaliteit van de banen. Zijn dat ook arbeidsplaatsen met toekomstperspectief of zijn het oproepkrachten? Een aanvullende vraag: wie betaalt de kosten van de PAS? Gaan die uit het budget van de heer Van den Hout of komt die ten laste van de LPM? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Surminski. Mijnheer Heijman? Nee? Dan is de gedeputeerde graag bereid om de beantwoording ter hand te nemen. Aan hem het woord.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, voorzitter, nog drie vragen. Misschien met de laatste beginnend. Als het gaat om de kosten voor de PAS en de herstelmaatregelen die daarvoor nodig zijn, weten we ons in de gelukkige omstandigheid dat de rijksoverheid daarvoor in de benen komt. Dus wij doen dat inderdaad vanuit de budgetten die voor de PAS beschikbaar zijn gesteld in het kader van natuurherstel. De kwaliteit van de arbeidsplaatsen; daar is de heer Pauli ook al op ingegaan. Ik denk juist door de locatie LPM in combinatie met de reeds aanwezige activiteiten, de locatie tussen Antwerpen en Rotterdam, maakt LPM bij uitstek geschikt om inderdaad ook waardetoevoegende activiteiten te doen buiten wat wel eens onzorgvuldig het dozenschuiven wordt genoemd. Juist als het gaat om het groeien naar meer toegevoegde waarde vanuit die logistiek, zien wij LPM daarvoor als een heel belangrijke locatie. Hoe dat precies moet landen, mevrouw Surminski, is voor een deel koffiedik kijken, maar voor een deel, als je kijkt naar de kwalitatieve verkenning van waar ligt perspectief voor logistiek, dan ben ik ervan overtuigd dat dat ook ten eerste een behoorlijke arbeidsintensiteit zal kennen. En natuurlijk, en daar hebben we in de themavergadering ook met elkaar over gesproken, wij kennen vanuit ons beleid een nadrukkelijke koppeling aan arbeidsmarktdoelstellingen. Ik kijk even naar de heer Pauli en naar wat we in Waalwijk doen. We borgen met elkaar dat daar waar we ontwikkelruimte vergunnen voor bedrijvigheid, dat onze arbeidsmarktdoelstellingen zo goed mogelijk meegaan. Daar maken wij heel concrete afspraken over om ervoor te zorgen dat de werkgelegenheid ook ten goede komt aan de mensen die daar een steuntje voor in de rug nodig hebben.

Dan nog naar de heer Van Hattem. Als het gaat om de Ladder van Duurzame Verstedelijking, dan zijn er twee vragen. De eerste is: is er behoefte? En de tweede is: zijn er de bestaande locaties en zijn die geschikt? Bij de laddertoets is er sprake van een forse behoefte als het gaat om grootschalige logistiek die uitgaat boven wat we op dit moment beschikbaar hebben. Dus er ligt, en dat verpakken we ook in de regionale afspraken rond bedrijvenlocaties, voor logistiek echt een opgave om toe te voegen. En als het gaat om geschiktheid, dan heeft u inderdaad te maken met het feit dat veiligheid een randvoorwaarde is om te kunnen opereren op die locatie en dat maakt de bestaande locaties op het industrie- en haventerrein niet geschikt voor de grootschalige logistiek die wij nu op LPM situeren. Dat is volgens mij ook afdoende in het voortraject hardgemaakt en dat maakt dat wij ook vertrouwen hebben in de toets aan de Ladder van Duurzame Verstedelijking, waarvoor wij de botsproef genomen hebben.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Het wordt op die alternatieven geschoven van 'het kan niet vanwege de locatie die nog voor industrie geschikt moet zijn'. In het stuk staat dat de industriële behoefte afneemt. Dat op de eerste plaats. En wat het veiligheidsaspect betreft, er wordt op geen enkele wijze gekeken welke maatregelen er genomen kunnen worden om die veiligheidsvoorzieningen wel in te kunnen vullen, waardoor die locatie misschien wel in beeld komt. Dan hebben we het wel over zeer grote oppervlaktes van zeker 110 ha. Daarvan zal in ieder geval een gedeelte voor de logistiek bestemd worden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter, ik ga weer verder, ik hoor geen vragen, dus ik geef aan wat de beoordeling in het kader van de Ladder van Duurzame Verstedelijking heeft opgeleverd. Ik zie ook een dynamiek in de logistiek, waarbij de vraag naar meters ook substantieel in schaal toeneemt en dat maakt de inpasbaarheid op het bestaande havenindustrieterrein alleen maar onaannemelijker. Belangrijker vind ik dat wij op dit moment op het haven- en industrieterrein gewoon kavels uitgeven. Er is sprake van een transformatie op het bestaande terrein en dat gaat hand in hand, mijnheer Van Hattem. U toetst aan de ladder, en nogmaals, we zitten geen van beiden in de Raad van State, maar we hebben zorgvuldig de botsproef gedaan en die maakt dat die twee vragen van belang zijn: is er behoefte aan extra locaties en zijn bestaande locaties geschikt, omdat wij die toets heel zorgvuldig gedaan hebben en tot dit oordeel komen? Eigenlijk maakt de actualisatie het alleen nog maar aannemelijker dat we de botsproef halen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Cruciaal punt blijft toch waarom de alternatieven voor veiligheidsmaatregelen om het op die locaties eventueel wel mogelijk te maken, niet benoemd zijn in de onderzoeken en de stukken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter, een herhaling van zetten. Dat heeft natuurlijk met die voorliggende stap te maken, want op het moment dat je die bestaande locaties op een andere manier kunt inzetten, waarom zou je dan de Brabantse belastingbetaler op kosten jagen om een forse aanpassing te doen op bestaande locaties om logistiek in te passen? De redenering, en dat is de zorgvuldigheid van de Ladder van Duurzame Verstedelijking, die maakt dat de bestaande locaties zowel vanuit

veiligheidsoverwegingen, maar ook vanuit puur economische overwegingen, geen reëel verhaal is en ook niet hoeft te zijn, omdat we de dynamiek op de bestaande locatie zien en voluit nodig hebben om de transities waar de heer Pauli het over had op die locatie ook in te vullen. Zo ga je ook geen kostbare natte meters inzetten voor droge logistiek. Op die manier ben je waarde aan het verliezen in plaats van waarde aan het creëren en dat is volgens mij niet de bedoeling van de ontwikkeling in Moerdijk.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde is klaar met zijn beantwoording en daarmee komen we dan aan het einde van de behandeling van dit voorstel. Ik sluit nu de beraadslagingen en, zoals u weet, gaan we aan het einde, en dat zal na het volgende voorstel zijn, het eerste blok stemmingen doen in deze vergadering.

45/16 Procedure wensen en bedenkingen instellen Leisure Ontwikkelfonds Brabant

De **voorzitter**: Eerst nu nog de behandeling van het voorstel inzake de wensen en bedenkingen met betrekking tot het Leisure Ontwikkelfonds. Als eerste heeft de VVD het woord. Mijnheer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, sorry, mijnheer de voorzitter. Ik moest mijn pasje hebben en daar zat volgens mij een Pokémon voor, want die worden veel gezocht en gevonden in deze zaal, heb ik begrepen. Ik zal beginnen met mijn betoog en ik doe dat als volgt.

‘Op weg naar Brabant wordt de wereld warmer
Inniger leven doet zich aan mij voor
En nergens komen de gewone dingen
Zo openhartig voor zich zelve uit
En nergens ligt een glimlach zo gereed
Als waar de wereld land van Brabant heet.’

Voorzitter, dit zijn enkele strofen uit Sonnet van Brabant van dichteres Harriët Laurey, geboren in Eindhoven in 1924 en twaalf jaar geleden overleden in Lage Mierde. Een echte Brabantse. Op weg naar Brabant wordt de wereld warmer, schreef zij. Toen ik dit gedicht onlangs weer las, bedacht ik me: Brabant heeft zo enorm veel te bieden aan iedereen die voor langere of korte tijd verblijft in onze provincie. In de vorige vergadering spraken we over cultuur en toen moest ik denken aan de zo succesvolle themajaren over Van Gogh en Jheronimus Bosch en ook aan de Dancecultuur die zo’n enorme vlucht heeft genomen en wat, volgens onze fractie en de SP, een mooi thema zou kunnen zijn voor een komend jaar. Verder denkend kom ik ook aan natuurbeleving en dan zijn er volop mogelijkheden. Of toen ik onlangs in Strijbeek was of in Bavel, in de gemeente Alphen-Chaam, toen was ik op bezoek bij bedrijven die zich hebben aangesloten bij de beweging Citta Slow en ik zag hoe we in Brabant goed zijn in het leggen van verbindingen. Daar, tussen bedrijven onderling, maar ook in de bedrijven zelf. Wijnboeren, bloemenkwekers die allemaal een mogelijkheid hebben gevonden om de echtheid van Brabant en van hun producten te verwaarden door in hun bedrijf ook bezoekers een beleving te bieden. Die verbinding is nu juist wat zo mooi is aan de opzet van het Leisure Ontwikkelfonds. Het fonds wordt onder meer gevoed door een opslagpercentage op leningen die we als Provincie verstrekken aan bedrijven die willen investeren in de Brabantse vrijetijdssector. Dat investeren levert direct al winst op, in de vorm van de bouw van bungalowparken bijvoorbeeld, want dan kunnen bouwbedrijven aan het werk en wanneer die parken gereed zijn biedt dit ook werk aan verschillende mensen. Dat deze leningen, anders dan reguliere subsidies, gewoon weer worden terugbetaald en met een behoorlijke rente ook, is alweer winst voor de Brabanders die anders dit geld zouden zien verdwijnen in de Haagse schatkist. De bijdrage aan het

Leisure Ontwikkelfonds zorgt ervoor dat dit geld, dat door de regio en de provincie wordt aangevuld, kan worden ingezet om initiatieven vlot te trekken die op hun beurt bijdragen aan de vrijetijdseconomie in Brabant. Want hoewel de bedrijven die in eerste instantie middels een opslag op de rente geld inleggen uit Midden-Brabant komen, staat het fonds open voor initiatieven in heel onze provincie. En, indien bedrijven, net zoals De Efteling en de Beekse Bergen, uit andere delen van de provincie, eveneens een lening wensen van de provincie en bovenop de rente, samen met hun regio, een bijdrage willen leveren aan het Leisure Ontwikkelfonds, dan is dat ook een mogelijkheid. Zo hebben wij dat althans begrepen uit eerdere discussies met GS. Daar nog steeds geluiden te horen zijn dat het Leisure Ontwikkelfonds slechts actief zou zijn in een regio, is het goed indien de gedeputeerde dit nog eens zou kunnen bevestigen. Een ander punt dat nog niet voor iedereen duidelijk lijkt te zijn, is hoe de governance wordt ingericht en aangezien dit expliciet wordt genoemd in het voorstel is het goed indien de gedeputeerde ook, wellicht nogmaals, kan uitleggen hoe hij en de overige vennoten de governance denken in te richten en wie belast wordt met het beheer van het fonds. Voorzitter, de VVD was al enthousiast toen we in januari van dit jaar instemden met de voorbereiding van dit fonds. Het sluit perfect aan bij de ambitie uit het bestuursakkoord. Het zorgt echt voor beweging in Brabant.

De **voorzitter**: U moet nu echt afronden.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja. Ik rond inderdaad af. We helpen mee aan de ontwikkeling van een sector met zeer veel potentie, waarin velen een mooie baan kunnen vinden, ook mensen die een lagere of zelfs geen opleiding hebben genoten. Wat de VVD betreft kunnen we hierop net zo trots zijn als een Fries en met een knipoog naar Harriët Laurey's Sonnet voor Brabant: Op weg naar Brabant wordt de wereld warmer ... want daar brandt nog licht. Ik dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets. De fractie van het CDA, Deryckere nu.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Al sinds mijn aantreden in deze Staten maak ik mij sterk voor de Brabantse vrijetijdseconomie. De sector zorgt voor meer dan 100.000 banen op alle niveaus, zet Brabant stevig op de kaart en bezorgt ons miljoenen mensen van binnen en buitenland. Het doet het CDA dan ook deugd dat ook het provinciebestuur de kans voor Brabant voor deze sector ziet. De eerste stap op weg naar versterking van het leisure in Brabant zijn gezet. Wat het CDA betreft moeten echter de nodige extra stappen worden gezet. Om in Eftelingtaal te spreken, de zevenmijslaarzen moeten worden aangetrokken. Want laten we eerlijk zijn, dit fonds gaat de vrijetijdssector in Brabant niet veranderen. Zo is er de nodige onduidelijkheid over de multiplier die het fonds teweeg gaat brengen. Gedeputeerde, valt die nu mee of juist tegen? Daarnaast zit er slechts een schamele 5 miljoen euro in het fonds. Je bouwt er nog net een nieuw sprookje in de Efteling, Pinoccio, voor. Het CDA hoopt toch op echt iets meer dan een extra sprookje voor Brabant. Kortom, het fonds moet groter. Dat kan op twee manieren. Het aanhaken van extra investeringspartners en/of het verlenen van extra grote leningen met een renteopslag aan leisureondernemingen. Om met het eerste te beginnen. Enkel de regio Midden Brabant doet op dit moment mee in het fonds. Voorzitter, kan de gedeputeerde ons toezeggen dat hij na het reces ook kan melden dat West-Brabant, Noordoost-Brabant en Zuidoost-Brabant zijn aangehaakt? De provincie Gelderland bijvoorbeeld, die vorige week een pakket van maar liefst 40 miljoen euro presenteerde, werkt ook nadrukkelijk samen met het Rijk, Europa en partners als het RECRON en Horeca Nederland, als mede-investeerders in hun fonds. De tweede manier om het fonds groter te maken is, zoals gezegd, het verlenen van extra leningen, met renteopslag, speciaal bestemd voor het fonds, zoals wij ook bij de Efteling en Beekse Bergen hebben gedaan. Het stelt het CDA teleur dat vele maanden na het vaststellen van die lening aan de Beekse Bergen en de Efteling nog steeds geen extra partners zijn gevonden. Hoe komt dit

volgens de gedeputeerde? Kunnen we in de toekomst toch nog nieuwe investeringen verwachten? Voorzitter, ik rond af. Het CDA is, zoals gezegd, blij met de stap om dit fonds in te richten. Wij hopen en verwachten echter meer. We horen bijvoorbeeld vaak de roep vanuit ondernemers in de vrijetijdssector om meer aandacht vanuit de BOM voor de sector. Tijdens de themavergadering gaf u al aan dat ook de BOM openstaat voor investeringen in de leisure. Kunt u dit nogmaals bevestigen? En ten slotte, het CDA steunt de gedeputeerde volop in zijn ambities voor de vrijetijdssector. Hulde daarvoor. Sterker nog, van ons mag er zelfs een tandje bij. Het CDA zal in ieder geval volmondig voor dit Leisure-investeringsfonds stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Bedankt, mijnheer Deryckere. De fractie van de SP, de heer Van Meel.

De heer **Van Meel** (SP): Ja, voorzitter. Dank u wel. De gedeputeerde heeft in de voorafgaande themavergadering onze vragen al naar tevredenheid beantwoord. Wij zijn dan ook voornemens om dit voorstel te steunen. Ik wil de gedeputeerde wel met nadruk vragen om het fonds ook toegankelijk te maken voor de 'k' in het MKB. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Meel. Mevrouw Kardol van de PVV krijgt nu het woord.

Motie 7 Evaluatie Leisure Ontwikkelfonds

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 juli 2016, behandelend
Statenvoorstel 45/16: Procedure wensen en bedenkingen instellen Leisure Ontwikkelfonds Brabant,
Constaterende dat:

- Het Statenvoorstel uitgaat van een evaluatie van het Leisure Ontwikkelfonds (LOF) na een periode van vier jaar;

Overwegende dat:

- Het onwenselijk is dat over vier jaar een nieuw college opgescheept wordt met een eerste evaluatiemoment van het LOF en de implicaties die daaruit kunnen voortvloeien;
- Het wenselijk is om ook al na twee jaar te weten hoe het LOF presteert en of er zicht is op het behalen van de geformuleerde doelstellingen;
- Een evaluatie na twee jaar een latere evaluatie na vier jaar niet in de weg staat;

Dragen GS op:

- Twee jaar na het instellen van het LOF een evaluatie te houden om de resultaten van het fonds vast te stellen en te bezien of aan de doelstellingen kan worden voldaan;

en gaan over tot de orde van de dag,

PVV: Joyce Kardol"

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter, Midpoint is met het idee gekomen voor het opzetten van een Leisurefonds. Omdat gedeputeerde Pauli bekend staat om zijn handgeld wordt de provincie gevraagd om het fonds financieel mede mogelijk te maken. De gedeputeerde was uiteraard maximaal bereid en dit college zet in op een bijdrage van 5 miljoen euro van ons gemeenschapsgeld, meer dan twee keer zoveel als de andere partijen tezamen bijdragen en maar liefst met een looptijd tot zeventien jaar. Voorzitter, waarom wordt hier een Leisurefonds opgetuigd, terwijl dit college zelf aangeeft dat er nog geen projecten zijn en dat het zelfs een 'stevige inspanning' zal vereisen om überhaupt potentiële aanvragen voor het fonds te genereren? Er zijn zoveel andere regelingen die niet alleen gelden voor bewezen competitieve bedrijven. Het is toch bezopen dat er een fonds wordt opgezet, terwijl er geconstateerd wordt dat er vanuit de markt blijkbaar geen enkele vraag naar is en er zelfs moeite moet worden gedaan om projecten aan te trekken voor het fonds? Hoe rijmt dit met het uitgangspunt 'eerst beleid en dan geld'? De gedeputeerde heeft hier uiteraard iets op gevonden en hij stelt een externe fondsmanager aan die de

aanvragen voor projecten moet gaan genereren door zelf actief 'gerichte calls' te doen. Gaan we nou werkelijk een callcenter inhuren? De multiplier die geprojecteerd wordt is, zoals in het Statenvoorstel staat, vrij matig en de voeding van het fonds is blijkbaar nog onvolledig. Verbazingwekkend, want waarom wordt er een fonds ingesteld waarvan wordt geconstateerd dat de voeding onvolledig is? Als het LOF zo'n briljant idee is en zoveel bijdraagt, waarom is de gedeputeerde dan nog steeds in gesprek met West-Brabant, agro-foodcapital en de metropoolregio Eindhoven? Dat brengt de PVV op de vraag: de gedeputeerde heeft aangegeven dat er de komende maand, oftewel voor eind juli, meer duidelijkheid komt over het resultaat van de overleggen. Waarom moet dit Statenvoorstel dan per se vandaag behandeld worden en wordt het resultaat van deze overleggen niet afgewacht? En wat zegt het over de slagkracht van het fonds wanneer de overleggen op niets uitlopen en deze partijen niet financieel bijdragen? Verder lees ik dat er een risico is op hoge overheadkosten, 6% maar liefst, en dat het lastig is om concrete inhoudelijke doelstellingen te formuleren. Waarom worden deze doelstellingen pas over twee jaar geformuleerd? Dat is wel erg gemakkelijk en de evaluatie wordt gemakkelijk doorgeschoven naar de volgende bestuursperiode. Voorzitter, de PVV dient een motie in om de evaluatie na twee jaar uit te voeren, zodat er in ieder geval in deze bestuursperiode nog bijgesteld kan worden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Kardol voor haar bijdrage en zie de motie graag hier snel tegemoet. Ik geef het woord aan de fractie van D66, mevrouw Dingemans. Ik wil tevens vragen of er nog andere fracties zijn die op dit onderwerp moties zouden willen indienen en ik roep op om die snel alvast even in te dienen. Mevrouw Dingemans heeft nu het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 is groot voorstander van het investeren in de Brabantse economie. Zeker als dit leidt tot structurele groei van de werkgelegenheid. De vrijetijdseconomie biedt wat dat betreft veel kansen in Brabant, als meer bezoekers langer blijven en meer gaan besteden. Begin dit jaar hebben we dan ook ingestemd met de voorbereidingen van het Leisure Ontwikkelfonds en bij een positief besluit vandaag kan het fonds dit najaar van start. Dat is nog eens vaart maken. Zo zien we het bij D66 graag. Wij hebben wel goed begrepen van de gedeputeerde dat het Leisure Ontwikkelfonds Brabantbreed zal worden ingezet en dat er om die reden op dit moment al met vier regio's gesproken wordt. Tijdens de themavergadering heeft de gedeputeerde toegezegd, ook aan het CDA, dat er een terugkoppeling zal komen vanuit die vier regio's en dat de resultaten aan ons bekend worden gemaakt. Daarnaast heeft de gedeputeerde toegezegd dat hij Provinciale Staten jaarlijks zal informeren over de voortgang van het fonds. Kortom, wat ons betreft komt het met de informatievoorziening aan de Staten wel goed. Uit de stukken hebben we begrepen dat het Leisure Ontwikkelfonds wordt opgebouwd in twee fasen. Fase 1 biedt twee grote sleutelspelers in de vrijetijdseconomie in Brabant de gelegenheid om via leningen hun accommodaties flink uit te breiden om daarmee meer toeristen naar Brabant te krijgen en die langer te laten blijven. Daarmee creëren we alvast – al ware het maar tijdelijke – banen in de bouw. De renteopslag die deze partijen betalen voor hun lening vormt samen met de inleg van andere belanghebbenden de inleg van het Leisure Ontwikkelfonds. In fase 2 worden vanuit het fonds initiatieven voorgefinancierd. Die initiatieven moeten dan leiden tot structurele werkgelegenheid. D66 is benieuwd of dat ook daadwerkelijk gaat gebeuren en ziet de evaluatie dan ook graag tegemoet. Tijdens de themavergadering hebben we aan de gedeputeerde gevraagd wat voor soort initiatieven er in aanmerking komen voor financiering vanuit het Leisure Ontwikkelfonds. De gedeputeerde noemde als voorbeelden attracties, festivals en gaming events, maar de bouw van accommodaties wordt met geld uit het fonds niet specifiek uitgesloten. Vanwege de betrokkenheid van de provincie bij het fonds ontstaat dan het risico van staatssteun met als gevolg oneerlijke concurrentie in de vrijetijdsector.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

Mevrouw **Dingemans** (D66): Is de gedeputeerde het daarom met D66 eens dat de initiatieven die betrekking hebben op de bouw van accommodaties in fase 2 expliciet moeten worden uitgesloten voor financiering vanuit het fonds? Verder geldt wat D66 betreft: vooruit met het LOF! Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans. De heer De Kort van de PvdA heeft nu het woord.

De heer **De Kort (PvdA)**: Voorzitter, de PvdA is groot voorstander van de investeringen in de vrijetijdseconomie die dit college doet. Wij zijn dan ook heel positief over dit voorstel dat voorligt. Waar wij bedenkingen bij hebben is de manier waarop het fonds nu de financiering verstrekt. Wij zien namelijk in het stuk staan 'projecten in de groeifase die bewezen en competitief zijn'. Nu vinden wij het heel belangrijk dat we voorzichtig zijn met overheidsmiddelen, maar tegelijkertijd willen we oppassen dat we niet dusdanig hoge eisen stellen dat er uiteindelijk heel weinig van de grond komt. We snappen deze voorzichtigheid en hopen dat het in de praktijk mee blijkt te vallen en dat veel partijen hier gebruik van kunnen maken. Mocht dat nu niet zo zijn, dan hopen wij dat we kunnen bekijken, kunnen evalueren of er misschien toch nog iets meer risico genomen mag worden door de provincie. Wij zouden daar als partij in ieder geval niet op tegen zijn. Dus akkoord zoals het er nu uitziet, maar even goed kijken of dit de gewenste resultaten heeft, of voldoende partijen er gebruik van kunnen maken of dat er in de praktijk te veel mooie initiatieven niet doorheen kunnen komen. Als dat zo is, dan zijn wij bereid te kijken naar eventuele aanpassingen van het fonds. Uiteindelijk is de vrijetijdseconomie een van de mooiste branches voor Brabant. De heer Koevoets had ook een prachtig verhaal over het mooie Brabantse land en alle mooie dingen die we hier te bieden hebben. Wij kijken vooral naar de werkgelegenheidseffecten. Daar refereerden de heer Koevoets en een aantal anderen inmiddels ook aan. Lager opgeleide, middelbaar opgeleide Brabanders die hier aan de slag kunnen, eventueel bouwpartners, afhankelijk van wat wel en niet mag ook rondom accommodaties natuurlijk. Dus wij zijn zeer positief. We hopen dat het voorstel ook gaat leiden tot een Leisure Ontwikkelfonds waar veel partijen in Brabant gebruik van kunnen maken. Ik snap de opmerkingen van mevrouw Kardol dat zij zich afvraagt waarom dit gebeurt, als er geen vraag is. Ik denk dat er wel vraag is. We horen continu dat er tekorten zijn aan financiering voor het MKB. Wij vertrouwen er dus op dat die partijen er wel degelijk zijn. Ze moeten alleen weten van dit plan en wij zijn daarom ook zeer benieuwd hoe de gedeputeerde de communicatie rondom de plannen gaat oppakken. Als dat gebeurt, hebben wij er alle vertrouwen in dat dit fonds een grote meerwaarde gaat bieden en veel banen in Brabant gaat creëren. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. Dan nu de heer Uijlenhoet van de fractie van GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : Voorzitter. GroenLinks heeft in januari van dit jaar tegen de voorbereiding van het LOF in zijn huidige vorm gestemd. Niet dat wij principieel tegen een vrijetijdsontwikkelfonds zijn, maar we waren tegen, omdat wij vonden en vinden dat de balans te veel doorslaat naar de grote vrijetijdsondernemingen in Brabant en dat er wat ons betreft te weinig ruimte is voor de kleinere ondernemingen en hun innovatieve ideeën. Een fonds van een kleine 9 miljoen euro na tien jaar, waarmee innovaties moeten worden gefinancierd, valt een beetje in het niet bij de pilot leningen van vooralsnog 56,5 miljoen euro die voornamelijk zijn bedoeld voor de bouw van vakantiehuizen. Bovendien kiest GroenLinks voor een zorgvuldige omgang met de natuur. Kleinschaligheid hoort daar wat ons betreft bij niet primair de bouw van vakantieparken. Ook recent doet de Efteling een vergunningsaanvraag voor een nieuw vakantiepark Loonse Land. Hoe mooi het park ook mag zijn, de schaalvergroting gaat door. Wij vragen ons af of dit aan de Brabanders is uit te leggen. Nu ligt de vraag voor of PS kunnen instemmen met het onderbrengen van het LOF in een op te richten stichting die beheerd

wordt door Midpoint, Libéma Efteling en de provincie in een commanditaire vennootschap. Voorzitter, natuurlijk kennen en erkennen wij het principe van wie betaalt bepaalt, dus dat degenen die het fonds vormen ook de beheersrol vervullen. Maar ook in het voorliggende voorstel kunnen we ons niet aan de indruk onttrekken dat Libéma en de Efteling, de grote spelers in Brabant, een relatief grote positie innemen, zeker in verhouding tot de bijdrage die de provincie aan het fonds levert en de steun die zij levert aan Libéma en de Efteling door middel van een forse lening. Voorzitter, dat brengt GroenLinks tot de vraag in hoeverre het mogelijk is de provinciale stem in de CV te vergroten door die bijvoorbeeld zwaarder te laten wegen of eventueel zelfs een soort vetostem in te laten bouwen. In hoeverre is er over nagedacht om MKB-ondernemingen te betrekken in de vorm van een klankbordgroep voor investeringen en hen, zoals ook door het CDA aangekaart, deel te laten nemen aan het fonds en ook als fondsbeheerder te betrekken? Zijn GS bereid om over dergelijke voorstellen met de huidige partners in gesprek te gaan?

Voorzitter, ten slotte, gisteren vergezelde ik, samen met collega Burger Dirven, onze commissaris bij zijn werkbezoek hier in Den Bosch. In pand 1931 van de Brabanthallen sprak Libéma-directeur Lips over gastvrijheid. Dat is de kern van zijn onderneming, zo zei hij. De rode loper legt hij uit voor iedereen en die rode loper, zo zei hij, komt uit zijn hart. Dat is een mooi statement en als deze overtuiging een vertaling krijgt in de governance van het fonds, zoals in onze vragen vertaald, kunnen wij steun geven aan het voorstel, maar anders wordt het moeilijk. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet. Mag ik stilte in de zaal en aandacht voor het betoog van de volgende spreker? Dat is de heer Van der Wel. Mevrouw Surminski, excuses.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Ja, de giftige bijdragen komen van mij vandaag. Voorzitter, het doel van de LOF Brabant is om ondernemers te ondersteunen bij het ontwikkelen van commerciële activiteiten in de leisuresector. Het idee is dat met een keuze voor de juiste projecten, de hele sector hiervan kan profiteren. Dat is dan ook de reden dat private partijen als Efteling en Libéma er wel in willen investeren. Dat is prima, maar dat is geen taak voor de overheid. Met een goed businessplan moet het immers mogelijk zijn financiering in de markt te realiseren. Geld lenen was nog nooit zo goedkoop als nu. Een wankale businesscase verdient geen belastinggeld. De overheid is geen bank. Het is wel de taak van de overheid om die beslissingen te nemen die mensen niet zelf nemen of die dingen te doen die burgers niet zelf kunnen doen en die, en daar ligt de crux, wel in het algemeen belang zijn. Wat is het algemeen belang in dezen? Dat is niet het geven van douceurtjes ten faveure van de winst van commerciële ondernemingen, althans, niet in onze samenleving, maar het is wel het in goede banen leiden van de gevolgen van dergelijke ontwikkelingen. Want je zal er maar wonen, in Waalwijk, en om de haverklap in de file staan als je gewoon naar huis wilt, of naar je werk of met je kind naar de dokter moet. Je zal er maar wonen in het centrum van Amsterdam, Kinderdijk, Giethoorn, op de Cauberg of bij een voetbalstadion. Zelfs in een dorp als Ossendrecht wordt er geklaagd als op zondagochtend alle parkeerplaatsen bij het lokale verzorgingshuis tot in de verre omtrek bezet zijn door Belgen die een georganiseerde fietstocht over de Brabantse Wal willen maken. Wie bij oma op de koffie wil, heeft er niets aan dat de lokale horeca meer omzet maakt. Dus: laat het LOF helemaal over aan de sector, die jongens zijn heus zakelijk genoeg om het te regelen. Onze taak is dan om de voorgenomen plannen onafhankelijk en kritisch te beoordelen op aspecten als veiligheid, ruimtelijke inpasbaarheid, gevolgen voor infrastructuur, overlast, milieuaspecten, stikstofuitstoot en mogelijke nadelige gevolgen voor de natuur en wat dies meer zij, want daar is belastinggeld wel voor bedoeld. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski voor haar bijdrage. De heer Heijman, Lokaal Brabant ziet af. Dan kan de gedeputeerde in mijn ogen meteen het woord nemen inclusief een oordeel over motie 7.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Dank u wel. Dank voor uw inbreng in de eerste termijn aan alle fracties in deze Staten. Ik weet dat de verleiding zeer groot is om over het brede terrein van de vrijetijdseconomie te praten. Ik probeer mijn beantwoording toch vooral te baseren op waar het in dit Statenvoorstel over gaat en dat is wensen en bedenkingen uitspreken ten aanzien van het fonds zelf. U heeft namelijk al eerder gesproken over de leningen. U heeft al uitgebreid in de themabijeenkomst gesproken over het uitvoeringsprogramma. Hier gaat het over de wensen en bedenkingen ten aanzien van het fonds, punt. Voorzitter, ja, ik herhaal het nogmaals. Ik geloof dat het inmiddels voor de vijfde keer is, maar ik kan het niet genoeg roepen. Dit is een Brabant-brede aanpak. Ik heb gisteren nog met de beoogd voorzitter, de heer Peter Noordanus gesproken, die inmiddels zijn gesprekken met de regio heeft, zoals ik het ook eerder heb gehad en ik denk dat wij er uit gaan komen. Dat bevestigt niet alleen dat we Brabant-breed projecten gaan toewijzen, dat zullen wij vanaf het begin doen, maar ook dat er funding komt vanuit de regio's. Daar hebben we alle hoop op en ik zal u uiteraard over de voortgang daarin rapporteren. Wij zetten ons geld, 5 miljoen, ook niet onmiddellijk in. Nee, we zetten de verdubbelaar in wat betekent dat naarmate de regio's mee gaan doen, er meer leningen verstrekt zullen worden, met een opslag van een half percentage, wij naar rato iedere keer dat bedrag zullen aanvullen tot een gemaximeerd bedrag de komende jaren van 5 miljoen euro. Daarom is het enorm van belang dat we die governance goed regelen. Dat gaan we doen en daarmee hebben we gelukkig heel veel en goede ervaringen opgedaan, zo zelfs dat Brussel die methodiek wil gaan toepassen in andere regio's met onze governance zoals we die hebben bij de Europese fondsen. Dat betekent scheiden van enerzijds de stuurgroep waar het gaat om de kaders en het beleid. Die stuurgroep staat straks onder leiding van de heer Noordanus. We gaan de governance, dus het beoordelen van de projecten en het toewijzen van die gelden overlaten aan een onafhankelijke entiteit. We zijn op dit moment in gesprek met of Stimulus, of Curendus, die gespecialiseerd is een kleine MKB-ondernemingen of de Kredietunie die hetzelfde doen. Dat doen we om de slagkracht te vergroten, om die gelden vooral bij de kleinere MKB-onderneming te laten vallen, maar vooral voor de onafhankelijkheid te zorgen. Derhalve zouden we ook de provinciale zeggenschap in het geheel niet kunnen vergroten, want juist dan komen we in de problemen op het gebied van gescheiden petten en staatssteun. Bescheiden kaders, beleid en uiteindelijk het toekennen van die gelden. Voorzitter, die multiplier is aanwezig. Ik heb zojuist al verteld over het bedrag van 5 miljoen euro. Dat uitbouwen, ik weet mijnheer Deryckere dat u zeer actief bent op het gebied van vrijetijdseconomie en dat waardeer ik zeer, maar ik moet u helaas toch vertellen dat we met dit beleid inmiddels al, zowel in dit college als in het vorige college, vijf jaar zeer actief bezig zijn en dat het met name de provincie Noord-Brabant was die juist het initiatief heeft genomen, samen met de minister, om te komen tot een goede landelijke afstemming ten aanzien van werkwijze en beleid en datzelfde geldt ook voor Europese programma's. We zijn natuurlijk ongelooflijk blij dat Gelderland dat nu ook doet, zij het weliswaar met grotere bedragen, maar ja, we hebben in Brabant de luxe en tegelijkertijd de last van heel veel topsectoren, wat ons ook heel mooie resultaten oplevert, dus we moeten het geld verdelen. Maar, u heeft het zelf al gezegd, er zijn gelukkig nog heel veel andere regelingen over. We hebben nog startersregelingen, midregelingen, Europese fondsen, INTERREG-regelingen, de BOM kan nog participeren door middel van achtergesteld en dat gaat uiteraard ook allemaal in die vrijetijdseconomie met het MKB bedrijfsleven landen. Over de belangstelling maak ik me helemaal geen zorgen. Alles wat we wegzetten aan revolverende gelden en fondsen is vaak bij de eerste call, dat wil zeggen op het moment dat wij bekendmaken dat er een regeling is – niet te vergelijken met een call center – of bij een regeling die we samen doen met het ministerie van Economische Zaken soms al binnen een dag drie, vier keer overtekend. Dus er is ongelooflijk veel belangstelling voor, maar het gaat er natuurlijk wel om – en dat vind je ook terug in het risico dat we aan willen gaan en in hoeverre we revolverend moeten zijn – dat we alleen maar de allerbeste plannen honoreren. Dan kijken we naar de kwaliteit van de businessplannen, de kwaliteit van de governance, de terugverdientijd en vooral welke multiplier erin zit, want we hopen dat datgene wat in het bedrijf zit

overslaat op andere bedrijven, want dan gaat het veel sneller. Daarom besluiten we vandaag om zo snel mogelijk die call open te kunnen zetten. Dat zal in het begin minimaal zijn, dat heb ik u ook in de themabijeenkomst gezegd. In het begin hebben we slechts geld dat komt van Midden-Brabant, dat komt van twee bedrijven, dat komt van de provincie, de verdubbelaar, dus heeft het geen zin om over twee jaar al zeer uitgebreid te gaan evalueren, maar ik heb alle bereidheid en mevrouw Dingemans heeft dat nog een keer bevestigd in haar betoog, om u jaarlijks, dus nog niet eens tweejaarlijks, te informeren over de voortgang. Ten aanzien van de staatssteuntoets, die zullen we standaard toepassen. Dat doen we overigens bij iedere subsidie, bij iedere deelneming, bij iedere fondsuitkering die we verstrekken. Dan zou bij accommodaties wel eens wat lastiger kunnen worden. Ik zou me voor kunnen stellen, daar waar er een heel zware maatschappelijke component in zit en er sprake is van een level playing field, dat voor iedereen de voorwaarde geldt dat het zou kunnen, maar in de praktijk zal het gewoon betekenen, en dat zal het eerste jaar het geval zijn, dat wij vooral in projecten, in inhoud, zullen investeren, zullen voorfinancieren en niet in vastgoed. Voorzitter, bewezen en competitief dat is van belang om het risico te minimaliseren. Natuurlijk op het moment dat er een kans voorbijkomt en het ongelooflijk stom zou zijn als we die niet zouden benutten, dan is er ook de mogelijkheid op het gebied van innovatie, maar we zullen dan natuurlijk eerst kijken, vooral omdat we op het gebied van innovatie ook alternatieven hebben, of we dat project dan niet kunnen doorgeleiden naar de andere mogelijkheden die we hebben.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks) : Ja, voorzitter, met het oog op die innovaties. Is het dan niet een interessant idee om te kijken of je inderdaad MKB-ondernemers die met allerlei innovatieve ideeën bezig zijn, die misschien nog niet helemaal uitontwikkeld zijn, om die dan als een soort klankbord te gebruiken in je governancestructuur en om zeg maar de lijntjes kort te houden? En om dus inderdaad een sneller effect te kunnen resulteren en ook te kijken of innovatie ook echt kansen biedt voor een vervolg.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ja, maar de kracht zit hem juist in die CV, het commitment dat die partijen hebben doordat ze er geld in hebben gestopt. Dat betekent ook dat ze daarmee het risico lopen dat met het maximale bedrag dat zij erin hebben gestopt ze ook mee kunnen praten over de beleidslijnen. De kracht van Brabant zit hem in het feit dat wij de ondernemers bij waar het gaat om economie erbij betrekken. Dat doen we door middel van de SER, de BS2, MKB Brabant, maar ook met de entiteiten die actief zijn op de vrijetijdseconomie, zoals TOP. Daarmee hebben wij uitstekend overleg en dat is juist wat Visit Brabant als organisatie moet gaan borgen. Die gaat aan de slag met de communicatie; Visit Brabant kennende kan er bijna geen dag voorbijgaan of je leest heel veel berichten over Visit Brabant, hoop ik. Die gaat met de communicatie aan de slag. Ik heb in die themavergadering al verteld dat duizenden Brabantse ondernemingen die actief zijn op het gebied van de vrijetijdseconomie geabonneerd zijn op Visit Brabant social media, dus ik heb, voorzitter, absoluut de overtuiging dat de communicatie goed geregeld zal worden. Tot zover, voorzitter, en wat het college betreft snel aan de slag.

De **voorzitter**: En uw oordeel over de motie?

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): De motie, voorzitter, heb ik toegelicht. Ik wil hem ontraden. Het heeft geen zin om na twee jaar een zeer uitgebreide evaluatie te doen, want voordat we die eerste twee projecten gekozen hebben en bovendien een zinnige evaluatie kunnen voeren, zijn we al verder. Het college heeft nogmaals aangeboden en bevestigd in de themabijeenkomst en hier ook nog eens een keer

door mevrouw Dingemans, dat we u frequent jaarlijks op de hoogte zullen houden van de voortgang. Uiteraard is het dan aan u om de discussie met ons aan te gaan. Derhalve wordt deze motie ontraden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

Tweede termijn

De **voorzitter**: Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. De fractie van de VVD? Niet het geval. CDA, mijnheer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, voorzitter. Ik ga het kort houden. Ik heb eigenlijk slechts een aantal punten die nog overblijven. Ik heb namelijk niet echt een antwoord gekregen van de gedeputeerde op mijn vraag hoe het komt dat wij hier in Brabant, vergeleken met Gelderland en Overijssel, met zo weinig partners samenwerken. Ik snap dat we ook andere sectoren hebben die een kans verdienen en die aandacht van de provincie behoeven, maar je hebt het RECRON, Horeca Nederland, speciale organisaties die absoluut een rol willen in Brabant en die ook in Overijssel flink aan de slag zijn, dus laten we die erbij halen en een kans geven. Ik zie niet in waarom het wel mogelijk is op het gebied van hightech. Hier zijn ook mogelijkheden, dus doe dat ook alstublieft. Graag nog een stevig antwoord op die vraag en ik zou u willen vragen, u noemde twee bedrijven, Stimulus geloof ik en Q-Rent of zoiets, ik neem aan dat wij daarover geïnformeerd worden zodra daar een keuze voor is gemaakt en in september het fonds gelanceerd wordt? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. Mag ik stilte in de zaal? Ik kijk even of er nog behoefte is. Ja, de heer Van Meel van de SP.

De heer **Van Meel** (SP): Dank u wel, voorzitter. Het zijn de kleine dingen die het doen. Ik hoor de gedeputeerde net zeggen in zijn verhaal dat men heel strak gaat toetsen of de businessplannen die worden ingediend aan alle criteria voldoen. Het is natuurlijk goed om daar secuur mee om te gaan, maar ik wil dan toch ook echt vragen of die kleine ondernemer nog wel een mogelijkheid heeft om aanspraak te maken op dat fonds als men aan zulke strenge criteria moet voldoen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Van Meel. Mevrouw Kardol?

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter, terugkomend op de motie. Als pas na vier jaar de evaluatie wordt gehouden, dan zitten we in de volgende bestuursperiode en is er een ander college. Ik vind het juist belangrijk dat in deze bestuursperiode nog een evaluatie dan wel tussenevaluatie wordt gedaan om te kijken of we met zijn allen op de goede koers zitten en of we nog kunnen bijstellen. Ik zou graag van de gedeputeerde willen weten hoe hij er tegenover staat om na twee jaar een tussenevaluatie te doen. Dat is wel degelijk iets anders dan informeren. Graag een reactie.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Kardol. Mevrouw Dingemans? Geen behoefte aan een tweede termijn. De Kort? Idem dito. Uijlenhoet? De heer Uijlenhoet geloof ik ook niet. Mevrouw Surminski ook niet. Heijman? Nee. Dan wil ik de gedeputeerde vragen de laatste puntjes nog even af te ronden. Aan hem het woord.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): De vraag van de heer Deryckere. Ja, we werken al internationaal samen. Het is nog maar twee maanden geleden dat we een convenant hebben getekend. Alle provincies in

Nederland, ik was zelf mede-initiatiefnemer als voorzitter van de BAC Regionale Economie, met de ministers, waarin we gezamenlijk inzetten op thema's, grensoverschrijdende samenwerking, samen kijken hoe we internationaal toerisme kunnen bedienen, samen kijken naar de thema's, dus ja, die samenwerking is er al.

De **voorzitter**: Deryckere, interruptie.

De heer **Deryckere** (CDA): Hoe komt het dan dat het gedeputeerde Van Huijen in Overijssel lukt om een fonds in te richten, waarvan de provincie 10 miljoen euro financiert om dat vervolgens te brengen naar 40 miljoen euro dankzij verschillende partners? Waarom lukt ons dat dan niet?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ja, dat heb ik geprobeerd aan u uit te leggen. Ik denk dat de multiplier bij ons nog wat groter is. Wij hebben de hoop dat die 5 miljoen euro vanuit Brabant mag leiden tot een aanzienlijke multiplier, maar dat hangt af van het systeem, de werking van een systeem, of wij leningen kunnen gaan verstrekken aan bedrijven en instellingen op het gebied van de vrijetijdseconomie die de bereidheid hebben om die 0,5% opslag te doen. En daartoe leidt dat fonds. Maar nogmaals, u moet daarin ook bijtrekken de 150 miljoen die we inmiddels hebben in het innovatiefonds van het MKB, wat we hebben aan INTERREG-regelingen want ook die INTERREG-regelingen tussen Vlaanderen en Brabant staan straks open voor de vrijetijdseconomie. Dan zou het bedrag wat we in zijn totaliteit hebben, wel eens flink hoger kunnen zijn.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Toch is het verschil wel enorm groot, wanneer je ziet dat de provincie Overijssel blijkbaar 30 miljoen uit verschillende partners haalt en wij slechts 2,5 miljoen euro. Je ziet dat vooral partners als RECRON en Horeca Nederland en ik ga zo even door, nog helemaal niet aangesloten zijn. Ik zou zeggen: probeer nou ook die mee te nemen in het beleid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ja, maar mijnheer Deryckere, die worden al vanaf dag 1 van de oprichting van Visit Brabant, volledig meegenomen in het beleid. Die praten al mee over die beleidsvoornemens en noem maar op. Als u het vergelijkt met mijn collega Van Hijum in Overijssel, die ik overigens zeer waardeer, hij heeft nog geen leningsmogelijkheden voor de vrijetijdssector die wij inmiddels in Brabant ook wel hebben en die weet dat we al twee bedragen ter beschikking hebben gesteld, die aanzienlijk boven die 40 miljoen zitten, waarover u zojuist praat in de provincie Overijssel.

Ten aanzien van de heer Van Meel zeg ik dat het ook is bedoeld voor kleine ondernemingen. Het zal in de praktijk niet eenvoudig zijn, dat zeg ik eerlijk, dat een kleine onderneming vanuit onze immunisatieportefeuille een lening gaat krijgen, omdat we dan aan drie sterke componenten moeten voldoen en ik herhaal ze: 1, de maatschappelijke meerwaarde betrokkenheid; 2, marktconforme rente; en 3, het allerbelangrijkste, nul tot geen risico. Dat betekent in de praktijk dat die balans van die onderneming en ook de resultaten die deze in het verleden heeft laten zien, ijzersterk moeten zijn. Dat zijn niet onze voorwaarden, maar zonder die voorwaarden mag mijn collega Van Merrienboer het niet doen. Dat zijn de landelijke regels waar we ons aan te houden hebben. Maar natuurlijk staat het LOF open voor kleine ondernemingen en misschien zelfs wel voor groepjes kleine ondernemingen die gezamenlijk besluiten om

een project in te dienen. Mevrouw Kardol, ik denk dat wij elkaar niet begrijpen. Ik heb u aangeboden om u jaarlijks te informeren en u moet dat zien als een onderdeel van de P&C-cyclus. Dan staat het u volledig vrij, en ik zal u informeren over de feitelijkheden, om dat bespreekbaar te maken en daarover in discussie te gaan. U krijgt dus niet een evaluatie waarin u gedurende twee, drie jaar niets hoort en dan ineens die digitale evaluatieoproep. Jaarlijks wordt u bediend. Wat moet ik dan nog meer toezeggen? Dus, voorzitter, mijn standpunt namens het college blijft dat we deze motie ontraden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Dan komen we hiermee aan het einde van de tweede termijn en de behandeling van dit voorstel. Dan sluit ik daarover de beraadslagingen. Conform de eerdere afspraak gaan we nu dan een rondje stemmen over de voorstellen die tot nu toe behandeld zijn met de daarbij behorende moties en amendementen. Mevrouw Kardol?

Mevrouw **Kardol** (PVV): Gezien de woorden van de gedeputeerde wil ik dan graag mijn motie M7 intrekken.

De **voorzitter**: Ik dank u voor die actie op de valreep. Motie 7 is ingetrokken. Ik zal u telkens heel duidelijk aangeven waarover wij gaan stemmen. Het zijn vijf voorstellen, alvorens wij de vergadering hervatten voor de volgende negen voorstellen. We hebben nog een hele weg te gaan. Vol goede moed vangen wij deze stemming aan. Wij gaan eerst stemmen over de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer 2011-2016 en de daarbij behorende motie nummer 5 die daarna in stemming komt. Allereerst de fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel aangenomen, waarbij ik aantekenen dat de ChristenUnie/SGP – dat zal ik niet elke keer zeggen – niet meer aanwezig is op dit moment. Dan gaan wij naar motie 5 die daarbij hoort. Een motie van GroenLinks en Lokaal Brabant over de extra junior onderzoeker voor de Zuidelijke Rekenkamer. Ik breng motie 5 in stemming. VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Tegen met stemverklaring. De lijn van deze motie ondersteunen wij, maar wij willen de businesscase van de Zuidelijke Rekenkamer afwachten.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Incidentele inzet voor een extra onderzoek kunnen we steunen, maar niet structureel.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan gaan we nu stemmen over stuk 46/16 en dat betreft de uitwerking governance Havenschap Moerdijk. Allereerst uiteraard het daarbij behorende amendement, bij u bekend onder stuknummer 1. Dan het voorstel zelf en dan motie 4 daarbij behorende. Die moet bij de begroting?

Gedeputeerde **Pauli** (GS;VVD): Ja.

De **voorzitter**: Excuus, dat heb ik niet goed gezien. Dan betreft het alleen maar de stemming over de uitwerking en de motie en dan komt amendement 1 zo terug.

De heer **Van Vugt** (CDA): De heer Steenbakkers onthoudt zich bij dit onderwerp van stemming.

De **voorzitter**: Dan gaan wij nu stemmen over voorstel 46/16, de uitwerking governance Havenschap Moerdijk. De VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We hebben wel wensen en bedenkingen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is door uw Staten aangenomen. Dan nu motie 4, hierbij behorend. De fractie van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is door uw Staten aangenomen. Dan gaan wij nu naar amendement 1, behorende bij voorstel 48/16, de zienswijze conceptbegroting. Eerst het amendement dat daarbij hoort onder stuknummer 1 bij u bekend. Ik breng dat in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen. Dan breng ik nu het voorstel zelf in stemming. De VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Zoals aangegeven in het amendement hadden wij wel een zienswijze op de begroting.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen. Dan gaan we nu stemmen over het voorstel 41/16, de hernieuwde vaststelling van het Logistiek Park Moerdijk. De VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Everling** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is door uw Staten aangenomen. Tot slot de stemming over de procedure wensen en bedenkingen instellen Leisure Ontwikkelfonds Brabant, als 45/16 bij u bekend. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We hebben wel wensen en bedenkingen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks) Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen. Dan gaan wij nu, met uw welnemen, verder met het volgende onderwerp dat op de agenda staat. Dit betreft een voorstel inzake aanvullende financiering Wilhelminakanaal Tilburg. De fractie van de VVD heeft als eerste het woord, mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Van de VVD is bekend dat wij voorstander zijn van transport over water. Wij waren dus zeer tevreden met het project van de verbreding en verdieping van het Wilhelminakanaal in Tilburg. Het leidt tot een beter bereikbaar Brabant, ook over water en het komt de economische ontwikkeling van de regio Tilburg ten goede. Het gezamenlijke project van Rijk, provincie en gemeente Tilburg, dat negen jaar geleden van start ging, dreigde vorig jaar letterlijk in het water te vallen. Dankzij een oplettende burger kwamen nieuwe feiten boven water. Door de daling van het kanaalpeil zou ook de grondwaterstand in de omgeving dalen, met alle gevolgen van dien. GS heeft ons

als Staten in het afgelopen jaar tijdig en goed geïnformeerd over de toestand van deze onvoorziene geohydrologische problemen, door middel van Statenmededelingen, een informatiebijeenkomst, twee memo's en uiteindelijk dit Statenvoorstel. Er ligt een moeilijk besluit voor. Voorzitter, een ding staat voor de VVD als een paal boven water: Het is slim om meer vervoer over water te laten plaatsvinden. Als de Brabantse vaarwegen in goede conditie zijn, is daar meer ruimte dan op de snelwegen. Voor de duidelijkheid: een klasse IV-schip kan evenveel vervoeren als zeventig vrachtwagens. Door grotere schepen zijn er minder vrachtwagens, is er meer veiligheid en minder uitstoot op de weg. Toegegeven, 11 miljoen euro aan extra kosten is veel geld. Maar het onderliggende voorstel streeft feitelijk twee doelen na: 1) het zorgt ervoor dat er geen gevaar meer voor verzakkingen van huizen en bedrijfspanden in de omgeving van het kanaal is; en 2) dat het Wilhelminakanaal voor grotere boten (categorie vaarwegklasse IV) bereikbaar is tot en met de haven en het bedrijventerrein Loven in Tilburg. Wij zullen geen spijkers op laag water zoeken en stemmen in met dit voorstel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Otters. Mevrouw De Hoon, fractie CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Er was eens, in de ideale wereld. Voorzitter, als ouders doe je elke dag je stinkende best. Je wast het, verzorgt het, voedt het, en probeert er heel veel wijsheid in te stoppen. En soms heb je twijfels. Zo ook Sluis 2. Zeer veel doordachte plannen, doorgerekend, voorgelegd en waterdicht. Maar een wakkere vriend haalt de mooie plannen onderuit en gelukkig maar, zo lijkt het althans, want het Rijk is nog niet overtuigd van de noodzaak en dat is vreemd. We praten en beslissen vandaag, maar over twee weken weten we het eigenlijk pas zeker. Dan is het rijksonderzoek pas bekend. Graag een toelichting van de gedeputeerde. Waarom heeft het Rijk twijfels? En waarom weten gemeente en provincie het beter en twijfelen geenszins? Juridisch heeft het nut om over de bol te aaien en met elkaar te borrelen over een geweldige afloop en het luisterende oor. Of is het wellicht toch verstandiger te gaan kijken naar de oorzaak? Waar ging het mis? Hadden we iets kunnen doen? En is er een kans dat we iets kunnen verhalen? Nu staat er in de paragraaf juridisch, ik citeer: "evalueren hoe de alternatieve oplossingen tot stand zijn gekomen". Even aaien en weer verder. Dat lijkt geen garantie voor een sterke toekomst. Rijkswaterstaat zou zichzelf openlijk moeten schamen en al met een onderzoek bezig moeten zijn, toch? Of handelen ze dit het liefst binnenskamers af? Net zoals bij de A17 waarbij het CDA netjes wijst op drie cruciale verkeersmissers die nog altijd onopgelost zijn. En wat verklaren ze dan als daar een groot ongeval plaatsvindt? Kan de gedeputeerde toezeggen dat er 1) een volledige evaluatie gaat plaatsvinden over de oorzaak, gevolg en de toekomst van dit proces; 2) waarin duidelijk wordt waar en hoe kwaliteitsverbetering nodig is; en 3) waarin onderzocht wordt of financiële middelen te verhalen zijn. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw De Hoon. Dan nu de SP. De heer Altundal heeft het woord.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, voor ons ligt een voorstel voor extra middelen voor het Project Wilhelminakanaal Tilburg. In 2007 is besloten om het Wilhelminakanaal te verbreden en te verdiepen om het bevaarbaar te maken voor schepen van klasse 4. Het project krijgt midden in de uitvoering te maken met een onvoorziene tegenvaller. Dankzij een oplettende bewoner die zelf in de aanliggende wijk woont, blijkt dat de oude berekeningen niet kloppen. Het is bijna te gênant voor woorden om van een bewoner te horen dat zoveel overheidsinstellingen en onderzoekspartijen, deskundigen, zich hebben vergist. SP wil deze bewoner bedanken voor zijn waakzaamheid en betrokkenheid. Als hij er niet was, zouden wij nu wellicht voor grotere problemen en kosten staan.

In de afgelopen maanden is hard gewerkt aan allerlei oplossingen. Gezien de fase waarin de uitvoering zich bevindt is nietsdoen geen optie. SP kan dan ook instemmen met het voorliggende voorstel om de

ambitie "categorie 4-schepen" te realiseren. Wat betreft de verdeelsleutel van 70% Rijk, 15% provincie en 15% gemeente voor de aanvullende financiering, maken wij een voorbehoud. SP kan op dit moment hiermee akkoord gaan vanwege de voortgang van het project. Eerder heeft de gedeputeerde aangegeven te komen met een evaluatie hoe dit heeft kunnen gebeuren. Wat SP betreft dient hierbij ook gekeken te worden waarom bij de start van het project de huidige geohydrologische problemen niet bekend waren. Zoveel partijen en experts waren toen betrokken. Nederland is een waterland. "Watermanagement" is een product dat wij zelfs exporteren. We zijn een land waar veel kennis en ervaring zit door jarenlang verbreden, verdiepen en aanleggen van kanalen en andere waterwerken. Het is voor ons dan ook onbegrijpelijk hoe dit fout kon gaan. Wat SP betreft moet bij de evaluatie de onderste steen boven komen. Deze evaluatie wordt, wat ons betreft, door een onafhankelijke partij uitgevoerd. De conclusie van de evaluatie is belangrijk om lering uit te kunnen trekken naar de toekomst, maar wat SP betreft ook om de extra financiering die wij nu als provincie bijdragen, op de verantwoordelijke partij te verhalen, als dat blijkt te kunnen. Graag horen wij de mening van uw college hoe en wanneer u deze evaluatie denkt te houden en wat volgens u de hoofdonderwerpen van de evaluatie zouden moeten zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Altundal. De heer Bakker, PVV dan nu.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. De PVV Noord-Brabant staat in dit dossier voor een moeilijke keuze. In spreekwoordelijke taal wordt dat ook nog wel eens "staan, met de rug tegen de muur" genoemd.

Als partij hebben we namelijk transparantie en openheid hoog in het vaandel staan en het liefst hadden wij alle gegevens uit de onderzoeken en quickscans volledig openbaar gehad. We hebben er begrip voor dat dit niet zo is, omdat de aanbesteding van de klus nog moet plaatsvinden. Kan de gedeputeerde ons toezeggen dat deze onderzoeken, quickscans en eventuele andere documenten die in het ontwerpbesluit beschermd worden onder punt 3, na de aanbesteding alsnog in de openbaarheid komen? Het gaat immers over heel veel geld dat door de burgers is opgehoest. Op zich leent het dossier "Wilhelminakanaal Tilburg", met een oplettende burger in de Reeshof, die door middel van proeven in zijn achtertuin achter feiten kwam die Rijkswaterstaat, de provincie en de gemeente Tilburg niet hadden gezien, zich wel voor een filmscript.

De **voorzitter**: Interruptie Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, dank u wel. Wij hebben als SP eerder gevraagd om die stukken en de gedeputeerde heeft dat bij de griffie neergelegd. Het was vertrouwelijk in te zien. Als het goed is, had u ook die mogelijkheid om het te bekijken. Heeft u daar dan rare dingen in gezien die wat u betreft aanleiding zouden kunnen zijn om het openbaar te maken?

De heer **Bakker** (PVV): Het probleem is dat, als ik die stukken had ingezien en ik was daar dingen tegengekomen, ik ze hier niet had mogen gebruiken.

De heer **Altundal** (SP): Ik heb op de lijst gekeken welke partijen allemaal verzocht hebben om die stukken in te zien en ik ben uw naam niet tegengekomen.

De **voorzitter**: Mijnheer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Nogmaals, als ik die stukken had ingezien en ik had die vertrouwelijke informatie gezien, had ik die informatie hier niet mogen gebruiken. In feite heb je daar niets aan. Voorzitter, ik ga verder met mijn ...

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Het is een interruptie via de voorzitter aan de spreker en ook over de interruptie die net werd gepleegd. Dit is dus exact wat we hier in heel veel dossiers tegenkomen. Dat er wel dingen voor ons inzichtelijk zijn, maar dat we niets kunnen doen. Ik begrijp hier het punt van de collega heel goed. Als hij ergens ter verantwoording wordt geroepen, kan hij niets gebruiken. Misschien heeft de heer Altundal een manier waarop we dit beter kunnen regelen? Ik snap zijn vraag wel, dat hij iets tegen kan komen, maar wat verwacht hij dan van de collega?

De **voorzitter**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, hier wordt heel schemerig over gedaan, maar als u de stukken had gelezen en u had aanleiding om te menen dat in die stukken bepaalde dingen staan die openbaarheid of nader onderzoek vragen, had u ook naar de gedeputeerde of ambtenaren kunnen gaan. Als u de stukken zelf niet gelezen hebt. U gaat hier nu een mening over verwoorden dat er blijkbaar bepaalde dingen spelen en volgens mij kan dat niet.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik ben met u eens dat je de stukken wel moet hebt gelezen, maar we zitten hier ook als volksvertegenwoordigers en je kunt niets vertegenwoordigen als je het niet naar buiten kunt uitleggen. Ik snap hier wel het duivelse dilemma en volgens mij is dit iets – ik zie het nu op drie, vier, vijf dossiers achter elkaar langskomen – waar we als Staten en ook met GS dieper over van gedachten moeten wisselen hoe we dit vorm gaan geven.

De **voorzitter**: Goed, punt gemaakt. De heer Bakker vervolgt zijn betoog.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik had het over een filmscript. Heel de situatie zoals die ontstaan is. Dat dit filmscript een regelrechte blockbuster wordt, is misschien wel makkelijker te voorspellen dan de bodemgesteldheid van het Wilhelminakanaaltraject in Tilburg. Goed, voorzitter, de PVV is, zoals u van ons gewend bent, zeer realistisch en we zullen instemmen met dit voorstel, maar uitdrukkelijk de vinger aan de pols houden en onze rol als democratisch gekozen, controlerend orgaan, ook bij dit dossier, weer zeer serieus nemen. Bedankt, voorzitter

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker voor zijn bijdrage. Meijer, D66 nu.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, het is altijd lastig om tegen dit soort begrotingswijzigingen te zijn als je eigenlijk achter het project staat. Gelukkig hadden we oplettende inwoners die ons wezen op de onvolkomenheden en hebben we tijdig kunnen bijsturen. Wij hebben de evaluatie ook in andere bijeenkomsten reeds met elkaar besproken en vanuit onze fractie is de belevenis dat daar een toezegging op is gedaan. Graag horen we van de gedeputeerde of dat klopt, dan kunnen we dat tenminste afkaarten. Dat is ook richting de CDA-fractie volgens mij een antwoord op de vraag. Complimenten voor de transparantie die de gedeputeerde heeft gekozen ten aanzien van het hieromtrent informeren. Wij zagen

filmpjes en proactieve persberichten over de ongewenste ontwikkelingen. Wij vinden dat, als er dan een fout gemaakt wordt, dit de manier is waarop je daar als bestuur mee om moet gaan. Wij gaan er tenslotte van uit dat de betrokken inwoner die ons heeft behoed voor grote fouten op de diverse lijstjes staat voor gratis worstenbroodjes, sjaals en andere vrijblijvendheden vanuit deze provincie en zijn benieuwd naar de afronding van het project waar we allemaal naar uitkijken.

De **voorzitter**: Misschien moeten we de sluis naar hem gaan noemen? De heer Smeulders, PvdA.

De heer **Smeulders (PvdA)**: Dank u wel, voorzitter, maar dan kunnen we de sluis niet meer noemen naar onze gedeputeerde. Dat lijkt me ook iets. Dat lijkt me een beter voorstel. Heel kort, het is al gezegd. Een mooi project; daar staat de PvdA-fractie ook nog steeds achter. Gelukkig was er die oplettende en betrokken burger. Die mogen er meer zijn in de provincie, zou ik zeggen, maar het is wel jammer dat je uiteindelijk enorme buikpijn overhoudt aan zo'n dossier als dit, terwijl dat eigenlijk gewoon een mooie coöperatie is tussen Rijk, gemeente en provincie. Ik merk het ook in dit debat. Er is altijd toch de vraag wie daarvoor verantwoordelijk is. Dat moet goed onderzocht worden, maar ja, naar wie moet je dan kijken? Naar de gedeputeerde? Volgens mij is het er eentje in de categorie 'kast en lijk' die er in één keer uitvalt. Dat lijkt me niet. Het Rijk? Ja, bevoegd gezag, Rijkswaterstaat, uitvoeringsorganisatie. Die hebben al een bepaalde reputatie dat ze misschien niet meer zo veel kennis in huis hebben als twintig jaar geleden, waardoor het wel eens mis kan gaan. Onze vraag aan de gedeputeerde is wat dit nu eigenlijk betekent voor onze toekomstige samenwerking met Rijkswaterstaat.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Smeulders (PvdA)**: Ja, dank u wel, voorzitter. Durven wij nog blind te vertrouwen in dit soort grote, majeure en kostbare dossiers? Wat ons betreft slikken en doorgaan en daar wensen we de gedeputeerde heel veel succes mee. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders. De heer Smeets van de fractie van GroenLinks.

De heer **Smeets (GroenLinks)**: Dank u wel, voorzitter. De economische waarde van het project Wilhelminakanaal Zuid is, het is door een aantal collega's al aangegeven, belangrijk voor de logistieke ambities van de gemeente Tilburg. De bereikbaarheid van bedrijven en bedrijventerreinen is ook natuurlijk voor ons als provincie van belang, omdat we daardoor wat meer vervoer over het water kunnen creëren. Daarnaast wordt er in de stukken ook nog het nationaal belang genoemd, de verbinding Rotterdam-Tilburg, met vaarklasse 4. Een anonieme burger, geohydroloog uit de Reeshof die anoniem wenst te blijven, ontdekte dat het gebruikte model niet klopte, ging zelf rekenen en kwam er achter dat bij geen wijziging van de bestaande plannen het grondwaterpeil behoorlijk zou kunnen dalen en de woningen in de Reeshof zouden kunnen verzakken. Daarnaast zou er ook nog verdroging van de natuurwaarden kunnen ontstaan. Als je daarnaar kijkt en je ziet dat er dan een extra bedrag van 11,83 miljoen euro nodig is om dit te stellen, dan zou je zeggen dat de businesscase voor een onderzoek van de Rekenkamer hiermee al voldoende is aangetoond, als we dit soort ongelukjes in de toekomst zouden kunnen voorkomen. Wat ik ook al in de vergadering hieraan voorafgaand, een themavergadering, heb gevraagd, is hoe het mogelijk is dat dit over het hoofd is gezien. Het verzoek om een onafhankelijke evaluatie kunnen wij ondersteunen. Verder staat er in de rapportering op pagina 91 een nogal cryptische formulering dat de rijksoverheid nog een aantal zaken nader zou onderzoeken. Zoals eerder aangegeven wenst het Rijk nog een check-up op een aantal punten uit te voeren en ik zou u willen vragen wat dat betekent, wat die check inhoudt. Dan technisch, dat heb ik ook bestuurlijk-ambtelijk bekeken, wordt sluis 2 herbouwd, of komt er

een nieuwe sluis naast de bestaande sluis? Variant 1. Variant 1,5: hoe verhoudt zich dat precies? Verder is het misschien een idee, zoals de vorige sprekers ook hebben aangegeven, om op anonieme wijze deze waakzame burger een bedankje namens de provincie aan te bieden. Misschien kan dat in de vorm van een hele grote kaart? Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets. Dan nu de heer Heijman van Lokaal Brabant. Intussen doe ik het voorstel om straks, na afhandeling van dit voorstel, als eerste de gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat aan de orde te stellen en daarna de BNG-NWB-transactie, zodat mevrouw Klitsie, die al een groot offer brengt door vandaag weer de hele dag bij ons te zijn, dat nog kan behandelen. Ik stel voor dat we het zo doen. Dan nu eerst Heijman op dit onderwerp aan het woord.

Motie 6 Wilhelminakanaal – onderzoek

“Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 juli 2016:

Constateren dat in 2010 bij de plannen over de verbreding van het Wilhelminakanaal in Tilburg en de besluitvorming over hoe om te gaan met Sluis 2 in 2010 besluiten zijn genomen op basis van onvolledige informatie en niet juiste doorberekeningen.

Overwegende dat:

- Als er geen deskundige hydroloog was opgestaan, die heeft bewezen dat er op verkeerde veronderstellingen en berekeningen besluiten zijn genomen en dit grote schadelijke gevolgen had kunnen hebben op de Tilburgse wijk Reeshof en het bedrijventerrein Vossenbergh.
- Het van groot maatschappelijk belang is om te weten waar en hoe het mis is gegaan bij de voorbereiding en het plannen maken ten aanzien van de verbreding van het Wilhelminakanaal.

Spreekt uit dat:

- In nauw overleg met Rijkswaterstaat en de gemeente Tilburg een uitgebreid onderzoek moet plaatsvinden naar het proces van totstandkoming van de plannen en hoe de besluitvorming is verlopen zodat duidelijk in kaart wordt gebracht wat er mis is gegaan en wat de leerpunten zijn om vergelijkbare missers te kunnen voorkomen.

Dragen Gedeputeerde Staten op om:

- Met gemeente Tilburg en Rijkswaterstaat voor het einde van het jaar aan PS een onderzoeksopdracht voor te leggen met een voorstel van wie en hoe dit onderzoek uitgevoerd wordt.

En gaan over tot de orde van de dag

Lokaal Brabant: Jan Heijman”

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel, voorzitter. Het is een traject dat ik al een aantal jaren mag volgen, omdat ik als Tilburgse bewoner en Tilburgs oud-raadslid, in de vorige periode hierover mee heb mogen beslissen. Aan het begin van die periode waren er al een aantal vragen en opmerkingen of het allemaal wel zo kan. Er is toen zelfs een partij uit de raadsvergadering waarin dit besloten is, weggelopen, dus u kunt wel nagaan dat dit niet een onderwerp is dat nog maar een paar jaar speelt. De hydroloog, die steeds genoemd wordt, heeft heel veel goed werk gedaan. Ik vind dat het ook een compliment waard is aan de wethouder van Tilburg en aan de gedeputeerde dat ze dat zo goed hebben opgepakt. Ook goed dat Rijkswaterstaat daarnaar geluisterd heeft. We hoeven vandaag alleen een beslissing te nemen die we niet anders kunnen nemen. Dat geld moeten we geven, want anders gooien we 120 miljoen euro weg. We kunnen niet anders. Daarom heb ik ook een motie gemaakt om het onderzoek meer naar voren te halen en te arresteren. Ik ben een beetje bang dat, op het moment dat we dit besluit hebben genomen, we er achter komen dat dit onderzoek wordt weggemoffeld. Ik wil het toch echt prominent naar voren halen, want ik denk dat dit onderzoek nodig is en dat het ook bewijst dat, als een burger naar ons toekomt met een verhaal dat er iets niet klopt, we niet moeten zeggen ‘laat maar waaien’, maar dat we er naar moeten

luisteren en het moeten gebruiken. Dit onderzoek is echt nodig en ik hoop dat jullie mij hier in ondersteunen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman. U had het over motie 6 die intussen bij u op de tafel ligt en deel uitmaakt van de beraadslagingen. Dan geef ik nu graag het woord aan de gedeputeerde voor de beantwoording van de door u gestelde vragen en een oordeel over de voorliggende motie. Aan hem het woord.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Dank, voorzitter. Laat ik inderdaad beginnen met dat ik het eens ben met de woorden van de PVV dat dit een filmscript zou kunnen zijn. Bij aantreden in deze mooie functie had ik al redelijk snel door dat dit een bijzondere casuïstiek is. Laat ik ook zeggen ik heb ook een beetje getwijfeld hoe we nu op een goede manier zouden kunnen omgaan met de deskundige bewoner, zoals we hebben afgesproken hem te noemen. Ik vind het eigenlijk wel een goed idee van u om namens dit bestuur, de Staten en GS, een passende wijze van bedanken te verzinnen. Ik heb onlangs bij Omroep Brabant een keer figuurlijk gezegd dat die man een standbeeld verdient. Dat lijkt me wat ver gaan, maar laten we wel even kijken wat een goede manier is om een oprecht dankjewel uit deze zaal over te brengen. We mogen inderdaad heel erg blij zijn dat hij ons heeft behoed – het is inderdaad een hij – voor heel veel schade in de Reeshof. Dat is eigenlijk ook wel mijn kompas geweest het afgelopen jaar. Dat was ook bij een van de informatiesessies bij de gemeente Tilburg geweest. Er was iemand uit Tilburg die vroeg wat het belangrijkste criterium was geweest dat in het dossier tot dit voorstel heeft geleid. Dat is gewoon het risico minimaliseren van verdroging in de Reeshof. Dat was het kompas en daarom zijn we uitgekomen bij het voorstel zoals dat nu voorligt.

Ik probeer heel gericht de vragen te beantwoorden. Ik heb het idee dat de meeste fracties hebben aangegeven dat we dit voorstel moeten gaan accorderen. Ik heb het idee dat alle fracties daar een go op geven dus ik zal u de verhalen besparen over logistieke hotspots en hoe het voorstel precies is opgebouwd. U vraagt eigenlijk heel gericht naar twee of drie onderwerpen en die zal ik met u doornemen. Ik begin bij de vraag waarom we nu een besluit nemen. In de eerste plaats is denk ik het allerbelangrijkste is dat we met dit besluit naar mijn beleving de bewoners en de ondernemers van Tilburg duidelijkheid kunnen geven. Daar hebben ze volgens mij gewoon recht op. De heer Heijman zegt het al, het is een traject dat al vele jaren speelt. Er is veel over gesproken dus er ontstaan allerlei beelden. We kunnen met dit voorstel zeggen dat de risico's worden geminimaliseerd. Die informatie hebben we ook nu om dat te doen. Ik zal dadelijk nog even iets zeggen over de wijze waarop we die informatie hebben ontsloten. De keuze is ook urgent om nu een beslissing te nemen, omdat we gewoon met enorme stagnatiekosten te maken hebben. Die moeten zo snel mogelijk stoppen. De keuze vraagt ook om instemming van u, omdat er extra budget wordt gevraagd. Doordat u nu een go geeft op dit voorstel, geeft u mij ook opdracht – en dan kom ik ook bij een aantal opmerkingen van mevrouw De Hoon – om dit allemaal te gaan regelen in de overeenkomsten die we nu aan het voorbereiden zijn. Tilburg spreekt maandag over dit voorstel. Er is al een commissievergadering geweest en het ziet ernaar uit – je weet het nooit – dat zij hetzelfde voorstel gaan accorderen als u hopelijk dadelijk gaat doen. Tilburg en ikzelf zijn enorm van mening dat we met de herbouw – zeg ik tegen de heer Smeets – van Sluis 2 – want het hele verhaal is dat er nu een hele mooie Sluis 3 staat, waar vaarklasse 4 boten doorheen kunnen, maar die kunnen daar nog niet komen, omdat Sluis 2 nog te krap is. Dus het is een herbouw van Sluis 2 en daarvoor zijn ook de middelen nu gevraagd.

De minister – zeg ik tegen mevrouw De Hoon – heeft een aantal dingen gezegd. Zij heeft aangegeven dat het doel, dus namelijk Loven bereikbaar maken voor vaarklasse 4, dat doel onderstreept ze. Dus dat gaan we gewoon realiseren. Zij heeft ook gezegd dat de kostenverdeling, zoals die in de bestaande bestuursovereenkomst voor fase 1 geldt, 70-15-15, blijft bestaan. Samen met Rijkswaterstaat, daarom heeft

het ook allemaal eventjes geduurd, hebben we allerlei opties doorgesproken en daar is uiteindelijk, met als kompas zoveel mogelijk de risico's van verdroging verminderen, is de voorkeursvariant in ieder geval voor Tilburg en voor ons heel duidelijk naar voren gekomen dat we Sluis 2 moeten gaan herbouwen. Dat advies is ook aan de minister. De minister is nu op vakantie, maar heeft aangegeven dat ze nog een aantal checks wil doen – ja, zo werkt het – op al het materiaal dat eigenlijk beschikbaar is gesteld, om te kijken of inderdaad de heropbouw van Sluis 2 de beste variant is. Ik kreeg even het gevoel dat mevrouw De Hoon allerlei onzekerheden over dit vraagstuk wilde uitsmeren, maar die herken ik totaal niet. Ik neem daar afstand van. Samen met Tilburg hebben we in de afgelopen maanden veel werk verricht en keer op keer hebben we met de deskundige bewoner gesproken over deze oplossing. De deskundige bewoner heeft aangegeven dat herbouw van Sluis 2 een optie is, waar hij achter kan staan. Dat mogen we namens hem ook zeggen. Ik heb er alle vertrouwen in dat wij op korte termijn afspraken gaan maken, ook op papier, dat wij deze variant gaan realiseren.

Dan kom ik op een ander gedeelte, een van de hoofdvragen, want hoe heeft dit nu allemaal kunnen gebeuren? De heer Altundal vroeg welke inhoudelijke vragen we aan de orde gaan stellen in de evaluatie. De hoofdvraag is, precies zoals u zelf zei, hoe dit allemaal heeft kunnen gebeuren. Onze allereerste prioriteit is om ervoor te zorgen dat we duidelijkheid kunnen geven aan de inwoners van Tilburg en dat ze de risico's kunnen minimaliseren, maar dit betekent ook dat alle aandacht moet worden gelegd op mijn initiatief om dat onafhankelijke onderzoek te gaan doen. Het moet onafhankelijk zijn. Het primaire doel is leren van het traject en de resultaten moeten openbaar zijn. Ik kijk nog even in de richting van de PVV, vanwege het verzoek om een toezegging te doen over het materiaal dat u heeft kunnen inzien. Ik zeg u toe dat ik dat voor zal stellen bij Rijkswaterstaat, maar heel formeel kan ik die toezegging niet doen, want ik ga niet over dat materiaal. Wat ik u wel kan toezeggen, is dat ik maximaal zal inzetten op een onderzoek waarin de hoofdvraag is hoe dit heeft kunnen gebeuren. Dat onderzoek zal openbare resultaten hebben. Ik kan me voorstellen dat daar een dossier onder ligt van alle documentatie die relevant is om tot de aanbevelingen te komen en dat dat natuurlijk deel uitmaakt van het materiaal dat ik aan u voorleg. Zoals u in de afgelopen maanden van mij gewend bent, heb ik u voortdurend op de hoogte gehouden van de vorderingen in dit dossier. Dat wil ik ook blijven doen met de fase die gaat komen, zowel op de inhoudelijke ontwikkelingen van de afspraken die we met de minister gaan maken, als op alles wat met dit onderzoek te maken heeft. Ik wil de motie, zoals die is ingediend door de heer Heijman, ontraden en wel om twee redenen. De eerste reden is dat het mijn taak is om ervoor te zorgen dat er een goede kwalitatieve evaluatie komt en dat wij met elkaar in gesprek gaan over de resultaten. Het is aan mij om ervoor te zorgen dat de resultaten inzichtelijk zijn. De tweede reden om hem te ontraden is dat, willen wij tot een goede kwalitatieve evaluatie komen, wij dat samen doen, samen met Tilburg en met Rijkswaterstaat. Ik wil dat alle luiken openblijven om die onafhankelijke club toegang te geven tot alles wat bespreekbaar gemaakt moet worden. Ik ben er op dit moment niet mee geholpen om nu met elkaar in een interactieve sessie die onderzoeksvragen te gaan beantwoorden. Ik vind het mijn taak en niet uw taak en het zou zelfs verstorend kunnen werken als we dat in drie raden op allerlei plekken met elkaar gaan doen. Dan kijk ik even nog, terwijl de heer Heijman deze kant op komt, naar een aantal andere opmerkingen die gemaakt zijn. De heer Smeulders vraagt wat het betekent voor de toekomstige samenwerking.

De **voorzitter**: Misschien eerst een interruptie van de heer Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel. In mijn motie vraag ik niet veel meer dan in overleg te treden met Rijkswaterstaat en de gemeente om te komen tot een onderzoek en alleen maar zo snel mogelijk.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Dan ga ik toch even naar de letter van de motie. U begint bovenaan met te zeggen dat u constateert dat in 2010 bij de plannen over de verbreding Wilhelminakanaal enzovoort besluiten zijn genomen op basis van onvolledige informatie en niet-juiste doorrekeningen. Het kan zijn dat u gelijk heeft, maar het kan ook zijn dat dat niet zo is, namelijk dat er diverse boringen zijn gedaan en dat daar goed is gehandeld door een overheid en dat dit had kunnen gebeuren. Er is alles aan gedaan om een goede afweging te maken, maar toch is het achteraf niet goed gebleken. Dat is een inhoudelijke kwalificatie waar ik op dit moment niet in mee kan gaan. Daarnaast, zegt u heel duidelijk, wordt aan GS opgedragen om hier een voorstel voor te leggen, voordat ik aan de slag kan gaan. Tenzij ik het niet goed begrepen heb, maar u wekt die indruk met deze tekst.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Ik wil graag dat, als er een onderzoek komt, wij nog inspraak hebben om specifieke vragen te kunnen stellen. Daarom willen wel graag dat PS mee kunnen praten. Ten tweede, bij de informatiebijeenkomst gaven de mannen van Rijkswaterstaat inzicht hoe ze tot plannen waren gekomen. Er waren toen vragen uit de zaal over hoe die grond in elkaar zit en daar konden ze geen antwoord op geven. Als ze na al die jaren daar nog geen antwoord op kunnen geven, dan constateer ik dat dat wel een probleem is. Ik denk dat we hetzelfde willen.

De **voorzitter**: Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Dat zou heel mooi zijn. Misschien is datzelfde willen dan ook wel dat ... Maar dat is ook een beetje mijn werkwijze, ik sta natuurlijk altijd open dat u mij aan de voorkant kunt voeden op de zaken die u belangrijk vindt, maar ik ontraad de motie echt in die zin dat u de scherpste zoals ik hem hier lees, dat ik eerst een volledige bespreking hier moet hebben over de onderzoeksopzet, alvorens ik aan de slag kan gaan. Dat is niet werkbaar en ik vind het ook bij mijn verantwoordelijkheid passen. Het is natuurlijk prima dat we iets kunnen organiseren om mij te voeden, maar als ik een voorstel moet maken dat we hier gaan bespreken, dat gaan we dan hier amenderen en dan gaan we naar Tilburg en naar Rijkswaterstaat; dan ben ik bang dat we driekwart jaar bezig zijn alvorens we überhaupt aan de slag kunnen gaan.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk en de gedachten zijn gewisseld. Mevrouw De Hoon?

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel. Heel mooi dat u die opzet voor een onderzoek geeft. Wat ik in het verhaal mis zijn de financiën. Het CDA heeft gevraagd of u dat in een evaluatie meeneemt en daar wil ik graag nog iets over horen.

De **voorzitter**: Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): U heeft drie dingen genoemd. Oorzaak en gevolg: daar gaan we mee aan de slag. Er zijn ook vragen gesteld door de heer Altundal; de schuldvraag komt zeker aan de orde, maar ik wil de leervraag centraal stellen. Als ik die andere vraag primair maak, dan ben ik bang dat dat ten koste gaat van de kwaliteit van de evaluatie. Het derde punt dat u genoemd heeft, is of we de leerervaringen meteen toepassen in het vervolgtraject. Het antwoord daarop is ook ja en dat is misschien nog wel een vierde argument om als Staten tegen mij te zeggen om zo snel mogelijk aan de slag te gaan met die evaluatie, maar laten we niet eerst hier met zijn allen in een interactieve sessie de opzet van de evaluatie gaan maken. Volgens mij is het drie keer ja op uw vragen.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel. Zou, als het Rijk positief besluit of onderschrijft wat provincie en gemeente vinden, het Rijk alsnog meebetalen aan de variant 1,5?

De **voorzitter**: Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Het is uw goed recht om die vraag te stellen, maar het helpt de Brabander niet echt als ik daar nu op ga antwoorden. Die vraag is aan de orde op het moment dat wij beschikken over onderzoeksmateriaal. Dat hebben we nu nog niet. Op de als-danvragen wil ik op dit moment niet vooruitlopen.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mijnheer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik probeer het even te begrijpen, want u zegt dat het primaire doel is om lering te trekken. Dat kan ik me voorstellen, want ik heb ook in mijn betoog gezegd dat het belangrijk is, maar een evaluatie om lering te trekken is naar mijn mening een andere evaluatie dan een evaluatie om te bekijken waar de schuld ligt. Dan kom je bij juridische procedures en aansprakelijkheid uit. Als je die vraag meeneemt, dan ben ik bang dat het onderbelicht geraakt. Hoe gaat u dat in het onderzoek meenemen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Goed dat u daarop aandringt en misschien goed om daar meer context bij te geven. Achter de schermen zijn alle bestuursovereenkomsten doorgespit. Er zijn verjaringstermijnen, hardheidsclausules enzovoort. Het is ingeslagen als een bom, niet alleen bij ons, maar ook bij Rijkswaterstaat. Door primair de leervraag centraal te stellen, denk ik dat de informatie die naar boven moet komen ook naar boven komt. De vraag die u heeft gesteld, is heel relevant en het is aan mij om ervoor te zorgen dat die aan de orde kan komen. Als ik die vraag nu zo opschrijf, dan schat ik in dat, met alle contracten die ik ken en alle gesprekken die ik heb gevoerd, de luiken eerder dichtgaan dan dat ze openblijven. Ik ben op zoek om datgene dat u probeert boven tafel te krijgen, maar ik moet dat op zo'n manier doen dat het ook op tafel kan komen. Misschien kunnen we afspreken dat ik ervoor zorg dat er een evaluatie op tafel komt die uiteindelijk hier in deze zaal besproken wordt en waarin we het gesprek dat je aansnijdt ook daadwerkelijk kunnen voeren.

De **voorzitter**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, ik kan leven met die toezegging, omdat u zegt "ik denk het". Dat is mooi, maar we hebben ook andere partijen zoals Rijkswaterstaat en de gemeente en daarom dring ik erop aan om dit wel expliciet mee te nemen. Hoe en op welke wijze laat ik graag aan u over, maar we zouden wel graag dit aspect bij de evaluatie willen meenemen. Voor ons is dit een belangrijk aspect.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Die toezegging bevestig ik. De elementen zoals u die heeft genoemd, zullen terugkomen in de evaluatie. Ik denk dat ik alle vragen heb gehad. Dank u wel.

Tweede termijn

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk even of er behoefte is aan een voortgezette tweede termijn. Wie zou daaraan behoefte hebben? Ik zie alleen de heren Heijman en Meijer. U krijgt nog het woord, kort en krachtig, in deze tweede termijn. Aan Meijer het woord.

De heer **Meijer** (D66): Mede namens de VVD wil ik over de motie van de heer Heijman aangeven dat we de onderzoeksoopdracht willen bekijken. We hebben de toezegging van de gedeputeerde dat wij hierover proactief geïnformeerd zullen worden, duidelijk gehoord. Laten we op dat moment kijken of u en wij elementen missen en dan heeft u bij voorbaat al onze steun om dit in een themabijeenkomst of informatiebijeenkomst te bespreken, zodat we input kunnen geven. Wij kennen deze gedeputeerde als iemand met een uitgestrekte hand die dan op dat moment vast en zeker onze opmerkingen zal meenemen. Daarmee denken wij dat de motie overbodig is.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Meijer. Mijnheer Heijman. Ja, maar de gedeputeerde is nu niet aan het woord. U bent aan het woord. De gedeputeerde heeft al gezegd wat hij ervan vindt. Dat is de volgorde.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Dank u wel. Ik wil graag van de gedeputeerde expliciet horen wat hij van het idee van de heer Meijer en van de VVD vindt, want dan kan ik daarmee akkoord gaan.

De **voorzitter**: Dan zal ik zorgen dat u, voordat ik de beraadslagingen sluit, nog de gelegenheid heeft eventuele consequenties voor uw motie in beeld te brengen, maar nu eerst de gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Laten we afspreken dat als ik na de zomer, als ik toch een update geef over de verschillende zaken in dit dossier, u dan ook iets aangeeft over hoe we de evaluatie gaan insteken. U kunt mij wel voeden als u daaraan behoefte heeft, maar ik ben er op tegen om hier een voorstel te gaan bespreken waar we het eerst met zijn allen over eens moeten worden. Als dat de wisselwerking is die we kunnen maken, dan zorg ik op hoofdlijnen dat u in staat bent mij te voeden, maar ik ontraad de motie nogmaals. Om hier eerst een voorstel te accorderen voordat ik aan de slag kan; dan kan ik mevrouw De Hoon ook niet bedienen om zo snel mogelijk de leerervaringen toe te passen in het traject dat we doorlopen. Als we elkaar daarmee kunnen helpen, dan kom ik na de zomer met een manier waarop u mij kunt voeden. Ik blijf de motie ontraden in die hoedanigheid dat we eerst een voorstel voor het onderzoek gaan vaststellen, want dat is niet werkbaar en het is ook niet goed voor de Brabander, om ervoor te zorgen dat de goede informatie uiteindelijk op tafel komt.

De **voorzitter**: Interruptie Heijman.

De heer **Heijman (Lokaal Brabant)**: Ik ben tevreden met deze toezegging en ik trek mijn motie in.

De **voorzitter**: Dan maakt nu motie 6 geen deel meer uit van de beraadslagingen die ik dan, met uw welnemen, nu sluit. Wij gaan na afloop van het hele blokje stemmen.

32/16 Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat – toepassen coördinatieregeling Wet ruimtelijke ordening

De **voorzitter**: Ik had u al aangekondigd dat wij voor de dinerpauze nog een klein onderwerpje – nou ja, het onderwerp is niet klein maar qua spreektijden overzichtelijk – willen behandelen en dat is de gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. Ik geef daartoe het woord aan de fractie van de VVD. Mevrouw Dirken voert het woord.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Voor ons ligt een verzoek om de coördinatieregeling uit de Wet ruimtelijke ordening van toepassing te verklaren. Een vrij technische aangelegenheid die er uiteindelijk, bij een goede uitvoering, voor gaat zorgen dat alle besluiten die nodig zijn om de gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat mogelijk te maken, straks in een keer genomen kunnen worden. Er is al heel veel energie gestoken in de gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat en onze fractie denkt dat dat de komende jaren ook nog wel zo zal blijven. Daardoor kan er uiteindelijk een enorme slag gemaakt worden qua economische ontwikkeling van het plangebied, waarbij tegelijkertijd een impuls kan worden gegeven aan de leefbaarheid en de ecologische waarden in het gebied. Een ontwikkeling die veel mensen in het plangebied op afzienbare termijn nieuwe mogelijkheden geeft om te werken, te verplaatsen of te recreëren. Natuurlijk zijn wij als VVD er voorstander van dat de benodigde besluiten voor deze ontwikkeling allemaal in een keer genomen worden. Efficiënte en overzichtelijke besluitvorming die zorgt dat eventuele tegenstanders van de ontwikkeling hun grieven ook in een keer op tafel kunnen leggen, zonder constant in de gaten te moeten houden of besluit A of B nu toevallig binnenkort aan de orde is. Een stuk duidelijkheid dus voor alle betrokken partijen. Daar zijn wij voorstander van. Tegelijkertijd zit daar ook een aandachtspunt. Alle besluiten, ook die van de andere betrokken overheden, moeten inhoudelijk van goede kwaliteit zijn. Nu is dat altijd wel zo, maar in dit geval geldt dit specifiek, maar als dat niet zo is dan verliezen we de tijdwinst die we beogen. We hebben vandaag al eerder gezien dat een simpel juridisch-technische fout van een andere overheid kan betekenen dat besluitvorming, en daarmee dus uitvoering van de plannen, zomaar een jaar kan doorschuiven. Daar is uiteindelijk niemand bij gebaat. Wij spreken dan ook de verwachting uit dat de gedeputeerde, en uiteraard mag hij daarop reageren, alles in het werk zal stellen om gedurende het hele proces de vereiste zorgvuldigheid bij alle overheden die betrokken zijn goed tegen het licht te houden, zodat de schop zo snel mogelijk de grond in kan om deze plannen zo snel mogelijk te realiseren.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken voor haar bijdrage. Nu mevrouw Arts van de SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Dit voorstel tot het toepassen van de Wet coördinatieregeling ruimtelijke ordening op besluitvorming van gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat ziet eruit als een technisch ambtelijk verhaal. Ik wil hier echter namens mijn fractie een lans breken om aandacht te hebben voor de positie van de bewoners in dit gebied, mochten wij hiertoe besluiten. Vorig jaar werd in deze zaal door de gedeputeerde gezegd dat kwaliteit voor snelheid moet gaan in dit dossier. Ik wil hem vragen hoe dit valt te rijmen met dit voorstel. De mogelijkheid om zienswijzen in te dienen bij gemeentes wordt door deze coördinatieregeling Wet ruimtelijke ordening ingeperkt tot een keer. Hebben de deelnemende gemeentes hier ook van harte mee ingestemd? De bewoners die actief zijn in de regio met deze GOL-constructie zeggen dat er vanuit de provincie altijd gesproken is over de traditionele drietrapsraket, namelijk de notitie op ruimte- en detailniveau, de MER en het provinciaal inpassingsplan. Zij vragen zich nu af hoe zij, met bijna altijd enige kennisachterstand, in de wettelijk toegestane zes weken de bulk papier kunnen verwerken om tot een degelijke zienswijze te kunnen komen. Daarbij had de provincie er in het verleden vaak een handje van om inspraakperiodes in te laten gaan op 23 december of begin juli of vlak voor de meivakantie. Dan zit je als inwoners met een probleem. Kan de gedeputeerde, als dit zo door ons wordt aangenomen, hiermee rekening houden?

De **voorzitter**: Wilt u afronden, mevrouw Arts?

Mevrouw **Arts** (SP): In dit voorstel ligt, als je de plannen ziet, de nadruk met name op mobiliteit. Is er nog een plan bij de provincie om OV en smart mobility onderdeel te laten zijn van dit hele plan? Het belangrijkste punt van mijn fractie is waarom dit zo gedaan wordt.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Arts voor haar bijdrage. Dan ga ik nu naar mevrouw Klitsie.

Motie 8 Bewoners van het GOL-gebied verdienen redelijke kans op inspraak!

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op vrijdag 15 juli 2016

Constaterende dat:

- PS vandaag de Coördinatieregeling uit de Wet ruimtelijke ordening van toepassing verklaren op de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL);
- In de inspraakprocedure het Provinciale Inpassingsplan met onderliggende documenten en vergunningen op basis van 18 verschillende vergunningssystemen in een keer de inspraak ingaan;
- na deze inspraakprocedure alleen nog een procedure bij de Raad van State openstaat;

Overwegende dat:

- Inbreng van bewoners, al dan niet verenigd in platforms, belangrijk is voor de definitieve besluitvorming door PS;
- Dat bewoners geen professionals zijn;
- Dat wij bewoners een redelijke kans willen geven de documenten voldoende te kunnen doorgronden om hun zienswijze goed te kunnen formuleren;

Verzoeken wij aan GS:

- Tijdig de informatievoorziening over de start van de inspraakprocedure naar het gebied te communiceren;
- De wettelijke minimale inspraaktermijn te verlengen van 6 naar 12 weken;

En gaan over tot de orde van de dag.

D66: Tineke Klitsie"

Mevrouw **Klitsie** (D66): Ja, voorzitter, dank voor het naar voren halen van dit onderwerp. Dat helpt mij. Voorzitter, het besluit dat voorligt is het toepassen van de coördinatieregeling op basis van de Wet ruimtelijke ordening. Hiermee wordt het proces van vaststelling van het PIP gecombineerd met besluiten uit 18 verschillende vergunningssystemen waaronder waarschijnlijk meerdere vergunningen. Dat alles komt in een proces aan de orde. Wij kunnen als fractie instemmen met de coördinatieregeling en wij vinden het een goede zaak dat gemeenten, waterschappen en het Rijk hun vergunning tijdig aanleveren. Wij hopen dat de KAN-bepaling ten opzichte van de afwijkingen van het PIP en het overnemen, een dode letter is en dat die niet gebruikt hoeft te worden, maar dat u met goed overleg daar uitkomt in het voortraject. Ik hoop dat u ons daarover kunt informeren. Wat ik vreemd vind is dat onder 'i' toch het Rijk wordt genoemd, een regeling van Rijkswaterstaat, terwijl het Rijk niet gehouden is aan de coördinatieregeling. Misschien kunt u dat ook nog even toelichten.

Dan een kritisch punt. Wij zijn voor het toepassen van de coördinatieregeling. De door GS geformuleerde argumenten onderschrijven wij. Waar wij nadrukkelijk aandacht voor vragen is de lengte en de timing van de inspraakperiode. Wij hechten aan een transparant proces waarbij burgers al dan niet georganiseerd hun zienswijze op alle onderdelen kunnen inbrengen. De inspraakperiode is voorzien in september 2017 en is precies zes weken volgens het voorstel. September is wel net na de schoolvakanties, maar is niet altijd de vakantieperiode waarin de deskundigen van de buurt hun vakantie hebben gedacht, of misschien juist wel. Ik zou de inspraakperiode ruim tevoren aangekondigd willen zien, zodat mensen weten waar ze aan toe zijn en ik zou de termijn van zes weken willen verdubbelen naar tweemaal zes weken, dus twaalf

weken. Ik heb een motie voorbereid. Als u een toezegging doet, ga ik die niet indienen, maar als u graag de motie in stemming wilt laten brengen, dan geef ik die zo.

Dan nog een paar aandachtspunten voor het vervolgtraject. Wij zijn vorige week als fractie op werkbezoek geweest in het gebied. We hebben gesproken met vertegenwoordigers en met het platform in het gebied. Men heeft waardering voor het verlengen van fase 1, omdat hierdoor de inbreng van burgers beter gewaarborgd is. Dat compliment geef ik graag aan u mee, maar fase 1 en 2 lopen nu in elkaar en er komen grote zorgen over de financiën, dus misschien kunt u iets zeggen over wat dit betekent voor het totale budget, 75 miljoen euro versus 300 miljoen euro, groene en blauwe dooradering en de ambitie van het plan. Ik zie de voorzitter kijken naar mijn tijd. Ik heb nog een opmerking. Wij zien ook dat er in de vorige periode een spelregel is ontwikkeld dat nieuwe voorstellen niet duurder mogen zijn dan 7,5 miljoen euro. Dat betekent dat je soms een nieuw voorstel krijgt dat de suboptimale oplossingen vervangt en het nieuwe voorstel wordt niet in beschouwing genomen, omdat het niet voldoet aan het criterium van 7,5 miljoen euro. Dat vind ik een punt waarover nagedacht moet worden. Dat geef ik graag aan u mee.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Klitsie. Dat was keurig binnen de tijd. Ik ga dan naar de heer Smeets van de fractie van GroenLinks

De heer **Smeets** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik merk voor de helderheid van het debat op dat de motie toch al is ingediend, die wordt mogelijk teruggetrokken, maar de motie is u wel ingediend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Smeets.

De heer **Smeets** (GroenLinks): Mijn minuut gaat nu beginnen? Dank u wel. Voorzitter, allereerst wil ik de ambtenaren bedanken voor de beantwoording van onze technische vragen over de inspraak. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Arts van de SP en mevrouw Klitsie van D66 ten aanzien van de inspraak en ook de verruimde mogelijkheden voor de bewoners. Wij hebben ook gevraagd naar de mogelijke gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en we hebben ook inzicht gekregen in de besluitvorming door PS begin juli 2018. Twee korte vragen. Waarom hebben wij op het laatste moment een herzien besluit en een nota van wijziging ontvangen? Ik heb drie weken samen met de fractie gewerkt aan de voorbereiding van deze Statenvergadering en dan komt er op het laatste moment nog een stuk binnen. Ik heb geen idee van de impact. Het tweede punt is belangrijk in verband met natuur en landschap en cultureel erfgoed. De geplande alternatieve weg langs Drunen-West gaat door de Waalwijkse Overlaat. Deze alternatieve weg doorsnijdt het landschap en het cultuurhistorisch erfgoed, oude spoorbruggen. Is dit voor de gedeputeerde – en ik kijk ook naar de heer Swinkels – een wenselijk alternatief en kunt u dat toelichten? En voor mevrouw Arts: ik heb ook gezien dat er een snelle fietsverbinding tussen Waalwijk en Den Bosch in de planning staat. Wij juichen dat als GroenLinks natuurlijk van harte toe en ik hoop dat er nog wat meer goede mobiliteit in dit voorstel terugkomt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage, want de tijd is nu inderdaad om. Dan kijk ik naar de heer Heijman van Lokaal Brabant. Hij ziet af van het woord. Dan hoop ik dat de motie waarover gesproken werd snel hier is, want dan kan de gedeputeerde die in zijn beantwoording meenemen. De motie wordt gekopieerd. De uitwerking is wel duidelijk denk ik. Ik zal zorgen dat die op uw tafel wordt gelegd. Hier komt nog spontaan een tweede exemplaar. Zo werken we lekker snel door. De gedeputeerde heeft het woord.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat, mevrouw Dirken zei het al, dat is al een tijdje een thema bij ons en zal dat voorlopig ook nog wel blijven, als je kijkt naar de doorlooptijd van dit soort grote projecten. Het verzoek om de coördinatieregeling van toepassing te verklaren ligt nu voor. Dat past natuurlijk heel goed bij een integrale gebiedsopgave waarbij het gaat om mobiliteit, om groen, om water, om cultuurhistorie. Dan past inderdaad bij het integraal vormgeven van de gebiedsopgaven ook de coördinatie. Ik ben ervan overtuigd dat die coördinatieregeling dienstbaar is aan de kwaliteit van inspraak en rechtsbescherming van burgers in dit type trajecten, want je kunt een oordeel geven over het totale project op dat ene moment en je kunt ook borgen dat daar balans is gevonden tussen de verschillende belangen en dat dat daarmee ook in stand blijft. Uitdaging daarbij is de zorgvuldigheid in het proces, want als je het PIP en een aantal vergunningen aan elkaar koppelt, dan moeten ze allemaal goed zijn, anders gaan ze als dominostenen onderuit. Ik denk dat we dat voldoende borgen en wat mij betreft is dit permanent een punt van aandacht het komend jaar. We willen zes cruciale vergunningen, die logischerwijs te koppelen zijn aan een PIP, tegelijkertijd in procedure brengen en ik denk dat daarmee het sturen vanuit een organisatie op tijdig en kwalitatief goed beschikbaar hebben van documenten juist door zo'n coördinatieregeling wordt ondersteund. In dat kader – en ik kijk ook even naar de heer Smeets – moet u de nota van wijziging die u op de valreep nog ontving, juist in het perspectief van de zorgvuldigheid zien. Het heeft ermee te maken dat wij op een onderdeel, waar wij coördinatie toepassen op de vergunningen op basis van de Waterwet, ook de projectplannen aan toevoegen. Het waterschap vergunt, maar daar waar het zelf activiteiten uitvoert doet het dat op basis van het projectplan. Door nu het projectplan toe te voegen aan de te coördineren besluiten, hebben we in ieder geval voor de Waterwet de volledige range te pakken. Dat is de strekking van het herziene ontwerpbesluit. Je concentreert de inspraak op dat ene moment. Natuurlijk komen in de aanloop daar naar toe al veel eerder de MER-resultaten op tafel. Die zijn onderwerp van de goede dialoog die we nu in het gebied invullen. Daar zijn we ook deze week mee begonnen. De eerste resultaten van de MER deden wij onmiddellijk, zodat we daar echt de dialoog vormgeven. Formeel is het zo dat er sprake is van een tweetrapsraket, namelijk een formele inspraak bij de NRD en bij het inpassingsplan. Nogmaals, we concentreren dat. Dat betekent dat we tijdig de documenten beschikbaar stellen en zorgvuldig aankondigen. 25 september 2017 staat in de planning als het moment waarop die inspraak van start zou kunnen gaan. Dat is geen kerst en geen zomer. Dan zijn de meeste mensen in het land. Kijkend naar de motie van mevrouw Klitsie: mijn interpretatie van de wet – en ik heb dat nog even laten checken – is dat de wettelijke termijn echt zes weken is en dat de mogelijkheid voor ons om daar zes weken aan toe te voegen op basis van de Algemene wet bestuursrecht er niet is. Wij kunnen wel de zes wekentermijn combineren met de mogelijkheid om, als de wettelijke termijn verstreken is, de zienswijzen aan te vullen. Daar staat een termijn van twee weken voor. Politiek vertaald betekent dit dat wij de mogelijkheden die de wet biedt voor voldoende ruimte voor inspraak zullen benutten. De motie vraagt iets wat ik op basis van de wetgeving niet mag. Daarmee moet ik de motie ontraden, hoewel ik de beweegredenen volledig steun. Over fase 1 en fase 2: wij zijn inderdaad bezig om te bezien, en dat heeft echt te maken met de kwaliteit van de totale opgave, of wij fase 1 en fase 2 kunnen combineren. Dat maakt dat we in een keer ook belangrijke kwaliteitstoevoegingen, bijvoorbeeld op het terrein van ambities fiets of groen, naar voren halen. Dat zijn we aan het verkennen. Er worden nu scenario's verkend en dat heeft natuurlijk ook te maken met de budgettaire mogelijkheden. Tegelijkertijd kunnen we constateren dat, als je kijkt naar het Groenontwikkelfonds of de ambities die we op het terrein van fietsen hebben, er een moment is om te kijken of je fase 1 en fase 2 – want dan realiseer je de kwaliteit in een keer – kunt combineren. Het is te vroeg om daar nu een definitief oordeel over te geven, maar we verkennen dat wel. Rijkswaterstaat is partner in het project en is formeel niet gehouden om onder de coördinatieregeling te acteren, maar doet het dus wel. Dat is op basis van de partnershipafspraken die we gemaakt hebben en dat geeft aan dat we goed samenwerken in dit project. Ik denk, voorzitter, dat ik dan de belangrijkste

vraag beantwoord. Mijnheer Smeets, de nota van wijziging heb ik denk ik zorgvuldig toegelicht. U heeft nog een vraag gesteld over de Waalwijkse Overlaat. Die vind ik op dit moment buiten de orde, omdat dat nu juist onderwerp is van een zorgvuldige MER van de verschillende tracés. Dan zullen wij ongetwijfeld op basis van die resultaten aan u kunnen voorleggen wat, ook vanuit de cultuurhistorie – en ik kijk naar collega Swinkels – echt het voorkeursalternatief is.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Ja, voorzitter, in verband met de snelheid nu maar een interruptie. Ik heb gevraagd of dit voorstel op steun kan rekenen in de stuurgroep van de diverse deelnemende gemeentes en waterschappen, want zoals de burgers een mogelijkheid minder hebben tot het indienen van zienswijzen, hebben de gemeentes dat natuurlijk ook.

De **voorzitter**: Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Het voorstel om de coördinatieregeling toe te passen is voorgelegd aan de stuurgroep en door de stuurgroep als zodanig besloten. Dit is echt de wens van de samenwerkende overheden in de Oostelijke Langstraat.

Tweede termijn

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Dan zal ik even kijken – dat mag van mij vanaf de plaats – of er behoefte is aan een korte tweede termijn. Mevrouw Dirken, zie ik. Nee, mevrouw Klitsie. Mag vanaf uw plaats als het kort is.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Ja, voorzitter, ik begrijp dat de gedeputeerde mijn motie ontraadt, omdat het juridisch niet kan. Ik wil dan wel graag geïnformeerd worden over hoe we aan de geest van de motie tegemoet kunnen komen. U heeft er al iets over gezegd, maar misschien kunt u ons daar schriftelijk over informeren. Ik vind het fijn om te horen dat 25 september 2017 staat. Het is een eind weg, maar ik denk dat mensen in hun planning zich daar graag op willen voorbereiden. Ik begrijp de toezegging dat u op informatieavonden al zoveel mogelijk de documenten deelt en mensen meeneemt in het gedachtegoed. We trekken nu de motie in, maar we vertrouwen op de goede informatievoorziening.

De **voorzitter**: Motie 8 maakt nu geen deel meer uit van de beraadslagingen en is ingetrokken. Ik kijk ik nog naar de heer Smeets. Vanaf de plaats behoefte? Nee. De heer Heijman ook niet? Ik weet niet of de gedeputeerde de toezegging nog even wil bevestigen.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, voorzitter, dat doe ik graag, dan staat het ook goed in de notulen. Wij zeggen nu toe om nader te informeren over de maximale mogelijkheden die de wet biedt om bij het toepassen van de coördinatieregeling ook de inspraaktermijn volledig ten goede te laten komen aan de tijd waarop burgers hun inspraak kunnen doen. Wij zetten dat op papier en zullen u dat doen toekomen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en toezegging in deze tweede termijn. Dan zijn wij nu toe aan het sluiten van de beraadslagingen over dit onderwerp. Wij gaan straks, dames en heren, na de dinerpauze verder met nog een groot aantal andere onderwerpen waar we aan het eind van

de avond ook nog over gaan stemmen. Nu is het tijd voor een kleine dinerpauze. Ik schors de vergadering een half uur, tot 19.00 uur.

Schorsing in verband met diner

39/16 Verstrekken tweede tranche hybride leningen aan NWB bank en BNG

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Ik wil de vergadering heropenen. Wij gaan beginnen met een van de volgende bespreekstukken die op de agenda staan. Dat betreft het verstrekken van de tweede tranche hybride leningen aan NWB Bank en BNG. De fractie van de VVD heeft het woord. Mijnheer Koevoets, u weet het onderwerp? U heeft het woord.

De heer **Koevoets** (VVD): Het was me even onduidelijk. Ik heb geen gedicht deze keer, nee. Kijk, ze stromen met drommen de zaal in als ik ga spreken. Mijnheer de voorzitter, het zijn bijzondere tijden: anno 2016 levert het meer op om geld te lenen dan te sparen. Het levert zeker meer geld op om geld uit te lenen aan de BNG en de NWB dan het af te geven aan Den Haag door het in 's-lands schatkist te storten. De BNG en NWB verschillen ook niet wezenlijk wat het risico betreft met de Nederlandse staat. We krijgen alleen meer van het Brabantse geld terug van BNG en NWB dan van de staat. De eerste rente over de eerste lening is keurig netjes ontvangen en kan opnieuw worden ingezet ten gunste van Brabant. Inmiddels hebben andere provincies, zoals Limburg, ook ingestemd met het verstrekken van bedragen in deze tranche. Dat verwondert ons, op basis van de argumenten zojuist genoemd, niet. Wat wel opmerkelijk is, is dat in de openbare stukken van andere provincies meer informatie te vinden is, zoals om welke bedragen het gaat. Dat vinden we opmerkelijk en daarom vragen we aan GS of zij het niet opmerkelijk vinden dat er zo verschillend wordt omgegaan met de geheimhouding van deze stukken. Los daarvan, voorzitter: De fractie van de VVD heeft geen wensen of bedenkingen te uiten en stemt in met het voornemen deze leningen te verstrekken en de geheimhouding, voor zover nodig, te bekrachtigen. Ik dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets. De heer Steenbakkers dan nu van de fractie van het CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, dank. Het college vraagt goedkeuring voor de tweede tranche aan hybride leningen aan de BNG en NWB. Maar waar vraagt men in de Statenmededeling nu precies goedkeuring voor? De hoogte van de leningen wordt formeel niet gemeld. Pas na mijn technische vragen en hetzelfde geldt voor de exacte rentepercentages. Allemaal omdat er, daar is het magische toverwoord weer, geheimhouding moet heersen. Voorzitter, dit was bij de vorige leningen ook zo, bij het debatje daarstraks al en op meerdere dossiers die we vanochtend voorbij hebben zien komen. Dit gaat het CDA echt heel erg irriteren. Wanneer ik er niet expliciet om had gevraagd, vraagt u de Staten dus eigenlijk om iets goed te keuren zonder dat wij precies weten wat. Dat is hetzelfde als een kind dat aan zijn vader of moeder vraagt of hij een boodschap mag doen en de portemonnee mee mag nemen, zonder dat vader of moeder weet of er 1000 of 5 euro in de portemonnee zit. Dat is raar. Wat helemaal raar is, en dat heeft mijn collega Koevoets ook al gezegd, is de geheimhouding, want die is helemaal niet zo noodzakelijk. GS in Groningen melden keurig in hun Statenmededeling de hoogtes van de leningen. Dit gebeurde in vorige dossiers ook al, toen heb ik het er ook met de gedeputeerde over gehad. Wij begrijpen heus wel dat geheimhouding soms noodzakelijk is, maar wij beginnen langzaam het gevoel te krijgen dat het college hier in Brabant daar wel heel ruimhartig gebruik van maakt. Neemt u PS als partner nu serieus of niet? Voorzitter, dan de inhoud.

Het gaat om zeer hoge uit te lenen bedragen welke wederom een eeuwigdurend karakter hebben. Laten we goed beseffen dat beide banken, hoe klein het risico ook is, eenzijdig rentebetalingen kunnen uitstellen of een deel van de hoofdsom niet terugbetalen. Het is dus zeker niet risicovrij. Aan de andere kant kunnen we betere rendementen maken. Dat is positief en het CDA waardeert het dat deze gedeputeerde daar actief mee aan de slag is. Op de inhoud heeft het CDA een positieve grondhouding en we hebben nog maar drie vragen. In welke mate, want daar spreekt de Statenmededeling over, zijn de BNG en NWB nu door de overheid gegarandeerd? En valt ons risico dus enigszins mee?

Dan de tweede vraag: we boeken leningen uit die eigenlijk de banken helpen om aan de basisregelgeving te voldoen. Kunnen beide banken hier, volgens de gedeputeerde, aan voldoen voor de deadline? En wat gebeurt er met onze leningen als deze banken niet voor de deadline aan de ratio's voldoen?

Voorzitter, dan het laatste punt: het college stelt dat men verwacht dat de leningen snel worden terugbetaald, omdat ze relatief duur zijn. Ik vroeg in mijn technische vragen, waarmee dit dan vergeleken wordt. Dan wordt er gezegd dat dat met de reguliere financiering vergeleken wordt. Dit lijkt me een heel onterechte vergelijking. In geval van een faillissement, geeft het college aan, zijn wij zo ongeveer de laatste die ons geld terugkrijgen. We zijn hier dus eigenlijk gewoon eigen vermogen aan het verschaffen? Is deze financiering dan juist niet heel goedkoop voor BNG en NWB en zullen zij aflossing misschien wel uitstellen of nooit doen? Voorzitter, tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers en geef graag het woord aan mevrouw Van der Kammen van de PVV. Ik merk intussen op dat bij de koffiebar in het gebouw een OV-chipcard gevonden is. Het is geheim van wie die is, maar hij ligt hier op de voorzitterstafel. Een blauwe OV-chipcard. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja dank u, voorzitter. Voorzitter, volgens dit statenvoorstel worden de verzoeken om een tweede tranche hybride leningen van de provincie aan de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschaps Bank behandeld. De woordkeus is interessant. Dé verzoeken om een tweede tranche. Deze woordkeuze veronderstelt het kennelijke voor de hand liggen van een vervolg op een eerdere lening. Het suggereert dat GS kennelijk op de hoogte was, dan wel op zijn minst niet verbaasd, over een additioneel verzoek om geld nadat we in 2015 reeds 150 miljoen euro publiek geld bij deze banken hebben beleend. We zijn dus verder gaan zoeken en troffen in een persbericht van de NWB over de halfjaarcijfers 2015 de melding: 'in september zal dé storting van dé eerste tranche hybride kapitaal van 200 miljoen plaatsvinden'. Het gaat hier over de provinciale leningen. In een presentatie van de NWB aan de provincie eerder dit jaar werd ook duidelijk melding gemaakt van de eerste en de tweede tranche. Voorzitter, de PVV wil van het college weten of zij reeds bij het uitgeven van de leningen in 2015 wist of kon vermoeden dat er sprake zou zijn van additionele verzoeken vanuit BNG en/of NWB en zo ja, waarom heeft GS dat dan niet gecommuniceerd in het vorige Statenvoorstel? Voorzitter, zijn er momenteel dan nog meer tranches te voorzien in dit dossier? Het college vraagt van PS om geen wensen en bedenkingen te hebben. Die heeft de PVV wel. Ten eerste het verstrekken van dit soort leningen was, is en blijft evident het ontwijken van schatkistbankieren. De PVV vindt dat overmatig publiek geld dat niet direct nodig is voor het uitvoeren van de kerntaken gewoon naar de schatkist moet. De doelstelling van dit college is om koste wat kost meerjarig in de begroting ingeboekte rente-inkomsten op peil te houden.

Dan, voorzitter, het college stelt dat kapitaalverstrekkingen door de provincie aan de sectorbanken kunnen worden beschouwd als invulling van de publieke taak. Dat is een heel opmerkelijke stelling, aangezien het agentschap van de treasury van het ministerie van Financiën daar een heel andere mening over heeft. Want die zegt: 'althoewel het niet verboden is, is het onderling uitleenen van overmatige middelen geen

publieke taak'. Kan het college uitleggen waarom zij hier een stelling hanteert die in strijd is met de regels van het ministerie?

Voorzitter, ten derde, het college stelt dat sectorbanken weinig of geen risico hebben en creëert met die stelling een schijnveiligheid. Technisch en theoretisch kan het dan wel zo zijn dat er een lager risico is met de sectorbanken, maar het product waar het hier om gaat kent wel degelijk risicoaspecten die niet onderschat mogen worden. Zo is het een feit dat als BNG of NWB ooit in moeilijkheden komen dat de hybride leningen van de provincie Noord-Brabant, net als die van alle andere provincies en gemeentes in deze constructie, achtergesteld kapitaal zijn. Ze vormen eeuwigdurend kernkapitaal van de bank, waarop moet worden afgeschreven als er problemen zijn. De provincie kan er helemaal niets tegen doen als dat gebeurt. Daarnaast kan de provincie er ook helemaal niets tegen doen als deze banken besluiten om geen rente uit te keren. De lening is eeuwigdurend, maar volgens het college is dat helemaal geen probleem, want BNG en NWB zullen staan te trappelen om de relatief dure leningen zo snel mogelijk af te lossen. Pardon? Waarom willen ze dan om te beginnen al zo'n kennelijk niet-lucratieve deal sluiten? Kan het college dat toelichten aan de PVV? Die wens tot snelle aflossing is gewoon wensdenken van dit college, want wat als ze helemaal niet willen of kunnen of mogen terugbetalen? Wat als de Europese Centrale Bank als toezichthouder het niet goed vindt dat er vervroegd wordt afgelost? Als dat soort dingen gebeurt, voorzitter, dan kan de provincie daar helemaal niets tegen doen. Voorzitter, argumenten genoeg dus. Constructies als deze dragen daarnaast ook nog eens op zijn minst de schijn van moreel risico met zich mee. Niemand, maar dan ook niemand van degenen die dit soort constructies bedenken of uitvoeren, is ooit aansprakelijk als de zaken misgaan. Zo moeten systeembanken, waaronder de BNG, koste wat kost overleefd gehouden worden en dat zal uiteindelijk ten koste gaan van publiek geld. Voorzitter, als het misgaat is de ellende voor de belastingbetaler en niet voor de alweer naar hun volgende lucratieve baantje gehopte veroorzakers. Kan het college eens aangeven op welke manier het aspect van moreel risico in de overwegingen is meegenomen? Het in moeilijkheden komen van de grote sectorinstellingen, volgens het college zowat onmogelijk, is gezien het feit dat pensioenkapitaal op slinkse wijze een pensioenunie ingerommeld wordt, helemaal geen utopie. Tel daar de meest recente berichtgeving over de problemen van Italiaanse banken nog eens bij op en dan de welhaast niet te stuiten ambitie van de BNG naar meer en meer en meer uitleningen. Voorzitter, de provincie Noord-Holland, wellicht door schade en schande wijs geworden, bankiert enkel bij de schatkist. Een reactie op een Statenvraag waarom de provincie Noord-Holland afziet van het hogere rendement bij BNG en NWB is zeer duidelijk: te veel risico. Voorzitter, dat waren enkele van onze bedenkingen en eigenlijk hebben we maar één wens: volg het voorbeeld van Noord-Holland en stop met deze ongelooflijk onverantwoorde constructie.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. Ik stel vast dat zij daarmee de eerste termijn van de Statenbehandeling beëindigt en de gedeputeerde meteen de beantwoording ter hand kan nemen. Aan hem het woord. Vier minuten voor de gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik vind hier overigens een pen waar ook geen naam op staat. Dat komt dadelijk, mevrouw Van der Kammen. Dan inderdaad over een tweede tranche. De vragen zijn gesteld of we dat konden zien aankomen toen we de eerste tranche met elkaar bespraken. Nee, want er was geen verzoek voor een tweede tranche. Dat hebben we toen ook gedeeld. Wat je wel zag was dat beide banken nog meer stappen zouden moeten zetten om inderdaad aan de Brusselse eisen te voldoen, maar dat was op dat moment niet vertaald in een voornemen om dat in meerdere tranches ook bij ons te vragen. Inmiddels is dat wel gebeurd. Ik kijk even naar de heer Steenbakkers als het gaat om de geheimhouding, want u maakt er een beetje een nummertje van, vind ik.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, over of u ervan afwist, het gaat de PVV niet om de vraag of u al concreet wist dat er een tweedetranche aanvraag heel concreet zou komen, maar of u kon vermoeden dat er sprake zou gaan zijn van een tweede tranche leningen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Het klinkt als een verhoor, mevrouw Van der Kammen. Kon u vermoeden dat ...? Ik zeg nee, want de banken hebben op dat moment geen voornemen geuit om meerdere tranches aan ons voor te leggen. Konden wij vanuit de analyse opmaken dat de banken op dat moment met de eerste tranche nog niet voldeden aan de criteria die de Europese overheid stelde? Ja en volgens mij is dat informatie die wij gedeeld hebben, maar u maakt iets spannend wat niet spannend is. Er lag toch geen concreet verzoek voor een tweede tranche? Dat is veel later ontstaan en dat wegen wij nu afzonderlijk af.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik wil gewoon concreet antwoord hebben op de vraag. Hoe kan dan de NWB er bijkomen? Waarom spreken zij dan wel over een eerste tranche? Met andere woorden er is nog iets meer.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja voorzitter, als er nu sprake is van een tweede tranche, dan is wat we de eerste keer deden de eerste tranche, mevrouw Van der Kammen. Zover kan ik ook nog wel rekenen. Dat er nu sprake is van een tweede tranche was niet te voorzien op het moment dat wij met elkaar de eerste tranche hebben vastgesteld, maar het is ook niet spannend, want ik ben buitengewoon blij met deze tweede tranche, omdat – en dan kom ik op uw andere punt, ik kom dadelijk bij de heer Steenbakkers terug – hier helemaal geen sprake is van een risicoprofiel dat u schetst. We praten over de meest veilige banken ter wereld. We praten over banken die investeren in woningbouw, zorg en in het publieke domein. 18 miljard euro in Brabant. We praten over leningen die nagenoeg altijd gegarandeerd zijn door de overheid, door zorgpartijen, door woningbouw. In die zin praten we over een bancaire financiering in het publieke domein die in hoge mate geborgd is door publieke garantstelling en dan geeft het geen pas om deze twee banken in een perspectief te zetten waar ze niet horen. Het zijn publieke banken die, en zij hebben de Brusselse regels niet gesteld, naar hun mening moeten voldoen aan eisen die Brussel stelt, breed aan de bancaire sector. Daar helpen wij die banken bij, maar dat doen we met een flink rendement ten gunste van onszelf en volgens mij op condities, en die hebben we eerder besproken, die vanuit een risicoprofiel gezien zeer aanvaardbaar zijn om als overheid in te stappen. Waarom Noord-Holland dat niet doet, heeft met de beleggingshistorie van Noord-Holland zelf te maken. Ik sta op de schouders van eerdere colleges, die met een buitengewoon degelijk en goed treasurybeleid ervoor zorgen dat Brabantse euro's veilig worden belegd en bij voorkeur daar waar ze maatschappelijk rendement creëren. Dat gebeurt met deze instellingen die nota bene 18 miljard euro aan leningen in Brabants vastgoed laten landen. Dat als het gaat om hoe wij deze banken moeten positioneren. Het punt van de openbaarheid. Daar zitten twee dimensies aan. Laat ik vaststellen dat op het moment dat wij tot transactie komen met deze banken, alles openbaar wordt. Dat hebben we de vorige keer ook gedaan, dus de verjaardagsfeestjes zijn niet in gevaar. Wij kunnen op elk verjaardagsfeestje straks vertellen hoeveel geld we hebben uitgeleend, tegen welk tarief en wat dat de Brabanders opbrengt. Wij hebben, en nogmaals

misschien zijn wij wat roomser, de regels in het maatschappelijk verkeer, of noem dat in dit geval het bancaire verkeer, daarvan wordt afgesproken dat, zolang je met elkaar in onderhandeling bent, een aantal zaken vertrouwelijk is. Dat respecteren wij en tegelijkertijd bieden wij u aan – en nogmaals, als u aangeeft dat u daarom moet vragen, dan krijgt u volgens mij per kerende post antwoord, want het principe is dat u over alle informatie mag beschikken waarover u wenst te beschikken als het gaat om de hoogte van de lening en ook als het gaat om het perspectief van de rente. Nogmaals, misschien is het beleid wat terughoudender dan van de collega's, maar ik vind dat anderen daarin misschien wel te ver gaan, in ieder geval een andere invulling geven van die normen die in dat verkeer gebruikelijk zijn. Dat maakt toch niet dat ik hetzelfde moet doen? Ik vind het wel een punt van aandacht om het nog eens met de collega's te bespreken, omdat het denk ik terecht vragen oproept. Waarom bij de Groningers meer dan bij Brabanders, als we dit bespreken? Maar nogmaals, daar zit niets anders achter dan dat wij de regels van het bancaire verkeer respecteren, maar op het moment dat wij naar uw wensen en bedenkingen luisteren en bij de contractbesprekingen de lening vaststellen, dan heeft u dezelfde dag alle informatie die ook publiek gedeeld wordt.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik begrijp wel wat de gedeputeerde zegt, maar dit is in acht maanden tijd op dit specifieke onderwerp de tweede keer dat we op exact dezelfde manier met elkaar debatteren. Ook toen zei u dat er een verschil in zat en dat we misschien wat roomser waren, maar in het bancaire verkeer is iets geheim of niet. Kennelijk is dit niet geheim, want er zijn meerdere colleges die erover communiceren naar PS. Vorige keer zei u dat u ze zou aanspreken. Kennelijk is dat niet gebeurd, want het gebeurt weer en dat gaat wel echt irriteren. Dat schept een heel raar beeld. En als ik er vervolgens om vraag, krijg ik het keurig netjes, maar dat is wel heel bijzonder, want heel veel collega's hebben die informatie ook niet gehad. Ik vraag me af hoe je nu kunt zeggen dat men leningen moet goedkeuren, als men niet weet hoeveel en tegen welk rendement.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Nogmaals, mijnheer Steenbakkers, want dan komen wij op een ander punt en dat heeft te maken met onze rolverdeling. U wordt gevraagd om zienswijzen te geven bij ons voornemen. Ons voornemen is om met een contractuele onderhandeling met die banken tot een lening te komen en als het gaat om de condities van die lening, geven wij aan en verschaffen wij u inzicht binnen welke kaders wij dat doen. Dat gaat inderdaad over hoogte. Looptijd wordt expliciet aan u voorgelegd, want daar treden wij vanuit het karakter van de hybride leningen buiten de kaders, dus daar vragen wij uw toestemming voor. Nogmaals, het gaat om niets meer dan om omvang en rentepercentage en wij zullen dat per kerende post aan u laten weten.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dan ga ik er voor deze keer echt van uit dat het de laatste keer is dat we een voorstel krijgen onder geheimhouding, waar andere colleges op een andere manier mee omgaan, want daar is het namelijk niet geheim. Er wordt juist door u een ding gemaakt van geheimhouding, terwijl het dat kennelijk niet is. Dat zou ik graag in de toekomst willen voorkomen. Dat is het enige punt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Mijnheer Steenbakkers, die krijgt u van mij in twee delen. U krijgt van mij inderdaad de toezegging dat die verschillen niet meer ontstaan. De vraag wie er nu een punt maakt van de geheimhouding laat ik even open, want eigenlijk bent u dat, omdat alle informatie voor u beschikbaar is. U krijgt de toezegging dat, als wij met collega-provincies of -gemeenten acteren met een gelijk voorstel, de informatie op hetzelfde niveau, vertrouwelijk c.q. openbaar zal zijn.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Mevrouw Van der Kammen?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dit is inderdaad een herhaling van zetten, voorzitter, want de vorige keer is, naar aanleiding van de inbreng van de PVV op dit dossier, staande de vergadering de geheimhouding opgeheven over de bedragen van de leningen. Als je wat dieper graaft in het dossier is het duidelijk dat het bedrag van de lening geen deel uitmaakt van de geheimhouding. Leg dat nu toch eens uit.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Mevrouw Van der Kammen, u doet aan geschiedvervalsing. Ik ben degene geweest die actief vorige keer de elementen van de lening heeft gecommuniceerd, omdat ik ook tot de conclusie kwam dat een collega-provincie die informatie al had gedeeld. U moet nu niet de zaak omkeren. Nogmaals, ik geef gewoon aan dat alle informatie voor u beschikbaar is, dat de reden waarom wij deze informatie nu in dit voorstel niet hebben opgenomen te maken heeft met onze interpretatie van hoe je in dat verkeer met elkaar omgaat. Alle informatie is voor u beschikbaar. Zodra wij de lening hebben vastgesteld, wordt dat ook gedeeld. Ik gun u nu niet de overwinning van de openbaarheid als wij die zelf al hebben ingevuld, mevrouw Van der Kammen. Laat dat helder zijn.

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde verzoeken ... Nee, er is nog een interruptie. Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ik heb zelf ook gesteld aan de gedeputeerde dat ik het wat opmerkelijk vond dat wij de informatie over de bedragen niet hadden en Limburg wel. Daar heb ik het gezien. Daar ben ik het nog steeds mee eens. Ik vind het wel opmerkelijk dat collega-Statenleden nu zeggen dat zij van niets wisten en het niet konden weten, totdat ze technische vragen stelden. Dat is niet waar. De stukken hebben gewoon ter inzage gelegen. Ik heb ze bekeken. Het was wel opmerkelijk om te zien dat op dat moment ik de enige was die de stukken had ingezien. Ik doe ook een oproep aan mijn collega Statenleden om gebruik te maken van die mogelijkheid om stukken, ook al zijn ze vertrouwelijk, in te zien.

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde vragen tot een afronding te komen van zijn eerste termijn. De spreektijd was ook al een eind op. Gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Volgens mij is dit punt voldoende helder gemaakt. Ik heb aangegeven in de richting van de heer Steenbakkers hoe het staat met de garantstellingen. Dus nogmaals, zeker als het gaat om leningen vanuit BNG en NWB is dat zeer gebruikelijk. Wat er gebeurt als banken straks de ratio's niet halen vind ik een heel moeilijke vraag, omdat ik daar niet over ga. Ik ga ervan uit dat de banken nogal wat alternatieven hebben om aan hun ratio's te voldoen. Er is ook geen enkele twijfel dat die banken daar niet aan gaan voldoen, maar de keuze is aan de banken. Ja, mijnheer Steenbakkers, de keuze is aan de banken en dat is waarom ze bij ons terechtkomen. Men wil nu eenmaal niet dat als gevolg van die eisen van de Europese Commissie, men eigenlijk de principes van hoe zij ook vanuit

aandeelhoudersbelang en dergelijke in de markt acteren, willekeurig welke noodgreep toepassen om aan de ratio's te voldoen. Dat doet men systematisch. Dat men aan de ratio's gaat voldoen, daar heb ik geen enkele twijfel over.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Het feit dat die banken toch bereid zijn om een behoorlijke opslag neer te leggen, maakt dat die banken sterk hechten aan het feit dat ze op deze manier baas in eigen tent blijven. Ik zal die huis-, tuin-, en keukenterm maar gebruiken. Tegelijkertijd juist omdat ze zijn ingebed in dat hele publieke investeringsdomein spelen die banken natuurlijk met vuur bij alleen al het idee dat men de leningen niet aflost. Nogmaals, dat is ook de vorige keer uitvoerig gedeeld, die banken hebben alle incentives om dat te doen, maar vanwege het karakter van de hybride lening zullen ze en kunnen ze dat niet zwart op wit neerzetten. Alle incentives, en dat is de vorige keer ook gewisseld, staan voor die banken in de richting van tijdig aflossen.

De **voorzitter**: Mooi. Dan moet het dit toch echt zijn.

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter, ik heb nog een vraag. Ontwijken van schatkistbankieren is wat mij betreft niet aan de orde. Naar aanleiding van de vorige ronde zijn er aan het kabinet ook vragen gesteld en volgens mij heeft het kabinet daar antwoorden op gegeven die maken dat wat wij hier met elkaar doen past binnen de beleidskaders die voor de provincies in dat opzicht zijn gesteld.

De **voorzitter**: Ik bedank de gedeputeerde voor zijn bijdrage en beantwoording. Ik geef even de gelegenheid voor een korte tweede termijn indien daar nog behoefte aan is. VVD niet. De heer Steenbakkers? Graag kort en krachtig.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, ja drie korte punten. Het punt van geheimhouding is helder, daar heeft de heer Koevoets ook een punt, maar dan nog blijft het feit dat we hier niets mee kunnen. We weten wel bedragen, maar je kunt er hier niets mee, maar dat hebben we uitgebreid gewisseld. Er zijn twee vragen die ik nog voor de gedeputeerde heb. De gedeputeerde antwoordt net dat hij er voldoende vertrouwen in heeft dat de banken aan de ratio's gaan voldoen en dat het verder ook aan de banken is. Ik mag hopen dat wij weten als bijna-eigenvermogenverstrekker, wat er gebeurt in een scenario als dat niet het geval is. Bovendien weten we dat bij een van de banken ook nogal een forse uitdaging zit. Het laatste punt is ook al door de collega's gedeeld, we hebben hier te maken met een tweede tranche. Die opgave ligt er nog. Verwacht de gedeputeerde nu ook nog een derde tranche en hoe kijkt de gedeputeerde daarnaar? En hoe gaat dat ten opzichte van het tegenpartijrisico, dat maximaal 10% van de immunisatieportefeuille mag zijn?

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Ik dank de heer Steenbakkers. Mevrouw Van der Kammen? Als ik het goed onthouden heb, ligt er ook nog een pen van u, vergeet hem niet.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter. We hebben toch een aantal vragen gesteld in de eerste termijn en eigenlijk hebben we daar niet echt een antwoord op gekregen. Dat is jammer. Ik wil nog terugkomen op wat zojuist gesuggereerd is, want staande de vergadering over de vorige dossiers in dit leningendossier, heeft de PVV op basis van haar inbreng ervoor gezorgd dat staande de vergadering de gedeputeerde de geheimhouding over de bedragen heeft opgeheven. Ik vind het ontzettend laag dat de

gedeputeerde nu net doet alsof dat zijn eigen verdienste is. Ik vind dat ontzettend jammer. Dat moest ik even kwijt. Voorzitter, een ander punt, hoe het kan dat de NWB heel proactief, al voordat er sprake was van een tweede tranche aanvraag, heeft gecommuniceerd dat er sprake was van een eerste tranche hybride kapitaal. U kunt wel doen alsof dat geen belangrijke vraag is, maar dat vinden we een heel essentieel punt. Want voorzitter, de manier waarop de subsidie is verleend, want de lening die hier verschaft wordt, is een subsidie, maar als je voorziet dat er meerdere tranches zijn, dan maakt dat de insteek voor de subsidieverlening wel heel anders. Er is nu sprake van een begrotingssubsidie in de vorm van een projectsubsidie, maar op het moment dat we het hebben over een terugkerend project en repeterende bewegingen, zou de insteek een heel andere kunnen zijn. Daar wil ik wel opheldering over hebben.

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Mevrouw Van der Kammen, weet u wat mijn tweede vraag zal zijn die ik aan u ga stellen?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Doet u eens een poging.

De heer **Koevoets** (VVD): Ik vraag u dat omdat u probeert het college en de provincie in de schoenen te schuiven dat, als een bank denkt wij gaan daar misschien nog wel een keer naar toe, de provincie dat niet weet. Net zomin als u weet welke vraag ik zo dadelijk aan u ga stellen, kunnen wij dat als provincie ook niet zien op het moment dat een bank naar ons toekomt voor een lening, of de Efteling, of de Beekse Bergen. Dat weet je niet. Dan kan de bank best een tweede of een derde of vierde tranche voor ogen hebben, maar wij kunnen dat gewoon niet weten. Hoe kunt u dan zo stellig zeggen dat wij dat hadden moeten weten?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, net zoals collega Koevoets daar een vraag over stelt, vraag ik dit college gewoon om daar duidelijkheid en uitsluitel over te geven. Waarom communiceert de NWB dat het gaat om een eerste tranche? Met andere woorden, wordt er nu geanticipeerd op meerdere tranches? Daar wil ik gewoon helderheid over hebben, of dat bekend was en of dat bekend kon zijn. Dat is gewoon een vraag.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, maar ik vraag me af waarom u dat blijft vragen, want ik heb zojuist gedeputeerde Van Merrienboer duidelijk horen zeggen dat hij dat niet wist, omdat er op dat moment maar een vraag lag en er niet gesproken werd door de NWB over een tweede aanvraag.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen. Graag verder met uw betoog.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Een aantal vragen uit de eerste termijn. De stelling van het agentschap van de treasury van het ministerie van Financiën zegt dat het onderling uitlenen van overtollige middelen geen publieke taak is. Dit college stelt dat we deze kapitaalverstrekkingen kunnen beschouwen

als een invulling van de publieke taak. Ik wil gewoon weten waarom de provincie deze tegenstrijdige stelling hanteert. Waarom wilden deze banken nu zo graag deze niet-lucratieve deals sluiten, hebben wij gevraagd aan het college. Daar zouden we graag nog een antwoord op willen krijgen.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Op welke manier is het aspect van moreel risico in deze overwegingen meegenomen? Wij hopen in de tweede termijn van het college antwoorden hierop te krijgen.

De **voorzitter**: Ik dank u, mevrouw Van der Kammen, voor uw bijdrage en geef graag de gedeputeerde het woord voor de tweede termijn.

Tweede termijn

Gedeputeerde **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik meen oprecht, mevrouw Van der Kammen, dat ik een aantal vragen van u heb beantwoord, zoals het motief waarom de banken deze ogenschijnlijk weinig lucratieve deal nu met ons willen sluiten. Ik heb een toelichting gegeven waarom de banken daarvoor kiezen. Dat is omdat de alternatieven ook te maken hebben met vaak een andere manier van invullen van governance en zeggenschap in de banken, terwijl ze graag werken op de manier waarop zij nu in de samenleving opereren, als Nederlandse Waterschapsbank en als BNG, en zij graag de bank willen blijven die ze nu zijn en dat willen wij eigenlijk ook. En niet alleen wij, want ik wil dat beeld bijstellen als u mij plaatst naast de provincie Noord-Holland. Wij trekken als een team op, met uitzondering van de eindredactie van de Statenvoorstellen, dat moet ik u onmiddellijk teruggeven, maar wij trekken als een team op, samen met een aantal provincies en in een enkel geval ook met een aantal gemeenten waaronder ook een Brabantse gemeente. Er is juist sprake van een heel zorgvuldige samenwerking met meerdere provincies. Samen beantwoorden wij een aantal vragen die voorliggen. Het antwoord van het agentschap is een algemene titel. Ik geef aan dat er over de eerste tranche specifieke Kamervragen zijn gesteld die door het kabinet beantwoord zijn en die daarmee expliciet voor deze constructie aangeven dat dat legitiem is in de context van het schatkistbankieren. Zo'n specifieke toelichting van het kabinet over precies deze casus, mevrouw Van der Kammen, neem ik dan zwaarder dan de algemene, want dat is bijna leerboekjesstelling, dat overheden er niet zijn om elkaar onderling geld te lenen. Dat heeft het agentschap goed vastgesteld. Nogmaals, de toets die wij hebben gekregen op basis van Kamervragen van de eerste tranche geeft aan dat dit wel past. Misschien, mevrouw Van der Kammen – en excuses als u het als fel heeft ervaren, maar het gaat mij absoluut niet om het steken van een pluim op mijn eigen hoed. Het gaat mij erom dat wij staande de vergadering – en natuurlijk heeft u een bijdrage geleverd in het debat, maar ik besluit zelf – staande de vergadering, of ik dat deel of niet en dat heb ik ter plekke gedaan. Dat is wat ik u heb willen aangeven. Dat was volgens mij het product van een dialoog. Ik steek hem niet op mijn eigen hoed, maar eigenlijk vind ik dat u dat dan ook niet moet doen. Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Ik bedank de gedeputeerde voor zijn antwoorden. Dan stel ik vast dat er een einde gekomen is aan de behandeling van dit voorstel en dat ik de beraadslagingen daarover sluit. Wij kunnen verdergaan met het volgende nu resterende deel van de onderwerpen.

42/16 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

De **voorzitter**: Er is sprake van twee woordmeldingen. Allereerst de heer Van Hattem van de PVV en daarna nog mevrouw Roijackers van de fractie van GroenLinks. Eerst krijgt de heer Van Hattem van de fractie van de PVV het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, de PVV-fractie heeft enkele opmerkingen bij deze ontwerpbegroting. Allereerst over de inzet van de gedeputeerde Van den Hout in het dagelijks bestuur. Hoe kan het dat met een maximale inzet van de gedeputeerde toch nog zoveel zienswijzen nodig zijn? Mist hij de overtuigingskracht, is hij goed voorbereid en consequent aanwezig bij alle db-vergaderingen? Graag een reactie. In de ontwerpbegroting is sprake van een substantiële voorinvestering vanuit de Omgevingsdienst Brabant Noord voor de ICT-voorzieningen voor de invoering van de Omgevingswet, maar hiervoor wordt geen extra budget gereserveerd. Aangezien het al duidelijk is dat het digitale stelsel voor de Omgevingswet in 2017 en 2018 opgetuigd moet worden en dit voor zowel de frontoffice- als de backofficesystemen ingrijpende gevolgen zou hebben, is het dan niet, vanuit het voorzorgsbeginsel, verstandig om toch nu alvast extra budget te reserveren? Verder is er een tekort van 1 miljoen euro per jaar voor de MB-wetvergunningen. Hoe wordt dit tekort opgevangen? Tot slot, voor samen sterk in het buitengebied, de SSiB, is in de begroting 2017 geen rekening gehouden met de bijdragen. Ik citeer: wordt in 2016 door de deelnemers besloten de inzet op SSiB in 2017 door te zetten. Wanneer komt er duidelijkheid over de SSiB? Zijn er mogelijkheden om de inzet van de SSiB te intensiveren? Is de gedeputeerde bereid te kijken naar de mogelijkheden daarvoor in overleg met de bestuurlijke partners? Graag duidelijkheid daarover.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik dien over dit onderwerp en dit laatste punt een motie in.

Motie 9 Intensiveren inzet SSiB

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 15 juli 2016, behandelend Statenvoorstel 42/16 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN);

Constaterende dat:

- Er in de begroting 2017 van de ODBN geen rekening wordt gehouden met een bijdrage voor Samen Sterk in het Buitengebied (SSiB);

Overwegende dat:

- Het wenselijk zou zijn om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen over de mogelijke gecontinueerde inzet van de SSiB in 2017;
- Het tevens wenselijk zou zijn om de inzet van de SSiB te intensiveren;

Dragen GS op:

- Om zo spoedig mogelijk kenbaar te maken of de inzet van de SSiB in 2017 gecontinueerd kan worden;
- Om te kijken naar mogelijkheden om met bestuurlijke partners in overleg te treden over de mogelijkheid tot intensivering van de inzet van de SSiB;

en gaan over tot de orde van de dag,

PW Noord-Brabant: Alexander van Hattem"

De **voorzitter**: Dan zou ik die motie graag snel hier willen hebben. Ik vraag de bodes die snel in circulatie te brengen. Nog een andere woordmelding: mevrouw Roijackers van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. De Omgevingsdienst Brabant Noord, belast met het groene spoor, taken ten aanzien van natuur en milieu, hun begroting en doorkijk naar het werken onder de Omgevingswet, is verwoord, zo vinden wij, in een leesbaar en helder stuk. Dat heeft de dienst goed gedaan. In reactie daarop heeft de provincie, net als bij de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant weer een strenge zienswijze geformuleerd. Strenger, zo menen wij, dan bij de beide vorige diensten. De strengheid op bestuur, financiën en vooral ook kwaliteit juichen wij toe. Wij waarderen het dat de gedeputeerde ons van tevoren de kans heeft geboden om wat vragen te stellen, onder meer over de collectieve taken en het weerstandsvermogen. Dat was prettig en informatief. Toch hebben we nog zorgen over ecologie en over bestuurlijke onenigheid. Om te beginnen ecologie. We wisten dat de PAS eraan kwam en nu weten we wat die ons gaat kosten. Voor wat voornamelijk neerkomt op het verstrekken van MB-vergunningen aan uitbreidende veehouderijen, betalen we jaarlijks 2,4 miljoen euro extra. 1 miljoen euro meer dan we al eerder te horen hebben gekregen. Het zal u niet verbazen dat GroenLinks daar moeite mee heeft. Heeft de dienst nog tijd en mogelijkheid genoeg voor toezicht en handhaving op natuur en milieu, toch ook een belangrijk onderdeel van hun taken. En dan weer 1 miljoen euro extra dat de gedeputeerde ecologie uit moet geven naast de verloren miljoenen bij de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Wordt het uitstel van herstelmaatregelen of een minder grote toezicht opdracht aan de omgevingsdiensten? We willen graag weten hoe deze bezuiniging ingeboekt gaat worden.

Dan over de bestuurlijke onenigheid, over het level playing field in Brabant; gelijke dienstverlening bij gelijke gevallen tegen gelijke kwaliteitseisen in een gelijk tijdsbestek. Wat de provincie betreft dan ook graag tegen gelijke tarieven. Maar nee, hier spelen dan toch weer de belangen van de individuele deelnemers in een gemeenschappelijke regeling. Komen we er in 2017 uit in Brabant? Graag de reactie van de gedeputeerde. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik bedank mevrouw Roijackers voor haar bijdrage en vraag de gedeputeerde of hij meteen de beantwoording ter hand kan nemen. Motie 9 is intussen over dit onderwerp ingediend en is al op de digitale kanalen beschikbaar. De gedeputeerde heeft het woord. Graag kort en krachtig, zoals u zult begrijpen.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter, de PVV vraagt naar de relatie tussen mijn rol in het dagelijks bestuur en de hoeveelheid zienswijzen die alsnog worden ingediend. Volgens mij, behalve dat die aan het verkeerde adres is, maar misschien ook niet, is het helder dat er nog meer mensen in de Omgevingsdienst zitten, circa twintig, die allemaal een stem hebben. Ik doe mijn best, maar ik red het niet altijd tegen negentien andere gemeentes. Als het gaat over de ICT-reserveringen, daar staat niets over in deze zienswijze. Misschien in de begroting, maar als u daar een zienswijze op zou willen indienen, dan was dit wel het moment geweest. Dan verwacht ik van u een amendement. Het tekort van 1 miljoen euro op de Wet natuurbescherming; daar staat iets over uitgelegd in het stuk. Waar het op neerkomt is dat we in 2015 en 2016 voor de voet weg moesten werken, omdat er nu eenmaal geen ervaringscijfers bestonden over hoe duur het zou zijn om natuurbeschermingswetvergunningen te verstrekken en daar toezicht op te houden. Inmiddels is dat inzicht er wel. We zijn inmiddels ruim een jaar onderweg met het verlenen van de vergunningen. Nu is er een beeld van wat dat kost. Daar is een correctie van 1 miljoen euro voor nodig. Hoe wordt dat gedekt? Dat is een wettelijke taak die de provincie moet uitvoeren, dus die wordt gedekt uit de provinciale begroting. SSiB 2017, daar gaat de motie over, die ik overigens overbodig vind en daarom ook ontraad. De collectieve taken, waaronder SSiB, zijn geen verplichte taken die gemeenten of provincies moeten inbrengen in een omgevingsdienst. De dienst heeft er daarom voor gekozen om niet-verplichte taken niet structureel in de begroting op te nemen, omdat dat elk jaar kan wijzigen. Hoeveel mensen nemen er aan deel, wordt er überhaupt nog wel iets gedaan? Daarvan hebben

we onlangs met de ODBN afgesproken dat dat bij SSiB anders moet, overigens ook met de andere diensten, omdat het weliswaar een collectieve taak is, die wat ons betreft structureel is. Vanaf volgend jaar wordt die dan ook structureel in de begroting opgenomen. Of de tarieven in 2017 tussen de drie diensten gelijk zijn, neem ik aan? Ik kan u garanderen dat dat niet het geval zal zijn. Dat zijn drie diensten die als het ware elkaar niet kennen, en waarom zouden ze ook? De provincie is klant bij al die diensten, verder hebben ze alleen maar hun eigen gebied te bedienen en gaan ze zelf over tarieven. Ze liggen in de buurt van elkaar, dat is ook wel het streven, want we streven allemaal naar een goedkope, efficiënte dienstverlening, maar gelijktrekken zal zeker niet zonder meer gebeuren. De vraag of de dienst nog wel geld overhoudt voor haar ecologische taken is denk ik geen goede vraag. Het is niet zo dat de dienst een hoeveelheid geld heeft en dat we daarna eens gaan beslissen wat ze daarmee gaat doen, maar dat wij als provincie beslissen wat we vinden dat de dienst moet doen, dat opdragen en daarvoor betalen. Als u wilt dat de dienst drie keer zoveel ecologietaken gaat uitvoeren, dan hoeft u slechts drie keer zoveel te betalen en dan doen ze dat.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, op de valreep, van mevrouw Roijackers, die nu het woord heeft.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): De dienst heeft in zijn stuk heel duidelijk gemaakt dat men bezig is met de Omgevingswet. Er gaat ontzettend veel veranderen. Volgens mij had de vraag van de heer Van Hattem daar ook betrekking op. De dienst staat natuurlijk ook bestuurlijk en financieel onder druk. We hebben daar wel vaker over uitgewisseld. Er zijn ook wat zachtere waarden uit te lezen. Dat gaat bijvoorbeeld over het toezicht van ecologische kwaliteit naar herstelmaatregelen. Dat is typisch iets waarvan wij als fractie van GroenLinks, en wij zijn niet de enige fractie, collega Surminski is nu weg, maar gaat deze dienst dit proactief oppakken? In hun eigen stuk, wij hebben een heel strenge zienswijze, zijn ze ook vooral bezig om SMART, slim vooruit te kijken, klaar voor 2017, maar ik lees zo weinig over een groene ambitie om te kijken of de ecologie en de natuur op orde is en dan moeten we ook nog eens bezuinigen.

De **voorzitter**: En uw vraag was?

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Mijn vraag is of er bij de dienst voldoende ambitie, urgentie en kwaliteit is om ook dat soort 'zachtere' taken goed uit te oefenen in 2017.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): De ambitie van de dienst is om precies dat te doen wat de opdrachtgevers zeggen dat ze moet doen. Als wij de dienst vragen toezicht te houden op het herstel van de natuur, dan doet ze dat. En als we vragen dat 10 uur per jaar te doen, dan krijgen we een rekening van 10 uur per jaar. Wilt u dat 24 uur per dag door 3 mensen, dan kan dat ook en krijgt u daar een rekening voor. De dienst zelf heeft op het gebied van inhoud geen ambities. De ambities van de dienst zitten op het niveau van de dienstverlening.

De **voorzitter**: Van Hattem nog?

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat kan misschien een tweede termijn schelen. Ik heb nog twee kleine puntjes. Ik zou willen vragen wat u zegt ten aanzien van de ICT-systemen voor de Omgevingswet. U zegt: u moet maar een amendement indienen, maar mijn vraag was eigenlijk of u mijn zorgen deelt dat het toch

verstandig zou zijn vanuit het voorzorgsbeginsel om daar nu al budget voor te reserveren. Of deelt u die zorg niet en is een amendement eigenlijk niet nodig?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan nog een tweede puntje, als het nog even kan. Ik had in de motie ook nog gevraagd om te kijken naar de mogelijkheid van intensivering van de inzet van de SSIB. Hoe kijkt de gedeputeerde daar tegenaan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Er zal ook geïnvesteerd worden in ICT in relatie tot het in werking treden – niet in 2017 overigens maar veel later – van de Omgevingsdienst. Er is ook in het bestuurlijk platform Omgevingsrecht, de bestuurlijke koepel over alle drie de diensten, een project ontwikkeld dat de diensten moet voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet. Daar wordt gekeken wat er precies nodig is, onder andere ICT, maar dat is maar een heel klein deel daarvan. Op basis van waar die projectgroep mee komt, moeten de diensten in hun beleid zich voorbereiden op de Omgevingsdienst en dus ook op het ICT-verhaal. Als het nodig is zullen zij daar geld voor vrijmaken. Het is ook niet zo dat we daar heel expliciet geld voor vrij moeten maken. Er is gewoon budget voor de doorontwikkeling van ICT, maar ook van de kennis van medewerkers, want ook die zullen geschoold moeten worden in de Omgevingsdienst. Niet alles hoeft met extra geld te gebeuren, maar wat er precies nodig is, is pas duidelijk na afronding van het project Omgevingsdienst binnen het BPO.

Intensivering van SSIB; het was al een hele toer om alle gemeenten zo gek te krijgen om daar überhaupt aan mee te doen. Als ik nu ga voorstellen dat te intensiveren, dan krijg ik onmiddellijk de wind van voren in veertig colleges, maar het staat u natuurlijk vrij om dat wel te doen. Bij de begrotingsbehandeling 2017 worden alle budgetten verdeeld en zou u kunnen pleiten voor toename van het budget voor SSIB en intensivering daarvan.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank voor uw beantwoording. Gelet op uw antwoorden over de ICT-voorzieningen denk ik dat het op dit moment niet nodig is om een amendement in te dienen. De motie houd ik nog wel even in procedure, dus nu nog gewoon ingediend, omdat we willen inzetten op de intensivering.

De **voorzitter**: U houdt hem niet aan, maar u wilt dat er nu gestemd wordt, althans zo dadelijk als we gaan stemmen? Dan hebben wij elkaar goed begrepen. Dan is de gedeputeerde nu klaar met de beantwoording en kijk ik of er behoefte is aan een tweede termijn. Ja, die zie ik bij Kuijken en mevrouw Roijackers. Ik geef u kort de gelegenheid, Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch aan de PVV vragen of ze kunnen overwegen de motie over extra inzet voor de SSIB aan te houden. Dat heeft te maken met dat we het net over de Omgevingswet hebben gehad, maar ook de Wet natuurbescherming komt op ons af, waarvan de provincie over de uitvoering zal gaan. Als daar meer over bekend wordt, komen er ook meer taken op de provincie af. Ik zou het ook graag daarbij willen betrekken, al moet ik wel zeggen dat het CDA zeer sympathiek tegenover het uitbreiden van 'Samen sterk in het buitengebied' staat. We hebben een dagje

meegelopen met deze mensen. Zij doen ontzettend goed werk, echt waar, en gaan met twee mensen elke dag op pad. Dat is echt te weinig.

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Kuijken. Ik zie een interruptie van de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Als dat bijdraagt aan het behalen van deze motie, dan ben ik graag bereid om hem aan te houden. Daar kunnen we later in het jaar nog op terugkomen.

De **voorzitter**: Dan constateer ik dat motie 9 nu geen deel meer uitmaakt van de beraadslagingen, maar is aangehouden tot nader order. Mevrouw Roijackers dan.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik begin een met een compliment ten aanzien van het element 'Samen sterk in het buitengebied'. Goed dat de PVV dat aankaart en ook goed dat het de gedeputeerde is gelukt om dit met partners structureel te maken in 2017. We kijken even naar de heer Kuijken en de heer Van Hattem. Ook GroenLinks wil graag meestrijden om hier het komend jaar extra middelen voor vrij te maken. Dan nog een punt en dat betreft het extra toch wat onverwacht inboeken van weer 1 miljoen op ecologie. Waar gaan we dat doen? Ik houd het heel simpel en kort.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Mevrouw Roijackers gaat ervan uit dat dat automatisch uit het budget van ecologie moet komen, maar ik zou niet weten waarom. Het verlenen van PAS-vergunningen is niet iets ecologisch. Wij zullen daarvoor een voorstel doen bij de behandeling van de begroting 2017. Waar dat miljoen precies vandaan gaat komen, zal in de boezem van het college eerst bepaald worden voordat we daarmee naar uw Staten komen.

De **voorzitter**: Ik bedank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik constateer dat we aan het einde zijn van de tweede termijn. Ik beëindig hiermee de beraadslagingen en stel u voor snel over te gaan naar het volgende item op de agenda.

43/16 Begroting 2017 en meerjarenbegroting 2017-2021 van het Parkschap nationaal park De Biesbosch

De **voorzitter**: Allereerst de heer Van Hattem van de fractie van de PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, GS stellen voor om op de ontwerpbegroting van het Parkschap De Biesbosch geen zienswijzen in te dienen. Tegelijkertijd wordt echter geconstateerd dat de verdienmodellen nog steeds onvoldoende inkomsten genereren. Daar heeft de PVV al eerder voor gewaarschuwd. Het afgelopen jaar heeft Parkschap nationaal park De Biesbosch gegrossierd in duurzaamheidshobby's en EU-projecten, zoals de Zonnepont en de nauwelijks gebruikte oplaadpalen die niet kostendekkend zijn. Deze projecten hadden juist geld moeten opleveren in plaats van moeten zorgen voor extra kosten. De basis is dus nog steeds niet op orde. Desalniettemin blijft het Parkschap doorgaan met allerlei hobbyprojecten. In de begroting staat bijvoorbeeld een bidbook Biesbosch voor nationale parken van wereldklasse, het uitbreiden van internationale allure en vage cultuurinitiatieven zoals River Art, wat in kunst-bobotaal omschreven wordt als 'oeverkwaliteiten versterken met een reeks kunstwerken' en een duurzaam kunstobject van designer Piet Hein Eek als verblijfslocatie. De nadruk ligt op zulke prestigeprojecten, terwijl een basisvoorziening als het onlinereserveringssysteem ondertussen definitief

mislukt blijkt te zijn. Kunnen GS aangeven of zij van mening zijn of investeren in de kwalificatie nationaal park van wereldklasse niet te veel een prestigeproject is? Zijn GS ook van plan om hierin direct te investeren en zo ja, kunt u een inschatting geven van de te verwachten investeringsbijdragen? Verder worden in de begroting Europese projecten genoemd. Het Parkschap wil met buitenlandse partners samenwerkingsverbanden aangaan om ambities te verwezenlijken. Onder andere door middel van een door Europa georganiseerde dag. Is het soms de ambitie van dit nationaal park om dit nationaal park te laten verworden tot een EU-reservaat, een living lab voor Eurofiele hobby's? Graag een reactie.

Voorzitter, het toppunt van links hobbyïsme treffen we aan in het jaarverslag 2015 onder het kopje vluchtelingen. Hier is te lezen dat voor circa zestig zogenaamde vluchtelingen die drie dagen in een noodopvang verbleven vier keer een dagdeelprogramma met onder andere een boottocht in de Biesbosch is verzorgd. Hierbij is aangegeven dat de kosten gedeeltelijk door het Parkschap werden gedekt. Uit ambtelijke navraag is gebleken dat het hier ging om, ik citeer, 'wat uren geleverd en reguliere werktijd die vanuit het reguliere paybudget zijn bekostigd. Het Parkschap heeft hiermee invulling gegeven aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid'. Voorzitter, het Parkschap heeft geen enkele maatschappelijke verantwoordelijkheid om gratis uitstapjes te verzorgen voor asielmigranten. Zijn GS bereid om het Parkschap op te roepen te stoppen met zulk soort gekkigheid? De echte maatschappelijke verantwoordelijkheid van het Parkschap is om het beheer van dit nationaal park doelmatig uit te voeren en de verantwoordelijkheid om de belastingbetalende burger niet op te zadelen met hobbyprojecten. Daarom dient de PVV-fractie een amendement in met een zienswijze van die strekking. Tot zover.

Amendement 3

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 15 juli 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 43/16 Begroting 2017 en meerjarenbegroting 2017-2021 van het Parkschap nationaal park De Biesbosch;

Besluiten:

In ontwerpbesluit 43/16B

1. Het dictum

'Geen zienswijze in te dienen op de begroting 2017 van het Parkschap nationaal park De Biesbosch.' te wijzigen in

'De volgende zienswijze op de begroting 2017 van het Parkschap nationaal park De Biesbosch kenbaar te maken:

1. De echte maatschappelijke verantwoordelijkheid van het Parkschap is om het beheer van het nationaal park De Biesbosch doelmatig uit te voeren. Het ten uitvoer brengen van projecten die niet tot de kerntaken behoren leidt af van deze doelmatigheid en dient te worden gestaakt.'

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV: Alexander van Hattem"

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Van Hattem voor zijn bijdrage. Ik zie het amendement dan graag hier tegemoet, zodat wij het snel kunnen vermenigvuldigen. Mevrouw Brunklaus stond op de sprekerslijst, maar dat wordt waargenomen door mevrouw Roijackers. Aan haar het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. GroenLinks heeft de Biesbosch in haar hart gesloten en met goede reden. De Biesbosch behoort tot de top drie van de nationale parken en is het voorbeeld van duurzame recreatie en toerisme. De natuur gaat de goede kant op en de zeearend geniet ervan met de kleintjes, maar zal dit zo blijven? GroenLinks heeft hier in de afgelopen jaren wel zorgen over geuit en de nodige moties ingediend met als doel het nationaal park te ondersteunen. De begroting van Parkschap nationaal park De Biesbosch ziet er al beter uit en geeft de provincie geen aanleiding om

zienswijzen in te dienen, zoals dat in de andere jaren wel is gebeurd. Kortom, de zaak lijkt op orde. Ook wordt er gewerkt aan toekomstplannen. Er is een bidbook ingediend voor de vrijetijdseconomie, er is een gebiedsfonds gemaakt met grote organisaties. De provincies eruit en partners erin. Dat wordt de toekomst. Een goede ontwikkeling is ingezet, maar is het genoeg? De provincie blijft meedoen door nationaal park en partners te laten profiteren van provinciale regelingen, maar is het genoeg? GroenLinks durft dit nog steeds te betwifelen. Dat de begroting 2017 redelijk sluitend is gemaakt, komt door een aantal technische kunstgreepjes die toegepast zijn en dat kan je niet blijven doen. Onze zorg zit nog steeds op de langere termijn. Natuurlijk willen we vertrouwen geven aan de plannen van de partners van het nationaal park, maar via de ontwikkelde projecten komt er niet echt veel geld binnen en de opbrengsten zijn ook nog redelijk onzeker. Met recreatievaantjes en een 'geef-en-beleeffonds' gaan we echt de 1,6 miljoen euro die de overheden nu bijdragen, niet binnenhalen. Daarom de vragen aan GS: hoe zien GS de toekomst en hoe gaan GS ons van de ontwikkelingen op de hoogte houden? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik bedank mevrouw Roijackers. Mijnheer Heijman? Nee, u ziet af van uw spreektijd? Dan kunnen wij in beginsel meteen door naar de gedeputeerde, maar er is nog wel een amendement onderweg. U kunt misschien alvast beginnen met die punten die aan de orde zijn, dan zal ik zorgen dat het amendement op tafel komt, daar is het geloof ik.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Jazeker, ik zal beginnen bij mevrouw Roijackers. Uw zorgen op lange termijn. Ik neem aan dat u bekend bent met ons voornemen om uit het Parkschap te stappen? Wat dat betreft is er niet veel lange termijn. We zijn nu in onderhandeling om per 1 januari 2018, dus over anderhalf jaar, net als Zuid-Holland, geen lid meer te zijn van het Parkschap en we wensen ze veel succes. Dat is het eigenlijk wel zo'n beetje. Het is niet voor niets dat we die verantwoordelijkheid niet meer willen dragen. Met betrekking tot de heer Van Hattem, of het Parkschap met een aantal van haar projecten prestigeprojecten aan het bedrijven is. Ja, wellicht. Het is prestigieus wat het park wil en wat het park doet en dat kan je ook zien. Als je nu naar de Biesbosch gaat en zie je waar het Parkschap gevestigd is, namelijk in het museum dat al tal van prijzen heeft gekregen en terecht, echt het mooiste museum van heel Nederland, zo niet van heel Europa volgens de prijzen die we hebben gekregen. Dus als het Parkschap iets aan prestige doet, dan doet ze het ook meteen goed, dus ik hoop dat ze daar vooral mee doorgaat. U stelt dat het Parkschap geen maatschappelijke verantwoordelijkheid zou moeten dragen. Daar gaat het Parkschap zelf over. Zij vindt dat ze die maatschappelijke verantwoordelijkheid wel heeft en heeft dat ingevuld door vier boottochtjes met vluchtelingen te maken. Daar kunt u een probleem mee hebben, maar dat is niet aan u. U stelt bovendien dat het Parkschap zich moet bezighouden met haar kerntaken en u zegt dat dat uitsluitend het beheer van de natuur is. Als het Parkschap ergens niet voor is, dan is het wel voor het beheer van de natuur. Daar gaat het Parkschap helemaal niet over, daar gaat Staatsbosbeheer over. Het Parkschap gaat over beleving, toerisme, samenwerking met andere partners, over maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen, maar niet over beheer van de natuur.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb het ook expliciet gehad over beheer van het natuurgebied en recreatie.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Ja, daar gaan ze niet over.

De heer **Van Hattem** (PVV): En de recreatie, dat heb je gezegd.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): U moet uw stukken misschien lezen voordat u naar deze vergadering komt. Als u mij vraagt het Parkschap aan te spreken op haar kerntaken, zorg dan dat u op zijn minst weet wat die kerntaken zijn. Inmiddels hebben we hier het amendement, waarin u de Staten vraagt de zienswijze in te brengen om de echte maatschappelijke verantwoordelijkheid van het park te nemen, namelijk het beheer van Parkschap nationaal park De Biesbosch. Met alle respect, daar gaan ze dus werkelijk niet over. Dit amendement is zo flut, daar kan ik amper iets anders van zeggen dan ontraden.

De **voorzitter**: Ja, u wordt gevraagd om een oordeel te geven. U ontraadt het. Dat kan.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Er is een verschil in kwaliteit af en toe.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Gelukkig gaat de gedeputeerde over zijn eigen woorden. Daar ga ik niet over, daar gaat hij zelf over en het zegt ook iets over de kwaliteit van deze gedeputeerde. Het punt is dat het met beheer ook over het financiële beheer, de exploitatie gaat. Dat wordt bedoeld met beheer. Dat u alleen maar denkt aan natuurbeheer, aan de hoogte van het onkruid en de berkenboompjes, dat is uw zorg, maar het gaat om de exploitatie. Dat wordt bedoeld met 'beheer'.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): U bedoelt exploitatie met beheer? Als u dat dan gewoon zegt en opschrijft. Bovendien, dan nog, over welke exploitatie heeft u het dan?

De heer **Van Hattem** (PVV): De exploitatie van het Parkschap.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Exploitatie van het Parkschap, wat is dat dan?

De heer **Van Hattem** (PVV): Het nationaal park.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): De exploitatie van het nationaal park?

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat u met een woordspelletje bezig bent – voorzitter, via u – dat is eigenlijk afleiden van het probleem. Wat we zien is een Parkschap dat verantwoordelijk is voor de exploitatie van het nationaal park. Dat is waar het op neerkomt.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Daar komt het niet op neer.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Hout, even ordentelijk via de voorzitter. U mag uw zin afmaken en dan antwoordt de gedeputeerde nog een keer en dan is het mooi geweest over dit onderwerp.

De heer **Van Hattem** (PVV): We gaan forse bedragen krijgen van onze overheden. Belastinggeld van onze Brabantse burgers dat doelmatig moet worden ingezet, terwijl er allerlei activiteiten worden georganiseerd die niet kostendekkend zijn en daar zit een groot probleem. Dat ze er nog van alles bij verzinnen, en dan zegt u: u gaat er niet over dat ze met vluchtelingen gaan varen. Daar gaan we toevallig

wel over, want wij betalen de club wel. Dat is wat wij hier controleren, anders kunnen we net zo goed dit stuk niet meer behandelen in deze Staten.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Ik kan u geruststellen. Volgend jaar is het de laatste keer dat we dit behandelen en inderdaad, daar gaat u niet over, daar ga ik zelfs niet over. De enige financiële bijdrage die wij leveren aan het Parkschap is bestuursondersteuning en niet aan projecten zoals u nu net omschreef.

De **voorzitter**: Ik stop dit debat nu, het is mooi geweest. De zaken zijn wel gewisseld en we zijn bovendien aan het einde van de daarvoor beschikbare termijnen. Ik sluit de beraadslagingen. Amendement 3 maakt deel uit van de stemmingen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter, ik begrijp dat u geen tweede termijn toestaat?

De **voorzitter**: Excuses, ik was iets te haastig. Ik geef u nog de gelegenheid, als u dat wilt, om een tweede termijn te maken. Dat wilt u geloof ik, dus gaat uw gang. Als het kort is mag het ook even vanaf uw plaats.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Wij gaan inderdaad als provincie nog anderhalf jaar over Parkschap nationaal park De Biesbosch en daarvan begrijp ik dat de heer Van den Hout de mensen gaat uitwaaien en succes wensen, maar ik wil toch even een reactie hebben op wat wij zien als een contrast tussen 1,6 miljoen en de vaantjes die nu worden bedacht en het Geef-en-beleeffonds. Deelt de gedeputeerde, voor deze anderhalf jaar in de overgang, dat er wel even wat meer moet gebeuren en dat je het hier niet mee gaat redden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde krijgt van mij graag de kans om daar nog antwoord op te geven in zijn tweede termijn. De gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van den Hout** (GS;SP): Tot op zekere hoogte wel. Daarom hebben we inmiddels vier jaar geleden tienduizenden euro's ter beschikking gesteld voor alle nationale parken om te werken aan de ontwikkeling van hun verdienmodellen. Daar zijn ze in meer of mindere mate in geslaagd. We zullen na de verzelfstandiging, na 2018, zien of dat werkelijk zoden aan de dijk zal zetten. Het moet uit de lengte of uit de breedte komen. Het wordt of efficiënter, of ze zullen meer inkomsten moeten genereren. Ik deel uw zorg dat met wat nu in rij en gelid staat aan verdienmodellen zij in ieder geval niet kunnen compenseren wat ze kwijtraken als de twee provincies er uitgaan. In die zin is er voor het Parkschap werk aan de winkel.

De **voorzitter**: Ik bedankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording. We zijn gekomen aan het einde van de behandeling van dit voorstel. Ik sluit de beraadslagingen en ik open dan het volgende punt op de agenda.

44/16 Conceptbegroting 2017 Gemeenschappelijke Regeling Regiotaxi Noordoost-Brabant, zienswijze PS

De **voorzitter**: Een paar woordmeldingen, twee stuks. Allereerst de heer Bakker van de PVV.

De heer **Bakker** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. We zien dat de provinciale bijdrage richting de Gemeenschappelijke Regeling Regiotaxi aanzienlijk minder wordt. Concreet komt het erop neer dat we in 2016 nog 3 miljoen euro subsidiëren, in 2017 is dat 2 miljoen euro en voor de jaren 2018, 2019 en 2020, is de bijdrage geslonken naar 1 miljoen euro. Daar staat dan wel weer tegenover dat vanaf 2018 jaarlijks 0,5 miljoen euro bijgedragen zal worden aan de organisatiekosten. Daarover heeft de PVV toch nog wel wat vragen. Beoogt de provincie in dezen ook een versobering van het kleinschalige collectieve vervoer in Noordoost-Brabant die ten koste gaat van de bereikbaarheid? In hoeverre gaat dit college in het kader van het kleinschalige collectieve vervoer in Brabant aansturen op combinaties van Wmo en schoolvervoer, al dan niet in combinatie met reguliere OV-lijnen die in de daluren weinig reizigers hebben en maakt dit ook deel uit van de aanbesteding voor het nieuwe contract met een vervoerder in Noordoost-Brabant na 1 januari 2017? Tot zo ver mijn bijdrage, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker en geef dan het woord aan de heer Smeets van de fractie van GroenLinks. Hij heeft het woord.

De heer **Smeets** (GroenLinks): Voorzitter, een korte bijdrage. In de afgelopen weken hebben wij als fractie een aantal zorgcoöperaties in Herpen, Schaick en Elzendorp bezocht en ook een gesprek gehad met het bestuur van de ouderenbonden in Brabant. Al die organisaties maken zich grote zorgen over de betaalbaarheid en met name van de bereikbaarheid van het kleinschalig vervoer op het platteland. Ik sluit me aan bij woorden van mijn collega van de PVV. Wij maken ons ook zorgen over deze ontwikkeling ten aanzien van de Regiotaxi. Als punt zou ik, vanuit onze volksvertegenwoordigende rol, willen inbrengen om eens goed te kijken naar de betaalbaarheid van de Regiotaxi in de toekomst en ook het belang hiervan, zeker in de kleine kernen, zeker als je kijkt naar het bestuursakkoord waarin staat dat ook de bereikbaarheid van het platteland belangrijk is.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets voor zijn bijdrage en geef dan graag het woord aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde **Van der Maat** (GS;VVD): Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de vragen. De vragen van de heer Bakker en de heer Smeets zijn een beetje hetzelfde. Er zijn twee financiële stromen. De eerste was een stroom voor samenwerking, de andere was voor daadwerkelijk vervoer. In dat daadwerkelijke vervoer zit geen enkele besparing. Dat blijft zoals het is. Daarnaast was er een stroom om de beweging die dit allemaal organiseert te ondersteunen. Daarover heeft mijn voorganger afspraken gemaakt dat die zou teruglopen, en dat is allemaal in goed overleg gegaan. Aan de andere kant is het zelfs nog zo dat we budget apart hebben gezet, als onderdeel van de OV-ontwikkelagenda, juist om kleinschalige initiatieven en innovaties van de grond te krijgen. Als u beiden vraagt of ik het belangrijk vind dat we samen met Wmo-vervoer en leerlingenvervoer kijken hoe we als gemeente en provincie vanuit een provinciale belastingeuro het slimste vervoer kunnen regelen, dan is dat precies de beweging waarmee we aan de slag gaan. Het is alleen geen onderdeel van dit voorstel. Die middelen heb ik ergens anders zelfs apart gezet; 5 miljoen is daarvoor beschikbaar. Daarnaast, in goed overleg, heeft mijn voorganger een terugloop gedaan van 4 naar 1 miljoen wat allemaal met opstart en organisatie te maken had, maar het budget voor het daadwerkelijke vervoer blijft precies zoals het is.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat lijkt niet het geval te zijn. Dan sluit ik de beraadslagingen.

36/16 Verordening rechtspositie gedeputeerden, Staten- en commissieleden 2016

De **voorzitter**: Dan gaan wij over naar het een-na-laatste onderwerp op de agenda. Nee sterker nog, er zijn geen woordmeldingen voor de uiteindelijk straks wel in stemming komende Verordening rechtspositie gedeputeerden, Staten- en commissieleden 2016.

49/16 Reglement op de platforms

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het laatste spreekvoorstel. Dat betreft het reglement op de platforms. Daarvoor nodig ik de vicevoorzitter van de Staten, de heer Van Gruijthuisen, uit om achter de tafel de verdediging van de zijde van het presidium ter hand te nemen en geef ik graag het woord aan de heer Koevoets van de VVD. Als eerste aan hem het woord.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, mijnheer de voorzitter. Dank ook aan de griffie en het presidium voor het voorbereiden van dit reglement met betrekking tot dit punt. We kunnen heel kort zijn. Het is goed te zien dat – en dat zeg ik ook voor een deel vanuit mijn rol als voorzitter van een van de platforms – er gedacht wordt aan een waarnemend voorzitter in dit reglement. Dat is iets wat zorgt voor de continuïteit en we houden ook vast aan een zekere mate van informaliteit, als dat een goed Nederlands woord is. Dat stellen we ook zeer op prijs en we zouden er inderdaad voor willen waken om de platforms te formeel in te richten, want dat zou denk ik juist de dialoog die we hebben in de platforms en die ik zelf ook ervaar, wat mij betreft en wat ons betreft als VVD kunnen schaden. Wij hebben geen verdere opmerkingen over dit reglement. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets. De heer Deryckere, CDA dan nu het woord.

Amendement 2

“Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 juli 2016, behandelend het Statenvoorstel 49/16 over Reglement op de platforms, besluiten, dat de tekstpassage behorende bij Artikel 7:

‘Artikel 7 Openbaarheid van vergaderingen

Vergaderingen van platforms zijn openbaar tenzij de voorzitter anders beslist.’

vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst:

‘Artikel 7 Openbaarheid van vergaderingen

Vergaderingen van platforms zijn openbaar tenzij de meerderheid van deelnemers aan het desbetreffende platform anders beslissen.’

en de tekstpassage behorende bij Artikel 8:

‘Artikel 8 Uitleg

Bij twijfel omtrent de uitleg van dit reglement, alsmede in gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de voorzitter.’

vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst:

‘Artikel 8 Uitleg

Bij twijfel omtrent de uitleg van dit reglement, alsmede in gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de meerderheid van de aanwezige deelnemers in het desbetreffende platform.’

Toelichting:

Vanuit democratisch oogpunt is het wenselijk dat – conform de procedure in een vergadering van Provinciale Staten – de meerderheid van het aantal Statenleden kan beslissen of een vergadering

openbaar is of in andere gevallen op een democratische wijze gestalte kunnen geven aan de orde en regelingen van de desbetreffende platforms.

CDA: Marcel Deryckere"

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, dank u wel. Ook het CDA wil alle medewerkers danken die dit voorstel hebben geschreven. Wij zijn zeer tevreden over dit reglement. Zoals u wellicht heeft gezien, heb ik een amendement laten uitdelen, amendement 2, en dat zou ik heel kort willen toelichten. Er zijn twee kleine aanpassingen die wij graag willen voorstellen. Dat heeft eigenlijk te maken met de collegialiteit tussen Statenleden, zodat we met meerderheid beslissen als een vergadering geheim moet blijven en niet alleen de voorzitter, zoals dat ook in deze Staten gebeurt. Ten tweede, want eigenlijk is dat hetzelfde geval, willen we met meerderheid beslissen wanneer het reglement uitgelegd moet worden, zodat dat niet enkel door de voorzitter gebeurt. Dat komt de collegialiteit en de informaliteit die het reglement uitstraalt alleen maar ten goede. Het lijkt mij een betere manier om daar samen over te beslissen, met meer draagvlak dan enkel en alleen de voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Deryckere. Dan is nu de fractie van de PVV, mevrouw Van der Kammen, aan het woord. Er is nog een interruptie, sorry, dat had ik niet gezien. Mijnheer Deryckere? Heijmans zoekt het juiste pasje en pleegt een interruptie.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, een vraag aan de heer Deryckere. U zegt over die beslotenheid dat het voorstel in uw amendement is dat dat door het platform besloten moet worden. Moet die discussie in de openbaarheid plaatsvinden?

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): U bedoelt de discussie over de openbaarheid?

De heer **Heijmans** (SP): Ja. U zegt dat de commissie moet besluiten of het openbaar is of niet. Die discussie moet dat in de openbaarheid gevoerd worden? Dan heeft u een probleem. U voelt hem wel denk ik, of niet?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk.

De heer **Deryckere** (CDA): Dat is exact hetzelfde geval als we hier in de Staten hebben en waar we ook een exact reglement voor hebben. Wij zeggen alleen dat je die discussie misschien openbaar kunt voeren, zo lang je daar natuurlijk geen geheime informatie weggeeft.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Zou het dan niet verstandig zijn om in eerste instantie de voorzitter te laten besluiten dat het in beslotenheid is? Dan kan eventueel uit de discussie met de voorzitter nog iets anders komen. Zouden we in eerste instantie dat besluit niet bij de voorzitter laten?

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Als u mij steunt, dan wil ik dit best wel aanpassen, als ik dan uw steun voor het amendement kan krijgen. Dan laten we de voorzitter in eerste instantie beslissen en kunnen we onder

geheimhouding zeggen of het openbaar moet worden en dan kan daar een stemming plaatsvinden. Als een meerderheid vindt dat het besloten moet blijven, doen we het op die manier, met een tweetrapsraket. Volgens mij is dat onnodig ingewikkeld, maar als ik daarmee de steun van de SP krijg, waarom niet?

De **voorzitter**: De heer Van Overveld, interruptie.

De heer **Van Overveld (50PLUS)**: Dank u, voorzitter. Ik ben een pragmatisch mens. Als ik nu naar een commissievergadering ga en men gaat discussiëren of het al dan niet in beslotenheid wordt gedaan, dan komen mensen voor niks, en in de voorbereiding is dat absoluut niet praktisch. Die voorzitter heeft gewoon een bepaalde rol. Dat is zo in elke vereniging, in elk gemeentebestuur en ook hier heeft de voorzitter een bepaalde rol. Daar waar het reglement niet voorziet of de statuten niet voorzien, beslist op dat moment de voorzitter. Daar moeten we gewoon vrede mee hebben, vind ik.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere (CDA)**: Als we kijken naar de vorige discussies rondom geheimhouding, is het altijd de vraag of dat voldoende draagvlak heeft en of de keuze goed is gedaan. We willen voorkomen dat de voorzitter straks problemen gaat krijgen of in een kwaad daglicht wordt gesteld, omdat bepaalde partijen vragen waarom iets niet openbaar is, terwijl het dat wel had kunnen zijn. Laat er nu een stemming plaatsvinden in zo'n platform om ervoor te zorgen dat je voldoende draagvlak hebt en dat je niet achteraf zegt dat de voorzitter het anders had moeten doen.

De **voorzitter**: De gedachten lijken me op dit punt wel gewisseld. Dan geef ik nu toch echt het woord aan mevrouw Van der Kammen van de fractie van de PVV.

Mevrouw **Van der Kammen (PVV)**: Ja, voorzitter. Volgens dit Statenvoorstel moet er een vergaderorde voor platforms worden geformaliseerd. Dat klinkt mooi, maar voorzitter, werd er nu ook maar eens iets geformaliseerd. Het gaat hier eigenlijk alleen maar om de vraag wie er in een platform mag zitten, dat er een voorzitter moet worden gekozen en dat de griffie de boel ondersteunt. Het gaat niet over een quorum, het gaat niet over verslaglegging, het gaat niet over de wijze van besluitvorming -bijvoorbeeld als het gaat om adviezen aan PS of wijzigingen in de P&C-cyclus of afvaardiging voor een of ander snoepreisje-, en daarmee is het reglement eigenlijk nietszeggend. Voorzitter, dan de beschrijving van de taakopdrachten van de verschillende platforms. Tegen een platform integriteit heeft de PVV geen bezwaar. Dit onderwerp moet gewoon ergens belegd zijn in de afvaardiging van alle fracties en dat mag vooral een informele overlegvorm zijn. Maar we hadden al een reglement voor een commissie Integriteit.

Dan de taakopdracht van een platform internationalisering. De doelstelling is het op een structurele wijze borgen van aandacht binnen PS voor het thema internationalisering. Het betreft onder meer het verder bouwen aan de relaties met andere regio's en voorkeurlanden binnen en buiten Europa. Voorzitter, dat klinkt als een formele en vertegenwoordigende rol en dient dus niet zonder formele besluitvorming en verslaglegging te geschieden. Dan één van de taken van het platform Internationalisering, het vergaren van kennis op het gebied van internationalisering, branding, Europese programma's en public affairs. Voorzitter, betekent dat dan dat in de themacommissie Economie en Internationalisering geen kennis over die onderwerpen wordt vergaard?

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Of is dat dan andere kennis? En waarom dan? Het lijkt wel of internationalisering bij de themacommissie Economie en Internationalisering eigenlijk maar voor spek en bonen daar is toegevoegd. Voorzitter, wat betreft het platform planning & control: het overleg met de accountant dient wat de PVV betreft plaats te vinden in een formele setting met duidelijke spelregels, inclusief verslaglegging.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Platforms zijn een informele overlegvorm en dus per definitie ongeschikt voor dat overleg. Ten slotte, de rol van de voorzitter is overgewaardeerd in vergelijking met de wél formele overlegorganen van de Staten. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. De heer Hageman van de fractie van D66 ziet af van de bijdrage. Dan had ik nog de heer Oosterveer van de fractie van 50PLUS. Aan hem het woord.

De heer **Oosterveer (50PLUS)**: Voorzitter, het standpunt van 50PLUS is kort. Ons motto luidt: "De wereld stopt niet bij de Noord-Brabantse grenzen". In het belang van de Brabantse inwoners dienen zowel GS als PS die contacten te onderhouden waarmee wederzijdse voordelen te behalen zijn, zoals bij werkgelegenheid waaronder oudere werknemers. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Oosterveer voor zijn bijdrage. Dan stel ik voor dat nu de vicevoorzitter, Van Gruijthuijsen, de verdediging van het voorstel ter hand neemt. Aan hem het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. In het voorstel vanuit het presidium, namens wie ik inderdaad antwoord geef op deze vragen en opmerkingen die gesteld zijn in deze eerste termijn, heeft u kunnen lezen in de samenvatting, van het voorstel dat inderdaad het presidium van Provinciale Staten dit voorstel doet ten behoeve van de platforms om een stuk uniformering van de overlegvormen te zetten die past bij de huidige werkwijze van Provinciale Staten. De doelstelling van dit reglement voor de platforms is enkel en alleen om de meest elementaire zaken vast te leggen en met name ook juist die elementaire zaken te beschrijven, om ervoor te zorgen dat de plek van de platforms, die geen deel uitmaken van het besluitvormingsproces, het informele karakter van deze overlegvorm benadrukt en een ruime mate van flexibiliteit ook daadwerkelijk mogelijk blijft. En de voorzitter, ik denk dat dat ook juist een werkwijze is in die platforms dat een voorzitter van die platforms gekozen wordt, zoals dat nu in het voorstel staat, uit de leden van dat platform en de voorzitter dan automatisch op zoek gaat naar consensus. Het is geen streven van een platform tot besluitvorming officieel of formeel en hoe sympathiek dit amendement ook is, het doet afbreuk aan het informele karakter van dit platform en maakt de werking van het platform en de besluitvorming en de afspraken die eventueel gemaakt worden, complexer. Het is het streven van het platform om een voorzitter te laten werken via de consensusmethode. Aan de PVV kan ik alleen maar zeggen: leg de suggesties die u heeft gedaan over de taakopdracht voor aan de diverse platforms en geef die mee aan de vertegenwoordiger van uw fractie in het Presidium. Ik moet officieel een waardeoordeel uitbrengen over het amendement. Gezien het voorgaande ontraad ik namens het Presidium dit amendement.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Bij de heer Koevoets is dit niet het geval. Deryckere? Ook niet. Van der Kammen? Ook niet. Bij wie wel? Geen behoefte aan een tweede termijn. Dan sluit ik de beraadslagingen over dit laatste onderwerp van

deze lange agenda. Dan gaan wij nu stemmen. Ik denk dat we voldoende gelegenheid hebben gegeven aan die leden die zich buiten de zaal bevinden om zich hier te melden. Ik breng allereerst in stemming het voorstel betreffende de aanvullende financiering Wilhelminakanaal Tilburg en merk op dat de aanvankelijk daarbij ingediende motie 6 is ingetrokken. Ik breng het voorstel 52/16 in stemming. VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor met stemverklaring, mits het onderzoek van het Rijk met dezelfde inzichten komt als in dit voorstel vermeld.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren is niet meer aanwezig. ChristenUnie/SGP ook niet; dat herhaal ik straks niet meer. Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen. Ik zal zorgen dat de oproep die u gedaan heeft om een blijk van erkenning aan de anonieme ingenieur over te brengen, geregeld wordt. Laat u dat maar aan uw voorzitter over. We zullen hem opsporen. Dan gaan we stemmen over voorstel 39/16, tweede tranche hybride leningen. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen met stemverklaring. Met dit voorstel, waar een slapende meerderheid in deze Staten gedwee mee instemt, wordt alweer een deel van het Brabantse kapitaal uit handen gegeven. Dit dossier zal over een aantal jaren terugkomen in de vorm van een vernietigende evaluatie van de Rekenkamer.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen. Dan gaan we nu stemmen over voorstel 32/16 Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat, toepassen van de coördinatieregeling. De VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van Brakel** (CDA): Voor met stemverklaring. Zij doet de oproep aan de portefeuillehouder om voor zorgvuldige communicatie en inspraakmogelijkheden voor omwonenden en belanghebbenden zorg te dragen, zoals toegezegd.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen. Dan gaan we naar de zienswijze op de ontwerpbegroting en de meerjarenraming ODBN, het voorstel bij u bekend onder nummer 42/16. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor, met stemverklaring. De ingebrachte zienswijze kunnen we steunen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen. Dan gaan we nu eerst stemmen over het voorliggende amendement A3. Dat moet ik er even bij zoeken. Dat breng ik als eerste in stemming en daarna het voorstel van de meerjarenbegroting Parkschap zelf. De VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Dan breng ik nu in stemming het stuk zelf, 43/16 begroting meerjarenbegroting. VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Wij hadden wel degelijk een zienswijze.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen. Dan kom ik nu op 44/16, de conceptbegroting Gemeenschappelijke Regiotaxi Noordoost-Brabant. De VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Aangenomen. Dan de Verordening rechtspositie gedeputeerden, Staten- en commissieleden. Moet ik daarover stemmen? Wenst iemand daarover stemming? Bij acclamatie? Aangenomen. Reglement op de platforms. Eerst wordt het amendement dat voorligt, amendement 2, in stemming gebracht. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders**(PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen. Dan nu het voorstel zelf, het reglement op de platforms.
De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren, hiermee komen wij aan het einde van deze vergadering. Mag ik u allen zeer hartelijk danken voor uw inbreng? Ik heb de indruk dat er weer hard gewerkt is. Dat geldt ook voor alle medewerkers die hebben gewerkt en gezorgd dat wij vandaag kunnen werken, inclusief degenen die ons op het gebied van catering en beveiliging, en ik denk dan vandaag speciaal aan de brandweer, hebben verzorgd. Ik wil u zeer dringend verzoeken uw sprekerspasje in te leveren bij de opvangbus in de bodetafel en ik zou u willen uitnodigen voor een zomerdrankje bij de gebruikelijke koffiebar. Ik wens u allen een heel mooie zomervakantie toe. Kom allemaal veilig en gezond weer terug. Wij zien elkaar weer in september.

De voorzitter sluit om 20.45 uur de vergadering.